
BIBLIOTECA NAZIONALE
VITTORIO EMANUELE
6
28 H
45

ΣΟΛΟΜΩ͂Ν
ἘΜΜΕΤΡΟΣ,

ΘΡΗΝΟΘΡΙ-ΑΜΒΟΣ.

Sive

Liber *JOB* Græco carmine redditus

Per J. D. *Cantabrigiensem*, *S. T. B.*

Editio altera, multis in locis ab Autore recognita & emendata.

Cui adduntur in fine tres Psalmi.

S. Hieron. Epist. ad Paulinum.

Job exemplar patientiæ, quæ non mysteria suo sermone complectitur? prosâ incipit, versu labitur, &c.

CANTABRIGIÆ,
Apud THOMAM BUCK celeberrimæ Academiæ Typographum. 1653.

Veneunt ibidem per Guilielmum Graves, *Bibliopolam.*

PAtientiam JOBI audivimus, & finem Domini vidimus: TRIUMPHUM *scilicet in ævum duraturum. Hoc igitur doctissimi autoris carmen quo utrunq; prosequitur, dignissimum censemus quod in lucem eruditorum hominum, & typis expressum, & amicorum elogiis laudatum prodeat.*

Tho. Comber, *Procan.*

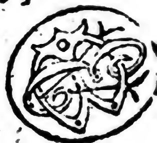
Samuel Ward.

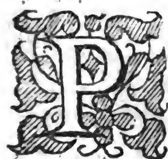
Tho. Bainbrigg.

Rich. Sterne.

¶ ILLUSTRISSIMO
ET
HONORATISSIMO DOM.
D. HENRICO,

Comiti *Hollandiæ*, Baroni *Kensingtoniæ*.
Academiæ *Cantabrigiensis* Cancellario,
aureæ Periscelidis Equiti, &
Regiæ Majestati a consiliis
secretioribus.

Atere, Illustrissime Comes, ut sub patrocinio Tuo in lucem prodeat Jobus *pallio* & *metro* donatus. Qui olim *diei suo maledixit*, obstetricante jam favore Tuo amat nasci: nec eum flere pœnitet, dum in Honoris Tui sinum suas lacrymas fundat. Quanquam quid lacrymas, quid *elegos* loquor? Siquidem sub nobilissimi *Herois* ductu militans *heroico pede* incedit, nec jam *threnos* agit, sed *triumphos*. Tantum est, Honoratissime Domine. Quem Academia nostra vigilantissimum Cancellarium, quem Musæ omnes Mæcenatem optimum quem vniversa denique literatorum gens fautorem integerrimum jactat & admiratur, eundem & hujus quantulicunque operis patronum submissè implorat

Honori tuo humillimè devotus,

JACOBUS DUPORT.

¶ 3

LECTORI.

ALiquot jam anni effluxerunt, humanissime Lector, ex quo tria quatuórve postrema Jobi capita Græco carmine vertenda suscepi; ídq; tantùm speciminis gratiâ, nihil minùs in animo habens quàm integram libri metaphrasin poetico filo pertexere. Memini autem me tunc temporis, partim styli majestate sublimitatéq; captum, (quis autem cothurnus cum divina hac grandiloquentia comparari possit?) partim naturalis philosophiæ dulcedine delinitum, (& quis Aristoteles cum hac historia animalium *conferri ausit?) exinde primùm occasionem sumpsisse transferendi extremam hujus libri partem, quæ in meteoris animalibúsque depingendis ferè tota consumitur. Postquam verò ad res sacras animum appuli, tum demum non in cortice verborum hæsi, sed ad sensûs medullam penetravi, & ab* * *Hagar ad Saram, ab ancillis ad Penelopen, à Rhetorica & Philosophia ad Theologiam oculos converti.* * Clem. Alex. strom. 1 *Etenim præter phraseως elegantiam etiam materiæ sublimitatem, præter eloquentiæ flumina (dicam? an grandiloquentiæ fulmina?) etiam abyssos Spiritûs, & divinitatis fulgur, denique præter arcana naturæ etiam sacrosancta religionis mysteria, quibus iste liber utraq; (quod aiunt) paginâ mirificè refertus est, demirari cœpi. Exinde magìs magísque me libido incessit, ut quod antea studium in aliqua hujus libri particula impenderam, idem in toto collocarem. Cùm enim aptissimus mihi visus est, utpote dramaticus cùm sit & inter metricos scripturæ libros semper habitus; tum etiam ob insignem usum & præstantiam dignissimus, in quo exprimendo poeticæ meæ facultatis (quæ, siqua sit, sentio quàm sit exigua) nervos intenderem. Fuerunt ante me, qui in hoc pulvere desudârunt, & vel Evangelium vel Psalmos Græcis constrinxerunt pedibus; Apol-*

 linarius,

linarius, & Nonnus; Deus bone, quanti viri! quorum ego nè corrigiam calcei. *Egone nihili homuncio ut cum illis heroibus me conferendum putem? Tantum absum ab ea arrogantia, quantum illi à candore qui ità de me suspicantur. Satis mihi superq; fuerit eorum premere vestigia, licèt* non passibus æquis. *Equidem non inficior me ab ineunte jam ætate poeseωs, præsertim Homericæ, fuisse studiosum. Quare si quid in ea profecerim; volui id totum, quantulumcunq; sit, humillimè ad aram Dei deponere, & si vel duo minuta lucratus fuerim, in ærarium ejus conjicere: volui etiam leviora studia, lanam meam caprinam tabernaculo offerre: volui sacrificare* Isaacum *meum, etiam juvenilia &* ludicra *(sic enim * Philo* [* Lib. de Abrahamo] ἀλληγορεῖ) *Deo consecrare. Hoc animo fretus metaphrasin hanc primùm aggressus sum, & demum ad umbilicum perduxi; sperans fore, ut levidensis hæc opella nostra aliquod saltem apud eruditos punctum ferat; utpote* φιλολόγοις *non insuavis,* θεολόγοις *non inutilis,* φιλομήροις *non injucunda,* φιλοθέοις *non infructuosa. Integros sæpe versus (ut jam de operis ratione aliquid dicam) ex poetarum rege transtuli; imò nec ullam ferè vocem libenter adhibui, quam in Homero non inveni: Adeóq; me non pudet istius sive imitationis, sive allusionis, ut nihil magis quàm centonem in hoc argumento scripsisse cuperem. Pro materiæ ratione vel laxavi stylum vel contraxi: & cùm alibi adeò, ubi res sinit, fusior sum, ut* παραφράζειν *videar potiùs quàm* μεταφράζειν*, tum verò maximè in* ζωγραφίᾳ *illa ad finem libri, quæ primam huic metaphrasi ansam dedit; præsertim ubi de Equo, Elephante, & Balæna agitur, paulo liberiori pede excurri, nec tamen (utì spero)* ὑπὲρ τὰ ἐσκαμμένα. *Anglicanam nostram versionem ad amussim secutus sum: in qua tamen si difficultas aliqua vel obscuritas occurrebat, (& occurrebat sæpenumerò) consului tum Græcam interpretationem Septuaginta seniorum, tum maximè Hebraicam veritatem; à qua nè aberrarem, (& equidem spero me à genuino textûs scopo haud sæpe deflexisse) geminum sensum* ἔσθ᾽ ὅπου *conjunxi, textualem, & marginalem. Hebraismos rarò retinui; plerunq; Hellenismis commutavi. Postquam magnam libri partem absolvissem, venit mihi in manus metaphrasis doctissimi viri A. Aurelii, stylo eleganti & planè Virgiliano contexta, quâ quidem non inficior me mediocriter esse adjutum. Tantum verò abfuit, ut propterea pensi filum*

in

in medio abrumperem, quasi anticipationis quâdam larvâ deterritus, ut majori potiùs alacritate in incepto pergerem. Grata enim mihi videbatur æmulatio, quâ Homerus & Virgilius, hic Latinorum, Græcorum ille, poetarum principes inter se certarent, uter ad res divinas aptiùs accommodari posset, uter meliùs disceret χριστιανίζειν, *uter* * εἰς ἡμετέραν θείαν αὐλὴν [* Eustath. Ἰλιάδ. α΄.] *libentiùs migraret. Cedunt fateor, imò longè cedunt* Ὁμηρόκεντρα *hæc Virgilianis illis centonibus; at hoc* παρῳδοῦ, *non* ποιητοῦ *vitium esse contendo: nec enim ipse Scaliger à me extorquebit, ut Maroni Mæonides herbam porrigat. Quanquam verò iis præsertim qui* ἐν τῷ χριστιανίζειν *didicere, usui futurum sit hoc quicquid est opusculi, adjeci nihilominus Latinam interpretationem ad verbum, stylo sanè rudi & impolito: quæ tamen si minùs Latinæ paraphraseωs loco esse possit, at aliquam saltem lucem ad illustrationem libri satìs in se obscuri etiam Græcè nescientibus allatura sit. Habes, candide Lector, & consilii mei pariter & operis rationem. Tu verò conatibus nostris fave, & hanc opellam æqui bonique consule.*

Emendanda & mutanda.

Cap.7.v.5.deleat in marg. [6.] in direct. pro Κερχίδος leg. Τήκει'. C.8.v.17.pro ἄεγρ- l. ἀεγρ-. C.15.v.23. pro παρεστάμηναι l. μεν. C.16.v.2.pro Η l. Ἦ. C.18.v.20. post ὀρέοντο, deleatur ., & v.19.incipiat ab Οὐδέ π- in direct. C.19.v.10.pro Λίην l. Χαλκῷ. Et v.22.pro ὄχ' l. οὐχ sine apostropho, & sic si fortè alibi. C.21.v.19.pro δ' l. δέ. C.22.v.17. post ἀναχώρει del. , . C. 34. v.9. pro αἰ l. Καὶ. C.39.v.24.pro λῦσα l. λύσα. C.40.v.2. post Θεῷ del. , .

Porrò autem quia in illis verbis c.1.v.21. [Dominus dedit, & Dominus abstulit; benedictum sit nomen Domini] *Sacros*tam *Trinitatem occultè licèt & obscurè subindicari opinantur Interpretes, noluit Autor vel minimum illius mysterii vestigium in versione suâ obliterari. Ideóq; post* δευτέρας imò τρίτας φροντίδας *pro duobus illis versibus* [Δῶκε Θεὸς καὶ ἀφεῖλ' &c.] *hos substitutos cuperet.*

Ἦ ῥα Θεὸς μὲν δῶκε, Θεὸς δ' ὁ καὶ αὐτὸς ἀφεῖλεν·
Οὔνομα δ' αὖτε Θεοῖο διαμπερὲς αἰνετὸν ἐστί.
Certè Deus quidem dedit, Deus autem & ipse abstulit;
Nomen utiq; Dei perpetuò laudatum sit.

In librum JOB versibus Homerocentricis pulcherrimè concinnatum ab amicissimo & Græcæ linguæ peritissimo viro, J. DUPORT.

SEnex Homere, perge; nè vestigiis
Diffide cæcis: Euge, nactus es ducem,
Quem non Apollo nec corona virginum
Sequi recusset: tutiore jam gradu,
Pióque socco, nuspiam offendes pedem.
At tu, poeta, quas mereris, accipe
Laudésque, laureásque, qui certamine
Felice carmen temperas Homericum
Vel entheæ Davidis æmulum lyræ.
Ut æstuosi amarus humor æquoris
Lapsu silenti per meatus invios
Telluris imæ serpit, & salsuginem
Deponit arctis hæsitantem angustiis;
Emensus indè reciprocantes tramites
Ebullit alti montis arduo jugo,
Lymphis amœnis læta findens pascua:
Sic pervetustæ gurgitem poeticæ
Tu stringis in repando, amabili sinu,
Tuíque puris ingenî canalibus
Omnem coercens ethnici gustum salis
Ripâ severiore cogis alveum,
Et dulcè percolata fundis flumina.
Jacobe, macte: gratias tibi refert
Uterque, Jobus, & Poeta; carmine
Donatus ille, & iste sanctimoniâ.

Ηὐτοσχεδίαζε *Robertus Crichton*,
Orator Academiæ,
& Græcus Professor.

TE

TE * *genus & proavi, Charitésque, novémq; sorores*
Te, Duporte, *canunt; téque immortalis Jobus,*
Quem facit Argolicum Uzæa de gente poetam
Vis sermone potens tua, flexanimíque diserto
Ore soni, & sanctæ facundia plurima linguæ.
Illc bonus vates dormitans semper Homerus,
Hinc semper, per te didicit mysteria vulgo
Vera loqui, metuens recitare piacula plebi
Vaniloqua, aut sacris dans exponenda Camœnis.
Nempe videns cæcum perducit Iobus Homerum
Ad castos Christi latices fontémque Sionis,
Eluat ut tabum infelix, & lumina tingat.

* Nam avus illi, egregium Ecclesiæ lumen, *R. Coxus.* Epis. Eliens. & pater, *Jo. Duport*, eximius vir, Græcarum inprimis & Hebr. literarum callentissimus, necnon Coll. Jesu Præf. integerrimus.

Abr. Wheelocus, *Arab. Prof. & Bibliothecar. Ac.*

ΠΗλείδην τὸ πάλαι, καὶ Ἕκτορος ἀνδροφόνοιο
Ἀλκὴν ἠδὲ μόρον, Πριάμοιό τ' ὀϊζυροῖο
Κῆρας ἄειδε κακὰς κλυτῶς περίπυστος Ὅμηρος.
Νυνὶ δ' ἥρωα γλυκερῆς μεγάθυμον ἀοιδῆς
Μοῦσά γε Μαιονίδου κλείει βαρύποτμον Ἰώβον
Θεσπεσίη· θείην ὅσπερ φρεσὶν εἱμένος ἀλκὴν
Ἥρως ἄρχοντα στυγνὸν βροτολοιγὸν ἐνίκα,
Καίπερ πολλὰ παθών, ταλασίφρων ὥσπερ Ὀδυσσεὺς
Ἰφθίμως ἀνέτλη τά τε κήδεα, ἠδέ τ' ὀϊζύν.

G. Blancks, *Coll. Caii & Conv. Soc.*

In Jobum, carmine Homerico à *J. D.* expressum.

Q*Uis te, Calliope, & tuas sorores*
Pellexit Helicone de nivoso,
Atque Ausitidis hospites arenæ,
Per tentoria fusca Madianis,
Greges per sitientis Ismaelis,
Veri oracla Dei docet sonare?

Sacris

Sacris scilicet entheus loquelis,
Idem Cecropio madens liquore,
Duportus, veteres novem sorores
Secum squalida tesqua in Ismaelis
Pergens ducere, Græciæ loquacis
Mendaces jubet ejerare nugas,
Et solatia de dolore tristi
Jobo fundere, dum pius severo
Indulget patientiam flagello.
Gaude, Mæonide: tibi negata
Donat lumina Jobus, & deastras
Oblitum veteres, jubet tueri
Unius jubar usquè veritatis;
Et plenum Domini severioris,
Sacro fundere nectar è Sione:
Ut primævi Orientis exul, indè
Pervadat pietas in Occidentem;
Et raram numeris tuis propinet
Extremis patientiam Britannis.

Herbertus Thorndike, *Coll. Sacr. & Indiv.* Trin. Socius.

Ad Jobum.

SCilicet Iliadem tolerasti, Jobe, malorum:
Qui tua fata canit, quis nisi Homerus erit?

Ad Poetam.

Cap. 29. 15. CÆco lumen eram, claudo pes, *dixit Jobus:*
Tu lucem *Jobo das simul, atque* pedes.

Henr. Hutton, *Coll. Jesu Socius.*

NIl metuas æquis ab amicis, secula Jobi
Et planctus Græcis fundere docte modis:
Non ut vexeris censurâ, astamus amici,
Sed capias laudis *præmia justa tuæ.*

At

At, ô poeta, quas tibi jam laureas,
Aut quas coronas nectimus? quæ præmia
Tanti laboris? quæve vota, quas preces
Pro vate fundimus pio? Nempe, ut tibi
Secunda Jobi sors sit, aut secundior;
Utrique par catastrophe: tandem, bona
(Nè plura dicam) duplicentur omnia.

H. Fern, *S. T. B. Coll. Trin. Socius.*

Οὐχ ἥμαρτεν Ἴωβος ἑοῖς ἐνὶ θλίψεσι φράζων,
Οὐδὲ σὺ ἥμαρτες τὸν μεταφραζόμενος.
Οὐδέτερός γ' ἀφαμαρτοεπής· σὺ δὲ πιστὸς Ἰώβῳ,
Ὡς ἐνὶ πᾶσι Θεῷ πιστὸς Ἴωβος ἔφυ.

R. Bulkeley, *Coll. D. Johan. Socius.*

Εἰς μεταφραστήν.

Αἴαντος τόδ' ἄγαλμα πέλει, ἠΰς τε, μέγας τε·
Ἠΰς Δύπορτος, καὶ μάλα, μικρὸς ἐών.
Φιλόσοφος, ῥήτωρ, ποιητής, θεολόγος, Ἑλλὴν,
Φιλολόγος, κήρυξ, ἐν κριτικοῖσι κριτής·
Παντοίης ἀρετῆσι κεκασμένος· οἶδεν ἕκαστον,
Ὡς φαίης ἑτέρων οὐχὶ τι πλεῖον ἰδεῖν.
Εὐτράπελος παρὰ ταῦτα καὶ αἴσιμον· νῦν ἄρ Ἴωβον
Ὡς ἔυ καὶ εὐτροχάλως ἔτραπεν. Εὖ δὲ τρέποι.

In metaphrasin.

Librum vel ipso tam poeticum natu
Helicone rursus tingis, ut Jobi strages
Numerosa versu duplicetur sic Græco.
Nec indecori ac plumbei pedes scenâ
Divinitatis ambulant cothurnatâ;
Superbientes ambiunt sacrum munus,
Et in hac Homerus pagina cœlum spirat,

Et

Et Achille spreto, cum viro duplici, laudat
Quem tantus ordo cladium sensit justum.
Duporte, fide; Zoilum time nullum,
Criticósve, tu superstes: ast olim mundo
Nomen relinques, quod tuebitur librum.

Jo. Sherman, *A. M. Coll. Trin. Socius*

Εἰς Ἰώβου μετάφρασιν, τὸν φίλον μου καὶ Μουσῶν ἄριστον.

ΕΥ μάλ' ἔειπε φίλους δειλοὺς παρακλήτορας εἶναι
Οἰκτρὸς Ἴωβος ἑούς· σοὺς, φίλε, πῶς ἦ καλεῖς;
Εὖ μάλα καὶ ἡμᾶς δειλοὺς καλέσσαιο ποιητὰς,
Εἴπερ συγκρίνῃς σὸν μέλος ἡμετέροις.
Ἀλλ' οὔτω φέμψος μεγάλως ἥμαρτεν Ἴωβος,
Ἦμαρ ἐν ᾧ γενόμην μήποτε φέγγος ἔχοι.
Ἶσον ἁμαρτήσεις, εἰ ὁρᾶν φάος ἠελίοιο
Καλύσῃς ταύτην, ὦ Ἰάκωβε, βίβλον.

Jo. Booth, *S. T. B. C. C. C. Socius.*

In Metaphrasin Jobi versibus plurimùm ὁμηρεχέντρωσι, *S. K.* carmen posthumum.

QUis novus hic, cujus pietas, patientia Jobum
Agnoscunt, vox, & vultus, Homere, tuus?
Quis nuper Seraphim tetigit summi ora poetæ,
Aut docuit veri dicere verba Dei?
Ars tua, chare Jacobe, tua est industria, gentis
Thuribula impuræ quæ facit esse sacra.

Seth. Ketlewell, *Coll. Trin. nuper Socius.*

Amico suo charissimo *J. D.* hanc ejus Græcam, eámq; Homericam Jobi versionem gratulatur.

QUem priùs horruimus mersum caligine librum,
Nunc juvat assiduâ sollicitare manu.

Nectar

Nectar & ambrosiam spirat, tenebrísque fugatis
Candidus electro lucidiore nitet.
Non nunc Hebrææ prærupta silentia linguæ,
Non interponit sphinx inopina moras.
Seu stant Hebræi, puro cum gurgite, fontes;
Sive fluunt, venâ liberiore fluunt.
Miratur sese linguarum Græcia matri
Auxiliatrices supposuisse manus:
Miratur Jobus reserata ænigmata; mendax
Mæonides, veram se didicisse fidem:
Hic sanctæ gaudet mysteria fundere linguæ;
Alter Cecropio carmina tincta favo.
Felix interpres! Judæus & Ethnicus ore
Et didicere tuo, & dedidicere loqui.

Ed. Hyde, *A. M. Coll. Trin. Socius.*

Postera sors Jobi longè auctior; undique amici
Dona ferunt, offers munus & ipse tuum:
Quæ dederant illi, periere; numismata, gemmæ;
At tuus æternùm Θρηνοθειαμβος erit.

Thom. Lant, *S. T. B. Coll. Jesu Socius.*

Pieris & Pietas libro sociantur in uno:
Quàm grande est, vatem! quàm magis, esse pium!
Qui modò pronus humi jacuit, jam currit Iobus;
Dæmona queîs fugiat, nunc habet (ecce!) pedes.
Qui flevit prorso, vorso canit ore; fluitque
Divite jam venâ, qui modò pauper erat.
Quàm similes sibi sunt Musa, & Patientia; Homeri,
Et Jobi! quid non illa, vel illa potest?

Coelestes radios ut cernere posset Homerus,
Deerant Iobi lumina;
At pedibus Græcis ut currere posset Iobus,
Deerant Homeri carmina.

Ecce

Ecce pedes alter jam commodat, alter ocellos;
Opémque præbent mutuam.

Guil. Clotterbook, *A. M. Coll. Trin.*

Prosopopœia Jobi.

Superba Mausolea me non opprimunt,
Nec marmorum effigiata moles posteris
Imaginis nostræ refert artificium.
Sed me virûm per ora præpeti vehit
Pennâ, Deo dictante qui scripsit, scatens
Ægyptiorum gentiúmque dotibus
Linguísque, pulsu constitutus numinis,
Orbis, meíque fidus actuarius.
Arcana cujus puncta, non capacia
Pedum per aures molliter cadentium,
Si delicati transeant, ut abdita, &
Legenda solùm litteratis tincis;
En prodeo, Graiæ'que suppellectilis
Dives, poténsque nobilis facundiæ;
Rhodii senis socco levi elegantior,
Et cui cothurnati locum dant Attici,
Fascésque (vix jam carior suâ nuce)
Submittit Ilias. Bonis hoc defuit
Reduplicatis, tersus eloquentiâ
Dolor ut levaret se suâ. Tragœdiæ
Meæ superstes jam triumpho seriò,
Et usquè sic dolere lubens gaudeo.
—Quin tu, piæ
Poeta venæ, macte, felix ingenî:
Duint tibi Dii pro tuis laboribus
Jobi triumphantis, precor, dupla omnia.

Ed. Rainbow, *S. T. B. Coll. Magd. Socius.*

'Ου-

Ὀυκέτ' Ἴωβος ἔχει κόπρῳ πεπαλαγμένον ἔδος·
Ὀυ σποδὸν ἄν τις ἴδοι, οὐ πίνον, οὐδὲ πύον·
Ἀμφὶ δὲ νῦν πλυνθεὶς παμποίκιλον ἕσσε χιτῶνα,
Τὸν δ' εὖ δαίδαλλεν Μαιονίδαο ῥαφίς.
Ὧδε γάρ οἱ (μέγα θαῦμ') οὐκ ἐν φρεσὶ μέμβλεται Ὀ-
Ἕκτορος οὐ μνήμην, οὔτ' Ἀχιλῆος ἔχει (δυσεύς,
Ἱερὸς δὲ μυηθεὶς ταλαπενθέα μέλπεν Ἴωβον,
Λησάμενός τε θεῶν, νῦν ἕνα ἦσε Θεόν.
Βάσκ' ἴθι οὖν προφρόωσσ', οὐ δείδιθι, θέσπις ἀοιδή·
Ὅς κέ σε μωμῆται, Ζωΐλου οὔνομ' ἔχοι.

Anton. Scatergood, A. M. T. C.

Jobus in adverso dum squalet pulvere, amici
Invisunt, nimio & stupent dolore;
Hunc tu Mæonio dum pingis carmine, amici
Mirantur, nimio & stupent amore:
Attamen haud nimio; quin tota Academia nescit
Te laudare satis, satisve amare.

Ja. Leek, S. T. B. Coll. S. Petri Socius.

GRæca fides Romana jubet me carmina: quenquam
Post te scripturum Græca, Duporte, putas?
Post quem Mæonides sileat redivivus, & ipse
Plato, nec auderet Jupiter ipse loqui.
*Quantus Jobini * scriptor fuit ille caballi!*
Quàm major tanti tu metaphrasta libri!
*Sic olim è cuneis Philadelphica turba * novenis*
Bis quater Uzæum condecorâre ducem.
Moyse fit Hebræus, te Græcus: fœdus utrunque;
Illius, antiquum; sed tua lingua, novum.
*Jam si, * Panarî Pater inclyte, nomina Jobi*
Perdiderint titulos, quo reparentur, habent.
Tollantur lites de tempore: constat Homerum
A Jobo per te sic didicisse loqui.

* Th. Vincentius. T. C. *depinxit* Equum *Jobi carmine epico.*
* LXXII. *Interpretes.*
*Epiphan. *Panar.*
איוב
יובב

Qualo

Quale opus, & quanti sudoris! quanta poetæ
Gratia, cum sancto sic potuisse loqui!
Sic Deus & Vates; numeros superaddit uterque,
Ut sic bis Jobi postera fata beet.

Th. Riley, *Coll. Trin. Socius.*

T*U Mala sic Jobi, bona tu sic reddis Homeri,*
Ilias hinc illinc ut videatur opus.
Tu Jobo superaddis opes, tu carmen Homero;
Ditior ut calamo fiat uterq; tuo.
Livor, at hunc, moneo, nolito lacessere Jobum:
Hic quoque, quo vincat dæmona, carmen habet.

Henr. Vintener. *Coll. Regal. Socius.*

ΤΡεῖς κοῦραι τοῦ Ἰώβῳ ἔσαν Χαρίτεσσιν ἶσαι,
Κεζίη, Ἰεμιμή τε, καὶ ὁπλοτάτη Κερεναππούχ·
Εἰ δέ τις ἐς τὴν βίβλον ἑὰς βλεψῆσιν ὀπωπὰς,
Ἀμβροσίην δίζεσθαι ἀοιδὴν εἶπε ἐφθέγγοι,
Οὐ τρεῖς εἶν ἐπέεσσιν, ἢ ἐννέα, ἀλλά νυ Μούσας
Νηείθμους ἂν ἴδοι, Χαρίτων τ' ἀπερείσια φῦλα.

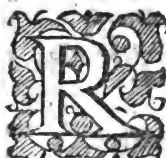
J. Coke, *Coll. Trin. Socius.*

E*Rat pergravis illa prolis olim*
Gentilis Keturæ querela Jobi
Cladium medio gementis æstu,
Se refrigerio, sodaliúmque
Cœtu destitui. Querela nostra
Hæc est atque eadem: relictus adsum
Et solus, querulus canorus adsum,
Reponi numero petens tuorum,
Custos fœderis integer vetusti.
Doctorum fore testium supremum
Longæ poscimus annulum catenæ.

Joh. Pullen, *S. T. B. Coll. Magd. Socius.*

Sive, Liber JOB Græco carmine redditus.

CAP. I.

Egio quædam opulenta erat Arabum in terrâ,
Ausitis olim appellata, solum uberrimum.
Ibi quidam habitabat vir, amplúsq; magnúsq;
Cui Jobus erat inclytum nomen & celebre:
Qui coluit justitiam, quippe illi mens erat pia,
A malo autem declinavit, & æqua omnia servavit.
Hujus insuper decem liberi in ædibus nati sunt;
Septem quidem filii erant, tres verò bene-comatæ filiæ.
Complurima autem pecora habuit,& elata colla-habentes camelos,
Quæ ter mille ei in montibus pascebantur,
Fœminæ fœtæ, & septies-mille oves,
Juga item boum quingenta latas-frontes habentium,
Item asinas quingentas, & possessiones amplas.
Certè enim ei substantia erat ingens; nec cuiquam tanta
Virorum heroum, qui etiam locupletissimi existentes
Solis splendentis ad ortus habitant.
Hujus autem filii epulabantur carnes multas, & vinum dulce:
Suo die & ordine sua in domo unusquisque
Epulabatur, & tres ad convivium vocabat sorores.
Sic hi quidem per totum diem (abundè enim habebant)
Compellârunt se-mutuò, & hospitio excepêrunt in ædibus,
Comiter bibentes, & edentes, alternis-vicibus singuli sua in domo.
Postquam verò convivii dulcis dies omnes
Aurora pulchros-crines-habens compleverat, & circumvertebantur horæ,
Continuò purgavit pater convivas filios,
Singulos ritè, & simulac aurora illuxit,
Hostias sacrificavit, & eximia holocausta
Immortali, an fortè quis *filiorum* transgressus fuerit & peccârit,
Aut Deo maledixerit præ insolentia animi.
Quot ei erant liberi, tot obtulit sacrificia pulchra.
Itâ hic pro more suo faciebat jugiter: novit enim ipse

Ὁπποῖαι νέου ἀνδρὸς ὑπερβασίαι τελέθουσι.
Κρειττότερος μὲν γάρ τε νόος, λεπτὴ δέ τε μῆτις
Ἐν πάντεσσ' ἔργοισι, μάλιστα δὲ δαιτὸς ἐν ὥρῃ·
Οἶνος γάρ τ' ἐφέηκε πολύφρονά περ μάλ' ἀεῖσαι,
Καί τι ἔπος προέηκεν, ὅπερ τ' ἄρρητον ἄμεινον.
6 Ἦν δέ ποτ' ἦμαρ ὅτ' ἦλθον οἱ Ἄγγελοι ἄντα Θεοῖο.
Παρ' δ' ἔσαν πατέρι σφῷ ἀολλέες, ἐν δ' ἄρα τοῖσιν
Ἤλυθε καὶ Σατανᾶς, ὀλοὰ φρεσὶ μήδε' ὑφαίνων,
Σχέτλιος, ὀβριμοεργός, ὃς οὐκ ὄθετ' αἴσυλα ῥέζων,
Θυμολέων, βλοσυρός, τυκτὸν κακὸν ἀνθρώποισι.
7 Τὸν δ' ὡς οὖν ἐνόησε Πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε,
Ὥς ἄρα μιν φώνησεν, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζεν,
Ὦ Σατανᾶ, πόθεν εἶς; Ὁ δ' ἀμείβετο μισάνθρωπος,
Πολλὰ μάλα πλαγχθεὶς, περί τε χθόνα πᾶσαν ὁδεύσας,
Πολλὰ πλανῶν, καὶ πολλὰ πλανώμενος εἰλήλουθα.
8 Τὸν δ' αὖτε προσέειπε Πατὴρ, ἐρέεινέ τε μῦθον,
Δαιμόνι', ἦ ποτ' Ἰωβον, ἐμὸν θεράποντα, νόησας;
Ὅς μοι φίλτατός ἐστι τίω δέ μιν ἔξοχον ἄλλων,
Οὕνεχ' οἱ οὔτις ὅμοιος ἐπιχθονίων ἀνθρώπων·
Ὃς περίεσσε δίκην, ἐπεί οἱ νόος ἐστὶ θεουδής,
Ἐκ δὲ κακοῦ ἔκλινε, καὶ αἴσιμα πάντα φύλαξε.
9 Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη Δαίμων δολόμητις,
Φθισήνωρ Σατανᾶς, ὀλοφώια δήνεα εἰδώς,
Ἦ ῥά νυ μὰψ καὶ προῖκα σέβει Θεὸν οὗτος Ἰωβος;
10 Οὐ γὰρ ἑὸν περί τ' οἶκον ἐΰσκιον ἕρκος ἔθηκας
Πανταχόθεν, περί τε κλῆσιν, περί τ' ἀμφί τε κεῖνον;
Σῇσι φιλοφροσύνῃσιν ἐϋρρόεει τὰ ἃ ἔργα,
Ὄλβος θ' οἱ πλοῦτός τε ἀέξεται ἢ ἐνὶ γαίῃ.
Ἀλλ' ἄγε νῦν, ὀλίγον περ ἐπίψαυε κτεάτεσσι,
11 Καὶ τόθ' ἁμαρτοεπὴς μάλα σε λωβήσεται ἄντην
Κερτομέων, καὶ ἐς ὦπα ἰδὼν αἰσχροῖσιν ἐνίψει.
Ὣς ἔφαθ' ὁ ψεύστης φρεσὶν οὐλομένῃσι πιθήσας.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέειπε Θεὸς ἀγκυλομήτης,
12 Νῦν, ἴδε, σοῖς ἐπὶ χερσὶν ἐτέτραπται ὅσσα περ εἶχεν·
Ἀλλὰ μόνον γ' αὐτοῖο βαρείας χεῖρας ἀφέξεις.
Ὣς ἄρ' ἔειπε Πατὴρ, κρατερὸν δ' ἐπὶ μῦθον ἔτελλε.

13 Bii

Quales juvenis viri lapſus ſunt.
Mobilior quidem animus, imbecille verò conſilium
In omnibus rebus, præſertim verò convivii tempore:
Vinum enim impellit ſapientem etiam valde cantare,
Et aliquod verbum emiſit, quod non-dictum *ſit* melius.
Erat autem aliquando dies, cùm venêrunt Angeli coram Deo,
Aſtiterúntq; Patri ſuo frequentes; inter ipſos vero
Venit etiam Satanas, pernicioſa in mente conſilia agitans.
Audax, facinoroſus, qui non curabat ſcelera patrans,
Animum-leonis-habens, torvus, naturâ comparatum malum hominibus.
Illum quamprimum aſpexit Pater hominúmq; deorúmq;, (i. e. angelorum) (pellavit,
Sic utiq; eum allocutus eſt, verbúmq; dedit, & nomine com-
O Satana, unde venis? Reſpondit autem hominum-oſor,
Poſtquam multùm admodum vagatus totam terram huc & illuc perambulavi,
Multúmq; *alios* erroribus-implicans, & multùm *ipſe* erroribus-jactatus, adſum.
Illum rurſus allocutus eſt Pater, interrogavítq; ſermonem;
O infelix, nunquid Jobum meum ſervum conſiderâſti?
Qui mihi chariſſimus eſt amo autem eum præ aliis,
Quandoquidem ei nemo ſimilis in humano genere;
Qui colit juſtitiam, quippe mens ei eſt pia,
A malo autem recedit, & æqua omnia ſervat.
Illi autem reſpondens dixit Dæmon aſtutus,
Hominum-perditor Satanas, viris-exitialia conſilia ſciens,
Num fruſtra & gratìs colit Deum iſte Jobus?
Annon circa domum ejus bene-umbroſam ſepem poſuiſti
Undiquaq; circáq; poſſeſſiones, & circumcirca ipſum?
Tuâ benevolentiâ proſperè ſuccedunt ejus res:
Facultates etiam ejus & divitiæ augentur ſua in terra.
Verùm agè nunc, vel tantillùm tange ejus poſſeſſiones,
Et tum vaniloquus valde tibi maledicet propalam
Convitians, & coram intuens probroſis *verbis* inſectabitur.
Sic dixit mendax, animo perdito obſecutus.
Cui viciſſim reſpondens dixit Deus obliqua-conſilia-agi-
Jam vide, tuis manibus permiſi omnia quæ habet; (tans,
Duntaxat verò ab ipſo graves manus abſtinebis.
Sic dixit Pater, durum autem ſermonem mandavit.

Ὁππόσαι νέου ἀνδρὸς ὑπερβασίαι τελέθουσι.
Κρειττότερος μὲν γάρ τε νόος, λεπτὴ δέ τε μῆτις
Ἐν πάντεσσ᾽ ἔργοισι, μάλιστα δὲ δαιτὸς ἐν ὥρῃ·
Οἶνος γάρ τ᾽ ἐφέηκε πολύφρονά περ μάλ᾽ ἀεῖσαι,
Καί τι ἔπος προέηκεν, ὅπερ τ᾽ ἄρρητον ἄμεινον.
6 Ἦν δέ ποτ᾽ ἦμαρ ὅτ᾽ ἦλθον οἱ Ἄγγελοι ἄντα Θεοῖο.
Παρ᾽ δ᾽ ἔσαν πατέρι σφῷ ἀολλέες, ἐν δ᾽ ἄρα τοῖσιν
Ἤλυθε καὶ Σαταν᾽ᾶς, ὀλοὰ φρεσὶ μήδε᾽ ὑφαίνων,
Σχέτλιος, ὀβριμοεργὸς, ὃς οὐκ ὄθετ᾽ αἴσυλα ῥέζων,
Θυμολέων, βλοσυρὸς, τυκτὸν κακὸν ἀνθρώποισι.
7 Τὸν δ᾽ ὡς οὖν ἐνόησε Πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε,
Ὥς ἄρα μιν φώνησεν, ἔπος τ᾽ ἔφατ᾽, ἔκ τ᾽ ὀνόμαζεν,
Ὦ Σατανᾶ, πόθεν εἶς; Ὁ δ᾽ ἀμείβετο μισάνθρωπος,
Πολλὰ μάλα πλαγχθεὶς, περί τε χθόνα πᾶσαν ὁδεύσας,
Πολλὰ πλανῶν, καὶ πολλὰ πλανώμενος εἰλήλουθα.
8 Τὸν δ᾽ αὖτε προσέειπε Πατὴρ, ἐρέεινε δὲ μῦθον,
Δαιμόνι᾽, ἦ ποτ᾽ Ἰωβον, ἐμὸν θεράποντα, νόησας;
Ὅς μοι φίλτατός ἐστι, τίω δέ μιν ἔξοχον ἄλλων,
Οὕνεχ᾽ οἱ οὔτις ὅμοιος ἐπιχθονίων ἀνθρώπων·
Ὃς περίεστι δίκην, ἐπεί οἱ νόος ἐστὶ θεουδής,
Ἐκ δὲ κακοῦ ἔκλινε, καὶ αἴσιμα πάντα φύλαξε.
9 Τὸν δ᾽ ἀπαμειβόμενος προσέφη Δαίμων δολόμητις,
Φθισήνωρ Σαταν᾽ᾶς, ὀλοφώια δήνεα εἰδώς,
Ἦ ῥά νυ μὰψ καὶ προῖκα σέβει Θεὸν οὗτος Ἰωβος;
10 Οὐ γὰρ ἑὸν περί τ᾽ οἶκον εὔσκιον ἕρκος ἔθηκας
Πάντοθεν, περί τε κτῆσιν, περί τ᾽ ἀμφί τε κεῖνον;
Σῇσι φιλοφροσύνῃσιν εὐρρόεει τὰ ἃ ἔργα,
Ὄλβος θ᾽ οἱ πλοῦτός τε ἀέξεται ἢ ἐνὶ γαίῃ.
11 Ἀλλ᾽ ἄγε νῦν, ὀλίγον περ ἐπίψαυε κτεάτεσσι,
Καὶ τόθ᾽ ἀμετροεπὴς μάλα σε λωβήσεται ἄντην
Κερτομέων, καὶ ἐς ὦπα ἰδὼν αἰσχροῖσιν ἐνίψει.
Ὣς ἔφαθ᾽ ὁ ψεύστης φρεσὶν οὐλομένῃσι πιθήσας.
12 Τὸν δ᾽ ἀπαμειβόμενος προσέφη Θεὸς ἀγκυλομήτης,
Νῦν, ἴδε, σῆς ἐπὶ χερσὶν ἐτέτραπται ὅσσά περ εἶχεν·
Ἀλλὰ μόνον γ᾽ αὐτοῖο βαρείας χεῖρας ἀφέξεις.
Ὣς ἄρ᾽ ἔειπε Πατὴρ, κρατερὸν δ᾽ ἐπὶ μῦθον ἔτελλε.

Quales juvenis viri lapsus sunt.
Mobilior quidem animus, imbecille verò consilium
In omnibus rebus, præsertim verò convivii tempore:
Vinum enim impellit sapientem etiam valde cantare,
Et aliquod verbum emisit, quod non-dictum *sit* melius.
Erat autem aliquando dies, cùm venêrunt Angeli coram Deo,
Astiterúntq; Patri suo frequentes; inter ipsos vero
Venit etiam Satanas, perniciosa in mente consilia agitans.
Audax, facinorosus, qui non curabat scelera patrans,
Animum-leonis-habens, torvus, naturâ comparatum malum hominibus.

Illum quamprimum aspexit Pater hominúmq; deorúmq;, (i. e. angelorum)
Sic utiq; eum allocutus est, verbúmq; dedit, & nomine compellavit,
O Satana, unde venis? Respondit autem hominum-osor,
Postquam multùm admodum vagatus totam terram huc & illuc perambulavi,
Multúmq; *alios* erroribus-implicans, & multùm *ipse* erroribus-jactatus, adsum.

Illum rursus allocutus est Pater, interrogavítq; sermonem;
O infelix, nunquid Jobum meum servum consideràsti?
Qui mihi charissimus est amo autem eum præ aliis,
Quandoquidem ei nemo similis in humano genere;
Qui colit justitiam, quippe mens ei est pia,
A malo autem recedit, & æqua omnia servat.

Illi autem respondens dixit Dæmon astutus,
Hominum-perditor Satanas, viris-exitialia consilia sciens,
Num frustra & gratìs colit Deum iste Jobus?

Annon circa domum ejus bene-umbrosam sepem posuisti
Undiquaq; circáq; possessiones, & circumcirca ipsum?
Tuâ benevolentiâ prosperè succedunt ejus res:
Facultates etiam ejus & divitiæ augentur sua in terra.

Verùm agè nunc, vel tantillùm tange ejus possessiones,
Et tum vaniloquus valde tibi maledicet propalam
Convitians, & coram intuens probrosis *verbis* insectabitur.
Sic dixit mendax, animo perdito obsecutus.

Cui vicissim respondens dixit Deus obliqua-consilia-agitans,
Jam vide, tuis manibus permisi omnia quæ habet;
Duntaxat verò ab ipso graves manus abstinebis.
Sic dixit Pater, durum autem sermonem mandavit.

Βῆ ῥ' ἴμεναι Σατανᾶς, κακὰ δὲ φρεσὶ μήδετο ἔργα.
13 Ἕως γὰρ Ἰώβου παῖδες, ἅμ' υἱέες θυγατέρες τε,
Πρεσβυτάτου σύμπαντες ἐνὶ μεγάροισιν ἀδελφεοῦ
Δαίνυντ', οὐδέ τι θυμὸς ἐδεύετο δαιτὸς ἐΐσης·
14 Ἤματι τῷ λυγρός τις ὁ ἄγγελος ἦλθεν Ἰώβῳ,
Δάκρυα θερμὰ χέων, φάτο δ' ἀγγελίην ἀλεγεινήν·
Ζευγνυμένων τε βοῶν, καὶ ὄνων παρὰ βοσκομενάων,
15 Τὰς μὲν ἐφορμηθέντες ἀνηρείψαντο Σαβεῖοι,
Δούλους δ' αὖ ἀροτῆρας ἀπέκτανον ὀξέϊ χαλκῷ·
Οἶος ἐγὼ λιπόμην, λυγρὸς δέ τοι ἄγγελος ἦλθον.
16 Οὔπω πᾶν εἴρητο ἔπος, ὅτε τ' ἄγγελος ἄλλος
Ἔστη ἐνὶ προθύροισι, λέγων, ὅτι θεσπιδαὴς φλὸξ
Οὐρανόθεν καταβᾶσ' ὄϊάς τ' αὐτούς τε νομῆας
Πάγχυ μάλ' ἐκπρήσειεν, δήϊον μένος ἀστεροπητέω·
Οἶος ἐγὼ λιπόμην, λυγρὸς δέ τοι ἄγγελος ἦλθον.
17 Οὔπω πᾶν εἴρητο ἔπος, ὅτε τ' ἄλλος ἐπῆλθε,
Δάκρυ' ἀναπρήσας, ὀλοφυρόμενός τ' ἔπος ηὔδα,
Χαλδαῖοι τρισσαὶ μὲν ἐκαρτύναντο φάλαγγας
Ῥίμφα δ' ἐπαΐξαντες ἀφαιρήσαντο καμήλους,
Δμῶας δ' αὖτε βοτῆρας ἀπέκτανον ὀξέϊ χαλκῷ·
Οἶος ἐγὼ λιπόμην, λυγρὸς δέ τοι ἄγγελος ἦλθον.
18 Οὔπω πᾶν εἴρητο ἔπος, ὅτε δ' ἄγχι παρέστη
Τέτρατος (αἰεὶ γάρ τε κακὸν κακῷ ἐστήρικτο·
Ὡς ὅτ' ἐπασσύτερα σφιν ἐπ' ἀλλήλοισι κέχυνται
Πόντου κύματα μακρά, περὶ μέν τ' ἄλλ', αὐτὰρ ἐπ' ἄλλο)
Δάκρυα δ' ἔκβαλε θερμά, ἔπος τ' ὀλοφυδνὸν ἔειπεν,
Ὤ μοι ἄμυμον Ἰώβε διοτρεφὲς, ἦ μάλα λυγρῆς
Παύσεαι ἀγγελίης, ἢ μὴ ὤφελλε γενέσθαι.
Εἵως γὰρ τεοὶ υἱέες εὔζωνοί τε θύγατρες
Εἵατο πρεσβυτάτοιο ἐνὶ μεγάροισιν ἀδελφεοῦ,
Σίτου καὶ οἴνοιο τεταρπόμενοι φίλον ἦτορ·
19 Δὴ τότ' ἐπιπασσέρχουσα κακὴ ἀνέμοιο θύελλα
Ὑψερεφὲς μέγα δῶ τύπτ' ἐρημόθεν ἀΐξασα·
Τοῦ δ' ἁρμοὺς καὶ πλευρὰ διέτμησεν ἲς ἀνέμοιο
Πυθμενόθεν· τὸ δ' ἐπ' ἠϊθέους πέσε, τοὶ δ' ὀλέκοντο·
Οἶος ἐγὼ λιπόμην, λυγρὸς δέ τοι ἄγγελος ἦλθον.
20 Ὣς φάτο. Τὸν δ' ἄχεος νεφέλη ἐκάλυψε μέλαινα·
Ἵστατο δ' οἰμώξας, καὶ πορφύρεον μέγα φᾶρος
Ῥῆξε περὶ στήθεσσι, φίλην δ' ἀπεκείρατο χαίτην,
Κάππεσε δ' ἐν κονίῃσιν ἀποψύχοντι ἐοικώς·

Δίω

Perrexit ire Satanas, mala autem in animo meditabatur opera.
Dum enim Jobi liberi, filii pariter & filiæ,
Primogeniti simul omnes in ædibus fratris
Epulabantur, neq; animus egebat epulis æqualibus;
Die illo tristis quidam nuncius venit ad Jobum
Lacrymas tepidas fundens, dixitq; nuncium luctuosum:
Sub-jugo-arantibus bobus, & asinis juxta pascentibus,
Has quidem cum impetu irruentes abstulerunt Sabei,
Servos *tuos* aratores interfecerunt acuto ferro:
Solus ego relictus sum, tristísque tibi nuncius veni.
Nondum totus dictus erat sermo, quando nuncius alius
Stetit in vestibulo, dicens, quòd divinitus-accensa flamma
Cœlitus delapsa, ovésque ipsósque pastores
Penitùs exussit, infesta vis fulguratoris:
Solus ego relictus sum, tristísque tibi nuncius veni.
Nondum totus dictus erat sermo, quando alius supervenit
Lacrymas cum suspiriis effundens, lugénsq; sermonem dixit,
Chaldæi tres sanè instruxerunt turmas,
Violenter autem ingruentes abstulerunt camelos,
Servos quinetiam pastores interfecerunt acuto ferro:
Solus ego relictus sum, tristísque tibi nuncius veni. (tit
Nondum totum dictum erat verbum, quando propè adsti-
Quartus (semper enim malum malo fulciebatur;
Sicut quando crebri sibi invicem superfusi sunt
Ponti fluctus longi, antè quidem alius, alius verò pòst)
Lacrymas verò emisit calidas, vocémque lugubrem edidit:
Heu inculpate Jobe nobilissime, certè valde luctuosum
Audies nuncium, quod utinam non accidisset!
Dum enim tui filii & bene-cinctæ filiæ
Sedebant primogeniti in ædibus fratris,
Cibo & vino exhilarantes charum cor;
Jam tum ingruens perniciosa venti procella
Excelsam magnam domum percussit ex eremo cum impetu
Ejus autem compages & latera discidit vis venti (ruens:
Funditus, eáq; super adolescentes cecidit, iique perierunt:
Solus ego relictus sum, tristísque tibi nuncius veni.
Sic dixit. Illum verò doloris nubes obtexit atra;
Stetit autem ejulans, & purpureum magnum pallium
Rupit circa pectora, suámque detondit cæsariem,
Cecidítque in pulverem expiranti similis.

Δὴν δέ μιν ἀμφασίη ἐπέων λάβε, τὼ δέ οἱ ὄσσε
Δακρυόφιν πλῆσθεν, θαλερὴ δέ οἱ ἔσχετο φωνή.
Ὀψὲ δ' ἀναπνεύσας ἀδινοῦ ἐξῆρχε γόοιο,
Καὶ ῥ' ὀλοφυρόμενος, θεοσέπλοα μῦθον ἔειπεν.
21 Ὤ μοι ἐγὼ δειλός· γυμνόν με τ' ἐγείνατο μήτηρ.
Ἔκ τ' ἄγαγε πρὸ φόωσδε, καὶ ἠελίου ἴδον αὐγάς·
Γυμνός τ' ἐξαῦτις γαίης ὑπὸ γαστέρα δύσω.
Δῶκε Θεός, καὶ ἀφεῖλ', ἐπεὶ οἱ κράτος ἐστὶ μέγιστον·
Τῷ χ' ἐὸν εἰς αἰῶν' ὄνομα κλυτὸν εὐλογεέσθω.
22 Ὣς ἔφατ' εὐσεβίῃσι, καὶ οὐχ ἡμάρτανε μύθων,
Οὐδὲ Θεὸν λώβησε χαλιφρεσσύνῃσι νόοιο.

ΚΕΦ. β'.

1 ΚΑὶ πάλιν ἦμαρ ἔην ὅτ' ἐναντίον Ἀθανάτοιο
Πάντες ἅμ' Ἄγγελοι ἦλθον, ὁμηγερέες τ' ἐγένοντο,
Καὶ Σατανᾶς ἅμα τοῖσι, κακὰ φρεσὶ βυσσοδομεύων.
2 Τὸν δ' ἐρέεινε Πατήρ, ἐλέλιξε δὲ μακρὸν Ὄλυμπον·
Ὦ Σατανᾶ, πόθεν ἦλθες ἀμήχανε; τίπτε δέ σε χρεώ;
Τὸν δὲ δολοφρονέων ἠμείβετο μισάνθρωπος,
Πολλὰ μάλα πλάγχθην, περί τε χθόνα πᾶσαν ὁδεύσας,
Πολλῶν δ' ἀνθρώπων ἴδον ἄστεα, καὶ νόον ἔγνων·
Νῦν δὲ καὶ ἀθανάτων ἱερὸν πτολίεθρον ἱκάνω.
3 Τὸν δ' αὖτε προσέειπεν Ὀλύμπιος ἠθάδι φωνῇ,
Οἶδ' ὅτι πολλὰ κατ' ἄστε' ἀλώμενος ἐνθάδ' ἱκάνεις·
Ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ, καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
Δοῦλον ἐμὸν τὸν Ἰωβον ἀμύμονα φῶτα νόησας;
Ὅς με μάλιστα τίει χαμαὶ ἐρχομένων ἀνθρώπων,
Ἀμπλακίην δ' ἀλεείνει, ἴδ' ἐν φρεσὶν αἴσιμα ἤδη,
Ἧς δὲ δικαιοσύνης ἀπρὶξ ἔχετ', ἀχνύμενός περ,
Πάσχων τ' ἄλγεα λυγρὰ κακορραφίῃσι τεῇσι.
4 Τὸν δ' ἄρ ὑποβλήδην προσέειπε Δαίμων δολόμητις,
Φθισήνωρ Σατανᾶς, ὀλοφώϊα δήνεα εἰδώς·
Ῥινὸν ὑπὲρ ῥινοῦ, καὶ πάντα μάλ' ὅσσα οἱ ἐστιν,
Εἴπερ μυελ' ὀχῆσιν, ἀνὴρ ζωάγρια δώσει
Ἄσμενος· οὐ γάρ τι ψυχῆς ἀντάξιον ἄλλο.
5 Εἰ δ' ἔθεν οὔλου ἐόντος ἐπιγράβδην περ ἐπαύρῃς,
Καὶ μάλα περ λίγδην σάρκας τε καὶ ὀστέα βάλλῃς,
Λαβρογόρης τότε γ' αἶψα φανήσεται ἀπλοεπής τε,

Νεικείων

Diu verò illum ſilentium verborũ occupavit, ipſius verò oculi
Lacrymis oppleti ſunt, liquida verò ei hæſit vox.
Seróq; tandem reſpirans vehementem orſus eſt luctum,
Et ſimul dum lamentaretur, religioſum (etiam) ſermonem di-
Hei mihi miſero! nudum me peperit mater, (xit.
Edidit in lucem; & ſolis vidi radios;
Nudúsque rurſum terræ uterum ſubibo. (mæ:
Dedit Deus, & abſtulit, quandoquidem vires ejus ſunt maxi-
Quocirca & ejus in æternum nomen celebre benedicatur.
Sic dixit piè, & non peccavit loquendo,
Neq; Deum contumeliâ affecit, præ ſtultitia mentis.

CAP. II.

ET rurſus dies erat, quando coram Domino
Omnes ſimul Angeli venêrunt, congregatíq; erant,
Et Satanas unà cum illis, mala in mente profundè-cogitans.
Illum autem interrogavit Pater, quaſſavit autem longum
Olympum:
O Satana, unde veniſti improbe? quanam re tibi opus eſt?
Illi doloſè-cogitans reſpondit hominum-oſor,
Multùm vagatus ſum, terrámque totam circumambulavi,
Multorum autem hominum vidi urbes, & mentem novi:
Nunc verò etiam ad immortalium ſacram civitatem venio.
Illum verò rurſus allocutus eſt Cœlicola ſolitâ voce,
Novi quòd multas per urbes errans huc accedis:
Verùm agè mihi illud dic, & verè narra,
Servum meum Jobum inculpatum virum conſiderâſti?
Qui me plurimùm honorat humi repentium hominum,
Peccatúmque devitat, & in animo juſta novit,
Suámque juſtitiam mordicus retinet, æger licèt,
Patiénsq; dolores funeſtos malis machinationibus tuis.
Hunc autẽ interpellato-ſermone allocut⁹ eſt dæmon aſtutus,
Hominum perditor Satanas, viris-exitialia conſilia faciens;
Pellem pro pelle, & omnia omnino quæ ei ſunt,
Etſi innumera habeat, vir vitæ redimendæ præmia dabit
Libens: non enim aliquid animæ æquivalens *eſt* aliud.
Quòd ſi eum ſanũ exiſtentem vel leviter attingas,
Et vel ſtrictim carnes & oſſa ferias;
Rabula tum ſtatim apparebit, temerariúsque in loquendo,
Objurgans

Νεικείων σ' ἀναφανδὰ χολωτοῖσιν ἐπέεσσι.
6 Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη Θεὸς ἀγκυλομήτης,
Νῦν ἴδε, σῇς ἐπὶ χερσὶν ἐπέτραπον ἠδέ μιν αὐτόν.
Ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσι·
Μὴ θάνατόν δ' ἀγόρευ', ἐπεὶ οὔ τι σε πεισέμεν οἴω·
Οὐ γάρ πω οἱ μοῖρα θανεῖν καὶ πότμον ἐπισπεῖν.
Ὣς ἄρ ἔειπε Πατήρ, κρατερὸν δ' ἐπὶ μῦθον ἔτελλε.
7 Βῆ ῥ' ἴμεναι Σατανᾶς, κακὰ δὲ φρεσὶ μήσατ' Ἰώβῳ.
Ψωραλέῃς πληγῇσι, καὶ ἕλκεσιν οὔτα μιν αἰνοῖς
Ἐς πόδας ἐκ κεφαλῆς· φθίνυθεν δ' οἱ ἐπ' ὀστεόφι χρώς·
Πυκναὶ δὲ σμώδιγγες ἀνὰ πλευράς τε καὶ ὤμους
Αἵματι φοινικόεσσαι ἀνέδραμον ἔνθα καὶ ἔνθα.
8 Αὖτις δὲ χρόα μυδαλέον κεράμῳ κνίζεσκεν,
Οὔπερ ὁ δὰξ δέδρακτο, καὶ ἐν κονίῃσι καθῆστο
Σμήχων ἕλκεα λυγρά, πύον τ' ἀπὸ πολλὸν ὀμόργνυς.
9 Καί τ' ἄλοχος στυφέλιξεν ὀνειδείοις ἐπέεσσιν·
Ἆ δείλ' ἀνθρώπων, πάντων περὶ κάμμορε φωτῶν,
Νηπύτι', εὐσεβίην τε δικαιοσύνην τε ματαίην
Ἕως πότε μὰψ οὕτω κατέχεις; ἐπεὶ οὐδέ τι σε χρή.
Ἦ νύ κέ τοι χραίσμῃ ἀρετὴ καὶ δεῖμα Θεοῖο;
Ἠὲ καὶ εὐσεβίη τοι ἐπήρκεσε λυγρὸν ὄλεθρον;
Ἀλλ' ἄγε, βλασφήμει, καὶ τέθναθι· τίπτ' ἔτι μίμνεις;
Βέλτερον ἢ ἀπολέσθαι ἕνα χρόνον, ἠὲ βιῶναι,
Ἢ δηθὰ στρεύγεσθαι ἐν ἀλγεινῇ κακότητι.
10 Τὴν δὲ μέγ' ὀχθήσας ἀπαμείβετο δῖος ἀκοίτης,
Αἰὲν ἐνὶ στήθεσσιν ἔχων ταλαπενθέα θυμόν,
Δαιμονίη, ποῖόν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων;
Ὦ γύναι, ὡς ἄνοον κραδίην ἔχεις, ἢ τάδε βάζεις;
Βλάξ τε καὶ ἠλιθίη, ἐπεὶ οὐ κατὰ μοῖραν ἔειπες.
Ἐσθλὰ μόνον θεόθεν παραδεξόμεθ', οὔποτε λυγρά;
Ὃς δ' ἀγαθόν τε κακόν τε δίδοι· δύναται γὰρ ἅπαντα.
Δοιοὶ γάρ τε πίθοι κατακείαται ἐν Θεοῦ οὔδει,
Δώρων οἷα δίδωσι κακῶν, ἕτερος δὲ ἑάων.
Ὧι μὲν καμμίξας δώῃ Θεὸς αἰολόμητις,
Ἄλλοτε μέν τε κακῷ ὅγε κύρεται, ἄλλοτε δ' ἐσθλῷ.
Ὧι δέ κε τῶν λυγρῶν δώῃ, λωβητὸν ἔθηκε,
Καί ἑ κακὴ βούβρωστις ἐπὶ χθόνα δῖαν ἐλαύνει.
Ὣς φάτο νεικείων, οὐδ' ἤλιτεν οἷς ἔειπεν,

Οὐκ

Objurgans te propalam iracundis verbis. (tans,
Huic autem respondens dixit Deus obliqua-consilia-agi-
Jam ecce, tuis manibus permisi etiam & illum ipsum.
Aliud autem tibi edicam, tu autem in animo versa tuo;
Nè de morte loquaris, quandoquidem non te persuasurum o-
Nondum enim illi fatale mori & mortem oppetere. (pinor:
Sic dixit Pater, durum autem sermonem mandavit.
Contendit ire Satanas, mala autem in mente machinatus est Jobo.
Scabiosis plagis, & ulceribus sauciavit eum sævis,
A capite ad calcem; computruit autem ejus super ossa caro:
Crebræ autem vibices per latera & humeros
Sanguine rubentes extiterunt hinc & indé.
Ipse autem cutem purulentam testâ scalpebat,
Quam mordicus prehendit, & in pulvere sedit,
Scabens ulcera sæva, saniémq; multam abstergens.
Etiam & uxor sugillavit probrosis verbis:
Ah miser hominum, omnes supra infortunate viros,
Stolide, pietatémque justitiámque inanem
Quamdiu frustra adeò retines? quandoquidem non te oportet.
Nunquid tibi profuerit virtus, & timor Dei?
Vel num pietas à te propulsaverit triste exitium?
Quin agè, blasphema, & morere: quid adhuc cunctaris?
Melius aut perire semel, aut vivere,
Quàm diu torqueri in luctuosa calamitate.
Huic autem valde indignatus respondit divinus conjux,
Semper in pectoribus habens patientem animum,
O bona, quale tibi verbum perrupit vallum dentium?
O mulier, quàm insulsum cor habes, quæ ista dicis?
Stolida, & inepta, quandoquidem præter jus & fas locuta es.
Bona solummodo à Deo accipiemus, nunquam mala?
Ille autem tam bonum quàm malum dat; potest enim omnia.
Duo quippe dolia posita sunt in Dei limine, (rum.
Donorum quæ dat; malorum *alterum*, alterum autem bono-
Cui quidem commiscens dederit Deus varia-consilia-agitans,
Interdum quidem in malum ille incidit, interdum autem in bonum:
Cui verò ex malis dederit, *eum* injuriis *omnibus* exponit,
Et ipsum vehemens fames super terram almam exagitat.
Sic dixit increpans, neque peccavit in eo quod dixit.

Nec

Ὀυδέ τι ἀφραδίης εἴκων ἀνεμώλια βάζεν.
11 Ἀλλ' ὅτε τρισσὶ φίλοις ταλασίφρονος Ἰώβοιο,
Πάντα μάλ' ἀγγέλλοντο, τάπερ πάθε δῖος ἑταῖρος,
(Ὅσσα γὰρ ὦκά σφι, πλερόεν κακὸν, ἄγγελος ἦλθεν)
Ἀνστάντες κατέβησαν ἑοῦ ἀπὸ οἴκου ἕκαστος·
Πρῶτος ἔην Ἐλιφὰς Θαιμανίτης ὄρχαμος ἀνδρῶν,
Δεύτερος αὖ Βαλδὰδ Σαυχαίων ἔξοχος ἄλλων,
Καὶ τρίτατος Σωφὰρ μέγας ἥρως ἐν Ναματίτης.
Οἱ μὲν γὰρ ξυνέθεντο φίλον δ' ἴμεν ἀλαλόωντα,
Τόν τ' ὀλοφύρασθαι γοεροῖς ἅμα, καὶ μαλακοῖσι
Παρφάσθαι· Ἀγαθὴ δὲ παραίφασίς ἐστιν ἑταίρου
Πᾶσι μὲν ἀνθρώποισι, μάλιστα δέ τ' ἀχνυμένοισι.
12 Τὸν δ' ἕκαθεν θηεῦντο, καὶ ἠγνοίησαν ἰδόντες·
Κλαῖον δὲ λιγέως, χλαῖναν δ' ἔρρηξεν ἕκαστος,
Ἀμφοτέρῃσί τε χερσὶν ἑλὼν κόνιν αἰθαλόεσσαν,
Χεύατο κακκεφαλῆς, χαρίεν δ' ᾔσχυνε πρόσωπον.
13 Ἑπτὰ μὲν ὡς νύκτας τε καὶ ἤματα συνεχὲς αἰεὶ
Ἥμενοι ἐν δαπέδῳ, λίγ' ἐκώκυον ἀμφ' ἑτάροιο,
Οὐδέ τι προσφάσθαι ἔθελον ἔπος, οὐδ' ἐρέεσθαι·
Λίην γὰρ θυμός σφιν ἐνὶ στήθεσσι τέθηπεν,
Ὡς ἴδον ἄτλητόν τε πάθος, καὶ πένθος ἀλα-
στον.

ΚΕΦ. γ'.

1 ΔΗΝ δ' ἄνεῳ σύμπαντες ἔσαν τετιηότι θυμῷ·
Ὀψὲ δὲ δὴ μετέειπε πολύτλας δῖος Ἰώβος,
Πυκνὰ μάλα στενάχων, στυγέων δὲ γενέθλιον ἦμαρ
Πολλὰ κατηρᾶτο· κρατερὸν γάρ ἑ πένθος ἀνώγει·
2 Οἰκτρ' ὀλοφυρόμενος, γοερὸς δ' ἐφθέγξατο
μύθους·
3 Ἐρρέτω ἄθλιον ἦμαρ ἐν ᾧ με λοχεύσατο μήτηρ·
Νύξ θ', ὅτ' ἐμῷ γενετῆρι δυσάγγελος ἄγγελος εἶπε,
Χαῖρέ μοι ἄρτι τέκον, ὠδῖνας ἄλυξεν ἄκοιτις,
Σοί τ' ἄρσεν τέκος ὧδε πέσεν μετὰ ποσσὶ γυναικός·
Ὣς ἔφατ' ἀγγέλλων· εἴθ' οἱ χάνεν εὐρεῖα χθών.
4 Ὄρφνη καὶ σκότος ἔστω ἀλάμπετον ἦμαρ ἐκεῖνο·
Μὴ μελέτω καθύπερθε Θεῷ, ἄλογον δὲ πελέσθω,
Τῷ καὶ μήποτ' ἔχοι γλυκερὸν φάος ἠελίοιο,
5 Ἀλλὰ σκιὴν θανάτοιο, καὶ ἀχλυόεσσαν ὁμίχλην·

Ἠέρι

Nec quicquam insipientiæ cedens vana locutus est.
At quando tribus amicis patientis Jobi
Omnia prorsus nunciabantur, quæ passus est divinus socius;
(Fama enim citò ad eos, alatum malum, nuncia accessit)
Surrexerunt, & descenderunt sua à domo unusquisque.
Primus erat Eliphas Thamanites, princeps virorum,
Secundus verò Bildad, Sauchæorum præcipuus aliorum,
Et tertius Sophar, magnus heros inter Namatitas.
Hi siquidē inter-se pacti sunt ad amicum ire ægrè-habentem;
Tum ut illum lugerent *verbis* mœstis, tum ut mollibus
Consolarentur: Bona autem consolatio est sodalis
Omnibus quidem hominibus, maximè verò ægris.
Illum autem à longinquo viderunt, nec cognoverunt intu-
Fleverunt autem altè, lænámq; rupit unusquisque, (entes
Et utrisq; manibus arripiens pulverem atrum,
Fudit super caput, gratiosam autem dehonestavit faciem.
Septem sic diésq; & noctes continuè semper
Sedentes humi, altè lamentati sunt ob sodalem,
Nec ullo compellare *eum* voluerunt verbo, nec interrogare:
Valde enim animus ipsis in pectoribus obstupuit,
Ut viderunt intolerabilémque casum, & luctum non-obli-
viscendum.

CAP. III.

Diu autem muti simul omnes erant mœrenti animo:
Seróque tandem prolocutus est patiens divinus Jobus,
Crebrò admodum ingemiscens, execrans autem natalem diem
Multùm imprecatus est (validus enim ipsum dolor impulit)
Miserandum in modum lamentans, lugubres autem edidit
sermones:
Malè pereat infelix dies in qua me enixa est mater,
Nóxque, in qua meo patri infelix nuncius dixit,
Salve mihi venerande amice, partûs dolores eviravit uxor tua,
Tibíque mascula proles cecidit inter pedes mulieris.
Sic dixit nuncians: Utinam illi hiâsset ampla tellus!
Calîgo, & tenebræ sit obscuræ dies illa;
Nè curæ sit sursum Deo, nullóque in numero habeatur,
Adeo nusquam habeat dulcem lucem solis;
Sed umbram mortis, & spissas tenebras:

Caligine

Ἠέρι καὶ νεφέλῃ αἰεὶ κεκαλυμμένον ἔστω,
Ὡς στυγερὸν, κακὸν ἦμαρ, ἀπαίσιον, οὐκ ὀνομαστὸν,
Δεινόν τε, δνοφερόν τε, μελάντερον ἠΰτε πίσσα.
6 Νύκτα δὲ Κιμμέριος ζόφος ἀμφέποι, ἐκ δ' ἐνιαυτοῦ
Μηνῶν ἐξαπόλοιτ', ἰδὲ μὴ ἐναρίθμιος εἴη·
7 Νὺξ δὲ κακὴ, φρικτὴ, σκοτομήνιος, ἠδὲ κατολάς·
Μηδέ τις εἰν αὐτῇ φωνὴν χαρίεσσαν ἀκούοι.
8 Οἱ τόδε δυσφημεῦσι κακὸν, καὶ σχέτλιον ἦμαρ,
Τήν τ' ὀλοὴν ἄρα νύκτα καταρῴοιντο μέλαιναν,
Οἳ στοναχὴν μέλλουσι, γόον τ' ἀλίαστον ὀρίνειν.
9 Ἀστέρες ἑσπέριοι λιποφεγγέες εἶεν ἐκείνῃ,
Μήτε φάος λαμπρὸν, μήτ' αἰγλήεσσα σελήνη·
Μήτε ποτ' ὄρθρον ἴδοι, μήτ' ἂρ τερψίμβροτον ἠῶ·
10 Οὕνεκα μητρείης γαστρός μοι ἀνῷγε πυλῶνας,
Οὐδ' ἄσβεστον ἐμοῖς ἄχος ὀφθαλμοῖσιν ἀπηύρα.
11 Τίπτε μοι οὐ τάφος ἔσκε δυσαμμόρῳ ἔνδοθι γαστρός;
Ἤλυθον ἐκ νηδύος· ὡς ὤφελον αὐτόθ' ὀλέσθαι.
12 Ὤμοι μῆτερ ἐμὴ, τί νύ μ' ἔτρεφες αἰνὰ τε-
κοῦσα;
Τίπτ' οὐκ ἐκβέβληκας, ἐπεὶ τέκες υἱὸν ἄποτ-
μον;
Τίπτε δέ μ' ἀρτιγενῆ, καὶ ἔτι πνείοντα τόκοιο,
Γούνασιν οἷσι λαβοῦσα δυσώνυμος ἔφθατο μαῖα;
Ἔῤῥε τρισάθλιε μαῖα μογοστόκε· πῶς τέ με
μαζὸς
Νηπίαχον θήλασσε καὶ ἔτρεφε τυτθὸν ἐόντα;
Ὥς μ' ὄφελ' ἤματι τῷ, ὅτε με πρῶτον τέκε μήτηρ,
Οἴχεσθαι προφέρουσα κακὴ ἀνέμοιο θύελλα
Εἰς ὄρος, ἢ εἰς κῦμα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης,
Ἔνθά με κῦμ' ἀπόερσε πάρος τάδε ἔργα γενέσθαι.
13 Νῦν ἂν ἀτάρβητος γαίης μαλακῷ ἐνὶ κόλπῳ
Κείμην ἀσφαλέως τε, καὶ ἀτρέμα κοιμησαίμην.
14 Ὁππόθι μυρία φῦλα διοτρεφέων βασιλήων,
Κεῖαθ' ὁμοῦ, λαῶν δ' ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες,
Καὶ βουληφόροι ἄνδρες ἀωτεῦσι γλυκὺν ὕπνον·
Οἷς ποτε δώματα καλὰ, κακοῦ ἀπάτερθεν ὁμίλου,
Χρύσεα, μαρμαίροντα τετεύχαται, ἄφθιτα αἰεί.
15 Ὁππόθι κακκείουσι μεγακλήεντες ἄνακτες,
Οἳ χρυσὸν τιμῶντα, καὶ ἄργυρον ἐκτεάτισσαν,
Ὄλβόν τε πλοῦτόν τ' ἀπερείσιον οἷς ἐνὶ οἴκοις.

Ὡς

Caligine & nebulâ semper obvoluta sit, (nanda,
Utpote invisa, malè ominata dies, inauspicata, non nomi-
Terribilisque, tenebrosáque, nigra velut pix.
Noctem verò *illam* Cimmeriæ tenebræ occupent, & ex
Mensibus pereat, nec in albo *mensium* sit: (anni
Sed nox mala, horribilis, obscura, & exitiosa:
Nec quis in ea vocem gratam audiat.
Qui illi maledicunt malæ & infortunatæ diei,
Hanc quoque perniciosam pariter noctem execrentur atram,
Qui gemitum luctúmque vehementem excitaturi sunt.
Stellæ vespertinæ obscuræ sint ei,
Nec lux splendida, nec fulgens luna:
Nec unquam diluculum videat, nec gratam mortalibus auro-
Quoniam materni uteri mihi aperuit fores, (ram.
Nec immensum meis dolorem oculis abstulit.
Cur mihi non sepulcrum erat infelici intra uterum?
Egressus sum ex ventre; utinam ibi periissem!
Hei mihi, mater mea, utquid me nutriisti postquam infe-
liciter pepereras?
Quare non exposuisti, quandoquidem peperisti filium in-
fortunatum?
Utquid verò me recens-natum, & adhuc spirantem partum;
Genibus suis accipiens infausta prævenit obstetrix?
Abi-in-malam-rem ter-infelix obstetrix circa-partus-labo-
rans. Utquid me mamma
Infantem lactavit & nutrivit parvulum existentem?
Utinam me die illo, quo me primùm peperit mater,
Rapuisset, & absportâsset perniciosa venti procella
In montem, vel in undam resonantis maris, (rent!
Ubi me fluctus mergerent, antequam hæc facinora patrata fo-
Nunc utique imperterritus telluris molli in gremio
Jacuissémque securè, & quietè dormiissem:
Ubi innumera turba nobilissimorum regum,
Jacent simul, populorum autem ductores & principes,
Et consiliarii viri carpunt dulcem somnum.
Quibus aliquando tecta pulchra, malâ seorsum à multitudine,
Aurea, splendentia extructa sunt, perennia semper.
Ubi dormituriunt insignes reges,
Qui aurum pretiosum & argentum possederunt,
Opésque & divitias ingentes suis in ædibus.

Utinam

16 Ὡς ὄφελόν γ' ἔκτρωμα μάλ' ὠκύμορον γεγονῆσθαι,
Ὡς βρέφος ἠλιτόμηνον, ὃ οὔποτε φέγγος ὄπωπεν.
17 Ἔνθά γε θυμοβόρου ἔριδος λήγουσιν ἀλεῖται.
Τῶν δέ θ' ὑπ' ἀργαλέῳ καμάτῳ φίλα γυῖα λέλυντο,
Παυσωλὴν εὑρόντες ἀναπνείουσι πόνοιο.
18 Τοὺς δὲ καὶ ἐν φυλακῇ χαλεπὸς πρὶν δεσμὸς ἐδάμνα,
Ἀτρέμας ἔνθ' ἅμα κεῖατ' ἀλυκτοπέδας προφυγόντες,
Οὐδέ ποθ' ὑβριστέω κρατερῆς αἴουσιν ἐνιπῆς.
19 Ἔνθά γε πάντες ἔασ' ἅμα μικροί τε μεγάλοι τε
Μίγδ' ἀλλήλοισιν, καὶ ὁμοίης ἔμμορον αἴσης.
Οὐκέτι τις θεράπων μεμνημένος οἷο ἄνακτος,
Εἴρερον ἀλλὰ κακόν, καὶ δούλιον ἦμαρ ἄλυξεν,
Ἶσαι γὰρ σκιαί εἰσιν, ἄναξ τίετ' ἐν καερὸς αἴσῃ.
Ἴση μοῖρα μένοντι, καὶ εἰ μάλα τις πέλετο δμώς.
20 Τίφθ' ὁρόωσι φάος καὶ ἔτι ζωοῖσι μέτεισιν
Ἄνδρες ὀϊζυροὶ καὶ ἀδευκέα θυμὸν ἔχοντες;
21 Ὡς ὅτε τις σπουδῇ χρύσιον θησαυρὸν ἐρευνᾷ,
Σκαπτέμεναι μεμαώς, διζήμενος εἴπου ἐφεύροι·
Ὣς οἱ μὲν θανέειν ἔθελον, καὶ πότμον ἐπισπεῖν,
Διζόμενοι εἴπου θάνατόν γε δυναίατο τέτμειν·
Αὐτὰρ ἔτι ζώουσι, λιλαιόμενοί περ ὀλέθρου.
22 Ἀσπάσιον τοίουσδε τέλος θανάτοιο κάλυψε,
Τάλλιστόν τε πέλει· μέγα κεν κεχαροίατο θυμῷ,
Ἡσυχίης γλυετῆρος ἐπὴν λελάχωσι τάφοιο.
23 Τίπτε φάος, ζωή τε δυσαμμόρῳ, ὅς θ' ὑπ' ἀνίης
Πλάζεται ἔνθα καὶ ἔνθα, καὶ οὐκ ἴδεν, ὁππόθι βαίνοι;
Οὕνεκά μιν τ' ἄτης νεφέλῃ θεὸς εἶρξε μελαίνῃ.
24 Ὤ μοι ἐγὼ δειλός, τί νύ μοι μήκιστα γένηται;
Ὤ μοι ἐγώ, ὅτι πρὶν φαγέμεν, στοναχῇ τε γόῳ τε
Θυμὸν ἀκηχέμενος κατέδω φίλον· ἐξ ἐμέθεν δὲ
Κωκυτός τε καὶ οἰμωγὴ κέχυτ', ἠΰτε κρήνης,
Ἥτε κατ' αἰγίλιπος πέτρης δνοφερὸν χέει ὕδωρ.
25 Πάσχω ἐγὼ πανάποτμος, ὃ ἐν φρεσὶ δείδια λίην·
Τοῦτο δὲ νῦν μ' ἐκίχανεν, ὃ πρὶν μάλα πολλὰ δέδοικα.
Καὶ γὰρ ἐγὼν ἐφάμην, πρὶν μόρσιμον ἦμαρ ἐπισπεῖν,
Ἄλγε' ἀνατλήσειν· τάδε δὴ νῦν πάντα τελεῖται.
26 Οὐ γάρ πω ἀμέριμνος ἔην πάλαι εὐθενέων περ,
Οὐδέ μοι ἐν θαλίῃφιν ἀτάρβητος νόος ἔσκεν,
Οὔτ' ἀδεής, αἰεὶ δὲ κακὸν προτιόσσετο θυμός·
Νῦν δέ τ' ἐελπομένῳ χαλεπή μοι ἐπῆλθεν ὀϊζύς.

ΚΕΦ.

Utinã partus-abortivus valde citò-periturus natus fuissem;
Ut embryo immaturus, qui nunquam lucem conspexit!
Ibi ab animum-rodente contentione desistunt improbi.
Quorum verò gravi labore chara membra soluta sunt,
Ii requiem invenientes respirant à labore.
Quos etiam in carcere sæva priùs compes domuit,
Quietè ibi simul jacent, postquam compedes effugeriat,
Nec unquam oppressoris strenuas audiunt minas.
Ibi omnes sunt, tam parvi quàm magni,
Promiscuè, & similis participes sortis.
Non ampliùs quis servus memor sui heri,
Captivitatem sed malam, & servilem diem vitavit.
Pares enim umbræ sunt, rex proinde honoratur ac mancipiũ;
Æqualis sors imperatori, & ei qui maximè erat mancipium.
Utquid vident lucem & adhuc vivis intersunt
Viri calamitosi, & amarum animum habentes?
Sicut quando quis diligenter occultũ thesaurum scrutatur,
In fodiendo promptus, quærens sicubi inveniat:
Sic hi quidem mori volunt & fato fungi,
Quærentes sicubi mortem possint invenire:
Verùm adhuc vivunt, quantumvìs cupidi mortis.
Gratus tales finis mortis texit,
Peroptatúsque est: magnopere utique gauderent animo,
Quietis genitorem siquidem sortiti fuerint tumulum.
Ut quid lux vitáque misero, qui ærumnâ
Jactatur, hùc illùc, & non videt quò vadat,
Quoniam eum calamitatis nube Deus circumsepsit atrâ.
Heu me miserum! quid mecum tandem fiet?
Heu me! quoniam antequam edo, gemitúque luctúque
Animum tristis corrodo charum; ex me autem
Lamentatióque & ejulatio funditur, sicut ex fonte
Qui ab excelsa petra obscuram fundit aquam.
Patior ego infelix, quod in animo timui valde,
Hoc autem nunc me occupavit, quod priùs vehementer metui.
Etenim ego putavi, priusquam fatalem diem obirem,
Dolores *me* impleturum: ea certè nunc omnia perficiuntur.
Non enim securus eram olim, bonis-abundans licèt,
Nec mihi in prosperitate imperterrita mens erat, (mus
Nec timoris-expers; semper autem malum præsagiebat ani-
Nunc verò etiam timenti gravis mihi supervenit calamitas.

ΚΕΦ. δ'.

1 Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη Ἐλιφὰς Θαιμανίτης·
2 Ἦν τοι πειρώμεσθα λέγειν, σὺ δὲ μή τι χολωθῇς.
Τίς κεν σιωπήσειεν, ἐρητύσειέ τε γλῶσσαν,
Ὅς ῥ' ἐπ' οὔασιν οἷσιν ἄκοσμά τε πολλά τ' ἀκούσῃ;
Θυμοδακὴς γὰρ μῦθος, ἐπώτρυνας δέ με εἰπών.
3 Καὶ σὺ μὲν οὖν ποτ' ἔησθα διδάσκαλος ἔμμεναι ἄλλων,
Πολλοῖσίν τ' ἀνδρέσσιν ἐνέσταξας μένος ἠΰ
Μήτι σῇ πινυτῇ τε, καὶ ἐς φρένα θυμὸν ἄγειρας·
Χερσίν τ' ἀβληχρῇσι βίην καὶ κάρτος ἐνῆκας·
4 Ὃς δ' ὀλιγηπελέων ἤδη πεσέεσθαι ἔμελλε,
Τὸν δ' ἐπέεσσι τεοῖσι τάχ' ἔμπεδον αὖθις ἔδωκας
Ἑστάμεναι κρατερῶς, καὶ ἐπίρροθος ἦσθα ποδοῖϊν·
Γούνασί τ' ἠπεδανοῖσιν ὑφ' ἕρμα καὶ ἄλκαρ ἔθηκας.
5 Νῦν δ' ἐπεὶ οὖν κακὸν ἦλθε, καὶ ἥψατό σεῦ ὀλίγον περ,
Οὐδὲ σὺ τετλαμένος οἶσθα, λιγύς περ ἐὼν ἀγορητής·
Ἀλλά σοι αὐτῷ θυμὸς ἐνὶ στήθεσσιν ὀρίνθη,
Σή τε βίη λέλυται, κραδίη δέ τοι ἔνδον ὑλακτεῖ.
6 Σχέτλιε, πῆ δή τοι μένος οἴχεται, ὃ πρὶν ἔχεσκες;
Οὔτις τοι νόος ἐστὶ θεουδής, ᾧ σὺ πέποιθας,
Εὐσεβίη, θάρσος τε, δικαιοσύνη τε, καὶ ἐλπίς;
7 Ἀλλ' ἄγε νῦν, εἴπερ τι παλαιγενέων κλέα φωτῶν
Γινώσκεις, προτέρων δεδαημένος ἔργ' αἰώνων·
Τῶν νῦν μοι μνῆσαι, καί μοι νημερτὲς ἐνίσπε·
Τίς πέσεν ἐσθλὸς ἐών; ἢ ποῦ ἀπόλωλε δίκαιος;
Τίς μόρος ἰθυνόου πέλεν ἀνέρος; αἴκε δύναιο
Κείνου λυγρὸν ὄλεθρον ἐνισπεῖν, εἴπου ὄπωπας
Ὀφθαλμοῖσι τεοῖσιν, ἢ ἄλλου μῦθον ἄκουσας.
8 Ὡς καὶ ἐγὼν ἐνόησα, καὶ ὀφθαλμοῖσιν ὄπωπα,
Ὁπποῖός κ' ἄροτος, τοιόσδ' ἄμητος ἔπεισιν.
Οἳ κακὸν οὖν ἀρόωσιν, ὁμῶς κακὸν ἀμήσαντο,
Ἄτην τε σπείροντες ἐοικότα μισθὸν ἄροντο,
Καὶ καρπὸν σπόρῳ ἶσον, ἀτάσθαλοι, οἷ' ἔρεξαν.
9 Ἐφθίαται δ' ἄρα τοίγε θεοῦ μάλα χωομένοιο,
Χωομένοιο Θεοῦ, ἀνέμου ὡς πικρὸν ἀέντος,
Τοῦ γὰρ ἀπὸ ῥινῶν ῥεῖ ἀϋτμή, τοὶ δ' ὀλέκονται.
10 Σμερδαλέη βρυχὴ ὠρυομένοιο λέοντος
Ἐσβέσθη, καὶ φθόγγος ἐριβρύχοιο λεαίνης·
Σκύμνων γαμφηλαί, ὀλοοί τ' ἔρρηχθεν ὀδόντες.

Λιμῷ

CAP. IIII.

ILli autem respondens dixit Eliphas Thamanites,
Si te aggrediamur alloqui, tu verò ne irascaris.
Quis tacuerit, cohibueritque linguam,
Qui verba auribus suis inordinatáque multáque audiverit?
Mordax est enim sermo *tuus*; irritâsti autem me *sic* locutus.
Et tu quidem olim profitebaris præceptorem te esse aliorum,
Multísque hominibus instillâsti vim bonam
Consilio tuo, prudentiáque, & in animum robur recollegisti:
Manibus infirmis vim & robur immisisti:
Qui autem languescens jamjam casurus erat,
Illi verbis tuis statim firmum rursus dedisti
Stare fortiter, & adjutor fuisti pedibus:
Genibúsque labantibus columen & præsidium supposuisti.
Nunc verò postquam malum venerit, & tetigerit te tantillũ
Neque tu tolerare nôsti, disertus licet sis orator;
Verum tibiipsi animus in pectoribus commotus est,
Tuǽque vires solutæ sunt, cor autem tibi intus latrat.
Miser, quò nunc tibi confidentia abiit, quam prius habuisti?
Hæccine tibi mens est religiosa, quâ tu fretus fuisti,
Pietas, fiduciáque, & sinceritas, & spes?
Ast agè nunc, si priscorum famam virorum
Nôsti, priorum edoctus gesta seculorum,
Eorum jam mihi mentionem fac, & mihi verum dic:
Quis cecidit bonus existens? aut ubi periit justus?
Quod fatum rectam-mentem-habentis fuit viri? si ferè possis
Illius triste exitium narrare, sicubi videris
Oculis tuis, aut alterius sermonem audieris.
Quemadmodum & ego observavi, & oculis vidi;
Qualis aratio, talis utique messis fuerit:
Qui malum ergo arant, pariter & malum messuêre,
Noxámq; seminantes, convenientem mercedem referunt,
Et fructum sementi parem, improbi, eò-quòd-taliter fecerunt.
Disperduntur autem hi Deo valdè irascente,
Irascente Deo, vento velut acerbè flante,
Ejus enim è naribus spirat halitus, hi autem pereunt.
Horrendus fremitus rugientis leonis
Extinctus est, & vox horrisonæ leænæ:
Catulorum maxillæ exitialésque fracti sunt dentes.

11 Λιμῷ ὑπ' ἀργαλέῳ φθινύθει λῖς ἠϋγένειος,
Σίντης, καὶ κρατερῶν σκεδάσθη τέκνα λεόντων.
12 Λάθρῃ δέ μοι ὡς κλέπτης, κρυφίη φάτις ἄγγελος ἦλθε,
Τυτθὸν φθεγξαμένη ἐμὰ τ' οὔατα δέξατο φωνήν.
13 Νύκτα δ' ὀρφναίην, ὅτε θ' εὕδουσι βροτοὶ ἄλλοι,
Πεπτάμεναι δὲ πύλαι ἀμενηνῶν εἰσὶν ὀνείρων,
Ἔνθά τε φάσματα πόλλ' εἰς ἀνδρῶν κράατα βαίνει
Δὴ τότε γὰρ θεῖος μοι ἐνύπνιον ἦλθεν ὄνειρος.
14 Ὡς ἴδον, ὡς ῥίγησα φόβου ὑπὸ θεσπεσίοιο,
Ἀμφὶ δέ μοι χύτο φρίξ, ὑπὸ δὲ τρόμος ἔλλαβε γυῖα.
15 Πνεῦμα δέ μοι σχεδὸν ἦλθε παριστάμενον κεφαλῆφιν·
Ὀρθαὶ δὲ τρίχες ἔσταν ἐπὶ χροὸς ἐν μέλεσσι
Ταρβήσαντος ἐμεῖο· μάλα γὰρ χλωρὸν δέος ᾕρει.
16 Ἔστη, οὐδέ πω εἶδος ἔην διακρινέμεν ἄντα,
Ἀλλ' εἴδωλον ἀμαυρὸν ἐν ὀφθαλμοῖσιν ὄπωπα,
Φθεγξάμενον δ' ὀλίγῃ ὀπί με πρὸς μῦθον ἔειπεν,
17 Ἦ ῥά που εὐνομίῃσι Θεοῦ περιγίνεται ἀνήρ;
Ἠὲ δικαιότερος βροτὸς ἔσσεται Ἀθανάτοιο,
Ὅς τ' αὐτὸν ποίησε, καὶ ἔπλασε μηδὲν ἐόντα;
18 Οὐδ' ὅγ' ἐπουρανίοισι μάλα δμώεσσι πέποιθεν
Ἐν φρεσὶν, οἵ τε οἱ αἰὲν ὑποδρηστῆρες ἔασιν·
Ἀφροσύνην δ' ἐνόησε καὶ ἐν ἀγνοίῃσι νόεσσιν,
Οἵ θ' ἑοὶ Ἄγγελοί εἰσι, καὶ ὀτρηροὶ θεράποντες.
19 Πῶς οὐκ ἐνὶ βροτοῖς; (ἐπεὶ οὔποτε φῦλον ὁμοῖον
Οὐρανίων τε νοῶν, χαμαὶ ἐρχομένων τ' ἀνθρώπων)
Οἳ καὶ πήλινα δώματ' ἔχουσι, ψαμμοθέλυμνα,
Ἀβληχρ', οὐδενόσωρα, τά τ' αἰόλαι εὐλαὶ ἔδονται,
Καὶ σῆτες· τοῖς γὰρ μέλλει μέλπηθρα γενέσθαι.
20 Πρώϊοι ἐξανατέλλουσι, φθίνουσι δὲ πάμπαν
Ἑσπέριοι, τῶν δ' οὔτις ἀπολλυμένων ἀλεγίζει.
21 Τοῖσι δὲ κῦδος ἅμα σφιν ἀπώλεσεν, οἵδε καὶ αὐτοὶ
Πρόχνυ κακῶς σφετέρῃσιν ἀτασθαλίῃσιν ὄλοντο.

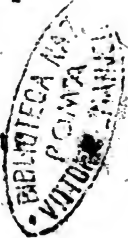
ΚΕΦ. ε'.

1 Εἶ δ' ἄγε, νῦν δὲ κάλεσσον, ὅπως τίς σὴν ὄπ' ἀκούοι·
Ἀλλὰ τίν' ἐξ ἁγίων ἐπιδερκόμενος λιτανεύσῃς,
Ὄφρα σοι εἶεν θέμισι συνήγοροι ἄγχι παρεστῇς;
2 Νηπυτίῳ χόλος αἰνὸς ἀεικέα πότμον ἐφῆκε,
Καὶ νέμεσις δειμεῖα χαλίφρονα φῶτα κατέκτα.

Ἠλίθιον

Fame gravi conficitur leo bene-barbatus,
Noxius, & fortium dissipati sunt catuli leonum.
Clanculum mihi tanquã fur secretus rumor nuncius venit,
Submissè loquentem meæ autem aures receperunt vocem.
Noctem per obscuram, quando dormiunt mortales cæteri,
Apertæ autem portæ debilium sunt somniorum;
Ubi spectra multa virorum intrant capita:
Jam tum enim divinum ad me in somnis venit somnium.
Ut vidi, ut pavi metu præ ingenti! (bra.
Me autem circundedit horror, tremor autem occupavit mem-
Spiritus verò ad me propè accessit astans capiti;
Erecti autem crines steterunt in frigidis membris
Meis expavescentis: valde enim pallidus timor occupavit.
Stetit, nec omnino formam licebat discernere coràm,
Tantùm imaginem obscuram oculis conspexi;
Loquens autem summissâ voce dixit mihi.
Quid? an æquitate Deum excellit homo?
Vel an justior mortalis erit Immortali,
Qui eum fecit & formavit nihil existentem?
Neque ille cœlestibus admodum famulis confisus est,
In animo, qui ei semper ministri sunt:
Stultitiam autem deprehendit etiam in puris intelligentiis,
Quique ejus Angeli sunt, & diligentes servi. (genus simile
Quomodo non in mortalibus? (quandoquidem nunquam
Cœlestiúmq; intelligentiarum ac humi repentium hominũ)
Qui etiã luteas domos tenent, arenosa-fundamina-habentes,
Debiles, contemnendas, quásque mobiles vermes edent,
Et tineæ: his enim præda futuræ sunt.
Matutini exoriuntur, occidunt autem prorsus
Vespertini, eorum autem nemo pereuntium rationem habet.
Eorum verò gloria unà cum ipsis perit: illi etiam ipsi
Funditus malè suâ malitiâ perditi sunt.

CAP. V.

Eia agè, nunc invoca, ut quis tuam vocem audiat
Verùm quemnam ex sanctis aspiciens orabis,
Ut tibi in judicio patronus propè astet?
Insipienti ira gravis immane exitium immisit,
Et indignatio acerba stolidum virum interfecit.

3 Ἠλίθιον δρυῒ κοίλῃ ὁμῶς θάλλοντα νόησα,
Ῥίζῃσιν μεγάλῃσι διηνεκέεσσ' ἀραρυῖαν·
Ἀλλ' ὁ μὲν αὐτίκ' ὄλωλε, χάεις δ' ἀπὸ πᾶσι μαράνθη,
Ἀρὴ δ' ὃν κατέμαρψε δόμον, καὶ θῦεν ἐρινύς.
4 Παῖδές οἱ οὐ σόοι εἰσὶ, φάος δέ σφ' ἔπι πέραν-
του
Τρίβοντ' εἰνὶ πύλῃσι, καὶ οὐκέτι φυκτὰ πέλονται·
Οὐ πάρα γάρ τις ἀρωγὸς, ὃς αὐτῶν κῆρας ἀμύνῃ.
5 Ἐσθίεται σφισιν οἶκος, ὄλωλε δὲ πίονα ἔργα,
Αὐτῶν δ' ἄμητον, καὶ ἀρούρης καρπὸν ἔδουσιν,
Οὓς ποτε λιμὸς ἄνωγε, καὶ ἐκ μέσσων περ ἀκανθῶν,
Ἁρπαλέως, κλέπτης δὲ δόμοις ἐν κτήματα κείρει.
6 Οὐδὲ γὰρ ἐκ γαίης πόνος ἔρχεται, οὐδέ που οἶτος
Γίγνεται ἐκ κονίης, οὐδὲ χθονὸς ἐξανατέλλει,
Οὐ μὲν ἀπὸ δρυὸς ἐστι παλαιφάτου, οὐδ' ἀπὸ πέτρης.
7 Ὥστε δ' ἀέρθησαν φλογόεντα ἀείπτερα πυρσοῦ,
Σπινθῆρες ῥαδινοὶ (ἡ γὰρ κούφων θέμις ἐστί)
Ῥεῖα δέ θ' ὕψι πέτονται, ἰδ' ἐν νεφέλῃσιν ἔμιχθεν·
Ὣς ἐπὶ τὸν κάματον γέγαε βροτὸς, ἠδ' ἐπ' ὀϊζύν·
Ὄφρ' αἰεὶ στενάχων, καὶ κήδεα μυρία πάσχων
Τλαίη, καὶ μάλα πολλὰ παθὼν, καὶ πολλὰ μογήσας
Αἰνὸν ἀναπλήσαι βιότου μόρον· ὣς γάρ οἱ αἶσα
Γεινομένῳ ἐπένησε λίνῳ, ὅτε μιν τέκε μήτηρ.
8 Εἰ δέ με τοῖον ἄχος, καὶ ἀμείλιχος ἵκετο μοῖρα,
Οἵη νῦν σ' ἐδάμασσε Θεοῦ μεγάλοιο ἕκητι,
Τόν κεν ἐγὼ λιτανεύσαι, ἐφ' Ὕψιστόν τε καλέσσαι,
Εὔξασθαί τ' ἐθέλοιμι διαμπερὲς, οὐδέ τι πάμπαν
Εἴκων ἀφραδίης μέγα εἰπεῖν, ἀλλὰ μάλ' αὐτῷ
Μῦθον ἐπιτρέψαι· ἐπειὴ πολὺ φέρτερός ἐστιν.
9 Ὃς δεδαημένα ἔργ', ἐξαίσια σήματα φαίνει,
Καὶ μάλα πόλλ' ἀνέχητ' ἀπερείσια θαύματα ῥέζει.
10 Ὑψόθεν ἐκ νεφέων καρποτρόφον ὄμβρον ἔπεμψεν·
Ὄμβρον ἐπὶ χθόνα πέμψε, καὶ ὕδατα χεῦεν ἔραζε.
11 Πολλάκις ὕψωσε χθαμαλοὺς, καὶ ἄεξεν ἀδήλους·
Τειρομένοις κατένευσε σόους ἔμμεν, οὐδ' ἀπολέσθαι.
12 Κερδαλέων ἐκέδασσε δόλους, ἀλίωσέ τε τέχνας·
Ἔργον, ὅ, τι φρονέουσ', οὐ μὴ τετελεσμένον ἔσται.
13 Εἷλέ τε σοφοὺς ἀπάτῃσι, καὶ ἀνέρας αἰολομήτεας,
Τῶν δὲ δολοφραδέων σκολιὰς ἀνετρέψατο βουλὰς·
Αὐτοὶ δὲ σφετέρῃσι κακορραφίῃσιν ἕλοντο.

Οἱ

Stultum arboris pulchræ instar florentem sensi,
Radicibus magnis continuis fundatæ,
At is statim periit, gratia autem *ejus* omnis emarcuit;
Maledictio autem ejus occupavit domum, & furiosa erinnys.
Liberi ejus non incolumes sunt, salus autem iis neutiquam apparet:
Conculcantur in portis, & non ampliùs potestas effugiendi est;
Nec enim præstò est quis adjutor, qui ab ipsis fatū propulset.
Devoratur eorum domus, pessúmque eunt pingues res;
Eorum enim messem & telluris fructum comedunt,
Quoscunque fames suadet, vel è mediis spinis,
Rapaciter, fur autem in ædibus possessiones deglubit.
Neque enim è terra labor venit, nec ærumna
Nascitur ex pulvere, nec ex humo oritur;
Non quidem à quercu est antiqua, neque à petra.
Quemadmodum autem attolluntur flammeæ alæ ignis,
Scintillæ celeres, (hæc enim levium lex est)
Facilè autem sursum volant, & nubibus miscentur:
Ità ad laborem natus est homo, & ad miseriam,
Ut semper ingemiscens & dolores innumeros concoquens,
Sustineret, & postquam valde multa passus fuerit, & multa tu-
Gravem compleret vitæ sortem: sic enim ei Parca (lerit,
Nascenti nevit filo, quando ipsum peperit mater.
Quòd si me talis dolor, & immite pertingeret fatum,
Quale nunc te subegit, Dei magni voluntate,
Huic utique ego supplicare, Altissimúmque invocare,
Precarique vellem continuò, nec omnino
Cedens stultitiæ magnifica loqui, sed ipsi
Rem committere; quoniam multò præstantior est.
Qui stupenda opera, inusitata signa ostendit,
Et admodum incomprehensibilia infinita miracula facit.
Desuper è nubibus fruges-alentem imbrem misit,
Imbrem in terram misit, & aquas fudit humi.
Sæpe exaltavit humiles, & amplificavit obscuros,
Afflictis concessit salvis esse, nec perire.
Vafrorum dissipavit dolos, cassavítque technas,
Opus, quod cogitant, neutiquam perficietur.
Sapientes decepit, & viros versutos,
Et fraudulentorum obliqua evertit consilia:
Ipsi autem suis malis-machinationibus perierunt.

14 Οἱ δὲ καὶ ἠμάτιοι στυγερῇ ἐνέκυρσαν ὀμίχλῃ,
Ψηλαφόωσι δὲ χερσὶ μεσημβρινοί, ὡς ἀνὰ νύκτα.
15 Ἀλλ' ἐσάωσε πενιχρὸν ἀπὸ ξίφεός τε μάχης τε,
Ἐκ στόματος κρατεροῖο, καὶ ἐκ χερὸς ἀνδρὸς ἀγαυοῦ.
16 Ὡς ὁ μὲν ἐλπίδ' ἔχει, καὶ θαρσαλεώτερός ἐστι,
Λωφήσας ποτ' ἀτερπέος οἰζύος· αὐτὰρ ἀλιτροὶ
Φρασσάμενοι στόματός σφιν ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ.
17 Τρὶς μάκαρ οὗτος ἀνὴρ καὶ τετράκις, ὃν Θεὸς οὐτᾷ,
Ἠρέμα μαστίζων γλυκυπίκροισι πληγῇσιν·
Τοὔνεκα μὴ ἀθέριζε φίλην μάστιγα θεοῖο.
18 Αὐτὸς ἄχος καὶ ἄκος πέμπει, αὐτῇσί τε χερσὶν
Ἕλκεα λυγρὰ δίδωσι, καὶ ἤπια φάρμακα πάσσει.
19 Αὐτοῦ δεξιτερῆφί σε ῥύσεται ἓξ ἐνὶ μόχθοις,
Οὐ μὰν οὐδ' ἂρ ἐν ἑπτὰ κακὸν σέθεν ἐγγὺς ἵκοιτο.
20 Οὔτε ποτ' ἐν πολέμῳ πεφοβήσεαι, οὔτ' ἐνὶ λιμῷ·
Τοῖσι δ' ἐν ἀμφοτέροις θάνατον καὶ πότμον ἀλύξεις,
Εἵως σ' ἐκ βελέων ὑπάγῃ Θεός, ἔκ τε κονίης,
Ἔκ τ' ἀνδροκτασίης, ἔκ θ' αἵματος, ἔκ τε κυδοιμοῦ.
21 Οὐ κέ σε τῆς γλώσσης λιγυρῇ μάστιγι δαμάσσῃ,
Εἴσω ἐπεσβολέῃ φιλοκέρτομος· οὐδέ τι λίην
Ταρβήσεις ἐνὶ θυμῷ ἐπερχομένου ἀπ' ὀλέθρου.
22 Ποινὴν καὶ πείνην γελάσεις σόος, ἔκ τ' ἀθερείσεις
Λοιμόν τε λιμόν τε, καὶ οὐ κακὰ θηρία δείσεις.
23 Σοὶ γὰρ ἐνὶ τριόδοισι λίθοι, καὶ ἐν οὔρεσι θῆρες
Ἤπιοι ἔσσονται, φίλα τε φρεσὶ μήδε' ἔχοντες
Ῥήτρας ποιήσουσι, καὶ ὅρκια συνθεσιάων.
24 Γνώσεαι εἰρήνην τε τεήν, θαλίην δέ τε πολλήν,
Ἧς πλήθοντα σὸν οἶκον ἐπόψεαι, οὔποθ' ἁμαρτών.
25 Σοὶ δὲ φίλον τέκος ἔσται ἀθέσφατον ἠΰτε ποίη,
Ἣ ῥα κατὰ λειμῶνος ἔφυ μεγάλ' ἤλιθα πολλή.
26 Ὀψὲ τάφον δύσεις, καὶ ἐν ἄκρῳ γήραος οὐδῷ,
Καίειος ἐς θάνατον, πολυήμερος· ὡς ὅτ' ἔριθοι
Ὥρῃ ἐνὶ θερινῇ βαθὺ λήϊον ἀμήσαντες
Μήλοπα καρπὸν ἄγουσιν ἐϋτροχάλους ἐπ' ἀλωάς,
Τῷδε πιεζόμεναι μέγα βεβρίθασιν ἄμαξαι·
Δράγματα μὲν σταχύων, στάχυες πλήθουσι δὲ κόκκων.
27 Ταῦθ' ἡμεῖς σάφα ἴδμεν, ὅπως ἔχει· ἀλλὰ σὺ πάντα
Εἰς ἀγαθὸν ξύνες ὦκα, καὶ ἐν φρεσὶ βάλλεο σῇσι.

ΚΕΦ.

Qui & interdiu in graves impingunt tenebras,
Palpántque manibus meridie, ſicut noctu.
At ſervavit pauperem à gladióque pugnâque,
Ex ore potentis, & ex manu viri inſolentis.
Ità hic ſpem habet, & confidentior eſt,
Cùm requieverit demum ab ingrata ærumna: at impii
Occluſo ore muti ſunt ſilentio.
Ter felix hic vir & quater, quem Deus vulneravit,
Leviter flagellans dulciter-amaris plagis.
Quamobrem nè contemnas amicum flagellum Dei.
Ipſe dolorem & remedium mittit, iiſdemque manibus
Vulnera triſtia dat, & mitia medicamina aſpergit.
Suâ dexterâ te liberabit ſex in miſeriis,
Nec ſanè in ſeptem malum tibi appropinquabit.
Nec unquam in bello timebis, nec in ſame;
His autem in utriſque mortem & exitium fugies,
Dum te extra tela ſubducat Deus, extráque pulverem,
Extra cædem, extra ſanguinem, extráque tumultum.
Nec te quis linguæ ſtridulo flagello domabit,
Etiamſi convitietur rabula: nec valde
Expaveſces animo, ingruente licèt exitio.
Pœnam & inediam ridebis ſalvus, ſpernéſque
Peſtémque ſamémque, & malas beſtias non timebis.
Tibi enim in triviis lapides, & in montibus feræ
Mites erunt. amicáque in pectoribus conſilia habentes
Pacta *tecum* facient, & juramenta fœderum.
Scies pacémque tuam, proſperitatémque multam,
Quâ repletam tuam domum aſpicies, haudquaquam peccans.
Tibi autem chara proles erit innumera, veluti gramen
Quod per pratum naſcitur valde copioſè multum.
Serò ſepulcrum intrabis, & in extremo ſenectutis limine,
Maturus ad mortem, ſatur-dierum: ut quando agricolæ
Tempore æſtivo cùm profundam ſegetem meſſuerint,
Pomacei-coloris frumentum portant rotundas in areas;
Eo preſſa valde onuſta ſunt plauſtra;
Manipuli ariſtis, ariſtæ replentur granis.
Hæc nos perſpicuè novimus, ut ſe habeant; at tu omnia
Bono tuo percipe ſtatim, & in animo perpende tuo.

CAP.

ΚΕΦ. ς'.

1 ΤΟν δὲ βαρυστενάχων ἀπαμείβετο δῖος Ἰώβος·
2 Ὡς ὄφελ' εὖ ἱστάσθαι ἐμεῦ ἄχος ἀχθομένοιο,
Ἄτη τ' ἀργαλέη ἅμ' ἐνὶ πλάστιγγι τιθέσθαι,
Ἠδέ τ' ὀϊζὺς εἶεν ἰσοζυγέεσσι ταλάντοις,
Ὅσσά τε νῦν ἐμόγησα τάλας τετληότι θυμῷ
Πάντα μάλ'· οὐδ' ἂν νηῦς ἑκατόνζυγος ἄχθος ἀείροιτο.
3 Οὐδὲ βάρος κεν τόσσον ἔοι ψαμάθοιο βαθείης,
Ἣ κέχυτ' ἤλιθα πολλὴ ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης,
Τοὔνεκά μοι ἅλιον ἔπος ἔκφυγεν, ὅ, ττί κεν εἴπω.
4 Ἐν γὰρ πῆχθεν ἐμοῖσι Θεοῦ πτερόεντες ὀϊστοί·
Αἷμα δέ μου ψυχήν τ' ἔπιεν θανατηφόρος ἰὸς
Πανκεδανῶν βελέων, ἅμα δ' ἔγκατα πάντα λάφυξεν.
5 Ἦ ἄρ ὑπαὶ λιμοῦ νωθὴς κεκράξετ' ὄναγρος
Βοσκόμενος λειμῶνι; μέμυκε δὲ βοῦς ἐπὶ φάτνῃ
Πιείρῃ, κρῖ λευκὸν ἐρεπτομένη καὶ ὀλύρας;
6 Ἦ κεν ἔδοι τις ἄχυλον ἄνευ ἁλός; ἢ ἐνὶ λευκῷ
Ὠοῦ χυμὸς ἔνεστιν, ἢ εἰν ἀλίοισιν ἔπεσσιν;
7 Ὅσσά περ ἀψίκορος στυγέων ἀπανήνατο θυμὸς,
Ταῦτά μοι οὐλομένης πόρ' ἀτερπέα δαῖτα τραπέζης.
8 Ὤ, μοι ἐγὼ δειλὸς, τί νυ βείομαι αἰνὰ μογήσας;
Εἴθ' ὄφελ' Ἀθάνατος τόδε μοι κρηῆναι ἐέλδωρ,
Τοῦ πάλαι ἱέμενος, τό, τε δὴν ποτιδέγμενός εἰμι.
9 Ὡς ποτέ οἱ φίλον εἴη ἐμεῦ ἄπο θυμὸν ἑλέσθαι,
Ὄφρα με χειρὶ βαλὼν στυγερῆς αἰῶνος ἀμέρσαι.
10 Καί νύ κε θαλπωρή τις ἀνάπνευσίς τε κακοῖο
Γίγνοιτο, τλαίην δὲ καὶ ἀχνύμενός περ ἀνάγκῃ.
Μήτι μεν οὔ πω πεφίδοιτ' ἐπεὶ ὃν λόγον οὐκ ἐνέκρυψα
Ἐν στήθεσσιν ἐμοῖς, τὰ δὲ θέσφατα πάντ' ἀνέφηνα.
11 Ἀλλὰ τί μοι σθένος ἐστί; τί μοι μήκιστα γένηται;
Ὄφρα γε τετλαίην, καὶ ἔτι ζωοῖσι μετείην;
12 Ἦ λιθοκάρδιός εἰμι, πέτρησί τε κάρτος ἔοικα;
Πέτρης κάρτος ἔοικα, μέρος δ' αἴθωνι σιδήρῳ;
Ἢ ἀδάμαντι δέμας, καὶ σάρκας ἀτειρέϊ χαλκῷ;
13 Ἄλκαρ ἐμὸν πόθεν ἐστίν; ἐμὴν οὐκ αὐτὸς ἀρωγὴν
Ἔνδον ἔχω; ἢ μοι πάγχυ φρένας ὤλεσε δαίμων;
14 Αἰεὶ δ' ἐσθλὸς ἀνὴρ οἰκτίρμονα μῆτιν ὑφαίνει,
Ἀχνυμένων δὲ φίλων περικήδεται, ἠδ' ἐλεαίρει
Τειρομένους, εἴπερ τι Θεοῦ μήνιμα δέδοικεν.

Ἀλλ'

CAP. VI.

HUic autē graviter-ingemiſcens reſpondit divinus Jobus;
Utinam bene appenderetur mei dolor oppreſſi,
Calamitáſque gravis ſimul in libra poneretur,
Et miſeria mea in æqua bilance :
Et quæcunque nunc toleravi miſer patienti animo,
Cuncta omnino; nè navis quidem centiremis onus portaret.
Neque pondus tantum eſſet arenæ profundæ,
Quæ fuſâ-eſt ubertim multa in litore maris.
Idcirco mihi irritum verbum effugit, quodcunque dixero.
Mihi enim infixæ ſunt Dei alatæ ſagittæ;
Sanguinem verò meum ſpiritúmque hauſit lethiferum virus
Amarulentorum telorum, ſimul autem inteſtina omnia ab-
Nunquid præ fame tardus rudet onager, (ſorpſit.
Dum paſcitur prato? mugitve bos ad præſepe
Pingue, hordeum album comedens & avenam?
Num comederit quis inſipidum ſine ſale? vel num in al-
Ovi ſapor ineſt? vel in vanis ſermonibus? (bumine
Quæcunque faſtidioſus odit & reſpuit animus,
Hæc mihi peſtiferæ præbent ingratas epulas menſæ.
Heu me miſerum! utquid vivam gravia paſſus?
Utinam Immortalis hoc mihi perficeret votum,
Cujus *jam* olim cupiens fui, quódque diu expectavi!
Ut aliquando illi placitum eſſet mihi animam eripere,
Ut me manu percuteret, & odioſâ vitâ privaret.
Tum utique ſolatium aliquod, & reſpiratio à malo
Eſſet, & tolerarem mœrens licet, neceſſariò. (celavi
Nè igitur mihi parcat, quandoquidem ejus ſermonem haud
In pectore meo, ſed oracula *ejus* omnia patefeci.
Verùm quid mihi robur eſt? quid me tandem fiet?
Ut tolerarem, & adhuc in vivis eſſem?
Num lapideo-corde ſum, ſaxíſque robore ſimilis-ſum?
Saxis robore ſimilis-ſum, viribúſque ardenti ferro?
Aut adamanti corpore, & carne rigido æri?
Tutamen meum unde eſt? meum nonne ipſe auxilium
Intus habeo? vel an mihi prorſus mentem perdidit Deus?
Semper autem bonus vir miſericors conſilium texit,
Ægrorúmque amicorum curam-gerit, & miſeretur
Afflictorum, ſi omnino Dei indignationem metuerit.

Aſ

Ἀλλ' ἐμὲ τοσαλίοισι βαρυνόμενον φρένα μόχθοις
Ἐξαπάφυσ' ἐπέεσσι κασίγνητοί τε, ἔται τε.
Παρ δ' ἤλθον χειμάῤῥῳ ἐοικότες ὦκα ῥέοντι·
Ῥεῖ' ἀπ' ἐμεῖο τ' ὄλιθον ὁμῶς ποταμοῖο ῥεέθροις·
16 Τοῖσί τε λεῖος ὕπερθε περιτρέφετο κρύσαλλος,
Καὶ νιφετὸς, τὸ δ' ἔνερθε κελαινίδα τρέφει κῦμα
Τὸ πρίν· χείματι γάρ τε μινυωθαδίῳ ἐπεπήγει·
17 Αὐτὰρ ὅτ' ἠελίοιο φόως, ἀλέη τε γένηται,
Τόφρα τὰ μὲν τ' ἀλεεινὰ διέῤῥεεν ἄλλυδις ἄλλο.
18 Οἶμος δὲ σκολιὸς σφετέρων παρέτρεπτο κελεύθων·
Κεῖνα δ' ἀμαυρώθη ταχέως, φθινύθεσκε δὲ πάμπαν,
Πᾶς δ' ἐξηράνθη ποταμὸς, χέτο δ' ἀγλαὸν ὕδωρ.
19 Οἱ Θαμανῖται ἴδον, ποτιδεδέχαται δὲ Σαβαῖοι,
Εἰσόκε πίνοντες πολυκαγκέα δίψαν ἀφῶσιν.
20 Ἀλλ' ὅτε δὴ ποταμῶν ἀπατήλια ῥεύμαθ' ἵκοντο,
Ἐλπίς τέ σφιν ὄλωλεν ἀποφθιμένοιο ῥόοιο·
Ὡς ἴδον, ὥς σφεας εἷλε κατηφείη τε καὶ αἰδώς·
Αἰσχρὸν γὰρ δηρόν τε μένειν, κενεὸς τε νέεσθαι.
21 Ὡς ὑμεῖς δολεροὶ, καὶ σχέτλιοι, οὐτιδανοί τε,
Ὦ πέπονες, κάκ' ἐλέγχε', ἐμὴν ἐσορῶντες ὀϊζὺν
Τίφθ' οὕτω ταρβεῖτε καὶ ἐν φρεσὶ δειδίξασθε;
Τίφθ' οὕτως ἔστητε τεθνηότες ἠΰτε νεκροί;
22 Ἦ ῥά ποτ' ὔμμιν ἔφην, Δότε μοι κειμήλιον ἐσθλὸν,
Δῶρα δ' ὑπὲρ μεῦ φέρετε φίλοι, ἐχθροῖσιν ἄποινα,
23 Δυσμενέων ἀνδρῶν ῥύσασθέ με ἐκ παλαμάων,
Ἐκ θ' ὑβριστήρων οἳ ἀτάσθαλα μηχανόωνται;
24 Εἴπατε, σιγήσω· ὑπόθεσθέ μοι, ὅ,ττι περ ἴστε,
Ὅς δὲ σιωπῇ τλήσομ', ἔχων ἀριήκοον οὖας,
Οὐδὲ πάλιν ἐρέω μάλα περ τετιημένος ἦτορ.
Ἀμπλακίας μοι ἐμὰς ὑποδείκνυτε, ὄφρα δαείω.
25 Ὡς δύναται μάλα πόλλ' ἔπεα φρεσὶν αἴσιμα εἰδώς·
Ἐν δέ τε ἴς μύθοισιν, ἐπεὶ κατὰ μοῖραν ἔειπεν,
Οὐκ ὀλίγη, ἀγαθή τε παραίφασίς ἐστιν ἑταίρου·
Ἀλλὰ τί νῶϊ ὑμέων μομφὴ καὶ μῶμος ἐλέγχει;
26 Νήπιοι, ἦ ῥά νυ φάσθε λόγων μωμήτορες εἶναι,
Ἀνδρὸς ἀνελπίστοιο λόγων ἀνέμοισιν ὁμοίων;
Οἷον γὰρ ψιθύρισμα λιγυπνείοντος ἀήτεω,
Τοῖον ἔπος πέλεν ἀνδρὸς ἀνάλκιδος οὐτιδανοῖο.
27 Ἀλλ' ὑμῖν κραδίη, πέλεκυς ὥς, ἐστὶν ἀτειρής.

Παιδὶ

At me tot gravatum mente miseriis
Ludificant verbis fratrésque, amicíque.
Transierunt autem torrenti similes celeriter fluenti;
Facilè à me lapsi sunt quemadmodum fluviales undæ:
Quibus levis supernè concrevit glacies,
Et nix, subtus autem nigricavit densus fluctus
Antea; (frigore enim brevi constringebantur)
At postquam solis lux, æstúsque fuerit,
Tunc illæ quidem tepidæ diffluxere aliò atque aliò:
Semita autem obliqua suarum perversa est viarum;
Ipsæ verò evanuerunt statim, interciderúntque penitus,
Totus autem exaruit fluvius, sistebatúrque limpida aqua.
Thamanitæ viderunt, expectarúntque Sabei,
Donec bibentes aridam sitim expellerent.
At cùm jam ad amnium fallacia fluenta venissent,
Spésque iis periisset deficiente flumine;
Ut primùm viderunt, eos occupavit probrum & pudor.
Turpe enim diúque manere, vacuósque redire.
Similiter vos fallaces, & nequam, vilésque,
O molles, mala propudia, meam intuentes calamitatem
Quid adeò expavescitis, & animis horrescitis?
Curnam sic statis stupidi sicut hinnuli?
Num quando vobis dixi, Date mihi munus bonum,
Dona pro me ferte amici, hostibus redemptionis-pretium;
Inimicorum virorum liberate me è manibus,
Et ab oppressoribus, qui improba machinantur?
Eloquimini, [&] tacebo; suggerite mihi quodcunq; nôstis:
Ego autem tacitè sustinebo adhibens attentam aurem.
Neque contradicam, valdè licet afflictus corde.
Delicta mihi mea ostendite, ut sciam.
Quàm multum valet verba in animo recta sciens;
Inest autem vis *ejus* sermonibus, quandoquidem probè & prudenter loquitur,
Non exigua, bonúmque hortamen est amici.
At quid nunc vestra increpatio & reprehensio arguit?
Inepti, nunquid existimatis verborum reprehensores esse,
Viri desperati verborum ventis similium?
Qualis enim susurrus stridulè spirantis venti,
Talis sermo est homuncionis debilis, despicabilis.
At vobis cor securis instar est durum:

Pueto

Παιδὶ μὲν ὀρφανικῷ ἀλεγεινὸν ἐφήκατε πότμον,
Δυστήνῳ δ᾽ ἑτάρῳ ἀπατηλὸν ὀρύξατε βόθρον.
28 Κέκλυτέ μευ μύθων κακά περ πάσχοντος, ἑταῖροι.
Σχέσθε φίλοι, καί μ᾽ οἶον ἐάσατε κηδόμενόν περ.
Λεύσσετ᾽ ἐμὴν ἄτην, καὶ δέρκετέ με, οἷα πέπονθα.
Ὑμεῖς γὰρ σοφά ἴστ᾽ (ἐπεὶ οὐκ ἀνοήμονές ἐστε)
Εἰ ἐτεόν περ ἐγὼ μυθέομαι, ἦε καὶ οὐκί.
29 Αἶψ᾽ ἀπονοστήσαιτε φίλοι, ἐπεὶ οὐκ ἀπέοικεν,
Αἶψ᾽ ἀπονοστήσαιτε παλιντρόπον ἦτορ ἔχοντες,
Εὐδικίην νοέοντες ἐμὴν, ὅτ᾽ ἀναίτιός εἰμι.
30 Ἦ μὲν ἐνὶ γλώσσῃ πέλεν ἀμπλακίη ἀλεγεινή;
Ἠέ μοι ἀκριτόμυθος ἀπὸ στόματος ῥέεν αὐδή;

ΚΕΦ. ζ′.

1 Οὐκ ἄρα μόρσιμον ἦμαρ ἐπιχθονίοισι πέπηγεν;
Οὐ ζωῆς ὅρος ἐστὶν, ἐπεκλώσαντο δὲ κῆρες;
Τὸν δ᾽ οὔ πω τινά φημι πεφυγμένον ἔμμεναι ἀνδρῶν,
Οὐ κακὸν, οὐδὲ μὲν ἐσθλὸν, ἐπὴν τὰ πρῶτα γένηται.
Ἤματα δ᾽ ἀνθρώπου, ὡς ἤματα μισθωτοῖο.
2 Ὡς σκιὴ εὐφραίνει δμωὸς κεκαφηότα θυμὸν,
Ὥρῃ ἐνὶ θερεινῇ καμάτῳ ἀδδηκότος αἰνῷ,
Ἱδρῷ τειρόμενος ὑπὸ καύματος· ὥς θ᾽ ὅτ᾽ ἔριθος
Ἀλλήκτῳ κραδίῃ νύκτας τε καὶ ἤματα μίμνει,
Εἰσόκε μισθὸν ἄροιτο· τὸ γὰρ γέρας ἐστὶ καμόντων·
Ἀσπάσιον δ᾽ ἄρα τῷγε τέλος καμάτοιο πέφανται.
3 Ὣς μοι θέσφατόν ἐστι πολὺν χρόνον ἐκτολυπεύειν
Μαψιδίως, καὶ μῆνας ἀνηνύστῳ ἐπὶ μόχθῳ.
Αἰεὶ δ᾽ ἀργαλέῳ ἔχομ᾽ ἄσθματι, οὐδέ τι ἐστὶν
Ἀμπνεῦσαι κακότητος ὀϊζυροῦ τε πόνοιο·
Οὔτέ ποτ᾽ ἠέλιός μ᾽ ἴδεν ἥσυχον, οὔτε σελήνη,
Ἤματα δὲ στενάχω, καὶ ἀΰπνους νύκτας ἰαύω.
4 Κεῖμαι ἐνὶ λέκτροις ποτιδέγμενος ἠῶ δῖαν·
Ὁππότε δ᾽ ὄρσωμ᾽; εἶπα, καὶ, Ἕως πότε νὺξ ἔπι μίμνει;
Πάννυχος ἐγρήσσω, καὶ ἑλίσσομαι ἔνθα καὶ ἔνθα,
Ἄλλοτ᾽ ἐπὶ πλευρὰς κατακείμενος, ἄλλοτε δ᾽ αὖτε
Ὕπτιος, ἄλλοτε δὲ πρηνής, τετιημένος ἦτορ.
5 Σάρκα δέ μοι σκώληξ καὶ βῶληξ ἀμφεκάλυψεν,
Ἀμφιδρυφὴς δὲ χρὼς κεχαραγμένος ὠτειλῇσιν,
6 Αἵματι καὶ λύθρῳ πεπαλαγμένος, ἀμφὶ μέλεσσι

Κερκίδος

Puero sanè orphano miserandam inflixistis mortem,
Miseróque sodali fraudulentam fodistis foveam..
Audite meos sermones, mala licèt patientis, ô socii;
Desistite amici, & me missum faciatis mœrentem licét.
Cernite meum infortunium, & videte me, qualia passus sum:
Vos enim certò scitis, (siquidem non insipientes estis)
An verum ego dicam, an non.
Denuo revertimini, amici, quandoquidem non indecorum (est;
Denuo revertimini redux cor habentes,
Integritatem considerantes meam, quoniam insons sum.
Nunquid mea in lingua est iniquitas gravis?
Aut mihi futilis ab ore fluit vox?

CAP. VII.

Nonne fatalis dies mortalibus præfixa est?
Nonne vitæ terminus est, destinârunt verò *eum* Parcæ?
Quem adhuc neminem arbitror effugisse hominum.
Neque malum, neque bonum, postquam primùm genitus sit.
Dies verò hominis, ut dies mercenarii.
Sicut umbra lætificat servi anhelantem animum,
Tempore æstivo labore lassati duro,
Sudore defessi, præ æstu; & sicut operarius
Indesinenti corde noctésque diésque expectat,
Dum mercedem recipiat; hoc enim præmium est laboranti- (um;
Gratus utique huic finis laboris apparuit.
Sic mihi in fatis est multum temporis exantlare
Frustra, & menses irritò in labore.
Semper autem gravi teneor anhelitu, neque usquam licet
Respirare ab afflictione ærumnosóque labore:
Neque unquam sol me vidit quietum, neque luna;
Interdiu autem ingemisco, & insomnes noctes traduco:
Jaceo in lecto expectans auroram divinam;
Quando surgam? inquam, &, Quousq; nox adhuc manet?
Totâ nocte vigilo, & volutor súsque déque;
Interdum in latera inclinatus, interdum verò rursus
Supinus, interdum verò pronus, afflictus corde.
Carnem autem meam vermis & gleba *pulverulenta* circun- (dedit,
Laceráque cutis exarata vulneribus,
Sanguine & sanie polluta, circa membra

Tabescit

Τήκετ' ἀσκελίως, πᾶς δὲ βρύω ἕλκεσι λυγροῖς.
6 Ἔφθιτό μοι ζωὴ ἄτερ ἐλπίδος· ᾤχετο δ' αἰὼν
Κερκίδος ὠκυτέρη, ἥ τ' ἰδμοσυνῄσιν ὑφάντεω
Ῥίμφα διαπρήσσουσα μίτου ἅμα πηνίον ἕλκει.
7 Ἦ οὐκ ἄρα μέμνησαι, ὅτι μοι βίος ὥσπερ ἄελλα
Ὦκα μάλ' ἀΐσσουσα δι' αἰθέρος ἀτρυγέτοιο,
Οὔτε ποτ' οὐκ ἀγαθὸν πάλιν ὄψομαι ὀφθαλμοῖσιν;
8 Οὐκέτι μ' ὀφθαλμός κεν ἴδοι πάλιν, ὅς πρὶν ὄπωπεν·
Ὄμματα σοὶ ἐπ' ἐμεῖο, καὶ οὐκέτι δηρὸν ἐσεῦμαι.
9 Ἠΰτε γὰρ νεφέλη, ὅτ' ἐπιπαρέρχωσιν ἀῆται,
Πνοιῇσι λιγυρῇσι τετυμμένη, ἐξαπιναίως
Ὤχετο, τὴν γάρ τ' αἶψα διεσκέδασ' ἴς ἀνέμοιο
Λαίλαπι θεσπεσίῃ, καὶ ἀπεστυφέλιξεν Ὀλύμπου·
Οὕτως ὅσπερ ἅπαξ κατέβη δόμον Ἄϊδος εἴσω,
Οὐδέ κεν οὐκ ἀμβαίη, ἐπεὶ πάλιν οὐκέτι νόστος.
10 Οὐ δυόχεθ' ὅνδε δόμονδε πολύμβιος ἀπονέεσθαι·
Οὐκέθ' ὁ χῶρος ἑὸς πάλιν ὄψεται, οὐκέτι πα-
τρίς.
11 Τοὔνεκα γλῶσσαν ἐμὴν οὐκ ἰσχάνει ἕρκος ὀδόντων,
Οὐδ' ἀκέων ἔσομαι· κέλεται δέ με θυμὸς ἀνίῃ
Οἰκτρ' ὀλοφύρεσθαι, ὑπὸ πικράων ὀδυνάων,
Καὶ θαλεροῖο γόοιο τεταρπέσθαι φίλον ἦτορ.
12 Εἰμὶ δὲ πόντος ἐγὼ, ἢ κῆτος ἐν οἴδματι πόντου
Ἄγριον, οἷά τε πολλὰ πελώρια τέτραφεν ἅλμη,
Ὀρρᾷ με νυῖ πεδόων, περί τ' ἀμφί τε δέσματα βάλλων
Εἴρξῃς ἀσφαλέως, ἵνα μήποτε φυκτὰ πέλωνται;
13 Εἴποτ' ἔφην, Ὅτι λέκτρον ἐμοὶ παραμύθιον ἔσται,
Εὐνή τε μαλακὴ παύσει γόον· (Ἦ γὰρ ἐκείνη
Ἡσυχίης γλυκέτειρα, κασιγνήτη τε τάφοιο)
14 Τόφρα δ' ἐμοὶ καὶ ὀνείρατ' ἐπέσσυεν κακὰ δαίμων,
Φάσμασι νυκτερινοῖσι καὶ ὀπτασίῃσι ταράσσων.
15 Τοὔνεκα δὲ πνίγα θυμὸς ἐέλδεται, οὐδέ νύ μοι κῆρ
Ἤθελ' ἔτι ζώειν, καὶ ὁρᾶν φάος ἠελίοιο.
16 Ὤ μοι ἐγὼ, τί πάθω; ἐπεὶ οὐκ ἐθέλοιμι βιῶναι
Πάντοτε καὶ ἐσαεί· ὡς ἄχθομαι· ἀλλά μ' ἔασον,
Ὦ Πάτερ, ὦ Βασιλεῦ, ὅτι μοι βίος ἐστὶ μάταιος.
17 Ἄνθρωπος τί γάρ ἐστιν, ὅτ' αὐτῷ κῦδος ὀρέξαις;
Ἢ ὅτι σῷ τόσσον κεχαρισμένος ἔπλετο θυμῷ;
18 Τῶνδέ τε πᾶσαν ἐπ' ἠῶ ἐπίσκοπον ἔμμεναι τιταίνεις,
Τόνδε τε νωλεμέως δοκιμάζεις πᾶσαν ἐπ' ὥρην·

Ἕως

Tabeſcit turpiter, totus autem ſcateo ulceribus tetris.
Defecit me vita ſine ſpe: transiit autem ævum
Radio ocyus, qui peritiâ textoris
Celeriter pertranſiens licium ſimul ſtamen trahit.
An non meminiſti, quòd mea vita *eſt* ſicut procella
Cito admodum ruens per aerem infrugiferum,
Nec unquam bonum iterum intuebor oculis ?
Non ampliùs me oculus videbit denuo qui priùs aſpexit:
Oculi tui ſuper me, & non ampliùs diu ero.
Veluti enim nubes, quando ingruunt venti,
Flatibus ſtridulis verberata, derepentè
Evanuit, eam enim ſtatim diſpulit vis venti
Procellâ ingenti, & deturbavit cœlo:
Sic qui ſemel deſcendit in ſepulcrum,
Non ampliùs aſcendit: abinde rurſus haudquaquā *eſt* reditus.
Non poteſt ſuam domum redivivus reverti:
Non ampliùs eum locus ſuus iterum videbit,non ampliùs patria.
Quamobrem linguam meam non cohibet vallum dentium;
Neque tacitus ero; jubet autem me animus præ angore
Miſerabiliter lamentari præ amaris doloribus,
Et recèns ſemper-repullulante luctu delectare charum cor.
Súmne autem pontus ego, aut cetus in gurgite ponti
Immanis, qualia multa monſtra nutrivit ſalum,
Ut me nunc conſtringens, & circumcirca vincula induens
Includeres tutò, ut nullo modo poteſtas effugiendi ſit ?
Siquando dixi, Lectus mihi ſolatio erit,
Cubiléque molle ſedabit luctum ; (Certè enim illud
Quietis mater ſorórque ſepulcri.)
Tum verò mihi & inſomnia immiſit mala Numen,
Spectris nocturnis & viſionibus perturbans.
Igitur ſuffocationem anima deſiderat, neque meum cor
Vellet ampliùs vivere, & videre lucem ſolis.
Hei mihi, quid patior? quandoquidem nollem vivere
Semper & in perpetuum: quàm ægrè habeo ! At mitte me,
O Pater, ô Rex, quoniam mea vita eſt vana.
Homo enim quid eſt, quòd ipſi gloriam præbuiſti ?
Vel quòd tuo adeò gratus eſt animo ?
In eum ſingulo manè ſpeculatorem oculum intendis,
Eúmque indeſinenter exploras ſingulis horis.

19 Ἕως πότε μ' οὐκ ἐάας στόον ἔμμεναι; οὔτ' ὀλίγον περ,
Οὐδ' ἕως ἂν σίαλόν μετὰ λαυκανίης καθέηκα;
20 Ἀασάμην· τί δέ σοι ῥέξω, πανυπέρτατε Σῶτερ
Ἀνδρομέης γενεῆς; τί δέ με σκοπὸν ἔμμεν' ἔθηκας,
Τῷ ῥ' ἐπιτοξάζοιο πιτυσκόμενος βελέεσσιν,
Ὡς αὐτόν με γενέσθαι ἐμοὶ χαλεπώτατον ἄχθος;
21 Τίπτε γε δυσνομίας μοι ἐμὰς οὐ μᾶλλον ἀφήσεις;
Τίπτ' οὐκ ἀμπλακίας ὀλέσεις; Τάχα δ' εἰνὶ κονίῃ
Κείσομαι· ἠῶθι ζητούμενος, οὐκέτ' ἔσεῦμαι.

ΚΕΦ. η'.

1 Τόφρα δ' ὑποβλήδην Σαυχαῖος ἀμείβετο Βελδάδ,
Κερτομέων τὸν Ἰωβον ὀνειδίοις ἐπέεσσιν·
2 Ἕως πότε μὰψ αὔτως ἀνεμώλια ταῦτ' ἀγορεύεις;
Ἕως πότε μὰψ οὕτω φλυαρεῖς; σέο δ' ἔπλετο μῦθος
Ὡς ὅτε μορμύρουσι λιγυπνείοντες ἀῆται,
Οἵ τε κατ' οὖλα φωτὸς ἀτερπέα βόμβον ἱεῖσιν;
3 Ἦ ὀρθὴν ἀλίωσε δίκην πανυπέρτατος Ἐσλώ;
Ἠὲ παρ' ἀνθρώποις σκολιὰς ἔκρινε θέμιστας;
4 Εἰ ἄρα πως ἀλίτοντο Θεὸν σέο νήπια τέκνα,
Αὐτοὶ δὲ σφετέρῃσιν ἀτασθαλίῃσιν ὄλοντο·
5 Εἰ σύ γ' ἐνὶ πρώτοισι Θεὸν διζήμενος εἴης,
Ἠδ' ἀγανῇσι λιτῇς γουνούμενος εὐχετόωο·
6 Εἰ καθαρός τ' εἴης, καὶ ἀμύμονα δήνεα εἰδώς,
Ὑψιμέδων κεν Ἄναξ ἐπὶ σοὶ ἄγρυπνον ὀπωπὴν
Αἰὲν ἔχοι ἵλαος, ἐφιστάμενός τε φυλάσσοι
Σῆς ἕνεκ' εὐσεβίης ἄλοχόν τε καὶ ὑψερεφὲς δῶ.
7 Εἰ μικρὸς τοπρῶτον, ἀτὰρ μέγας ὕστερον ἔσσεαι,
Ἀρχῆς ἐξ ὀλίγης τέλεός σοι ἀεξομένοιο.
8 Πρώτην γὰρ γενεὴν διά τ' εἴρεο, ἠδὲ μετάλλα,
Καὶ πατέρας, καὶ φῦλα παλαιγενέων ἀνθρώπων
Πάντα μάλ' ἐξερέεινε, καὶ ἀρχαίων γένος ἀνδρῶν,
9 (Χθιζοὶ μὲν γάρ τ' εἰμὲν ἐπὶ χθονὶ φῦλ' ἀνθρώπων,
Οὐδὲν ἐπιστάμενοι· οἷς ζωὴ ὡς σκιή ἐστι,
Ζωὴ ὡς σκιή ἐστι, βίος τ' εἴδωλον ἀμαυρόν)
10 Οὔ σε διδάξουσιν, σοί τ' ἀγγελέουσιν ἐκεῖνοι,
Εἰδυίης πραπίδεσσιν ἐναίσιμα μυθολογεῦντες;
11 Σχοῖνος ἐν εἰαμενῇσιν ἄνευ πηλοῖο πεφύκει;
Ἢ νύ τι που φῦκος, καὶ βούτομον ὑδατόθρεμμον

Διψάδος

Quousq; me haud finis salvum esse ? nè tantillùm quidem,
Donec salivam meam per guttur demisero ?
Peccavi. Quid tibi faciam, supreme Servator
Humani generis ? Utquid me scopum esse posuisti,
In quem arcum intenderes collimans telis,
Adeò ut ego ipse sim mihi gravissimum onus ?
Quare iniquitates mihi meas non potiùs remittes ?
Quare non peccata abolebis ? Mox autem in pulvere
Jacebo: diluculò quæsitus non ampliùs ero.

CAP. VIII.

TUm verò intercepto-sermone Sauchæus respondit Bildad,
Incessens Jobum probrosis verbis ;
Quamdiu incassum inania ista loqueris?
Quousque frustra adeò nugaris ? tuusque est sermo
Ut quando obstrepunt sibilantes venti,
Qui circa aures hominis ingratum stridorem mittunt ?
Num rectum frustravit judicium supremus omnium Rex?
Aut inter homines iniquo-jure judicavit causas ?
Siquidem peccârunt in Deum tui insipientes liberi,
Ipsíque suâ nequitiâ perierunt :
Si inprimis Deum quæreres,
Et molli prece tu utique venerans orares;
Si purus esses, & irreprehensibilium consiliorum conscius,
Altipotens utique Rex in te vigilantem oculum
Semper propitius haberet, assisténsque custodiret
Tuæ pietatis ergò conjugémq; & excelsam domum *tuam.*
Si parvus inprimis *fueris*, at magnus postea eris,
Principio ex minuto fine tibi crescente.
Primævum enim seculum interrogáq; & sciscitare,
Et patres, & nationes priscorum hominum
Omnes scrutare, & antiquorum genus virorum.
(Hesterni liquidem sumus supra terram genus hominum,
Nihil scientes quibus vita velut umbra est,
Vita velut umbra est, ævúmq; *velut* simulacrum evanidum)
Nonne te docebunt, tibíque nunciabunt illi,
Peritâ mente utilia narrantes ?
Juncúsne in locis-palustribus absque limo nascitur ?
Nuncubi alga, & carex aquarum-alumnus

Διψάδος ἐκ γαίης νοτίης ἀπάτερθε τεθήλει·
12 Χλωρὸν ἐὸν, θαλερόν τε περὶ ἀμητοῖο μαράνθη
Ὠκύτερον βοτάνης, καὶ ἀεικέϊ κάρφεται ὥρῃ.
13 Ἡ δίκη ἐστὶ βροτῶν, τοῖαι δ' ὁδοί εἰσιν ἁπάντων,
Ὅσσοι ὑπερβασίῃσι λελασμένοι εἰσὶ Θεοῖο.
Πρόχνυ γὰρ ἐλπὶς ὄλειται ἀτασθάλου ἠπεροπῆος.
14 Ἐλπὶς μὲν κενεὴ, θάρσος δέ οἱ ἔπλετ' ἀφαυρὸν,
Ἠΰτ' ἀράχνια λεπτὰ φόνον μυίῃσι φέροντα·
Καὶ τὰ μὲν ἂν καθύπερθε μελαθρόφιν ἐξεκέχυντο
Λεπτὰ, τά κ' οὔτις ἴδοιτο, δολοῤῥαφίῃσιν ἀράχνεω,
Ἀλλὰ τάγ' αἶψ' ἔῤῥαισε κακὴ ἀνέμοιο θύελλα.
15 Ἀβληχρὸς δέ οἱ οἶκος ἀεὶ καὶ ἐρείψιμος ἔσται·
Τῷ ὅγ' ἐρεισάμενος κατερήρειπεν, οὐδέ πω οἶκος
Ἔσταεν ἀσφαλέως, οὐδ' ἣν χείρεσσιν ἐρεισθῇ.
16 Οἷον δὲ τρέφει ἔρνος ἀνὴρ ἐριθηλὲς ἐλαίης
Χώρῳ ἐν οἰοπόλῳ, τὸ δέ τε βρύει ἄνθεϊ λευκῷ
Καλὸν, τηλεθάον, φυτὸν ἢ ὡς γουνῷ ἀλωῆς·
Ἐλθὼν δ' ἐξαπίνης ἄνεμος σὺν λαίλαπι πολλῇ,
Βόθρου τ' ἐξέστρεψε, καὶ ἐξετάνυσσ' ἐπὶ γαίῃ·
Ὡς ἀπ' ὅγ' αὐτίκ' ὄλωλεν. Ἢ ὡς δρῦς ὑψιπέτηλος,
17 Ἡ, ῥίζαι πυκιναί τε διηνεκέως τ' ἀραρυῖαι
Ἐν πολλοῖσι λίθοισιν ἐρηρέδαται ἐπὶ βουνῷ·
Ἀλλ' οὐδ' ὡς δρυτόμων ἀνδρῶν ὀρυμαγδὸν ἄλυξεν·
Οἱ δ' ἴσαν ὑλοτόμους πελέκεας ἐν χερσὶν ἔχοντες,
Καί μιν ἐπειγόμενοι χαλκῷ τάμον· ἡ δ' ἐριποῦσα
Ἔστενεν, ὑψηλαὶ δὲ κόμαι κονίῃσιν ἔμιχθεν.
18 Ὡς ὁ μὲν ἄνθεϊ βαιὸν ἐπὶ χρόνον, οὔ τι μάλα δὴν,
Ἀγλαΐῃ τε μινυνθαδίῃ καὶ κύδεϊ γαίων·
Αἶψα δ' ἀποφθίμενον καὶ ἑὸς μιν ἀνήνατο χῶρος,
Ὥς δ' ἔφατ' Οὔ τοι ἐγώ σε ποτ' ὀφθαλμοῖσιν ὄπωπα.
19 Τοῦτο μέν οἱ τέλος ἐστὶ, κακῶν δέ τε χάσμα κελεύθων,
Ἄλλοι δ' ἐκ κονίης τάχα βλαστήσουσ' ἄνθρωποι
Ὕστεροι ἐξανατέλλοντες πολὺ φέρτεροι αὐτοῦ.
20 Οὐδὲ γὰρ Ἀθάνατός ποτ' ἀπαὶ ἕο ἄνδρα δίκαιον
Ὤσεται, οὐδὲ κακοῖσιν ἐπ' ἀνδράσιν ἔσσετ' ἀρωγός,
Οἱ δ' ὕβρει εἴκοντες ἀτάσθαλα μηχανόωνται.
21 Εἵως ἂν γλυκεροῦ λαιμὸν πλήσειε γέλωτος,
Στήθεα γηθοσύνης, καὶ χείλεα σὰ ἀλαλαγμοῦ·
22 Αἶσχος καὶ λώβην ἐπιειμένοι αἰὲν ἔσονται
Ἐχθροί σου· Κλισίη τε κακῶν ἀπὸ πάμπαν ὀλεῖται.

ΚΕΦ.

Sitienti è terra citra humorem efflorescit?
Adhuc virens vigénsq; ante messem marcescit
Ocyùs *quâvis* herbâ, & iniquâ arescit horâ.
Hic mos est mortalium, tales viæ sunt omnium,
Quotquot præ improbitate obliti sunt Dei,
Funditùs enim spes peribit improbi hypocritæ.
Spes quidem vana, fiducia autem ejus erit umbratilis,
Perinde atque aranearum-telæ miserabiles, cædem muscis serentes;
Quæ supernè è lacunari effusæ sunt
Subtiles, quas nemo videre queat, dolosâ-texturâ araneæ;
At eas mox pessundedit mala venti procella.
Infirma ei domus semper & ruinosa erit,
Cui ille innixus cadit, necdum domus
Stat firmiter, non si vel manibus suffulciatur.
Qualem nutrit plantam vir florentem olivæ
Loco in solitario, quæ floret flore albo
Pulchra, virescens, aut sicut germen in fœcunda terra:
Veniens autem repentè ventus cum turbine multo,
Fossâque evulsit & extendit super terram:
Sic ille statim occidit. Aut sicut arbor alta,
Cujus radices densǽque firmitérque fixæ
Inter multos lapides compactæ sunt in colle:
Verùm neque sic lignicidarum virorum strepitum vitavit:
Hi autem iverunt lignisecas secures in manibus habentes,
Et eam urgentes ferro sciderunt; ea autem collapsa
Ingemuit, excelsæ autem comæ pulvere commixtæ sunt.
Ità hic quidem floret pauxillum temporis, neutiquam valde diu,
Brevi splendore, & gloriâ superbiens.
Statim verò defunctum etiam suus ipsum abnegavit locus,
Sic autem dixit, Nunquam ego te nè oculis quidem vidi.
Hic certè ei finis est, malarúmque gaudium viarum.
Alii autem ex pulvere mox pullulabunt homines,
Deinceps exorientes multò præstantiores ipso.
Neque enim Immortalis unquam à se virum justum
Repellet, neque improbis hominibus erit adjutor,
Qui injustitiæ se-dedentes nefaria machinantur.
Donec suavi guttur *tuum* impleverit risu,
Pectora lætitiâ, & labia tua jubilo:
Probro & ignominiâ amicti usquè erunt
Inimici tui: Tentoriúmq; malorum funditus peribit.

ΚΕΦ. θ'.

1 ΤΟ'ν δ' βαρυστενάχων προσέειπε πολύμητις Ἰώβος,
2 Οἶδα· τίη μοι ταῦτ' εὖ εἰδότι πάντ' ἀγορεύεις;
Γιγνώσκω, φρονέω· τάγε δὴ φρονέοντι πιφαύσκεις.
Πῶς γάρ τις μερόπων ὅσιος Θεοῦ ἄντα φανείη;
3 Ἤν δ' οἱ θαρσήσας τλαίη ἐριδαινέμεν ἄντην,
Δωσαί τ' αἰνὸν ἀγῶνα, καὶ ἐν δίκῃ ἀντιάασθαι,
Εἰ μὲν χίλιοί εἰσιν, ὅδ' οὐχ ἕνα λύσει ἔλεγχον,
Ἀλλὰ Θεῷ ὑποείξετ' ἐΰς περ ἐὼν ἀγορητής.
4 Ὃς περὶ μὲν νόον ἀνθρώπων, περὶ δ' ἔτι καὶ ἀλκὴν,
Ἀμφότερον, πινυτός τε ἄναξ, κρατερός τε μαχητής.
Καδδ' αὐτοῦ τίς πώποτ' ἔχων σκληραύχενα θυμὸν,
Οὐδὲ κακῶς ἀπόλωλεν ἀγηνορίῃσι νόοιο;
5 Ὃς κίνησεν ὄρη κατά τ' ἔστρεψεν μενεαίνων,
Οὐδ' ἴσασι βροτοὶ πῶς ἤειπε· νεῦσε δ' ἔραζε
Ἐξορθιωομένων ὀρέων αἰπεινὰ κάρηνα.
6 Χωόμενος δ' ἀνδρῶν γενεῇ ἐτίναξεν ἔνερθε
Γαῖαν ἀπειρεσίην, τετάρακτο δὲ πάντα θέμεθλα
Ἠπείρου τρομερῆς, βέβριθε δὲ κινυμένη χθών.
7 Ἠελίῳ ἐπέτειλε, καὶ ἥλιος οὐκ ἀνέτειλεν·
Ἴσχανάα δὲ φόως, καὶ ἐρύκακεν ἄστρα φαεινά·
Ἀμφεκάλυψε πόλον, σκιόωντο δὲ πᾶσαι ἀγυιαὶ
Ἠέρι καὶ νεφέλῃ, κατὰ δ' οὐλύμπου κέχυτ' ἀχλύς.
8 Ὅς τε καὶ ἐκτάνυσεν μόνος οὐρανὸν ἀστερόεντα,
Καὶ περὶ ῥίμφα πάτησεν ἐπὶ τρόφι κῦμα θαλάσσης·
9 Ἀρκτοῦρόν τ' ἀκάμαντα, τό, τε σθένος Ὠρίωνος
Τεῦξε, καὶ ἑπταπόρους, ἃς Πληϊάδας καλέουσιν,
Ἀστέρας, ὀμβροτόκους τε δόμους Νότου ὑγρὸν ἀέντος.
10 Ὃς περιθαμβέα ἔργ', ἐξαίσια σήματα φαίνει,
Ὃς μάλα πόλλ' ἀκίχητ' ἀπερείσια θαύματα ῥέζει.
11 Ἄσπετ' ἰὼν ἔλαθέν με Θεός· τὸν δ' οὔ τι δυνάμην
Ὀφθαλμοῖσιν ἰδεῖν ἢ ἔνθ' ἢ ἔνθα κιόντα.
12 Ῥηϊδίως ἀποαιρεῖται· τίς κέν μιν ἐρύκοι;
Νεικείων τ' ἐρέοι, Ἄγε νῦν, τόδε ποῖον ἔρεξας;
13 Ἤν Θεὸς οὐκ ἐθέλῃ μεθέμεν χόλον, οὐδὲ πίθηται
Μνηθμὸν μὲν ἀπορρῖψαι, φιλότητα δ' ἐλέσθαι,
Δεινοὶ ἀμυντῆρες καὶ ἀλαζόνες ἄνδρες ὑπ' αὐτοῦ
Στῆσαν γνὺξ ἐριπόντες, ὅ, τε τρόμος ἔλλαβε γυῖα.
14 Τολμήσω καὶ ἐγὼ δειλὸς τόγ' ἄντιον εἰπεῖν

Ἐξαίτιον

CAP. IX.

ILlum verò graviter-ingemiſcens affatus eſt prudens-Jobus,
Novi; quid mihi iſta bene ſcienti cuncta dicis?
Scio, intelligo; hæc jam gnaro loqueris.
Quî enim aliquis mortaliũ juſtus coram Deo apparere queat?
Si cum eo confiſus audeat contendere cominus,
Subiréque grave certamen, & in jure obviàm-ire,
Si quidem mille ſunt, is nè unum ſolvet argumentum,
Verùm Deo cedet, bonus licèt fuerit orator.
Qui ſupra homines eſt mente, ſupráque robore,
Utrumque, prudénsq; rex, fortíſque bellator.
Adverſus illum quis unquam habuit obfirmatum animum,
Et non malè periit inſolentiâ mentis?
Qui movit montes evertítque iratus,
Neq; nôrunt homines quomodo ceciderunt; vergunt autem
Concuſſorum móntium ſublimia capita. (in terram
Succenſens autem humano generi, labefactavit ſubtèr
Terram immenſam, commota autem ſunt omnia fundamina
Terræ tremulæ, gravata autem eſt mota tellus.
Soli imperavit, & ſol non ortus eſt;
Cohibet autem lucem, & detinet aſtra ſplendida;
Obtexit polum, obumbrantur autem omnes viæ
Caligine & nebulâ, circa cœlum autem fuſæ ſunt tenebræ.
Qui & extendit ſolus cœlum ſtellatum,
Et celeriter ambulavit ſuper ingentem fluctum maris;
Arcturúmque indefeſſum, robúrque Orionis
Fecit, & ſeptenas, quas Pleiadas vocant,
Stellas, imbriferáſque domos Noti humidùm flantis.
Qui ſtupenda opera, inuſitata ſigna oſtendit,
Qui admodum incomprehenſibilia infinita miracula facit.
Propiùs accedens latuit me Deus, eum verò nequeo
Oculis videre aut huc aut illuc euntem.
Facilè aufert: quis illum impediat?
Objurgánſque dicat, Agè nunc, quid hoc eſt quod feciſti?
Si Deus nolit remittere iram, nec perſuaſus ſit
Indignationem deponere, amicitiámque amplecti,
Terribiles auxiliatores & arrogantes viri ſub eo
Steterunt in genua collapſi, tremórque occupavit membra.
Audebo & ego miſer huic contradicere

Ἐξαίτοισι λόγοις, ἐπέων τ᾽ εἴδεα προφέρεσθαι;
15 Οὐδὲ γὰρ εἰ ἀγαθός περ ἀνὴρ καὶ ἀναίτιος ἦα,
Οὐδέ μιν ἀντιβίοισιν ἀμείψαιμι ἐπέεσσιν,
Ἀλλ᾽ ἱκέτης τ᾽ εἴην, ἐπί τε κλήσαιμι δικαστήν.
16 Εἰ μὲν ἐγὼ ἐκάλεσσα, Θεὸς δ᾽ ἔμ᾽ ἀμείβετο μύθῳ,
Ἀλλ᾽ οὐδ᾽ ὣς ἐπεπείθε᾽ ἐμῆς ὅτ᾽ ἀκήκοε φωνῆς.
17 Ὡς δ᾽ ὅτ᾽ ὀρώρηται δεινὴ ἀνέμοιο θύελλα
Ὑψόθεν ἐκ νεφέων, ἣ πνοιῇσι λιγυρῇσι
Γαῖαν ὅλην μάστιξεν, ὅλην μάστιξε θάλασσαν·
Ὣς ἐμὲ τύψε Θεὸς ῥαδινῇ μάστιγι διώκων,
Πεπληγὼς ὑπὲρ αἶσαν ἀεικέσι πληγῇσιν.
18 Ἀλλήκτοις ὀδύνῃσι πεπαρμένον οὔ τι μίνυνθα
Ἀμπνεῦσαι κακότητος ἔμ᾽ εἴασεν, ἀλλ᾽ ἐδάμασσε
Παγκεδανοῖς βελέεσσιν, ὅλον δέ με πικρὸν ἔθηκεν.
19 Εἴ γε βίης μέμνημαι, ὅδε κάρτεϊ προβέβηκεν·
Εἰ δ᾽ ἐρέοιμι θέμιστα δικαιοσύνην τ᾽ ἐρατεινήν,
Τίς κ᾽ ἦμαρ θείη, ἵν᾽ οἱ ἐν δίκῃ ἀντιβολήσω;
20 Εἴ γε δίκαιος ἐγὼ καὶ ἀμύμων εὔχομαι εἶναι,
Γλῶσσά κέ μοι κατ᾽ ἐμεῖο λόγος τ᾽ ἐπιμάρτυρες εἶεν.
Φημὶ τέλειος ἔμμεν; σκολιόφρων αὖτε φανεῦμαι.
21 Ἀλλά κ᾽ ἄμεμπτος ἐὼν ζωήν τέ μοι οὐκ ἀλέγοιμι·
Βουλοίμην κεν ἐγὼ νῦν τεθνάμεν, ἠὲ βιῶναι.
22 Τοὔνεκ᾽ ἔφην, Ἀπόλεσσεν ὁμῶς ἄδικόν τε καὶ ἐσθλόν·
Ἴσῃ μοῖρ᾽ ἀγαθῷ τε, καὶ εἰ μάλα τις κακὰ ῥέζοι·
Κάτθαν᾽ ὁμῶς ὅ, τ᾽ ἀλιτρὸς ἀνήρ, ὅ, τε ἐσθλὰ ἐοργώς.
23 Ἐξαπίνης ὅτε φῦλα βροτῶν μάστιγι δαμάσσῃ,
Καί τ᾽ ἐγέλασσεν ὁμῶς ἐπ᾽ ἀναιτίου ἀνδρὸς ἀνίῃ.
24 Γαίης σκῆπτρον ἔδωκεν ὑπερβίῳ ὑβριστῇ,
Ὅς τε θεμιστοπόλων ἀνδρῶν ἐκάλυψεν ὀπωπήν,
Ἰθυνόων, ἵνα μή τι δίκη ἰθεῖα γένοιτο·
Εἰ δὲ μὴ οὔπως, τοῦ ἤ τίς πέλεν, ὃς τάδε ῥέζει;
25 Θάσσων μοι βίος ἐστὶν ἐλαφροτάτοιο δρομῆος,
Ὅς τε μάλ᾽ ὦκα θέει ποσὶ καρπαλίμοισι πεποιθώς·
Ῥίμφα δὲ παρμέμβλωκεν, ἅτε πτερὸν, ἠὲ νόημα·
Ἤματά μοι πεπότηται, καὶ οὔποτε κήγυον εἶδε.
26 Παρβέβαεν νήεσσι λινοπτερύγεσσιν ὁμοῖα
Ποντοπόροις, αἳ ῥίμφα διαπρήσσουσι θαλάσσης,
Ὠκύτερον πνοιῆς, ἢ ἀπὸ νευρῆφιν ὀϊστοῦ·
Ἢ αἰετῷ ὁρμηθέντι διὰ νεφέων ἐρεβεννῶν
Ἐσσυμένως, εἴποτέ τι ἕλωρ καὶ κύρμα κιχείη.

Εἴπω

Selectis sermonibus, verborúmque contentionem offerre?
Neque enim etiamsi probus vir & insons essem,
Ipsi altercantibus responderem verbis:
At supplex essem, invocarémque judicem.
Si quidem ego vocavi, Deus autẽ mihi respondit sermone,
At neque sic confisus sum, meam quòd audierit vocem.
Sicut autem quando oritur sæva venti tempestas
Desuper è nubibus, quæ flatibus stridulis
Terram totam flagellat, totum flagellat mare:
Ità me percussit Deus celeri scuticâ persequens,
Verberans immoderatè indecoris plagis.
Indesinentibus doloribus transfossum nè tantillùm
Respirare à calamitate me sivit, verùm domuit
Amarulentis telis, totúmque me amarum fecit.
Si robur memoro, hic viribus pollet;
Si loquar de æquitate justitiâque amabili,
Quis diem dicet, ut ei in judicio occurram?
Si justus ego & inculpatus glorior esse,
Lingua mea contra me sermóque testis esset.
Aio perfectum me esse? perversus denuo apparebo.
Verùm etiam inculpatus licèt essem, vitam meam non cu-
Mallem ego nunc mori quàm vivere. (rarem:
Quamobrem dixi, Perdidit pariter improbum & probum;
Æqualis sors bono, ac si valde quis mala faciat;
Mortuus est similiter sceleratúsq; vir, quíq; bona operatus fuit.
Cùm repentè gentes hominum flagello domat,
Etiam deridet pariter innocentis viri ærumnam.
Terræ sceptrum dedit superbo oppressori,
Qui & juridicorum virorum abscondit faciem,
Cohibens, ut nè jus rectum fiat.
Quòd si non iste, ubi aut quis est, qui hæc facit?
Velocior mihi vita pernicissimo cursore,
Qui admodum celeriter currit pedibus agilibus confisus:
Citatim verò transiit, tanquam ala, aut cogitatio,
Dies mei avolârunt, & nunquam commodum viderunt.
Transierunt navigiis lineas-alas-habentibus similes
Pontigradis, quæ leviter percùrrunt mare,
Ocyùs vento, aut à nervo sagittâ:
Aut *similes* aquilæ irruenti per nubes obscuras
Properè, sicubi aliquam prædam & escam reperiat.

Siquando

27 Εἴποτ' ἔφην, Ὀλίγον περ ἐμῆς ἐπιλήσομαι ἄτης,
Παυόμενος κλαυθμοῖο, καὶ ἐς φρένα θυμὸν ἀγείρων,
(Οὐ γάρ τις πρῆξις πέλεται κρυεροῖο γόοιο)
28 Τόφρ' αἰνῶς δείδοικα μετὰ φρεσὶν ἄλγεα λυγρὰ
Μυρία· ὅσσά τε φύλλα καὶ ἄνθεα γίγνεται ὥρῃ·
Οἷσί τε νωλεμέως περί τ' ἀμφί τε θυμὸν ἀτύχθην.
Καὶ τόδ' ἐγὼ σάφα οἶδ', ὅτι οὐ με ἀθῷον ἀφήσεις.
29 Εἰ δέ γ' ἀλείτης εἰμὶ καὶ εἰσέτι, πῶς ἔ νύ μοι κῆρ
Μὰψ αὔτως ἐμόγησεν ἀνηνύστῳ ἐπὶ ἔργῳ;
30 Εἴ γε λοεσσάμενος χρόα ἐνὶ νιφόεντι λοετρῷ,
Χεῖρας νιψάμενός τε καθήρω μετὰ ῥύπα πάντα·
31 Ἀλλὰ σύ μ' ἐς βόθρον ῥίψεις, μιαρὸν δέ τε θήσεις,
Ἰλύϊ καὶ πηλῷ μεμορυγμένον ἀμφὶ μέλεσσιν
Ἐκ ποδὸς ἐς κεφαλήν, χρωτὸς δέ κε πικρὸν ἄεθλος
Οὐ μὴ ἀποσάξειε, φίλον τείρουσα χιτῶνα.
32 Οὐ γὰρ ὅ γ', οἷος ἐγώ, δειλὸς βροτὸς, ὄφρα πεποίθω·
Οὐδέ τις ἀνθρώπων οἳ ἀρούρης καρπὸν ἔδουσιν,
Ὄφρ' ἀπαμειψαίμην, καί οἱ ἐν δίκῃ ἀντιασαίμην.
33 Οὐδέ τις ἀμφοτέροισι μεσέγγυος ἄμμιν ὀπηδεῖ,
Ὅς κε λύῃσι δίκην, κατὰ δ' ἀλλάσσῃσι καὶ ἡμέας,
Οἷς ἀγανοῖς ἐπέεσσιν ἐὼν καὶ νείκεα παύων.
34 Πληγέων μὲν παυσάσθω, ἐμεῦ ἄπο ῥάβδον ἐρύκων,
Μηδ' ἔπι θεσπεσίοισι φόβοις ἐμὲ δειδισσέσθω.
35 Καὶ τότε θαρσήσας μάλα εἴπομεν, ὅ, τι περ οἶδα,
Βούλομ' ἀπηλεγέως, φρεσὶ πευκαλίμῃσι πιθήσας.
Ἀλλ' οὔ μοι τοιοῦτον ἐπέκλωσεν Θεὸς ὄλβον
Πένθεσι τειρομένῳ· νῦν δὲ χρὴ τετλάμεν ἔμπης.

ΚΕΦ. ί.

1 Ὤμοι ἐγὼ δειλός· τί νύ μοι μήκιστα γένηται;
Ὡς ἐμοὶ ἀσπασίη εἴη βιότοιο τελευτή·
Ὡς ὄφελον θανέειν· ζωὴν δ' ἐμὸν ἔστυγεν ἦτορ.
Φθέγξομαι οὖν ἅ με πένθος ἐνὶ στήθεσσι κελεύει,
Οὐ νέμεσις γὰρ πικρὸν ἐνὶ φρεσὶ θυμὸν ἔχοντα
Ἦν ἄτην κλαίειν, καὶ ὀδυρόμενον μινυρίζειν,
Κήδεά τ' ὅσσ' ἔπαθεν, βαρέα στενάχοντ' ἀγορεύειν.
2 Ἀλλ' ἐρέω γε Θεῷ, Οὐ μή κατ' ἐμεῖο δικάζῃς,
Δείκνυθί μοι, τί νυ τόσσον ὀδυσσάμενος χαλεπαίνεις;

Siquando dixi, Parumper mei oblivifcar infortunii,
Defiftens à fletu, & in mentem fpiritum recolligens;
(Nullus enim effectus eft triftis luctûs)
Tum vehementer metui in animo dolores fævos
Plurimos (quot folia & flores nafcuntur vere)
Quibus indefinenter undiquaque mente confternor.
Etiam hoc ego certò fcio, quòd me infontem non dimittes.
Quòd fi peccator fum etiamnum, quorfum mihi cor
Incaffum adeò laboravit infecto in opere ?
Etfi lotus fuero corpore in nivofo lavacro,
Et manus alluero & purgavero à me fordes omnes;
Attamen tu me in foveam præcipitabis, immundúmq; red-
Cœno & luto inquinatum circa membra (des,
A calce ad caput, ut à cute amarùm fpirante
Odor diftillet charam affligens veftem.
Non enim ille, qualis ego, mifer mortalis, ut confiderem;
Nec quis hominum qui telluris fructum comedunt,
Ut refponderem, & ei in judicio adverfarer.
Nec quis ambobus arbiter nobis præftò eft,
Qui folvat litem reconciliétque nos,
Suis mollibus verbis contentionem & jurgia fedans.
A verberibus ceffet, à me virgam *fuam* inhibens,
Nec ampliùs divinis me perterrefaciat *fuis* terroribus.
Et tum confifus valde dicere, quodcunque novi,
Volo intrepidè, mente prudenti fretus.
Sed neutiquam mihi tantam deftinavit Deus felicitatem
Doloribus afflicto: nunc autem oportet tolerare utcunque.

CAP. X.

HEu me miferum ! quid mecum tandem fiet ?
Quàm mihi gratus effet vitæ terminus !
Utinam mortuus effem! à vita autem meum abhorret cor.
Eloquar ergò *ea* quæ me luctus in pectore jubet
Neque enim ægrè-id-ferendum-eft, fi quis amaram in animo
mentem habens
Calamitatem fuam defleat, & lamentans quiritetur,
Et ærumnas, quas fuftinuit, graviter ingemifcens commemo-
At dicam Deo, Nequaquam me condemnes: (ret.
Oftende mihi, quare tantopere fuccenfens indignaris.

3 Ἦ ἄρα τοι φίλον ἐστὶ καταψύχειν τὰ σὰ ἔργα;
Ἦ τοι ἀπόβλητ' ἐστὶ τεῶν δαιδάλματα χειρῶν;
Ἦ ἐφ' ἁμαρτινόων ὀλοόφρονα δήνεα φωτῶν
Ἀντέλλειν ἐθέλεις γλυκερὸν σέο φέγγος ὀπωπῆς;
4 Ποῖοι γὰρ τεοὶ ὀφθαλμοί, ἐπεὶ ἐσσι πανόπτης;
Ἦ ἄρα σάρκινοί εἰσι καὶ ἀνδρομέοισιν ὁμοῖοι;
Ὄμματα καὶ κεφαλὴν δειλῷ βροτῷ ἴκελός ἐσσι;
Δέρκεαι ὡς ἄνθρωπος, ὅτῳ φάος ἐστὶν ἀμαυρόν;
5 Ἤματά σοι βεβάασιν ὁμῶς μερόπεσσι βροτοῖσιν;
Ἦ τοι παρμέμβλωκε βίος, περὶ δ' ἔτραπον ὧραι
Μηνῶν φθινόντων, περιτελλομένων τ' ἐνιαυτῶν,
Οἷά περ ἀνθρώπῳ, μινυώριον ὃν τέκε μήτηρ;
6 Ἀμπλακίας ὅτ' ἐμεῖο διηνεκέως ἐρεείνεις,
Ἴχνια μαστεύων, καὶ ἁμαρτάδα πᾶσαν ἐρευνῶν.
7 Εὖ μὲν γὰρ τόδε οἶσθ', ὅτι οὐκ ἀθεμίστιός εἰμι.
Ῥύσασθαι δὲ τεῶν οὔτις δύνατ' ἐκ παλαμάων.
8 Χειρὸς ἔγωγε τεῆς τέχνημα μέγ' εὔχομαι εἶναι,
Ἥ με κάμεν τεύχουσα, τὸ πρὶν καὶ μηδὲν ἐόντα,
Εὖ καὶ ἐπισταμένως, ἅμα τε πρόσσω καὶ ὀπίσσω
Ἔπλασεν· ἀλλ' οὐδ' ὡς ἐμέθεν φείσεσθαι ἔμελλες.
9 Φράζεο νῦν τεὸν ἔργον, ἰδ' ἐν φρεσὶ βάλλεο σῇσι,
Γουνοῦμαί σε, Ἄναξ, μιμνήσκεο, μηδέ σε λήθη
Αἱρείτω, τὸ πάλαι ὅτι μ' ἔπλασας, ἠΰτε πηλόν,
Τόν τ' ἔκαμε πλάστης πολυϊδρείῃσι νόοιο·
Καὶ πάλιν ἐς κονίην καὶ μητέρα γαῖαν ἀνάξεις;
10 Ὡς δ' ὅτ' ὀπὸς γάλα λευκὸν ἐπειγόμενος συνέπηξεν
Ὑγρὸν ἐόν, μάλα δ' ὦκα περιτρέφεται κυκόωντι·
Ὣς ἄρα μ' ἐξέχεάς τε καὶ ἠΰτε τυρὸν ἔπηξας.
11 Ἀμφὶ περὶ χρόα μοι βάλες, ἄρραφον εὖτε χιτῶνα,
Δημῷ καὶ σάρκεσσιν ἐμὸν δέμας ἀμφεκάλυψας,
Γόμφοισιν πυκινοῖσι, καὶ ἁρμονίῃσιν ἄρηρας,
Ὀστέοισιν πίσσοισιν ἰδὲ νεύροισιν ἔδησας·
12 Περιφρονέως ζωήν τε χάριν τέ μοι ἐγγυάλιξας·
Ψυχὴν μοι ἐσάωσε τεὸν πανεπίσκοπον ὄμμα,
Θρέψε τε τὴν πρῶτον ζωαρκέα δῶκεν ἀϋτμήν.
13 Καὶ τὰ μὲν ἔνδον ἔχεις, καὶ ἐνὶ φρεσὶ βυσσοδομεύεις·
Εὖ δ' ἄρα γινώσκω, ὅτι σοι πάρα ταῦτα τέτυκται.
14 Εἴ ποτ' ἀλιτραίνω, σὺ μάλ' ἔκδικον ὄμμα τιταίνων
Ἐμμαπέως νοέεις με, καὶ οὐ νήποινον ἀφήσεις.
15 Ὤ μοι ἐγὼ δύστηνος, ἀτάσθαλος εἴπερ ἐτύχθην·

Εἰ

Nunquid tibi placitum est affligere tua opera?
Nunquid tibi despicatui sunt tuarum artificia manuum?
Num super peccatorum perniciosa consilia virorum
Oriri vis dulce lumen tui vultûs?
Quales enim *sunt* tui oculi, quandoquidem es omnium-
Nunquid carnei sunt, & humanis similes? (conspector?
Oculis & capite misero mortali similis es?
Aspicis ut homo, cujus lumen est obscurum? (talibus?
Diésne tibi prætergressi-sunt perinde atq; hominibus mor-
Vel num tibi transit vita, & circumvertuntur horæ
Mensibus declinantibus, volventibúsque annis,
Pariter atq; homini, citò-periturum quem peperit mater?
Quòd in delicta mea jugiter inquiris,
Vestigia indagans, & peccatum omne perscrutans.
Probè enim hoc nôsti, quòd sceleratus non sum,
Liberare autem tuis nemo potest è manibus.
Manûs ego tuæ artificium valde glorior esse,
Quæ me elaborans fecit, priùs vel nihil existentem;
Bene & scienter, simúlque à facie & à tergo
Formavit: at neque sic mihi parcere futurus es.
Considera nunc tuum opus, & animo perpende tuo,
Obsecro te, Rex, memento; nec te oblivio
Capiat, quòd olim me finxisti, veluti argillam
Quam efformavit figulus peritiâ mentis;
Et rursus in pulverem, & matrem terram rediges?
Sicut quando coagulum lac album citatum coegit,
Quod erat liquidum; valde autem velociter concrescit mi-
Sic utique me effudisti, & velut caseum coagulâsti. (scenti;
Cutem mihi undiq; circundedisti, inconsutilem veluti tu-
Adipe & carne meum corpus circumtexisti, (nicam,
Clavis densis & compagibus coagmentâsti,
Ossibus tot, & nervis ligâsti:
Prompte vitámque favorémque mihi exhibuisti;
Animam meam servavit tuus omnium-inspector oculus,
Aluítq; quem primùm vitalem dedit spiritum.
Et hæc quidem intus habes; & in animo profundè-cogitas;
Bene equidem novi, quòd apud te hæc sunt.
Siquando pecco, tu admodum vindicem oculum intendens
Statim observas me, & non impunitum dimittes.
Hei mihi misero, improbus si fuero!

Quòd

Εἰ δὲ δίκαιος ἔω, καὶ ἐνὶ φρεσὶν ἄρτια εἰδώς,
Οὐδ' ὥς μοι θέμις εἴη ἔχειν ὑψαύχενα θυμόν.
Πίμπλαμαι αἰσχύνης, σὺ δέ μευ ἐπιδέρκεο ὀϊζύν·
16 Λίην γὰρ χαλεπὴ, καὶ ἀέξεται αἰὲν ἐφ' ὥρας.
Ὡς δὲ λέων σίντης ὀρεσίτροφος, ἀλκὶ πεποιθώς,
Ὅς τ' ἐπεὶ οὖν ἔλαφον κεραὸν, ἢ ἄγριον αἶγα
Εὕρῃ ἐνὶ βήσσῃσι, κακὰ φρονέων ἐπόρουσεν·
Ὡς σύ με νῦν δειλὸν καὶ ἀνάλκιδα φῶτα διώκεις
Ἐσσυμένως· τάχα δ' ἂν καὶ ἐμοὶ ἔτι μέρμερα ῥέζεις·
17 Μάστιγας κατ' ἐμεῖο χόλου μάλα μάρτυρας αἰνοῦ
Ἰλαδὸν ὀτρύνεις, καὶ ἐπίτριμοι ἄλλος ἐπ' ἄλλον
Ἀντίβιοί μοι ἔασι μόθοι, πόλεμοί τε, μάχαι τε.
18 Τίπτέ με μητρείης ἐρρύσαο γαστέρος ἔξω
Σχέτλιον; ὡς θανέειν ὄφελον, καὶ πότμον ἐπισπεῖν,
Ὄφρ' ἔτι ἡμιτέλεστος ἔω ἐνὶ γαστρὶ τεκούσης·
Ὡς οὐδείς ὄφελέν μέ ποτ' ὀφθαλμοῖσιν ἰδέσθαι.
19 Τοῖος ἔω, οἷος, τὸν δ' οὔπω ἐγείνατο μήτηρ;
Οὐδὲ φίλος ποτ' ὄπωπε, καὶ οὔπω ἐόντι ἐῴκειν·
Αὐτίκα δ' ἐκ νηδύος πεφορημένος ἐς τάφον ἦλθον,
Ἔνθά κε νῦν κείμην μαλακῷ δεδμημένος ὕπνῳ.
20 Ἦ ῥ' οὐκ ἤματα παῦρα, μινυνθάδιός τέ μοι αἰών;
Τῷ μ' ἔα, ὄφρ' ὀλίγον περ ἀναπνεύσω κακότητος,
21 Πρίν με μολεῖν, ὅθεν οὐ μέλλω πάλιν ἀπονέεσθαι·
Γαῖαν ἐς ἀχλυόεσσαν, ὅπου κὴρ ἀμφιμέλαινα,
Καὶ σκιὴ οὐλομένη ναίει, καὶ νὺξ ἐρεβεννή·
22 Χῶρον ἐς ὀρφναῖον, σκότεός τε μελάντερον αὐτοῦ,
Ἦ, μόρος ὀμβριμοργὸς: ἔχει σκιόεντα μέλαθρα,
Ἦ, κόσμος χάος ἐστὶν ὅλος, καὶ φέγγος ὀμίχλη.

ΚΕΦ. ια'.

1 ΤΟν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη Σωφὰρ Ναμαθίτης,
Ἠδὲ μέγ' ὀχθήσας χαλεπῷ ἠνίπαπε μύθῳ·
2 Οὐ χρὴ ἀκριτόμυθον ἀναιδέα γλῶσσαν ἐλέγξαι;
Ἔσται ἀμετροεπὴς μάλ' ὑπέρτερος εἰνὶ θέμισι;
Ἠδὲ δίκην νικήσει ἐπεσβόλος, ὅς τε κολῳᾷ,
Καί ῥ' ἔπεα φρεσὶν ᾗσιν ἄκοσμά τε πολλά τε ᾔδη;
3 Ἦ ῥα τεοῖς ψεύδεσσιν ἀκὴν γίγνοιντο σιωπῇ
Οἵπερ ἀκαχάζωνται, ἐπεὶ ἀνεμώλια βάζεις;
Ἀπλοεπὴς, ποῖον γὰρ ἔφης; ἐπεὶ οὐδέ τι σε χρὴ

Λα-

Quod si justus essem, & in mente integra sciens,
Neq; sic mihi fas esset habere elatum animum.
Oppletus sum dedecore, tu verò meam aspice miseriam:
Valde enim gravis *est*, & crescit semper in horas.
Sicut autem leo nocivus montanus, robore fisus,
Qui cùm cervum cornutum, aut agrestem capram
Invenerit in saltibus, infesto animo irruit:
Ità tu me nunc miserum & imbecillem hominem persequeris,
Acriter: mox autem rursus etiam in me mira facis.
Flagella contra me iræ admodum testes gravis
Catervatim incitas, & densi, alius post alium,
Adversarii mihi sunt tumultus, belláque, pugnǽque.
Quare me materno eripuisti ex utero
Misellum? Utinam periissem & fato functus fuissem,
Quando adhuc semiperfectus eram in ventre genitricis!
Utinam nemo me unquam oculis vidisset!
Talis essem, qualis quem nondum genuit mater,
Nec lucem unquá aspexit,& nondum existenti similis-forem:
Statim verò ab utero gestatus ad sepulcrum venissem,
Ubi nunc jacerem molli obrutus somno.
Nonne dies pauci, brevéque mihi ævum?
Ideo sine me, ut pauxillùm respirem à calamitate,
Antequam vadam, unde haud iterum reversurus sum;
Terram ad caliginosam, ubi Parca nigra,
Et umbra exitialis habitat, & nox obscura;
Locum ad tenebricosum, tenebrísque atriorem ipsis,
Ubi mors horrida habet umbrosa palatia,
Ubi ordo chaos est omnis,& lux caligo.

CAP. XI.

Huic autem respondens dixit Sophar Namatites,
Et valde indignatus gravi *eum* increpuit sermone:
Nonne oportet loquacem impudentem linguam redarguere?
Erit garrulus superior in judicio?
Aut causam vincet rabula, quíque tumultuatur,
Et verba animo suo inconditáque multáque tenet?
Nunquid tuis mendaciis taciti fierent silentio
Qui te audierint, quando vana loqueris?
Audax, quale enim dixisti? quandoquidem non te oportet
Garrulum

Λαβεαζόρην ἔμμεναι· ληρεῦντα δέ σ' ὅτις ἐλέγξει;
Οὔτις τοι τὸν μῦθον ὀνόσσεται, ὅσσοι ἐπαΐουσι,
Οὐδὲ πάλιν ἐρέει, ὅτε κερτομίας ἀγορεύεις;
4 Ὦ, μοι ἀναιδείην ἐπιειμένε, ποῖον ἔειπες;
Ἁγνὸς ἔμοιγε βίος καὶ ἀκηράσιη παλαμάων,
Φημὶ δ' ἀμύμων εἶναι ἐῆς περιπάροιθεν ὀπωπῆς.
5 Ὡς ὄφελ' Ἀθάνατός σοι ἀειφραδὲς ἀντίον εἰπεῖν,
Ἱεροῦ ἐκ λαιμοῖο χέων νημερτέα φωνήν,
6 Καί σοι ἀναγγέλλων σοφίης μυστήρια θείης·
Διπλόα γὰρ πέλεται περὶ τὴν δυνάμεσθα δαῆναι.
Ἄλλο δέ τοί γε ἐπιστρέφω, σὺ δὲ σύνθεο θυμῷ·
Τιμὴν οὔ τι Θεῷ τίνεις, ὅσον ἄξιός ἐστι,
Οὐδ' ἀπὸ πάγχυ δίδοις, ὅπερ οἱ μέγα χρεῖος ὀφέλλεις,
Ἀλλ' ὁ κακορραφίης ποινὴν πολὺ μεῖον ἀπαιτεῖ.
7 Ἦ ποτ' ἐρευνῶν οἶσθα Θεοῖο μετ' ἴχνια βαίνειν,
Ἀθάνατόν τε περιφραδέως διζήμενος εὑρεῖν;
Εὑρεῖν τε γνῶναί τε (δοκεῖς δέ τοι οὐκ ἀπινύσσειν)
Οἷος καὶ ὅσος ἐς ἀρετὴν, τιμήν τε, βίην τε;
8 Τὸν δ' ἐξιχνιάσαι χαλεπώτατόν ἐστιν, ὑπέρ τε
Οὐρανὸν ἀστερόεντα, καὶ ἐμβυθιώτερον αὐτοῦ
Ἄϊδος, ἧχι βάθιστον ὑπὸ χθονός ἐστι βέρεθρον.
Τῷ κε τί σὺ πρῆξαι δύνασαι; τί δὲ καὶ σὺ δαῆναι;
9 Μακρότερον χθονός ἐστιν ἀπείρονος, ἠέ τε μάλιστα
Ἐς μῆκος τετάνυσται ὑπ' αἰγλήεντος ὀλύμπου·
Οὐδὲ πλάτος τόσον ἐστὶν ἀθεσφάτου ὠκεανοῖο
Δεινοῦ, ὃς περὶ γαῖαν ἀπείριτον ἐστεφάνωται.
10 Εἰ μὲν ἀπολμήσει, καὶ ἐρητύει ἄνδρας ἀλιτροὺς,
Εἴτε δ' ἑοὺς θεράποντας ἀολλέας εἰς ἓν ἀγείρει
Πανσυδίῃ, τίς οἱ ἔργον ὀνόσσεται,, οἷον ἔοργεν;
11 Ἄνδρας γὰρ σάφα οἶδεν, ὅσοι τ' ἀποφώλιοί εἰσιν,
Οἷά τε μητιόωσι χαλιφροσύνῃσι νόοιο·
Εἶδεν ἀτασθαλίην, καὶ σχέτλια ἔργ' ἀνθρώπων,
Οὐδ' ἐὺ φραζόμενος τάδ' ἐνὶ φρεσὶν ἦσι νοήσει;
12 Δειλὸς ἀνὴρ, γεραιώς περ ἀνὴρ ὡς πῶλος ὀνάγρου,
Νήπιος, ἠλίθιός τε, πρὶν οὐ νόος οὐδ' ἠβαιόν
Πεπνύσθαι δ' ἐθέλει, πέρι τε φρένας ἔμμεναι ἄλλων.
13 Εἰ ἄρα τοι πρόφρων κραδίη, καὶ θυμὸς ἑτοῖμος,
Ἵετο δ' εὐχωλῇσι, λιτῇσί τε μειλιχίῃσι,
Χερσί τ' ὀρεκτῇσι μεμαὼς Θεὸν ἱλάσκεσθαι·
14 Εἰ κακότητα δ' ἀπόρριψας σέθεν ἐκ παλαμάων

Τῆλε

Garrulum esse: nugantem verò te nemo redarguet?
Nemo tibi sermonem reprehendet *ex omnibus* quotquot socii
Neq; contradicet, cùm convitia loqueris? (*tui sunt*
Heu impudentiâ indute, quale dixisti?
Pura mihi vita *est*, & integritas manuum,
Arbitror etiam me inculpatum esse in ejus conspectu.
Utinam Immortalis tibi manifestè ex adverso dicat,
Sancto ex ore fundens veram vocem,
Et tibi annuncians sapientiæ mysteria divinæ:
Duplicia enim sunt præ iis quæ possumus scire.
Aliud autem tibi dico; tu autem animo manda tuo;
Pœnam haudquaquam Deo solvis, quantùm dignus es,
Neq; omnino reddis, quod ei magnum debitum debes;
At is peccato supplicium longè minùs requirit.
Nunquid indagando nôsti Dei vestigia insequi,
Immortalémq; prudenter quærens invenire?
Invenire, & cognoscere (videris autem tibi non-insipiens esse.)
Qualis & quantus est virtute, honoréq; & potentia?
Illum autem investigare difficillimum est, supérque
Cœlum stellatum, & inferiùs ipso
Inferno, ubi profundissimum sub terra est barathrum:
Quid ergò tu facere potes? quid & tu scire?
Longiùs tellure est immensâ, quæ maximè
In longitudinem extensa est sub splendido cœlo?
Neq; latitudo tanta est ingentis oceani
Terribilis, qui terram vastam circundat.
Si rescindit, & coërcet viros peccatores,
Sive suos servos confertos in unum congregat
Omnino, quis ei opus exprobrabit, quale fecit?
Viros enim clarè novit, quotquot vani sunt,
Qualiáq; moliuntur stoliditate mentis.
Vidit nequitiam, & scelesta opera hominum,
Neq; bene perpendens hæc in mente sua considerabit?
Miser homo, natus licèt homo tanquam pullus onagri,
Stolidus, vanúsque, cui intelligentiæ nè tantillum quidem,
Sapere tamen vult, & prudentiâ excellere alios.
Si utiq; tibi propensum cor, & animus paratus,
Gestiit autem precibus supplicationibúsq; placidis,
Manibúsq; extensis promtus Deum placare;
Si malitiam abjecisti cuis de manibus

Τῆλε μάλ', οὐδέ τ' ἀλιτρεσύνη τεὸν οἶκον ἔναιε·
15 Τόφρα σοι ἀγλαΐη λάμψει ἀμίαντος ὀπωπὴ,
Κάλλεϊ καὶ χαρίτεσσι μέγα στίλβουσα, καὶ ἥβῃ.
Στήσεαι ἀσφαλέως, τρόμος οὐδ' ὑπὸ γυῖα δονήσει.
16 Ἀλλὰ τεῆς ἐπιλήσετ' ὀϊζύος, ἠδ' ὀδυνάων
Πασέων, αἵ σ' ἐρέθουσι· τεὴ παρελεύσετ' ἀνίη
Ῥεῖα μάλ', ἠΰτε κῦμα πολυπλάγκτοιο θαλάσσης.
17 Αἰών σοι μετέπειτα φαεινοτέρη ἔσετ' αὐγῆς
Ἠελίου, ὅτε καὶ μέσσον οὐρανὸν ἀμφιβέβηκεν
Ἡδύ τι μειδιόων, γάνυται δέ τε ἄσπετος αἰθὴρ
Πανταχόθεν, λευκὴ δὲ πόλον περιδέδρομεν αἴγλη.
Φαίδιμος ἐκλάμψεις, καλῇ ἐναλίγκιος ἠοῖ.
18 Καὶ τότε γ' ἀσκηθὴς καταλέξεαι, ἀτρέμας εὕδων.
Καί σοι ἐνὶ στήθεσσιν ἀτάρβητος νόος ἔσται,
Οὕνεκ' ἔτ' ἐλπωρή· περί τ' ἀμφί τε τάφρον ὀρύξεις
Εὔκηλος, κτεάνων τε καὶ αὐτοῦ εἶλαρ ἔσονται·
19 Κείσεαι ἐν εὐνῆφι, φόβον δέ σοι οὔτις ἐπόρσει.
Πολλοί σε λιτανεύσουσιν τεὰ γοῦνα λαβόντες.
20 Ὄμματα δ' ἀνθρώπων οἷς σχέτλια ἔργα μέμηλε,
Τήξεται ἐκ κεφαλῆς, ἵνα μηκέτι φυκτὰ πέλωνται·
Ἐλπὶς δέ σφιν ὄλωλεν, ὃ καὶ ποτιδέγμενοι ἦσαν
Ἐς τ' ἀτελεύτητον, ῥέα δ' οἴχεται, ὡς ὅτε τις φὼς
Θυμὸν ἀποπνείει, χειλέων δ' ἐξέπτατ' ἀϋτμή.

ΚΕΦ. ιβ'.

1 ΤΟν δ' ἄρ' ὑποβλήδην ἠμείβετο δῖος Ἰώβος,
Αἰὲν ἐνὶ στήθεσσι νόον ταλαπενθέα νωμῶν·
2 Ὦ φίλοι, ἦ ῥ' ὔμμες μόνοι ἀνέρες· ἦ νυ παρ' ὔμμιν
Ἐστὶν ἐχεφροσύνη, μούνοισι καὶ ὔμμιν ὀπηδεῖ,
Δύσει δ' εἰς ἀΐδεω, ὑμέων κατατεθνειώτων.
3 Καί μοι μὲν νόος ἐστ'· ὑμέων δ' οὐκ εἰμὶ χερείων.
Ἀλλὰ τίς οὐ σάφα οἶδεν ὅπως τοιαῦτα πέλονται;
4 Εἰμ' ἐγὼ οἷος ἀνὴρ χαλεπῇ δεδμημένος ἄτῃ,
Ὃς γὰρ ἑοῖς πηοῖσιν ἔτῃσί τε παίγνιόν ἐστιν,
(Οἳ δὲ καὶ ἀχνυμένῳ περ ἐπ' αὐτῷ ἡδὺ γέλασσαν.)
Καὶ Θεὸν ἐλλιτάνευσε, Θεὸς δὲ μάλ' ἔκλυεν αὐτοῦ.
Ἀλλ' οὕτω ἀνδρὶ δικαίῳ ἀμύμονί περ μάλ' ἐόντι
Πολλοὶ ἐφεψιόωνται, ὁ δέ σφιν ἄθυρμα τέτυκται.
5 Ὅς περ ὄλισθε πόδεσσιν, ὀϊόμενος πεσέεσθαι,

Procul admodum, nec improbitas tua in domo habitavit:
Tum tibi claritate ſplendebit immaculata facies,
Pulchritudine & gratiis magnopere fulgens, & juventute.
Stabis firmiter, tremor nec membra ſubmovebit.
Sed tuæ obliviſcêris ærumnæ, & dolorum
Omnium qui te irritant: tuus tranſibit mœror
Facilè admodum, velut fluctus multivagi maris.
Ævum tibi deinde ſplendidus erit fulgore
Solis, quando etiam medium cœlum conſcendit:
Suave quid ſubridens, renidétq; ingens æther
Undiquaque, albus autem polum circundat ſplendor.
Illuſtris effulgebis, pulchræ ſimilis auroræ.
Et tum tutus cubabis, ſecurè dormiens.
Et tibi in pectoribus imperterrita mens erit,
Quoniam adhuc (*eſt*) ſpes: circunquaq; autem vallum fodies
Tranquillus, quod & poſſeſſionibus & (*tibi*) ipſi munimentũ (ſit.
Jacebis in lecto, timorem verò tibi nemo incutiet.
Multi tibi ſupplicabunt, tua genua prehendentes.
Oculi autem hominum, quibus improba opera curæ ſunt,
Tabeſcent è capite, ut nè-ampliùs effugium (*iis*) ſit:
Spes autem ipſis periit, quod etiam expectabant
Erit infectum, facilè autem evaneſcit, ut cùm aliquis homo
Animam expirat, è labris autem avolat halitus.

CAP. XII.

ILli autem intercepto-ſermone reſpondit divinus Jobus,
Semper in præcordiis mentem patientem verſans;
O amici, certè vos ſoli viri; certè apud vos
Eſt prudentia, ſolis & vobis ſuppetit,
Deſcendétq; ad inferos, vobis mortuis.
Etiam mihi intelligentia eſt; vobis autem non ſum inferior.
At quis non certò novit quomodo hujuſmodi res ſe habeant?
Sum ego, qualis vir gravi domitus ærumnâ,
Qui vel ſuis affinibus amiciſq; ludibrio eſt,
(Illi autem quamvìs mœſto ſuper ipſo ſuaviter riſerunt.)
Et Deo ſupplicat, Deus autem omnino audit eum.
Veruntamen virum juſtum, integer licet admodum fuerit
Multi derident, ille autem ipſis ludicrum fit.
Qui labat pedibus, putans ſe caſurum,

Ἤδη γνὺξ ἐριπὼν, μεγάλῳ τ' ἐπὶ πήματι κύρσεν,
Ὡς δειλὸς πυρίκαυστος, ἀτυζόμενος περὶ καπνῷ,
Οὐτιδανὸς καὶ ἀμαυρὸς, ἐνὶ φρεσὶν εἴδεται εἶναι
Ἀνδρὶ μάλ' εὐκήλῳ, ὅς τ' οὐ τόσα κήδε' ἀνέτλη.
6 Ληϊστέων δ' αὖτε κλισίαι καὶ δώματα καλὰ
Πολλῇ ἐνὶ θαλίῃσι διαμπερὲς εὐθενέουσιν·
Οἵ τ' ἐρέθουσι Θεὸν, τοῖσιν μέγαν ὄλβον ὄρεξε,
Καί σφιν θεσπέσιον πλοῦτον κατέχευεν ἐπ' ἦμαρ.
Ἀσκηθέες ζώουσι, Θεοῦ ὄπιν οὐκ ἀλέγοντες.
7 Θηρία νῦν ἐρέεινε, διδάξουσιν δέ σε θῆρες·
Καὶ πετεινὰ μετάλλα, ἀπαγγελέει δέ τοι ὄρνις·
8 Ἠὲ διείρεο γαῖαν, ὑπομνήσει δέ τέ σε χθών·
Σοί τ' ἰχθῦς ἐρέουσιν, ὅσους τρέφει οἶδμα θαλάσσης.
9 Πᾶσι γὰρ ἐν τοῖσδεσσι τίς ἐν τόδε μὴ δεδάηκεν,
Ὡς τάδε πάντα Θεοῦ παλάμη εἰργάσσατο μούνη;
10 Τοῖο καὶ ἐν χείρεσσι φερέσβιός ἐστιν ἀϋτμὴ
Πάντων ὅσσα τε γαῖαν ἐπιπνείει τε καὶ ἕρπει,
Πνεῦμά τε καὶ ζωὴ χαμαὶ ἐρχομένων ἀνθρώπων.
11 Οὐκ ἐπίων φθόγγους κρίνει ἀειήκοον οὖας;
Οὐ μάσαξ εὖ οἶδεν ἐδητύος ἠδὲ ποτῆτος
Γεύσασθαι, ἢ ἀνδρὸς ἅδε φρεσὶν, ἠὲ καὶ οὐκί;
12 Οὕτω πρεσβυτέροις πολυϊδρείη τε νόοιο,
Ἤμασι καὶ πολλοῖσιν ἐχεφροσύνη ἅμ' ὀπηδεῖ.
Ἦ γὰρ μακρόβιοι πολυΐστορες, οἵ τε γεραιοὶ
Μῆτιν ὀφέλλουσι ζωῇ ἅμ' ἀεξομένῃφι.
13 Τοὔνεκα Παμβασιλῆϊ πάρα φρένες εἰσὶ καὶ ἀλκή·
Ὃς πέρι μὲν βουλὴν ἀνδρῶν, πέρι δ' ἐστὶ νοῆσαι
Συμπάντων, ἐπεί οἱ ἀπερείσιος ἴσαται αἰών.
14 Κάββαλε καὶ κατέλυσε· τίς ἂν πάλιν οἰκοδομήσῃ;
Κλᾶξέ τε καὶ συνέερξεν ὁμοῦ· τίς ἂν αὖτις ἀνοίξῃ;
15 Ἰσχανάα μὲν ὕδωρ, ἀπὸ τῆς χθονὸς ἀρδμὸν ὄλεσσεν·
Ἂψ δ' ὄμβρους καθέηκε βαρυνομένων νεφελάων,
Ἡ δ' ὑπὸ λαίλαπι πᾶσα κελαινὴ βέβριθε χθών.
16 Πὰρ δέ οἱ ἐστὶ βίη, καὶ ἐχεφροσύνη κρατερή,
Ἀμφότεροι δ' ἄρα τοί γε Θεοῦ μεγάλοιο ἕκητι,
Ὅς τε κακὴν ἀπάτην βουλεύεται, ὅς τ' ἀπατᾶται,
Ὅς τ' ὀλοοῖσι δόλοις ἀγρεύεται, ὅς τ' ἀπαφίσκει.
17 Ἄλλοτε μὲν τ' ἀρχοὺς πυκινὰ φρεσὶ μήδε' ἔχοντας
Συλήσας ζώγρησε, νόον δ' ἀπόλεσσε δικαστέων·
18 Ἄλλοτε δ' αὖ ἔρρηξεν ὑπερμενέων βασιλήων,

Λύ-

Jam *veluti* in genua collapsus, magnúmque in infortunium
Sicut titio igni-ambustus, vexatus fumo, (incidit,
Contemptibilis, & obscurus, in animo videtur esse
Viro valdè quieto, quique non tot ærumnas toleravit.
Prædonum autem contrà tabernacula, & domicilia pulchra
Multa in prosperitate perpetuò florent;
Quíque irritant Deum, iis *ille* magnas opes præbuit,
Et super ipsos ingentes divitias fudit indies.
Salvi vivunt, Dei ultionem non curantes.
Bestias nunc interroga, docebunt verò te feræ:
Et volatilia inquire, annunciabit autem tibi avis:
Vel sciscitare terram, suggerétque tibi tellus;
Tibíque pisces narrabunt, quotquot nutrit unda maris.
Omnibus enim in istis quis unum hoc non novit,
Quòd hæc omnia Dei manus operata est sola?
Cujus etiam in manibus vitalis est halitus
Omnium, quæcunque super terram spirántque & serpunt,
Spiritúsque & vita humi ambulantium hominum.
Nonne verborum sonos discrevit acutè-audiens auris?
Nonne os bene novit escam & potum
Gustare, sive viri arridet animo, sive non?
Ità & senioribus peritia mentis,
Diebúsque multis prudentia adest.
Certè enim longævi *sunt* multiscii, senésque
Consilium augent unà cum vita crescente.
Idcirco Omnium-regi adest prudentia, & robur;
Qui superat homines tum consilio, tum intellectu
Omnes, quandoquidem ei interminatum stat ævum.
Dejecit & dissolvit, quis rursus ædificabit?
Conclusit & coërcuit simul, quis iterum aperiet?
Cohibuit aquam, tellurem autem irrigatione destituit:
Rursus autem imbres demisit gravatis nubibus;
A turbine autem omnis nigra gravatur terra.
Præstò autem ei est vis, & prudentia amabilis.
Utrique autem hi *sunt* Dei magni voluntate:
Quíque malam fraudem struit, quíque fallitur;
Quíque exitialibus dolis capitur, quíque decipit.
Nunc quidem principes prudentia mente consilia habentes
Spoliatos captivos-duxit, infatuavit autem judices.
Nunc verò rursus profligavit præpotentes reges,

Λῦσε δὲ καρτερὰ δεσμὰ τυραννίδος, εἶρξε δ' ἄρα σφέας
Δήσας ἐν φυλακῇ, περὶ δὲ ζώνην βάλετ' ἰξύϊ.
19 Δημοβόρους λαῶν ἡγήτορας ἠδὲ μέδοντας
Ἠνορέῃ πισύνους, τῶν τε σθένος οὐκ ἀλαπαδνὸν,
Τεύχεα συλήσας ἄγαγεν, καὶ κτήματ' ἀπούρας.
20 Πολλάκι κεδνοτάτων μύθους ἀλίωσεν ἑταίρων·
Εἴ τι μετ' ἀλλήλοισιν ἔπος θυμαρὲς ἔειπον
Ἐσθλὸν, ἄφαρ τὸ φέρουσιν ἀναρπάξασαι ἄελλαι.
Ἀνδράσι πρεσβυτέροις γλυκερὴν νηκερδέα βουλὴν
Ἐν στήθεσσιν ἔθηκε, καὶ ἐξέλετο φρένας ἐσθλάς.
21 Ἀρχοῖσιν δ' ἐπέχευε κατηφείην καὶ ὄνειδος·
Τοὶ δέ τ' ἄφαρ τελέθουσιν ἐλέγχιστοι ζωόντων.
Κάρτεϊ δ' οἱ σθένεϊ τε διακριδὸν ἦσαν ἄριστοι
Τὸ πρὶν, τῶν δ' ἀλάπαξε μένος μέγα, λῦσε δὲ μίτρην·
Αἶψα δὲ τῶν οὐκ ἔστιν ἀφαυρότερος βροτὸς ἄλλος.
22 Ὅσσα δὲ κεκρύφαται μυχάτοις ὑπὸ κεύθεσι γαίης,
Βυσσόθεν ἐξέρυσεν· μέσσης δ' ἔκτοσθεν ὁμίχλης
Ἐξάγαγε προφόωσδε σκιὴν θανάτοιο μέλαιναν.
23 Ἔθνεα πολλά τ' ἄεξε, πάλιν τ' ἀπὸ δῆμον ὄλεσσε·
Οἱ δέ τε μυρίοι εἰσὶ θεοῦ μεγάλοιο ἕκητι
Αἶψ' ὑπολίζονές εἰσι θεοῦ ἀπομηνίσαντος·
Φῦλα διευρύνεσκε, πάλιν μινύθεσκε δὲ λαούς.
24 Ῥηϊδίως ἐφόβησεν ἐπιχθονίους βασιλῆας,
Τῶν δὲ βίην ἔκπερσε καὶ ἰφθίμων περ ἐόντων·
Ἀχνυμένοις ἄρα τοῖσι κατεκλάσθη φίλον ἦτορ,
Ἐν δ' ἀβάτῳ πλαγχθέντες ἀλητεύουσιν ἐρήμῳ·
25 Ψηλαφόωσι δὲ χερσὶν ἐνὶ ζόφῳ ἠερόεντι,
Οὐδ' ὁρόωσι φόως, ἀλαλήμενοι ὡς μεθύοντες,
Τοῖς οἴνοιο μένος φρένας οὔτασε, λῦσέ τε γυῖα.

ΚΕΦ. ιγ΄.

1 Ὦ φίλοι, οὐκ ἀδαεῖ παρ' ἐμοὶ τάδε πάντα βέβακται·
Οἶδα δὲ, καὶ δεδάηκα, καὶ ὀφθαλμοῖσιν ὄπωπα,
Πυνθανόμην ἄρα τῶν γε, καὶ ἔκλυον οὔασι φήμης.
2 Οἶδα δ' ἐγὼ τόσα περ ὔμμες· ἐπεὶ οὐκ εἰμὶ χερείων
Οὐ φρένας οὔτε φυὴν ὑμέων πύκα περ φρονεόντων.
3 Ὡς ὄφελον Θεῷ εἰπέμεναι· κέλεται δέ με θυμὸς
Ἀθανάτῳ Βασιλῆϊ δίκης εἵνεκα προφέρεσθαι,
Δεικνύμεναί τε λόγους, κρατερόν θ' ὑποδύμεν ἀγῶνα.
Ὑμεῖς

Solvit autem fortia vincula tyrannidis, inclusit autem ipsos
Vinctos in carcere, zonam autem circundedit lumbis.
Plebis-voratores populorum ductores & principes
Robore fretos, quorum vires non infirmæ,
Armis spoliatos abduxit, & opibus privatos.
Sæpe charissimorum sermones cassavit sodalium:
Siquid inter se invicem verbum gratum dixerunt
Bonum, statim id ferunt abripientes procellæ.
Viris senioribus natu futile consilium
In pectoribus posuit, & abstulit mentem sanam.
Super principes fudit probrum & ignominiam;
Illi autem statim fiunt contemptissimi viventium.
Viribus autem & robore qui longè erant præstantissimi
Anteà, eorum evacuavit robur magnum, solvit autem cingu-
Mox verò his non est infirmior mortalis quisquam. (lum;
Quæcunque autem occulta erant intimis sub penetralibus
Ab imo extraxit; mediámq; extra caliginem (terræ,
Eduxit in-lucem umbram mortis atram.
Nationes multas auxit, rursum autem populum perdidit;
Qui autem innumeri sunt Dei magni voluntate,
Rursus pauciores sunt Deo irato:
Gentes dilatavit, iterum verò diminuit populos.
Facilè consternavit terrestres reges,
Eorúmque vires vastavit, tametsi strenui fuerint;
Mœrentibus utique iis fractum est charum cor,
Inque invia palantes errant eremo.
Palpant autem manibus in caligine obscura,
Nec aspiciunt lucem, vagantes tanquam ebrii,
Quibus vini robur mentem sauciavit, solvítque membra.

CAP. XIII.

O Amici, non ignarum apud me hæc omnia dicta sunt:
Novi autem & didici, & oculis vidi,
Audivi utique ista, & percepi auribus famam *eorum*.
Scio autem ego quod vos *scitis*; siquidem non sum inferior
Nec mente nec indole vobis valde licèt prudentibus.
Utinam Deum mihi alloqui liceat! hortatur autem me
Immortali Regi judicii litem offerre, (animus
Ostenderéque sermones, durúmque subire certamen.

4 Ὑμεῖς δὲ ψεῦσαι, καὶ ἀτάσθαλοι ἠπεροπῆες,
Τυκλοῖσι ψαύδεσσι κεκασμένοι ἐν μερόπεσσιν.
Ἰητρὸς μὲν ἀνὴρ πολλῶν ἀντάξιος ἄλλων,
Ὑμεῖς δ᾽ ἰητροὶ ἀποφώλιοι, οὐτιδανοί τε,
Σχέτλιοι, οὐδέ πω οἴδατ᾽ ἐμὸν ἄχος ἐξακέσασθαι.
5 Μὴ νύ μοι οὖν τρύζητε παρήμενοι ἄλλοθεν ἄλλος.
Εἴθε σιωπήσαιτε πάνυ, λήξαιτε δὲ μύθων·
Καὶ τότε κεν πινυτοῖσιν ἐοικότες ἀνδράσιν εἶτε.
6 Κέκλυτέ μευ μύθων κακά περ βάζοντες ἐπῶρσι,
Καὶ ξύνεσθ᾽ ἡμετέρων διαλεκτικὰ ῥήματα χειλέων.
7 Λαβραγόροι ἔσεσθε, Θεῷ ἀπήνεα φέροντες;
Ὕμμι δὲ τοῦδ᾽ ἕνεκεν φίλον ἐς ἀνεμώλια βάζειν;
8 Ἦ ῥά ποτ᾽ εἰνὶ θέμισι συνήγοροί ἐστε Θεοῖο;
Ἠὲ οἱ εἰνὶ δίκῃ χάριν οἴσετε; καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ
Ἀντιβίοις ἐρίσαντες, ἐπεὶ νῦν νεῖκος ὄρωρεν,
Ἔσσεσθ᾽ οἱ ἐπαρωγοὶ ὅτ᾽ ὑμέων ἐς ἐπιδρομῆς;
9 Ὡς ὄφελ᾽ ὑμέτερόν τε νόον (τόδε λώϊον εἴη)
Δήνεά τ᾽ εἰρύσθαι, ὑμέων δέ τε πειρητίζειν.
Τὸν μυκτηρίσεσθ᾽ ὥσπερ ἀνὴρ ἐγελοίασεν ἄνδρα;
10 Εἴ πο ὑποβασίῃ σκολιὰς κρίνητε θέμιστας,
Ἄλλους αἰνόμενοί τε, χάριν τ᾽ ἄλλοισι φέροντες
Λάθρῃ, ὅτ᾽ αὖ ὑμέας μάλα νεικέσει, ἠδέ τ᾽ ἐλέγξει.
11 Οὐχ᾽ ὑμέας ἑο κῦδος ὑπείροχον αἰνὰ ταράξει;
Δεῖμα δὲ θεσπέσιον, τάρβος τ᾽ ἔκπαγλα φοβήσει;
12 Μνῆμαι δ᾽ ὑμέτεραι τέφρῃ τελέθουσιν ὁμοῖαι,
Σώματα δ᾽ ἠπεδανοῦ ἐναλίγκια σώμασι πηλοῦ.
13 Σιγᾶτ᾽, ἐστὲ δ᾽ ἀκήν, καὶ ἐᾶτέ με νῦν ὀλίγον περ,
Ὄφρ᾽ ὑμῖν μάλα πᾶσαν ἀληθείην καταλέξω.
Ἀθάνατός με κολάζοι ὅπως ἀντάξιόν ἐστιν,
Ἔρδοι ὅπως ἐθέλει, καί οἱ φίλον ἔπλετο θυμῷ.
14 Τίπτε δ᾽ ἀεικέλιον χρόα μευ κακά θ᾽ ἕλκεα σαρκὸς
Λάζομ᾽ ὀδάξ, κόνιος δεδραγμένος αἱματοέσσης;
Τίπτε δ᾽ ἐμὴν ψυχὴν παραβαλλόμενος περιάπτω
Νωλεμέως, ἣ δ᾽ αἰὲν ἐπὶ ξυροῦ ἵσταται ἀκμῆς;
15 Ἤν με κατακτείνῃ, πίσυνος δέ οἱ ἔσσομαι ἔμπης,
Τῷ τ᾽ ἐπιθαρσήσω, καὶ ἐνὶ μέσσῳ περ ὀλέθρῳ·
Ἀλλὰ καὶ ὡς ἔθεν ἄντα δικαιοσύνην μευ ἐλέγξω.
16 Ὃς δέ τ᾽ ἔμαιδε φόως μέγα καὶ ἐπιτύρρυθις ἐστί·
Οὐ γὰρ ἑο προπάροιθεν ἐλεύσεται ἠπεροπευτής.
17 Οὔατά μοι προσερείσατ᾽, ἐμῆς δ᾽ ἐπικέκλυτε φωνῆς,

Θ

Vos verò mendaces & improbi impostores,
Fabricatis mendaciis instructi inter homines.
Medicus quidem vir multorum instar aliorum est:
Vos autem medici futiles, nulliúsque-momenti,
Misellì, necdum nôstis meum dolorem sanare.
Nè mihi ergò obstrepatis assidentes aliunde alius.
Utinam obmutesceretis prorsus, & desisteretis à sermonibus,
Unde mox prudentibus similes viris essetis.
Audite meos sermones, mala licèt loquentes socii,
Et percipite nostrorum ratiocinativa verba labiorum.
Loquaces eritis, Deo gratificantes?
Vobísq; illius gratiâ placitum est vana dicere?
Nunquid in judicio patroni estis Dei?
Vel num ei in jure gratiam facietis? & pro eo
Contrariis *verbis* decertantes, quandoquidem nunc lis orta est,
Eritis ei adjutores? num ille vestrûm est indigus?
Utinam *Immortalis* vestram mentem (hoc satius esset)
Consiliáq; scrutaretur, vósq; exploraret!
Eúmne irridebitis sicut vir irrisit virum?
Si præ improbitate iniquo-jure judicatis causas,
Alios lædentes, aliísq; gratificantes
Clanculum, is utiq; vos omnino increpabit & reprehendet.
Nonne vos ejus gloria excellens mirè turbabit?
Terrórq; cœlestis pavórque vehementer consternabit?
Memoriæ autem vestræ cineri sunt similes,
Corpora autem infirmi similia corporibus luti.
Silete, conticescite, & sinite me nunc vel paululùm,
Ut vobis prorsum omnem veritatem dicam.
Immortalis me puniat sicut par est,
Faciat prout vult, & ei placitum est animo.
Utquid verò deformem cutem meam maláq; ulcera carnis
Prehendo mordicus, pulverem stringens sanguinolentum?
Utquid autem meam animam exponens projicio
Continuè, hæc autem semper in novaculæ stat acie?
Etiamsi me occiderit, fretus tamen eo ero nihilominus,
Eíq; confidam, vel in media morte:
Verùm & sic coram eo justitiam meam evincam.
Ille autem mihi etiam salus magna, & adjutor erit:
Non enim in ejus conspectum veniet hypocrita.
Aures mihi inclinate, meámq; percipite vocem,

Ὄφρ' εἴπω τά με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσιν ἀνώγει.
18 Νῦν γὰρ ἔταξα δίκην, καί μοι θώρηχθεν ἔλεγχοι
Πανσυδίῃ, πυκινὰς δὲ λόγων ἤρτυνα φάλαγγας
Ἄγριον ἐς πόλεμον, μέμασαν δέ τε ἶφι μάχεσθαι.
Οἶδ' ὅτι νικήσω, καὶ ἀναίτιος αἶψα φανεῦμαι.
19 Τίς μοι νῦν ἐρίσει τε, καὶ ἐν δίκῃ ἀντιβολήσει;
Εἰ δ' οὕτως ἀκέων ἧμαι τετιημένος ἦτορ,
Αὐτίκ' ἀποπνεύσω, σιγῆς δέ με δέσματ' ἀπάγξει.
20 Ἀλλ' ἐλέαιρε Ἄναξ, καὶ ἵλαον ἔνθεο θυμὸν,
Καὶ κακὰ νῦν ἀπ' ἐμεῖο δύω τάδε νόσφιν ἐρύκοις,
Τολμήσω δ' ἄρ' ἔπειτα σέο προπάροιθεν ἱκέσθαι.
21 Πρῶτα μὲν οὖν ἀπ' ἐμεῖο βαρείας χεῖρας ἀπίσχειν,
Καὶ τότε θεσπεσίοις σέο δείμασι μή με ταράσσειν.
22 Τόφρα σὺ μέν με κάλεσσον, ἐγὼ δ' ἀπαμείψομαι αὖτις·
Ἢ καὶ ἐγὼ προφθὰς ἐρέω, σὺ δ' ἀμείβεο μύθῳ.
23 Πόσσαι ἀτασθαλίαι, πόσα μοῦ ἀλιτήματα; δεῖξον
Ἀμπλακίην μοι ἐμὴν καὶ ἁμαρτάδα, ὄφρα δαείω.
24 Τίπτε δέ μου ἀπάτερθε τεὴν ἔκρυψας ὀπωπήν;
Καὶ ὡς ἐχθρῷ ἐόντι ὀδυσσάμενος χαλέπτηνας;
25 Φύλλον ἀποθραύσεις δεδονημένον ἔνθα καὶ ἔνθα;
Ἠέ τε καρφαλέην καλάμην μάστιγι διώξεις;
26 Καὶ δ' ἐμέθεν μάλα πολλὰ κάκ' ἔγραφες, ὡς ἐνὶ βίβλῳ,
Πικρά τε καὶ στονόεντα, τά τ' οὐκ ὄφελ' ἐς φάος ἐλθεῖν.
Ἠδέ μοι ἀμπλακίας σφαλερῆς περιέστεφες ἥβης·
Ὅσσά τ' ἔρεξα πάλαι ἐνὶ νηπιέῃ ἀλεγεινῇ,
Τῶν νῦν μ' ἔμνησας, τά τε νῦν δύστηνος ἐπαυρῶ.
27 Ἀμφὶ δὲ ποσσὶν ἐμοῖς, ἵνα μήποτε φυκτὰ πέλωνται,
Χοίνικάς τε πέδας τ' ἔβαλες, καὶ ἀεικέα δεσμά.
Ἴχνιά μου ἐπὶ πάντα μάλ' ἀκριβὲς ὄμμα τίταινας,
Καὶ σφρηγῖδ' ἐπέθηκας ἐμοῖιν περὶ ταρσὰ ποδοῖιν.
28 Ὧδε δέ τις εἴποι κεν ἰδὼν ἐς πλησίον ἄλλον,
Οὐχ ὁράᾳς, ὅδ' ἀνὴρ ὡς ἀφραδίῃσιν ἑῇσι
Πάγχυ κακῶς ἀπόλωλε, καὶ ὡς σαπρόν τι τέτηκεν,
Εἵματά θ' ὡς, ἅ τε σησὶν ἕλωρ καὶ κύρμα γένηται;

ΚΕΦ. ιδ'.

1 Ὃς γὰρ θνητός τ' ἐστί, γυναῖκά τε θήσατο μαζὸν,
Ἤματ' ἐπὶ χθονὶ παῦρα, μινυνθάδιός τέ οἱ αἰὼν
Γίνεται, ἄνευρα τ' ὦκα τέλος θανάτοιο κιχάνει.

Ἐξ

Ut dicam quæ me animus in pectoribus jubet. (menta
Nunc enim ordinavi causam, & mihi armata sunt argu-
Omnibus copiis, densásque rationum instruxi turmas
Sævum ad bellum, promptǽque sunt fortiter pugnare.
Scio quòd vincam, & insons statim apparebo.
Quis mecum nunc contendet, & in jure obviàm-ibit?
Quòd si sic obmutescens sedeo mœstus corde,
Mox expirabo, silentii autem me vincula suffocabunt.
At miserere, O Rex, & propitium sume animum,
Et mala nunc à me duo hæc procul abigas,
Audebo utique deinceps coram te venire.
Primùm quidem à me graves manus abstine,
Deinde verò mirificis tuis terroribus nè me perturba.
Tum tu me voca, ego autem respondebo vicissim,
Vel etiam ego præveniens dicam, tu autem excipe sermone.
Quot iniquitates? quot mea *sunt* delicta? ostende
Errorem mihi meum & peccatum, ut sciam.
Quare autem à me tuum abscondisti vultum?
Et quasi inimicus fuerim, iratus *mihi* succensuisti?
Folium contundes agitatum huc & illuc?
Vel num aridam stipulam flagello persequêris?
Contra me plurima mala scripsisti tanquam in libro
Acerbáque & funesta, quæ utinam in lucem non veniant.
Et me peccatis lubricæ circundedisti adolescentiæ,
Quǽque patravi olim in infantia miseranda,
Eorum nunc me commonefecisti, eáque jam infelix luo.
Pedibus verò meis, nequando potestas effugiendi sit,
Cippósque compedésque circunjecisti, & indecora vincula.
Vestigia mea super omnia valde severum oculum extendisti,
Et sigillum imposuisti meorum circa plantas pedum.
Sic autem quis dicere queat intuens vicinum alium,
Nonne vides ut hic homo stultitiâ suâ
Funditus malè periit, & velut putridum quiddam contabuit,
Et sicut vestimenta, quæ tineis præda & esca fiunt?

CAP. XIIII.

Qui mortalis est, muliebrémque suxit mammam,
Dies super terram pauci, brevéque ei ævum
Est, virúmque citò finis mortis occupat,

Propter

Ἐξ ὀλιγηπελίης ζώων περὶ κάμμορες ἄλλων.
Οὐ μὲν γάρ τι πού ἐστιν ὀϊζυρώτερον ἀνδρὸς
Πάντων ὅσσα τε γαῖαν ἐπιπνείει τε καὶ ἕρπει.
2 Γίγνεται ὡς ἄνθος, καὶ ἀνέδραμεν ἔρνεϊ ἶσος,
Μήτηρ μέν μιν ἔθρεψε φυτὸν ὡς γουνῷ ἀλωῆς,
Ἀλλ' ἅμα τ' ὠκύμορος, καὶ ὀϊζυρὸς περὶ πάντων
Ἔπλετο, τὸν ἐ κακῇ αἴσῃ τέκε θρέψέ τε μήτηρ·
Ταμνόμενος γὰρ ὄλωλε διαμπερὲς, ἐκ τ' ἐμαράνθη·
Οἴχετ' ἀποπτάμενος σκιῇ ἴκελος, ἢ καὶ ὀνείρῳ,
Μίμνει δ' ἐν ζωοῖσι μίνυνθά περ, οὔ τι μάλα δήν.
3 Ἦ ῥα σὺ μὲν τοιόνδ' ἐπιδέρκεαι ὀφθαλμοῖσιν
Ὀξὺ μάλ' ἀμπλακίας καὶ σφάλματα πάντα νοήσας;
Ἠδὲ δικαζομένῳ μοι ἐπαντιάας ἐν ἀγῶνι;
4 Τίς δύνατ' ἐκ μιαροῦ καθαρὸν δέμεν; (οὐδέποτ' οὐδείς.)
Ἠὲ τίς ἁγνὸς ἀνὴρ ἐκ γαστέρος ἦλθε γυναικός;
5 Ἤματα πέπρωται ἑοῦ, παρ δέ σοί ἐστιν ἀριθμὸς
Μηνῶν, ὧν τελέειν οἱ ἐπὶ χθόνα θέσφατόν ἐστι.
Τέρματά θ' οἱ ἔστησας, ἃ οὐκ ὀλίγον περ ὑπερβῇ.
6 Τῷ μιν ἔα, ἵνα τυτθὸν ἀναπνεύσῃ κακότητος,
Εἵως ὂν πολύπονόν τε βίου δρόμον, ἠύτ' ἔριθος
Ὃν πόνον ἐκτελέσας, ἵν' ἀεικέα μισθὸν ἄρηται.
7 Ἐλπὶς μὲν δενδρέῳ πέλεται, ταναηκέϊ χαλκῷ
Εἴ περ τεμνόμενον τέρενα χθονὶ φύλλα πελάσσῃ·
Ἂψ δ' ἀναθηλήσει τε, πάλιν δέ τε φύλλα καὶ ὄζους
Φύσει, ἐπειδὴ πρόσθε τομὴν ἐν ὄρεσσι λέλοιπεν.
8 Εἴ περ ῥίζα τε γηράσκῃ ἐνὶ διψάδι γαίῃ,
Ξηρόν τε στέλεχος πολλοῦ θανέῃσιν ὑπ' αὐχμοῦ·
9 Ἀλλά γε καὶ μετόπισθε φιλοζώῳ τινὶ φύσει
Βλαστήσει, ὅταν ἀρδμοὶ ἐπισταδὸν παρέωσι·
Τοῖς δὲ νεόθρεπτον γάνυται φυτὸν, ὡς τὸ πάρος περ,
Καὶ βρύει ἄνθεσιν αὖτις, ἐπεὶ ἅλις ἰκμάδα πίνει.
Εἴ περ γάρ τε μαρανθῇ ἐπὶ χρόνον, ἀλλὰ τόδ' αὖτις
Ζωγρεῖ ἐπιπνείουσ' ὑδάτων φυσίζοος ὀδμή.
10 Αὐτὰρ ἀνὴρ, ἀλαπαδνὸς ἀνὴρ, ταχύποτμος ἀφέρπει,
Θυμὸν ἀποπνείει δειλὸς βροτὸς, ἠδὲ ποῦ ἐστιν;
11 Ὡς δ' ὕδωρ φθίνει πολιῆς ἁλὸς, ὑψόσε δ' ἀτμὶς
Ἕλκεται ἠελίοιο βίῃ, μινύθει δέ τε πόντος·
Ὥστ' ἀπόλωλε ῥόος ξηραινομένου ποταμοῖο·
12 Ὣς βροτὸς ἐν κονίῃ κοιμώμενος οὔποτε μέλλει
Αὖτις ἀναστήσεσθαι ὑπὸ ζόφου ἠερόεντος.

Οὐδ'

Propter languorem præ animalibus infauſtus aliis.
Non enim quidpiam uſquam eſt ærumnoſius homine
Omnium quæcunq; ſuper terram ſpirántq; & ſerpunt.
Naſcitur tanquam flos, & crevit plantæ ſimilis,
Mater quidem eum nutrivit plantam ceu *in* fœcunda terra,
At ſimul & citò-moriturus & ærumnoſus ſupra omnes
Eſt: idcirco eum malo fato peperit nutrivítque mater:
Succiſus enim perit funditùs, & marceſcit:
Abit avolans umbræ ſimilis aut ſomnio;
Manet autem in vivis paululùm, non admodum diu.
Nunquid tu talem intueris oculis,
Acriter admodum errores & lapſus omnes obſervans?
Et in-jus-vocato mihi occurris in lite?
Quis poteſt ex immundo mundum dare? (nemo unquam)
Aut quis purus vir ex utero venit mulieris?
Dies ejus ſtatuti ſunt, apud te autem eſt numerus
Menſium, quos conſummare ei ſuper terram decretum eſt,
Limitésq; ei fixiſti, quos nè tantillum quidē transgredi queat.
Idcirco mitte eum, ut paululum reſpiret ab ærumna;
Donec ſuum confecerit vitæ curriculum, veluti mercenarius,
Qui ſuum laborem conſummavit, ut vilem mercedem recipiat.
Spes quidem arbori eſt, acuto ære
Quamvìs reciſa tenera terræ folia admoverit:
Iterum tamen regerminabit, rursúſq; folia & ramos
Producet, poſtquam primùm inciſionē in montibus reliquit.
Etiamſi radix ſeneſcat in ſitienti terra,
Aridúſq; truncus multo moriatur præ ſqualore;
Tamen etiam poſtea vivaci quadam naturâ
Pullulabit, cùm irrigationes copioſæ adfuerint:
Iis autem recens-nutrita lætificatur planta, ut priùs,
Et floret floribus rurſus, poſtquam ſatis humorem bibit.
Etſi enim marcuerit in tempus, tamen eam rurſus
Vegetat aſpirans aquarum vivificus odor.
At homo, infirmus homo citò moriens abrepit,
Animam exhalat miſer mortalis, & ubi eſt?
Sicut autem aqua deficit cani maris, ſurſum verò exhalatio
Trahitur ſolis vi, diminuitur autem pontus;
Utq; perit fluentum ſiccato fluvio:
Sic homo in pulvere dormiens, nunquam futurus eſt
Rurſus reſurgere ex tenebris caliginoſis,

Neq;

Οὐδ' ἀπονοστήσειν πρὶν ἢ οὐρανὸν ἀστερόεντα
Μηκέτι τῆς γαίης ὑπερέμμεναι, ἀλλὰ μάλ' αἰεὶ
Κείσεται ἀσφαλέως, κρατερῷ δεδμημένος ὕπνῳ.
13 Αἴθε με εἰνὶ τάφῳ γαίης ὑπένερθε καλύψας
Ἐνδόμυχον θείης, χόλον εἰσόκε σὸν καταπέψῃς.
Αἴθε τέ μοι ὥρην τάξαις, μνήσαιο τ' ἐμεῖο.
14 Εἴ τις ἀνὴρ τέθνηκε, πάλιν ζωοῖσι μετέσται;
Τῷ καὶ ἔγωγε βίου πεπρωμένα ἤματα πάντα
Νωλεμέως μένεω ποτιδέγμενος, εἰσόκε ζωῆς
Μοῖραν ἀναπλήσαντα τέλος θανάτοιο κιχείη.
15 Τόφρα σὺ μὲν καλέσεις με, ἐγὼ δ' ἀπαμείψομαι αὖτις·
Ἱμερόεντα δέ τοι, καὶ σῷ κεχαρισμένα θυμῷ
Ἔσσεται σέθεν ἔργα, τεῶν δαιδάλματα χειρῶν.
16 Πάντα μάλ' ἴχνια μου πειράζεαι ὀξὺ νοήσας,
Ταρσὰ δ' ὀπιπεύεις ἢ ἔνθ' ἢ ἔνθα κιόντος·
Ἐσσὶ δ' ἐμεῖο ἔφορος καὶ ἐπίσκοπος ἀμπλακιάων.
17 Ἡ μου ἀτασθαλίη σφρηγίζεται, ὡς ἐνὶ πήρῃ,
Τὰς δὲ κακορραφίας ἐμέθεν σύρραψας ἁπάσας.
18 Οὔρεα μὲν σκιόεντα καταπίπτει ἐν κονίῃσιν,
Ὑψηλῶν ὀρέων κορυφαὶ καὶ πρῶονες ἄκροι
Ἔφθιατ' αὐτῇσι ῥίζῃς, τετάρακτο δ' ἔνερθε
Γαῖα, καὶ ἠλιβάτων πετρέων δεδόνητο θέμεθλα.
19 Λᾶα λέαινεν ὕδωρ, λιστὴ δ' ἀναδένδροιο πέτρη,
Καὶ χαμόθεν γεγαῶτα κατέκλυσεν ἄσπετος ὄμβρος·
Δυστήνων δέ τε πᾶσαν ἀπώλεσας ἐλπίδα φωτῶν.
20 Ὦπας σχέτλιον ἄνδρα διαμπερές, ἔρρε δ' ὠκεῖνος·
Σεῦ κοτέοντος ἐὸς τρέπεται χροὺς ἄλλυδις ἄλλῃ·
Τὸν δὲ κακῶς ἀφίεις πυκινὰ φρεσὶν ἄλγε' ἔχοντα.
21 Υἱεῖς οἱ ἐς τιμὴν προβεβᾶσιν, ὁ δ' οὐ πόθεν αὐτῶν.
Καὶ τάχα δ' αὖ μινύθουσιν ἀείζηλοί περ ἐόντες·
Αὐτὰρ ὅγ' οὐκ ἤδη οὔτ' ἂρ κλέος, οὔτέ τι πένθος.
22 Ἀλλά μιν αἰνὸν ἄχος πυκάσει φρένας ἀμφιμελαίνας,
Ὀξείης ὀδύνῃσι πεπαρμένον ἀμφὶ μέλεσσι·
Κλαυθμῷ δὲ στοναχῇ τε φίλον τετιημένος ἦτορ
Ἕξει πένθεα λυγρά, καὶ ἔνδοθι θυμὸν ἀμύξει.

ΚΕΦ. ις'.

1 ΤΟὺν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη Ἐλιφᾶς Θαμανίτης,
Καὶ ἐπικερτομέων χαλεπῷ ἠνίπαπε μύθῳ·

Ἢ

Neque reverti, priusquam cœlum stellatum
Non amplius terræ supereminëat; sed semper
Jacebit securè, forti domitus somno.
Utinam me in sepulcro sub terra tegens
Abditum poneres, iracundiam donec tuam decoxeris.
Utinam & mihi tempus statueres, meminerísque mei.
Siquis vir mortuus est, iterum in vivis erit?
Quamobrem & ego ævi decreti dies omnes
Continuè manebo expectans, dum vitæ
Sortem complevero, & *me* finis mortis occupaverit. (sim.
Tum tu quidem vocabis me, ego autem respondebo vicis-
Desiderabilia verò tibi & tuo accepta animo
Erunt tua opera, tuarum artificia manuum. (vertens,
Omnes omnino gressus meos dinumeras, acriter animad-
Pedésque observas vel huc vel illuc euntis:
Es verò meorum inspector & speculator errorum.
Iniquitas mea signatur, tanquam in pera;
Malefacta autem mea consuisti omnia.
Montes umbrosi ceciderunt in pulvere,
Altorum montium cacumina & prominentiæ summæ
Perierunt *unà cum* ipsis radicibus, turbata autem est subtèr
Terra, & sublimium rupium concussa sunt fundamenta.
Lapidem levigavit aqua, planum verò eminet saxum,
Et tellure sata inundavit ingens imber:
Miserorum autem omnem perdidisti spem virorum.
Repulisti misellum hominem penitus, ægre abiit verò ille:
Te irascente ejus mutatur color subindè variis modis;
Eum autem malè dimittis, crebros animo dolores habentem.
Filii ejus ad honorem provecti sunt, is autem de iis nil au-
Et citò iterum attenuantur, præclari licèt fuerint. (divit,
Verùm ille nec novit gloriam *eorum* nec luctum.
At illum gravis dolor sepiet præcordia circum nigra,
Acutis doloribus transfixum circa membra;
Fletu autem & gemitu charum afflictus cor
Habebit luctus funestos, & intus animum macerabit.

CAP. XV.

HUic autem respondens dixit Eliphas Thamanites,
Et convitiis incessens aspero *eum* increpuit sermone;

Nunc

2 Ἦ ῥά νυ λαβραγόρης ἔτι πεπνυμένος ἀνήρ,
Μαψιδίως φρεσὶν ἧσιν ἄκοσμά τε κεινά τε εἰδώς,
Ἀσκὸς θ' ὣς εὐρεῖο βεβυσμένος; ἢ ῥ' ἀνέμοιο
Γαστέρ' ἐμπλήσει, ἵνα θ' ὡς ἀνεμώλια βάζοι,
Οἷά τε πολλὰ φέρουσιν ἀναρπάξασαι ἄελλαι;
3 Ἐν δὲ δίκῃ ἐρέει ἀκράαντοισι λόγοισιν;
Ἢ ἄλλοις ἐπέεσσι τά τ' ἀνέρας οὐκ ὀνίνησι;
4 Ἀδεὲς, οὔ τι Θεὸν φρεσὶν ἅζεαι, οὔτ' αἰδεῖαι,
Οὐδέ θ' ἑὸν μάλα θυμὸν ὀπίζεαι, οὐδ' ἐθέλεις μιν
Θελγέμεν, οὐδὲ λιτῇσι καθάπτεσθ' ἀγανῇσι.
Θάρσησας δ' ἔθεν ἄντα, ἔπος θ' ὑπέροπλον ἔειπες.
5 Σεῦ γὰρ ἀτασθαλίην στόμα τ' ἀμφαδὰ σὸν κατέλεξεν,
Γλῶσσα δὲ σεῖο δόλοισι κεκασμένη, ᾗ ἀγορεύεις,
Ἠΰτε κερδαλέου καὶ ἐπικλόπου ἀνθρώπου·
Οὕτω τοι φίλον ἐστ' ἀπατήλια μυθήσασθαι.
6 Οὔτι ἐγὼ ἀλλὰ στόμα σὸν κατὰ σεῖο δικάζει,
Χείλεά σου ληρεῦντα σέθεν καταμαρτυρέουσιν.
7 Ἦ ῥα σὺ πρωτότοκος βροτὸς εἷς; πρωτογενέστατος ἀνδρῶν;
Ἠὲ πάλαι γέγαας πρὶν ἢ οὔρεα μακρὰ τετύχθαι;
8 Ἦ ῥά σοι οὐρανόθεν μυστήρια θεῖα πέφανται;
Τῷ καὶ ἐπὶ θνητοῖσι μόνος σοφὸς ἔμμεν' ἔφησθα;
Οἷος πέπνυσαι, τοὶ δὲ σκιαὶ ἀΐσσουσιν;
9 Ἀλλὰ τίνα σύ ποθ' οἶσθα, τὸ μὴ σάφα οἴδαμεν αὐτοὶ
Ἡμεῖς; ἢ τί σὺ γινώσκεις, ὃ καὶ οὐκ ἀείδηλον
Ἄμμι πέλει; ἐπεὶ οὔ τι φρενῶν ἐπιδευέες εἰμέν.
10 Ἐν δὲ παλαιγενέες πολυΐδριες ἄμμιν ἔασι,
Καὶ πολυβουλότατοι πολιοκρόταφοί τε γέροντες,
Οἵ τε πρεσβύτεροι γενεῇ σέθεν εἰσὶ τοκῆος.
11 Ἦ τοι ἀπόβλητ' ἐστὶ Θεοῦ παραμύθια καλὰ,
Ὅσσα κεν αὐτὸς δῶσι φιλοφροσύνῃσι τιθήνας
Ἠπίως; ἢ γὰρ πᾶσιν ἐπίστατο μείλιχος εἶναι.
Ἦ ῥά τοι ἐνδομύχῃ τε τεῷ τινὰ θέσφατα θυμῷ,
Κρυπτάδια φρονέουσι, τά τ' ἀγνώσσουσι καὶ ἄλλοι;
12 Τίπτε σοι οἰδαίνεται κραδίη φρεσὶν ὁρμαίνοντι,
Δαιμόνι'; ἢ τί σε τόσσον ἀγηνορίῃσιν ἐνῆκε;
Τίπτε δ' ἐπιλλίζεις αὔτως, καὶ ἐπ' ὀφρύσι νεύεις;
Τίφθ' οὕτω μύσαν ὄσσε ὑπὸ βλεφάροισι τεοῖσι;
13 Τίπτε καὶ Ἀθανάτοιο μέγα φρονέων ἐπὶ θυμῷ
Μαίνεαι ἐκπάγλως, κραδίῃ δέ σε λύσσα δέδυκε;

Σχέτλιε,

Num loquax erit prudens vir,
Frustrà in animo suo inconditáque variáque sciens?
Uter ceu Euro turgens num vento
Ventrem implebit, ut sic irrita & *inania* loquatur,
Qualia multa ferunt abripientes auræ?
Num in judicio contendet imperfectis rationibus?
Aut inanibus verbis, quæque viris non prosunt?
Impudens, haudquaquam Deum mente colis, nec revereris,
Neque ejus omnino iram vereris, neque vis ipsum
Placare, neque precibus demulcere mitibus.
Confisus es autem coram illo, verbúmque superbum jactâsti.
Tuam enim nequitiam etiam os tuum palàm declaravit,
Lingua autem tua dolis instructa *est*, eò-quòd-talia dicis,
Velut astuti & vafri impostoris;
Adeò tibi gratum est fallacia loqui.
Non ego, sed os tuum te condemnat,
Labia tua blaterantia contra te testimonium-præbent.
Nunquid tu primogenitus mortalis es? maximus-natu inter homines?
Aut olim natus es, antequam montes longi fabricarentur?
Nunquid tibi cœlitus mysteria divina patefacta sunt?
Ideóque inter mortales solus sapiens esse profiteris?
Solus sapis, illi autem *velut* umbræ vagantur.
At quid tu tandem nôsti, quod non perspicuè novimus ipsi
Nos? aut quid tu scis, quod non etiam manifestum
Nobis est? quandoquidem haud mentis expertes sumus.
Etiam grandævi multarum-rerum-experti inter nos sunt,
Et consilio abundantes, & capite cani senes;
Quíque seniores natu tuo sunt patre.
Num tibi despicatui sunt Dei solatia bona,
Quæ ipse dederit benevolentiâ fretus,
Clemens? certè enim omnibus novit mitis esse.
Num tibi intus-recondita sunt tuo aliqua oracula in animo,
Occulta sapienti, quæ & ignorant alii?
Utquid tibi intumescit cor in pectore cogitanti
Infelix? aut quid te adeò insolentem fecit?
Utquid nictas frustrà, & superciliis annuis?
Cur adeò connivent oculi sub palpebris tuis?
Utquid contra Immortalem valde elatus animo
Insanis terribiliter, ingens autem te rabies invasit?

Σχέτλιε, ποῖον γάρ σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων,
14 Ἄνθρωπος τί ποτ' ἐστὶν, ἀκήρατος ὄφρα πέλοιτο;
Ἢ τί γυναικεῖον δειλὸν τέκος, ὄφρα δίκαιον;
15 Οὐδὲ γὰρ οἱ θεράποντες ἀμύμονες ἀξιόπιστοι,
Οἵ θ' οἱ κεδνότατοι καὶ φίλτατοί εἰσιν ἁπάντων·
Οὐδέ πω οἱ καθαρὸς πέλει ὀφθαλμοῖσιν ὁρᾶσθαι
Οὐρανὸς ἀστερόεις, τοῦ καὶ χαριεστάτη αἴγλη.
16 Πῶς οὖν οὐ πολὺ μᾶλλον ἀνὴρ στυγερός τε καὶ αἰσχρὸς,
Δυσνομίης ἀκόρητος ἀνὴρ, ἔθεν ἄντα φανείη;
Ὃς καὶ διψαλέῳ κατέπινεν ἁμαρτάδα θυμῷ,
Ὥς ὅτε τις χανδὸν ῥοφέων πίεν ἀγλαὸν ὕδωρ
Δίψῃ καρχαλέος, πέειν δέ ἑ θυμὸς ἀνώγει·
Ὥς ὅγ' ἀτασθαλίην λαύρως πίε διψάδι λύσσῃ.
17 Ἐκ γάρ τοι ἐρέω, σὺ δὲ σύνθεο καί μου ἄκουσον,
Ἀγγελέω, τόδ' ἐγὼ πάλαι ὀφθαλμοῖσιν ὄπωπα·
18 Καὶ πινυτοὶ τὸ πρόσθεν ἑῶν πεπύθοντο τοκήων,
Ἄμμι δ' ἀφηγήσαντο διαμπερὲς, οὐδ' ἐπέκευσαν.
19 Γαῖαν ὅλην αὐτοῖσι πορὼν Θεὸς ὤλεσε φῦλα·
Οὐδέ τις ἀλλοδαπῶν γε μετὰ σφίσιν οὐκέτ' ἔναιεν.
20 Ὠδίνει ὀδυνῄσιν ἀτάσθαλος ἤματα πάντα,
Δάκρυσί τε, στοναχῇ τε, καὶ ἄλγεσι θυμὸν ἐρέχθων·
Τοῦδ' ὕβρεις τε βίη τε σιδήρεον οὐρανὸν ἵκει,
Παμπόλλους οὐκ εἶδε περιπλομένους ἐνιαυτούς·
Ὤλετο δ' ἐν ἥβῃ, οὐδ' ἵκετο γήραος οὐδόν.
21 Σμερδαλέη βόμβησεν ἑοῖς ἀμφ' οὔασιν ἠχὴ,
Τόν τ' ὀλετὴρ ἀδόκητον ἐϋρρέοντα κιχήσας,
Αἰφνιδίως κατέμαρψε, καὶ οὐ νοσέοντα κατέκτα.
22 Οὐ μέν γε ζόφου ἐκτὸς ὀΐεται ἀπονέεσθαι,
Καί μιν ἄορ μίμνει πολυδίψιον, αἵματι θῦον.
23 Πλαγκτοσύνῃ δέδμητο, καὶ ὡς ἀπόφυλος ἀλήτης
Ἀκμηνος, καὶ ἄπαστος, ἐελδόμενός τι ἐδωδῆς
Πλάζετ' ἐπ' ἀλλοθρόων ἀνδρῶν δῆμόν τε πόλιν τε,
Ἔλπεταί οἱ στυγερόν τε μόρον, καὶ νηλεὲς ἦμαρ
Ἄγχι παρεστάμεναι, ὅτε μιν σκότος ἀμφικαλύψῃ.
24 Ταρβοσύνη καὶ πένθος ἑοῖ μέγα δεῖος ἐνόρσει,
Καδδ' ἔθεν ἰσχύσει, ὡς ὄρχαμος ἀλκὶ πεποιθὼς
Ἄζειον ἐς πόλεμον κεκορυθμένος αἴθοπι χαλκῷ.
25 Χεῖρα κατ' Ἀθανάτοιο ὑπερφιάλως ἐτάνυσσεν,
Κάρτυνεν δὲ καί αὐτοῦ ἑὸν μεγαλήτορα θυμόν.
26 Ἀλλ' ἐπί οἱ μεμαὼς, καὶ ἀναιδέϊ θῦεν ἐρωῇ

Αὐτοῦ

Improbe, quale enim tibi verbum aufugit vallum dentium?
Homo quid est, integer ut esset?
Aut quid *est* muliebris misera proles, ut *esset* justa?
Neque enim ei servi egregii fide-digni *sunt*,
Etiam qui ei charissimi & amicissimi sunt omnium;
Necdum ei purum est oculis videri
Cœlum stellatum, cujus etiam venustissimus splendor.
Quomodo ergò non multò magìs homo odiosus & turpis,
Iniquitate insatiabilis homo, coram eo videretur?
Qui etiam sitienti bibit peccatum animo,
Sicut quando quis hianti-ore sorbens bibit limpidam aquam
Siti aridus, bibere autem eum animus jubet:
Ità hic nequitiam affatim bibit sitienti rabie.
At enim tibi dico, tu autem percipe, & me audi;
Narrabo, quod ego olim oculis vidi:
Prudentes autem antehac à suis audierunt patribus,
Nobis autem declarârunt omnino, nec reticuerunt.
Terram totam ipsis concessit Deus, & perdidit gentes:
Nec quisquam alienigenarum inter ipsos ampliùs habitavit.
Dolet doloribus improbus diebus omnibus,
Lacrymis & gemitibus, & doloribus animum excrucians:
Cujus injuriáque vísque ad ferreum cœlum vadit,
Admodum-multos non vidit volventes annos;
Periit autem in pubertate, nec attigit senectutis limen.
Terribilis strepuit ejus circa aures sonus,
Eúmq; occisor ex-improviso prospere-agentem deprehendens
Repente corripuit, & non cogitantem interfecit.
Haudquaquam extra tenebras sperat reverti,
Et eum ensis expectat sitibundus, sanguine furens.
Vagatione confectus est, & tanquam vilis erro
Jejunus, & impastus, egens cibi
Errat apud peregrinorum virorum populúmq; civitatémque;
Expectat sibi triste fatum, & crudelem diem
Propè adstare, cùm eum tenebræ circuntegent:
Terror & luctus ei magnum metum incutiet,
Contráque eum prævalebit, ut princeps robore fretus
Sævum ad bellum armatus splendenti ære.
Manum contra Immortalem superbè extendit,
Corroboravítque adversùs illum suum strenuum animum.
Insiliit in eum promptus, & impudenti ruit impetu

Αὐτῆ ἐπὶ δειρῆς, ἐπὶ τ' ἀσπίδος ὀμφαλοέσσης
Ἥλοισιν πυκινοῖσι διαμπερὲς εὖ ἀραρυίης.
27 Δημῷ καὶ σάρκεσσιν ἑὴν ἐκάλυψεν ὀπωπὴν
Πιαλέην, λιπαρήν, πολλὸς δ' ἀναδέδρομε κόλλοψ
Ἀμφί τε βουβῶνα στιβαρόν, καὶ πίονα μηρόν.
28 Ἄστε' ἐρημωθέντα, καὶ οὐδενόσωρα μέλαθρα
Ναιετάει, σωροὺς ἤδη μέλλοντα γενέσθαι.
29 Οὐ οἱ χρήματα πολλά, μινυνθάδιος δέ τε ὄλβος,
Οὐδὲ μάλ' ἔμπεδος ἔσται ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ.
30 Οὐδέ ποτ' ἐκ σκότεος παρελεύσεται ἀχλυόεντος,
Οὐδέ ποτ' ἐξ ἄτης καὶ ὀϊζυρῆς κακότητος.
Ὡς δ' ἀναμαιμάει βαθέ' ἄγκεα θεσπιδαὲς πῦρ
Οὔρεος ἀζαλέοιο, βαθεῖα δὲ καίεται ὕλη,
Πάντῃ τε κλονέων ἄνεμος φλόγα εἰλυφάζει·
Ὡς τοῦ μὲν τ' ὄζους καταδάπτει θεσπιδαὲς πῦρ,
Θείου δὲ στόματος πνοιὴ φλόγα εἰλυφάζει.
31 Ἦ ῥά νύ οἱ μεγάλων δώρων ἐπεμαίετο θυμὸς
Πλαγχθείς, ἀτασθαλίῃ πίσυνος ματίῃ τ' ἀλεγεινῇ·
Τοὔνεκα δ' οἱ μισθὸς κενότης ἀντάξιος ἔσται.
32 Ὄζος οἱ οὔπω χλωρὸς ἐών, ταχύποτμος ὀλεῖται
Ῥιζόθεν, ἀζαλέος, πανάωρος, αἶψα μαρανθείς.
33 Ὄμφακα δὲ στρυφνήν τε, καὶ οὐδ' ὑποπερκάζουσαν,
Ἄμπελος ὡς τρισάωρος, ἀνήμερος ἐξαποδύσει·
Ὦκα δ' ἀπανθήσει ὡς ὠλεσίκαρπος ἐλαίη.
34 Ὡς κλισίη κεν ἐρήμη ἀτασθάλου ἠπεροπῆος,
Οἰοπόλος τε γένοιτο, Θεὸς δέ ἑ σφηλώσειεν.
Οἱ δὲ φιλοκτέανοι, τοῖσίν τ' ἐπιήνδανε δῶρα,
Τῶν νύ κεν οἰκία καλὰ πυρὶ σμύχοιτο κατ' ἄκρης.
35 Οἳ μόχθον κύουσι καὶ ἀμπλακίην ἀλεγεινήν,
Τίκτουσιν κακότητα, δόλους δ' ἐν γαστέρ' ἔχουσι.

ΚΕΦ. ιϛ'.

1 Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα πολύτλας δῖος Ἰώβος,
Πυκνὰ μάλα στενάχων, καὶ ὀδύρετο κηρόθι μᾶλλον·
2 Ἦ μὲν ἐγὼ τὸ πάροιθεν ἀκήκοα πολλὰ τοιαῦτα.
Ὦ ἕταροι δυσέταιροι, ἀπηνέα θυμὸν ἔχοντες,
Σχέτλιοί ἐστε φίλοι, ζηλήμονες ἔξοχον ἄλλων,
Δηλοί τ' οὐτιδανοί τε ἐμῆς παρακλήτορες ἄτης.
3 Ὦ Ἐλιφᾶ, μάλα πῶς με καθίκεο θυμὸν ἐνιπῇ·
Ἀλλὰ σὺ μήποτ' ἀπολλήξεις μεταμώνια βάζων,

Τίπτε

Ejus in collum, ínque clypeum umbilicatum,
Clavis densis passim bene compactum.
Adipe & carne suam opplevit faciem
Pinguem, nitidam; multus autem eminet callus
Circáque inguen robustum & pingue femur.
Urbes vastatas, & ruinosas domos
Inhabitat, aggeres mox futuras.
Divitiæ ei non multæ, opésque brevi-duraturæ,
Nec admodum stabiles erunt in terra alma.
Nec unquam è tenebris emerget obscuris,
Nec unquam ex ærumna & calamitoso malo.
Quemadmodum autem furit in altis convallibus sævus ignis
Montis aridi, profunda autem ardet sylva,
Ubique autem turbans ventus flammam convolvit:
Sic hujus ramos depascit divinitus-accensus ignis,
Divini autem oris spiritus flammam convolvit.
Certè ei magna dona affectabat animus,
Seductus, nequitiâ fretus vanitatéque miserandâ:
Quocirca ei præmium vanitas condignum erit.
Ramus ejus nondum virescens citò-moriens peribit
Radicitus, aridus, omnino-immaturus, confestim marcescens.
Omphacem verò acerbam & nè quidem sub-nigrescentem,
Vitis ceu ter-immatura, agrestis exuet;
Citò autem deflorebit, quasi frugiperda oliva.
Ità tentorium desolatum improbi hypocritæ
Solitariúmque erit, Deus autem ipsum turpem-reddet.
Avari autem, quibúsque cordi-sunt dona,
Eorum domicilia pulchra igne ardebunt à fastigio.
Qui dolorem concipiunt & iniquitatem funestam,
Pariunt malitiam, dolos autem in utero habent.

CAP. XVI.

HUnc verò excepit deinde patiens divinus Jobus,
Crebrò valde ingemiscens & ploravit animitus magis:
Certè quidem ego antehac audivi multa talia.
O socii, infelices-socii immitem animum habentes,
Duri estis amici, invidi præ aliis,
Miserique vilésque meæ consolatores miseriæ.
O Elipha, valdè mihi attigisti animum increpatione;
Verùm tunè nunquam desines vana loqui?

Τίπτε με λωβεύεις κρατερῇ φρεσὶν ἄλγε' ἔχοντα;
Τίπτε σ' ἐποτρύνει κραδίη καὶ θυμὸς ἀγήνωρ
Οὕτω λαβραγόρην ἔμμεναι; ἐπεὶ οὐδέ τι σε χρή.
Ἢ τινι θαρσήσας στυγερῷ μ' ἠμείψαο μύθῳ;
4 Καί κεν ἐγὼν εἴποιμι, τά θ' ὑμεῖς, εἰ νύ περ ὔμμε
Ἴση μοῖρα δάμασσε, καὶ εἰ κακὰ τόσσα πέποσθε,
Ὅσσ' ἐγὼ ἀλλήκτῳ κραδίῃ πάθον, ἠδ' ἐμόγησα·
Καί κ' ἐγὼ ἠδυνάμην γε καθ' ὑμέων, αἴκ' ἐθέλοιμι,
Κινῆσαί τε κάρη, καὶ ὀνείδεα μυθήσασθαι.
5 Στηρίξαιμι δὲ μᾶλλον ἀκεσσιπόνῳ τινὶ μύθῳ
Τειρομένους ἑτάρους, καὶ ἄκος γλυκυμείλιχον εἴη
Ὑμετέρης συναχῆσι καὶ ἄλγεσιν, ὅ, ττι κεν εἴπω
Ὕμμιν ἀκηχεμένοις, παυσώδυνα χείλεα λύσας.
6 Ἀλλὰ τίη νῦν ταῦτα μεθ' ὑμῖν μάψ ἀγορεύω;
Οὐ γάρ μοι φρέν' ἀτέρπης ὀϊζύος ἐκλελαθέσθαι
Οὔτε ποτ' εἰν ἐπέεσσιν οἴομαι, οὔτ' ἐνὶ σιγῇ·
Ἀλλ' αἰεὶ στενάχω, καὶ κήδεα μυρία πάσχω
Ἤματός νύχιός τε, κακοῦ δ' οὐ γίνετ' ἐρωή.
7 Ὅττι με δύστηνον χαλεπῷ ἐδαμάσσατο μόχθῳ
Οὐράνιος Βασιλεύς, ἄτη τ' ἐνέδησε βαρείη·
Οἰοπόλον δ' ἔμ' ἔθηκε, φίλους τ' ἐκέδασσεν ἑταίρους.
8 Κοίλῃσι ῥυτίδεσσιν ἐμὴν ἐχάραξεν ὀπωπήν,
Κάρψε δέ μοι χρόα καλὸν ἐνὶ γναμπτοῖσι μέλεσσι,
Καί μευ ἀεικέλιαι ῥυτίδες καταμαρτυρέουσι·
Σῶμα δὲ λεπταλέον μοι καὶ σφηκῶδες ἐτύχθη.
9 Ὅς με μάλα στυγέει, διά τ' ἔσχισε νηλέϊ θυμῷ,
Ῥινὸν ἀποδρύψας, ἐπεὶ ἀσπερχὲς μενεαίνει,
Ἐχθρὸς ἐμὸς κατ' ἐμεῦ ὀλοοὺς ἔβρυξεν ὀδόντας,
Καί με ὑπόδρα ἰδὼν φλογὶ ἴκελον ὄμμα τίταινεν.
10 Οἱ δέ τ' ἀνάρσιοι ἄνδρες ἔμ' εἰσορόωντο χανόντες,
Σχέτλιοι, ἠδ' ἔπληξαν ἀεικέσσι πληγῇσιν,
Ἠδέ τ' ἐμὴν βριαρῇσι παρηΐδα χερσὶ πατάξαν,
Καὶ κατὰ μεῦ ἤγερθεν, ὁμηγερέες τ' ἐγένοντο.
11 Χωόμενός με Θεὸς παλάμης ἐπέτρεψεν ἀλειτέων,
Ἀνδράσι δυσσεβέεσσιν ἕλωρ καὶ κύρμα γενέσθαι.
12 Ἀρτεμέϊ πρὶν ἐόντι κατέκλασέ μοι φίλον ἦτορ,
Καί με λαβὼν κεφαλῆς τε καὶ αὐχένος ἐν συνεοχμῷ,
Ῥῆξε διαμελεϊστί, καί οἱ σκοπὸν ἔμμεν' ἔθηκε·
13 Τοῦ γὰρ ὀϊστευτῆρες ἐκυκλώσαντό με δεινοί,
Καὶ μάλα πυργηδὸν σφέας αὐτοὺς ἀρτύναντες.

Νέφος

Quare mihi convitiaris validos in animo dolores habenti?
Quare te instigat cor & animus insolens
Ità multiloquum esse? quandoquidem haud te decet.
Aut quâ re fretus odioso mihi respondisti sermone?
Etiam ego possem dicere, quæ & vos, si fortè vos
Par casus domuerit, & si mala tot passi fueritis,
Quot ego perduranti corde toleravi & pertuli:
Etiam ego possem in vos, si vellem,
Movere caput, & opprobria fari.
Sustentarem verò potiùs medicinali quodam sermone
Afflictos sodales, & remedium dulciloquum esset
Vestris gemitibus & doloribus, quodcunque dixero
Vobis mœrentibus, luctum-sedantia labia aperiens.
At quid nunc hæc apud vos frustrà dico?
Non enim mihi animum ingratæ ærumnæ memoriam-depo-
Nec in eloquio existimo, nec in silentio. (siturum
Sed usquè ingemisco, & dolores innumerabiles concoquo
Die & nocte, mali autem non fit cessatio.
Quoniam me infelicem durâ oppressit ærumnâ
Cœlestis Rex, damnóque devinxit gravi;
Solitarium verò me fecit, charósque dissipavit socios.
Cavis rugis meam sulcavit faciem,
Siccavit autem mihi cutem pulchram in flexilibus membris,
Et adversùm me deformes rugæ testificantur:
Corpus autem gracile mihi & macilentum est.
Qui me valdè odit, etiam discerpsit crudeli animo,
Pellémq; dilaceravit, quandoquidem vehementer indignatur,
Hostis meus in mé perniciosis frendit dentibus,
Et me torvè intuens flammæ similem oculum vibravit.
Inimici etiam homines me hiantes, intuiti sunt
Improbi, & ceciderunt contumeliosis plagis,
Et meam robustis genam manibus percusserunt,
Et contra me congregati sunt, & in unum convenerunt.
Iratus me Deus manibus permisit peccatorum,
Viris impiis prædam & lucrum fieri.
Sano priùs existenti fregit mihi charum cor,
Et me prehendens capitísque & cervicis ad juncturam
Laceravit membratim, & sibi scopum esse posuit.
Ejus enim sagittarii circundederunt me terribiles
Et valde catervatim se condensantes,

Νεφρὺς μοῦ ξυνέαξεν ἀφειδέϊ δεξιτερῆφι,
Τειχθά τε καὶ τετραχθὰ διέτμησεν, οὐτ' ἐλέησεν·
Ἔγκατα πάντα λάφυξε, χολὴν δέ τε χεῦεν ἔραζε.
14 Χρῶτα δέ μοι πληγῆσιν ἐπασσυτέρησιν ἄραξεν,
Ὥς τε γίγας μοι ἐπᾶλτο πελώριος, ὅ τε μάλιστα
Θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι περὶ σθένεϊ βλεμεαίνει.
15 Σάκκον ἐπὶ χροὰ ῥάψ', ἐμὲ δὲ ῥάκε ἀμφεκάλυψε
Ῥωγαλέα, ῥυπόωντα, κακῷ μεμορυγμένα καπνῷ·
Καὶ κονίῃ πεπάλακτο χάρις, καὶ κῦδος ὄλωλε.
16 Δάκρυά μου ἀλεγεινὰ φίλας ἐχάραξε παρειάς,
Κνύζωσεν δέ μοι ὄσσε πάρος περικαλλέ' ἐόντε·
Καὶ θανάτου σκιὴ ἷζεν ἐπὶ βλεφάροισιν ἐμοῖσιν.
17 Οὐδ' ἕνεχ' ἡμετέρης ἄτης κρατέρ' ἄλγεα πάσχω·
Οὐ γὰρ ἀτάσθαλός εἰμ', οὐδὲ φρεσὶν αἴσυλα εἰδώς·
Οὔτε γὰρ εὐχωλῆς ἐπιμέμφεται, οὔθ' ἑκατόμβης,
Ἣν αὐτῷ ποτ' ἔρεξα· λιτὴ δέ μου ἐστὶν ἀμύμων.
18 Μὴ κρύψῃς ἐμὸν αἷμα τεοῖς ὑπὸ κόλπεσι, γαῖα,
Μηδὲ βοὴ ποτ' ἐμεῖο πόρῃς μυχὸν, ἤχι λάθῃσι.
19 Ὕψι μάλ' ἐν νεφέλῃς ἐμὸς ἔγγυος οἰκία ναίει,
Καί μοι μάρτυρός ἐστιν ἐν οὐρανῷ ἀστερόεντι.
20 Κερτομέουσ' ἕταροί με, φίλοισι δὲ παίγνιόν εἰμι,
Ἀλλὰ Θεῷ ἐλεεινὰ ὑπ' ὀφρύσι δάκρυα λείβω,
Μυρί' ἀπ' ὀφθαλμῶν τάδε μοι ῥέει, ἀχνυμένῳ κῆρ.
21 Ὡς ὄφελ' ἀνθρώπῳ θέμις ἔμμεναι ἀντ' ἀνθρώπου
Ἀθανάτῳ ξυμβλῆσθαι, ἐπαντάαν τ' ἐν ἀγῶνι,
Ὡς ὅτ' ἐειδμαίνησι δίκῃ φίλος ἀντὶ φίλοιο.
22 Αὐτὰρ ἐγὼ παύρων περιτελλομένων ἐνιαυτῶν
Βαιὸν ἐπεὶ ζωοῖσιν ὁμίλεον, οὐδ' ἔτι δηρὸν,
Αὐτίκ' ἰὼν (μάλα γὰρ βίος ἄνεται, ἐγγύθι δ' αἶσα,
Ἤματα δὲ προβέβηκε, παρώχηκεν δέ μοι αἰὼν
Παύρων μοιράων, ὀλίγη δ' ἔτι μοῖρα λέλειπται
Δυσήνῳ, πρὶν γάρ με μινυνθάδιον τέκε μήτηρ).
Δύσομαι εἰς ἀΐδαο, καὶ ἐν νεκύεσσι φαείνω,
Εἰς ἀπίην γαίην ἀμετάτροπον ἴχνος ἐπείγων,
Ἔνθ' ὅθεν οὐκέτ' ἄνειμι· Θεὸς δ' ἀπαίνυτο νόστον.

ΚΕΦ. ιζ'.

1 ΚΕῖμ' ὀλιγηπελέων, ὀλίγος δ' ἔτι θυμὸς ἔνεστιν,
Ἠδέ μοι ἀδρανέοντι φερέσβιον ἆθμα σέσηπεν·
Ἠματ

Renes meos confregit immiti dextrâ,
In trésque quatuórque partes discidit, neque miseratus est:
Viscera omnia exhausit, fel autem fudit in terram.
Carnem verò meam plagis densis laceravit,
Utque gigas mihi insiliit ingens, cujus maximus
Animus in pectoribus præ robore tumescit.
Saccum super cutem consui, méq; panni-viles obtexerunt
Laceri, sordidi, malo conspurcati fumo:
Et pulvere sordidatus est decor *meus*, & splendor periit.
Lacrymæ meæ funestæ charas sulcârunt genas,
Deformârunt autem mihi oculos anteà perpulchros;
Et mortis umbra sedit super palpebras meas.
Nec propter nostram culpam graves dolores patior:
Non enim sceleratus sum, nec animo nefaria cogitans;
Neq; enim ob vota *me* incusat, neque ob sacrificia (sibilis.
Quæ illi aliquando obtuli: oratio autem mea est irreprehen-
Nè tegas meum sanguinem tuis sub cavernis, terra,
Nec clamori unquam meo præbeas receptaculum, ubi lateat.
Sublimè admodum in nubibus meus sponsor habitat,
Et mihi testis est in cœlo stellato.
Convitiantur mihi sodales, amicis autem ludibrio sum,
Verùm Deo miserandas sub superciliis lacrymas fundo,
Innumeræ ab oculis quæ mihi fluunt, mœrenti corde.
Utinam homini fas esset pro homine
Cum immortali congredi, adversaríque *ei* in certamine,
Sicut quando contendit in judicio amicus pro amico.
Ast ego paucis circumvolventibus annis,
Paululum postquam vivis interfui, necdum diu,
Statim vadens (Valde enim vita ad finem properat, propè autē
Dies autem processerunt, præteriítq; mihi ævum (fatum,
Plurium partium, exigua adhuc pars reliqua est
Misero, admodum enim me brevis-ævi peperit mater)
Descendam in sepulcrum, & inter mortuos apparebo;
In longinquam terram irrevocabilem gressum concitans,
Illuc unde non ampliùs ascendam; Deus a. abstulit reditum.

CAP. XVII.

JAceo languens, exiguum autem adhuc animæ inest,
Et mihi infirmo vitalis spiritus corruptus est:

Dies

Ἤματά μοι ἔσβεστο, μινυνθάδιος δέ μοι αἰών·
Νῦν δὲ στρεπλήξ εἰμι, τάφοι δέ μοι εἰσὶν ἑτοῖμοι.
2 Οὐ μοι λωβητῆρες ἐπεσβόλοι ὧδε πάρεισι;
Τοὺς δ' οὐκ ἄντα ἴδον, ὅτε κερτομίας ἀγόρευον;
Τῶν δ' οὐχ ὕβρειας οἶδα, καὶ ὀφθαλμοῖσιν ὁρῶμαι
Νωλεμὲς, αἵ μ' ἐρέθουσι κατὰ φρένας; οὐκ ἀνὰ νύκτα
Τείρομ' ὀϊόμενος κάκ' ὀνείδεα, τοῖσιν ἀτύχθην
Ὄμματα καὶ κραδίην, καὶ μοὶ γλυκὺς ὕπνος ὄλωλεν;
3 Ἀλλά σε λίσσομ', Ἄναξ, σὺ δὲ σύνθεο καί μοι ἄκουσον,
Εἰδ' ἄγε, παρκατάθες, δὸς δ' ἔγγυον ἐγγυάασθαι,
Ἄμμιν ὃς ἀμφοτέροισι δίκην ἰθύντατα εἴποι·
Τίς δέ μοι ὅρκια πιστὰ τάμῃ, καὶ χεῖρα λάβῃσι;
4 Τοῖσι γὰρ ἄφρονα θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ἔθηκας,
Τῶνδε καὶ ὠνοσάμην πάγχυ φρένας, οὐδ' ἔειπον·
Τῷ οὔ τι σφίσι κῦδος ὑπέρτερον ἐγγυαλίξεις.
5 Ὃς φίλον ἠπερόπευσε δόλοις, ἀπατήλια βάζων,
Ἐσθλὰ μὲν ἀγγέλλων, κακὰ δὲ φρεσὶ βυσσοδομεύων,
Τοῦδε τέκεσσι φίλοισι μέσης καλατήξεται ὄσσε
Ἐκ κεφαλῆς, ἵνα τις τε καὶ ὀψιγόνων ἀνθρώπων
Ὀφθαλμοῖσι πεπύθηται ἀεικελίην ἀλαωτύν.
6 Θῆκε δέ με λώβην τ' ἔμμεναι καὶ ἐπόψιον ἄλλοις,
Ἐν δ' ἄρα τοῖσι γελοῖος ἔην, ὡς τυμπάνου ἠχή,
Παισὶν ὁ νηπιάχοισιν ἄθυρμά τε χάρμα τ' ἔθηκε.
7 Φθινύθει δέ μοι ὄσσε δι' ἀλλήκτων ὀδυνάων,
Πολλοῦ τε κλαυθμοῖο, γόοιό τε δακρυόεντος·
Πάντα δέ μοι μέλεα σκιῇ ἴκελ' ἔασιν ἀμαυρῇ.
8 Τῷ δ' ἄρ ἔπ' εὐσεβέας κεν ἔχοι τάφος, ὡς ἐνόησαν·
Ὃς δέ τ' ἀμύμων αὐτὸς ἔῃ, καὶ ἀμύμονα ἤδη,
Ὥστε θύελλ' ἐπορούσει ἀταθάλῳ ἠπεροπῆϊ.
9 Ἀστεμφέως δὲ δίκαιος ἔῃς ἔχετ' ἀτραπιτοῖο,
Οὔτοι ἀποκλίνων, ὅτ' ἀκηρασίῃ παλαμάων
Ἰθυνόοις ἄνδρεσσιν ἀεὶ μέγα κάρτος ὀφέλλει.
10 Ἀλλ' ἄγε, δεῦτε φίλοι (στρεπταὶ μέν τε φρένες ἐσθλῶν)
Νῦν ἀπονοστήσατε παλίντροποι· οὐ γὰρ ἐν ὔμμιν
Ἄνδρα πύκα φρονέοντα ἕως ἑνός ἐστιν ἐλέγξαι.
11 Ὤ, μοι, ἐπεὶ ἀβέβαιος ἐμὴ μελανείσεται αἰών·
Ἤματά μοι βεβίασι περιπλομένων λυκαβάντων,
Δέδρομέ μοι βίοτος τροχὸς ἅρματος οἷα κυλισθείς.
Βουλαὶ ἀποσκίδναται, ἐμοῦ μελεδήματα θυμοῦ.
12 Ἀλλάττουσι δὲ νύκτας ἐς ἤματα δακρυόεντα,

Δείλερ

Dies mei extincti sunt, breve autem mihi ævum;
Nunc autem capularis sum, sepulcra autem mihi sunt parata.
Nonne mihi convitiatores blaterones hîc adsunt?
Hos ego, annon coram vidi, quando opprobria locuti sunt?
Horum annon contumelias novi, & oculis video
Continuè, quæ me irritant in animo? annon *etiam* noctu
Vexor, cogitans mala opprobria, quibus turbatus sum
Oculis & corde, & mihi dulcis somnus perit?
At te oro, Rex, tu autem paciscere,* & me audi,
Eia agè, juxtà-depone, da sponsorem ad spondendum,
Nobis qui utrisque jus rectissimè dicat.
Quis autem mecum fœdera fidelia feriet, & manum prehen-(det?
His enim insipientem animum in pectoribus posuisti,
Eorum etiam damno prorsus sententiam, qualenam dixerunt;
Idcirco neutiquam iis gloriam superiorem præbebis.
Qui amicum decepit dolis, fraudulenta loquens,
Bona quidem narrans, mala autem in animo intus-agitans,
Illius liberis charis medio contabescent oculi
Ex capite, ut quis etiam posterorum hominum
De oculorum audiat deformi cæcitate.
Fecit autem me probrum esse, & conspicabilem aliis;
Inter eos autem ridiculus eram, ut tympani sonitus,
Pueris quod parvulis ludicrúmque gaudiúmque fecit.
Corrupti autem sunt mihi oculi præ perpetuis doloribus,
Multóque fletu, luctúque lacrymabili.
Omnia autem mea membra umbræ similia sunt obscuræ.
Super hoc autem pios occupabit stupor, ut observaverint:
Qui autem inculpatus ipse fuerit & inculpata noverit,
Tanquam procella irruet in improbum hypocritam.
Firmiter autem justus suæ inhæret viæ
Nequaquam declinans, quippe puritas manuum
Integris viris semper magnum robur auget.
Quin eia, agedum ô amici, flexibilis certè *est* mens bo-(norum
Nunc revertimini denuó: non enim inter vos
Virum sapientem, nè unum quidem, licet sumere.
Hei mihi, quoniam instabilis mea præterit ætas!
Dies mei transierunt circum-volventibus annis,
Cucurrit mihi vita rota currûs ceu volubilis.
Consilia dissipantur, mei cogitationes animi.
Mutant autem noctes in dies lacrymabiles,

Vergit

Δείλετο δ' ἠέλιος, τάχα δ' αὖ μέλας ἕσπερος ἦλθεν.
Ἦ ῥα τὸ μὲν καὶ ἄνεκτον ἔχει κακὸν, ὁππότε κέν τις
Ἤματα μὲν κλαίῃ πυκινῶς ἀκαχήμενος ἦτορ,
Νύκτας δ' ὕπνος ἔχῃσιν (Ὁ γάρ τ' ἐπέλησεν ἁπάντων
Ἐσθλῶν ἠδὲ κακῶν, ἐπεὶ ἂρ βλέφαρ' ἀμφικαλύψῃ)
Ἀλλὰ καὶ οὐδ' ἀνὰ νύκτα κακοῦ μοι γίνετ' ἐρωή.
13 Ἕως πεπεδημένος ἦμαι ἔχων ἄχε' ἄκριτα θυμῷ,
Τύμβος ἔμοιγε τέτυκτο καταχθόνιον σκιόεν δῶ,
Ἔνθα κ' ἐγὼν εὕδω, καὶ χάλκεον ὕπνον ἰαύω,
Δέμνια καστορνὺς, καὶ ῥήγεα σιγαλόεντα,
Ἀχλύϊ τε σκότεϊ τ' εἰλυμένος ἠΰτε χλαίνῃ.
14 Σήψει ἔφην, Σύ μοι ἐσσὶ πατήρ· σκώληκι δὲ, Μήτηρ,
Μήτηρ μὲν σύ μοι εἶς, καὶ ἀδελφειὴ ἱμερόεσσα·
Ταύτης τοι γενεῆς τε καὶ αἵματος εὔχομαι εἶναι.
15 Νῦν δέ μοι ἐλπωρὴ πόθεν, ἢ πόθεν ἔπλετο θάρσος;
Τίς τάδε πολλὰ καὶ ἐσθλά ποτ' ὄψεται ὀφθαλμοῖσιν,
Ἅσσα κ' ἐελποίμην, ὅτι μοι μετόπισθε γένωνται;
16 Πάντ' ἐφομαρτήσουσιν ἐμοὶ, δύσουσί τε βόθρον·
Κεισόμεθ' ἐν κονίῃσιν ὁμοῦ ὑπὸ κεύθεσι γαίης.

ΚΕΦ. ιη'.

1 ΤΟὺν δὲ μέγ' ὀχθήσας Σαυχαῖος ἀμείβετο Βελδάδ·
2 Ἕως πότε γοῦν τοιαῦτα μεθ' ἡμῖν μὰψ ἀγορεύσεις;
Οὐδ' ἐπέων λήξεις, ἵνα θ' ἡμέων μῦθον ἀκούσῃς;
Ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσι.
3 Τίφθ' ἡμέας ἀλόγοισι τόσον ζώοισιν εἴσκεις;
Τίπτε καὶ οὐτιδανοῖσιν ὁμῶς ἀνδρεσσιν ἀτίζεις,
Ἠδ' ἀσυφήλοισιν, καὶ ἐλεγχίστοις ζωόντων;
4 Ἐκπάγλως κεχόλωσο, καὶ ἔνδοθι θυμὸν ἀμύσσεις·
Ἀλλ' οὐδ' ὥς ποτε γαῖά σευ εἵνεκεν ἔσσετ' ἐρήμη,
Καὶ μάλα περ κοτέοντος ἐνὶ φρεσὶν, οὐδ' ἔτι πέτρη
Κινυμένη σέθεν εἵνεχ' ἑοῖς τρεμέουσα θεμέθλοις
Ὕψι μάλα θρώσκουσα δι' αἰθέρος ἵξετ' ὄλυμπον.
5 Ἔσσεται ἦμαρ, ὅταν ποτ' ὀλώλῃ φέγγος ἀλιτροῦ,
Λύχνου σβεννυμένοιο, καὶ ὀλλυμένοιό τε κείνου·
Οὐ οἱ ἔτ' ἐσχαρόφι σπινθὴρ, οὐ φέψαλος ἔσται
Σπέρμα πυρὸς σώζων, ἐπειὴ μάλα φλὸξ ἐμαράνθη.
6 Ἀλλ' οἱ ἀμαυρότατος δόμος ἔσσεται, οὐδέ τις αὐγὴ
Αὐτοῦ ἐνὶ κλισίῃ δαΐδων ὑπὸ λαμπομενάων,

Λύχνος

Vergit autem in occasum sol, móxq; rursus niger vesper adest.
Certè quidem hoc & tolerabile habet malum, quando aliquis
Dies quidem flet frequenter dolens corde, (omnium
Noctes verò somnus habet: (Hic enim oblivisci-facit homines
Bonorum & malorum, postquam palpebras circuntexit)
At neque per noctem mali mihi est intermissio.
Dum expectans sedeo habens dolores infinitos in animo,
Sepulcrum mihi fabricatum est, subterranea umbrosa domus,
Ubi ego dormire queam, & ferreum somnum carpere,
Lectum substernens, & stragula silentia,
Caligine & tenebris obtectus tanquam pallio.
Putredini dixi, Tu mihi es pater; vermi autem, Mater,
Mater quidem tu mihi es, sorórque amabilis.
Hoc ex genere & sanguine glorior me esse.
Nunc autem mihi spes unde, aut unde est confidentia?
Quis illa multa & bona unquam oculis videbit,
Quæ utiq; sperare-potero, quòd mihi in posterum futura sint?
Omnia sequentur me, & ingredientur sepulcrum:
Jacebimus in pulvere simul sub cavernis terræ.

CAP. XVIII.

ILli autem valde commotus Sauchæus respondit Bildad;
Quousq; ergò talia inter nos frustrà loqueris?
Nec à verbis desistis, ut & nostrum sermonem audias?
Aliud autem tibi dicam; tu autem in animo perpende tuo.
Quare nos brutis adeò animantibus assimilas?
Quare & vilissimos tanquam homunciones spernis,
Et *tanquam* errones, & probrosissimos viventium?
Vehementer indignaris & intus animum angis;
At neque sic terra tui gratiâ erit deserta,
Et valde licèt irascentis in animo: nec adhuc petra
Mota tui gratiâ suis tremens fundamentis
Sursum admodum saliens per aërem continget cœlum.
Erit dies, cùm aliquando peribit lumen impii,
Lucernâ extinctâ, defuncto & illo:
Non ei super focum scintilla, nè scintillula quidem erit
Semen ignis servans, postquam valdè flamma consumpta fue-
Quin ei obscurissima domus erit, nec quis splendor (rit.
Ejus in tentorio luminaribus præ fulgentibus,

Λύχνος ἐπεὶ καταπήξεθ᾽ ἑὸς, καταπήξεται αὐτός.
7 Πλαγκτοσύνῃ δὲ πόδες δεδμήατο, γυῖά τ᾽ ἔνερθε,
Καὶ κρατεροῦ περ ἐόντος· ἐπὶ στεινωπὸν ἀταρπὸν
Ἴχνια πάντ᾽ ἔκλινε παρὲξ ὁδοῦ εὐρυχόροιο.
Ἡσι κακορραφίῃσιν ἄφαρ νώνυμνος ὀλεῖται.
8 Ἐς παγίδα στονόεσσαν ἑοῖς ὑπὸ ποσσὶ πλανηθεὶς
Ἔμπεσεν ἀφραδίῃσι, καὶ ἐν βρόχῳ ἴχνος ἔθηκε.
9 Μάρψε δέ οἱ πτέρνην δολερὴ παγὶς, ἀμφὶ δὲ ποσσὶ
Πλέκτο περιπλεχθεῖσα, κακὸς δέ ἑ δεσμὸς ἐδάμνα.
Τοῖο δὲ ληϊστὼρ ἀλιτήμενος ὀβριμοεργὸς
Πάντα τ᾽ ἀφαρπάζει βίοτον, καὶ κτήματα κείρει.
10 Ἡ περ ὅγ᾽ ἂν μέλλῃ θήσειν πόδας, ἀμφὶ κελεύθους
Οὐδει ἐνισκιμφθεν πυκινοὶ βρόχοι ἔνθα καὶ ἔνθα
Λάθριοι, ἀπροϊδεῖς, ἵνα μήποτε φυκτὰ πέλωνται.
11 Δεῖμά μιν ἠδὲ τρόμος περί τ᾽ ἀμφί τε θυμὸν ἀτύζει,
Ῥιγεδανὰ βλοσυροῖσι προσώπασι μορμολύκεια
Σμερδαλέον δέρκοντα δεδίξεται· ὣς ἄρ ἐκεῖνον
Εἷλε φόβος, καὶ φύζα φόβου κρυόεντος ἑταίρη.
12 Τοῦ δὲ βίη καὶ κάρτος ἀνιηρῷ ὑπὸ λιμῷ
Φθίσεθ᾽, ἑτοιμότατος καί οἱ ἄγχι παρέσσετ᾽ ὄλεθρος.
13 Πρωτότοκος θανάτοιο ἑὸν σθένος ἐξαλαπάξει,
Νεῦρα κατατρώγων στιβαροῦ χροὸς ἐν συνεοχμῷ.
14 Ἐλπωρὴ δ᾽ οἱ πᾶσα δόμων ἄπο καὶ κλισιάων
Ὤλετο, καὶ θάρσος· στυγερὴ δέ μιν ἤγαγεν αἶσα
Ἐς βασιλῆα φόβων, ταμίην δέ τε ταρβοσυνάων.
15 Οὕνεκ᾽ ἀπ᾽ ἀλλοτρίου βιότου ἑὸν οἶκον ἔδειμε,
Τοὔνεκ᾽ ἐῇ τρόμος αἰνὸς ἐνὶ κλισίηφιν ἔμιμνεν·
Ἡ δ᾽ ἐλελίχθη πᾶσα Θεοῦ πληγεῖσα κεραυνῷ,
Δεινὴ δὲ φλὸξ ὦρτο θεείου καιομένοιο.
16 Ἀζαλέη οἱ ῥίζα καὶ ἰκμάδος ἄμμορος ἔσται,
Αὔη ῥίζα τ᾽ ἔνερθεν, ὕπερθε δὲ πρέμνον ἀεικὲς,
Ὄζου ταμνομένοιο, μαραινομένοιο τε καρποῦ.
17 Μνήμη οἱ ἐκ γαίης ἀπό τε κλέος ἐσθλὸν ὀλεῖται·
Πᾶσιν ἄϊστος, ἄπυστος, ἀνώνυμος ἤματα πάντα
Ἔσται ἐν ἀνθρώποις, τοί κεν μετόπισθε γένωνται.
18 Τῆλε δέ μιν ῥίψουσιν ἀπ᾽ αὐγῆς ἠελίοιο
Ἐς ζόφον ἐκ γαίηθεν ἀποπλάζοντες ἐνιπῇ,
Ἔῤῥε κακὴ γλήνη, κακὲ θηεῖον, ἔῤῥε, λέγοντες,
19 Ἔῤῥ᾽ ἐκ κόσμου θᾶσσον, ἐλέγχιστε ζωόντων.
Οὐδέ τι μιν παῖδες ποτὶ γούνασι παππάζουσιν,

Lucerna quippe consumetur ejus, consumetur ipse. (subter,
Peregrinatione autem pedes *ejus* fatigati sunt, membráque
Quantumvìs robustus fuerit: in angustum callem
Gressus omnes divertit extra viam latam.
Suis malefactis confestim inglorius peribit.
In laqueum funestum suis pedibus seductus
Incidit stultitiâ, & in tendicula vestigium posuit.
Corripuit autem ejus calcem dolosus laqueus, pedésque
Implicuit circumfusus, malum autem eum vinculum subegit.
Ejus autem latro sceleratus maleficus
Omnémq; diripit substantiam, & possessiones tondet.
Quacunque is positurus est pedes, circa vias
Terræ infixi sunt frequentes laquei hîc & illic
Occulti, improvisi, ut nè quando potestas effugiendi sit.
Terror eum & tremor undiq; animum percellet,
Horribilia torvis vultibus spectra
Immanè tuentia terrebunt: sic illum
Capit timor, & fuga timoris frigidi socia.
Ejus autem vis & robur luctuosâ fame
Conficietur, paratissimúmq; ei propè aderit exitium.
Primogenitus mortis ejus vires consumet,
Nervos devorans robusti corporis in compage.
Spes autem ei omnis ab ædibus & tentoriis
Periit, & fiducia: infanda autem eum adduxit sors
Ad regem timorum, dispensatorémq; terrorum.
Quoniam de aliena substantia suam domum ædificavit,
Ideo tremor dirus in ejus tentorio mansit.
Hoc autem concussum est totum Dei percussum fulmine;
Ingens autem flamma orta est sulphuris ardentis.
Arida ei radix & humoris expers erit,
Squàlida radix infrà, supernè autem truncus turpis,
Ramo reciso, marcescentéq; fructu.
Memoria ei ex terra, & fama bona peribit:
Omnes ignotus, inauditus, incelebris diebus omnibus
Erit inter homines, qui in-posterum nascentur.
Longè autem eum propellent à lumine solis
In tenebras extra terram dimoventes increpatione,
Abi in malam rem, nequam caput, mala bestia, abi dicentes,
Abi ex mundo ocyùs, ignominiosissime viventium.
Neq; ipsum liberi ad genua patrem-blandè-compellant,

Erit

Υἱός οἱ οὐκ ἔσται, οὐδ' ἔκγονος ᾧ ἐνὶ δήμῳ,
Οὐδ' ἄρα τις περίλοιπος ἑοῖς ἐνὶ δώμασι ναίων.
20 Ἔσται γοῦν μέγα θαῦμα καὶ ἐσσομένοισι πυθέσθαι,
Ὡς καὶ τοὺς πρό τ' ἐόντας ἔχεν τάφος ὡς ὁρόωντας.
Ἦμαρ ἀναγκαῖον καὶ ὀϊζυὸν, ἢ μὰν ἵκανε.
21 Τοῖος μὲν πέλεν οἶκος ἀμαρτινόων ἀνθρώπων,
Ἠδέ τε μοῖρ' αὐτῶν, οἷς σχέτλια ἔργα μεμήλει,
Οἳ Θεὸν οὐκ ἀλέγουσι, καὶ οὐχ ἅζοντ' ἐνὶ θυμῷ.

ΚΕΦ. ιθ'.

1 ΤΟν δὲ βαρυστενάχων ἠμείβετο δῖος Ἴωβος
Ὤμωξεν δ' ἐλεεινὸν, ἔπος τ' ὀλοφυδνὸν ἔειπεν·
2 Ὤ μοι ἐγὼ, ὅτ' ἐμῶν ἑτάρων ὕπο τόσσα πέπονθα.
Ἕως πότε με κρατερῆς συφελίξετε θυμὸν ἐνιπῆς;
Ἕως πότε κερτομίοισιν ἐμὲ ξυμαράξετε μύθοις;
3 Τῇ δ' ἄρα νῦν δεκάκις χαλεπῇ μ' ὑβρίζετε λώβῃ,
Οὐδέ τις αἰδώς ἐστιν, ἐπεὶ νόος ὔμμιν ἀπηνής·
Οἷα δέ μ' ἀλλοδαπόν τιν' οἴετε καὶ μετανάστην.
4 Πολλάκις ἀφραδίῃς εἴκων ἀλιτήμενος ἦα,
Ἤμβροτον, ἀάσθην, φρεσὶ λευγαλέῃσι πιθήσας·
Οὐ γὰρ ἀναίνομ' ἐγώ· (τίς κεν βροτὸς οὐκ ἂν ἁμάρτῃ;)
Ἀλλὰ τί τοῖσι καὶ ὔμμιν; ἐμοὶ τάδε πάντα μελόντων·
Ἄτη ἐμὴ παρ' ἐμοὶ, τῆς μηδ' ἀλεγιζέτω ἄλλος.
5 Εἰ δ' ὑμῖν φίλον ἐστὶν ἐριζόντεσσιν ἑταίρῳ
Μὰψ ἀτὰρ οὐ κατὰ κόσμον ὀνείδεα μυθήσασθαι,
Καί μοι ἐπευχετάασθαι ὀϊζύος εἵνεκα λυγρῆς,
Ἠδέ τ' ἐλεγχείην καταχεῦαι, δι' ἐμόγησα·
6 Ἴσθ', ὅτι Παμβασιλεὺς ἄτῃ μ' ἐνέδησε βαρείῃ,
Χειρί τέ με συνέλιξεν, ἐγὼ δὲ κατήριπον εἶθαρ
Προπρηνής· δεσμοὺς περί μοι βάλεν, αἶψα δ' ἔγωγε
Ἐμπλεκόμην, ἰχθὺς ὡς δικτύῳ ἐν πολυωπῷ.
7 Εἴποτ' ἐγὼ βοάασκον ὑφ' ὕβρεος, οὔτις ἀκούει·
Τετρυμένος τε γέγωνα, δίκην δέ μοι οὔτις ὀφέλλει.
8 Πάντοθεν ἐμφράξας ἀβάτους μοι ἔθηκε κελεύθους,
Ἀχλύϊ καὶ νεφέλῃσιν ἐμὴν ὁδὸν ἀμφεκάλυψεν.
9 Δεινός τ' αἰδοῖός τε μετ' ἀνθρώποισι τετύγμην
Τὸ πρὶν ἐνὶ θαλίῃσι, χάρις δ' ἀπελάμπετο πολλή·
Νῦν δ' αὖ κῦδος ὄλωλε, Θεὸς δ' ἀποαίνυτο πᾶσαν
Ἀγλαΐην, καὶ στέμματ' ἀπὸ κρατόσφιν ἔδυσε.
10 Πανταχόθεν μ' ἔρραισε, καὶ οἴχομαι, ὡς ὅτε τις δρῦς
Ἠΰτ

Filius ei non erit, nec nepos suo in populo,
Nec quisquam superstes ejus in ædibus habitans.
Erit sanè magnum miraculum etiam posteris auditu,
Ut & eos, qui antegressi sunt, tenuit admiratio ut viderunt
Diem necessarium, & calamitatem, quæ eum occupabat.
Talis certè est domus peccatorum hominum,
Istáque sors eorum, quibus nefaria opera curæ-sunt,
Qui Deum nihil morantur, nec reverentur animitus.

CAP. XIX.

Huic verò graviter-ingemiscens respondit divinus Jobus
Lamentabatur autē miserabiliter, verbúmq; lamentabi-
Hei mihi, quòd à meis amicis tot passus sum! (le dixit.
Quousque meum gravibus lacessetis animum jurgiis?
Quousque probrosis me proscindetis sermonibus?
Hâc jam decies acerbâ me læsistis contumeliâ,
Nec quis pudor est, quandoquidem mens vobis crudelis.
Veluti autem extraneum quendam me reputatis & extorrem.
Sæpe stultitiæ cedens delinquens fui,
Erravi, peccavi, animo perdito obtemperans;
Non enim inficior ego. (Quis mortalis non peccaverit?)
At quid hæc ad vos? mihi hæc omnia curæ-sunt;
Noxa mea apud me, eam autem non curet alius.
Quòd si vobis libet opprobria dicere,
Et mihi insultare calamitatem ob tristem, (mico:
Temere & non secundum ordinem contendentibus cum a-
Et dedecus offundere, eò-quòd-talia passus-sum:
Scitote, quòd supremus omniū rex calamitate me implicuit
Manúq; me detrusit, ego verò decidi repentè
Pronus: vincula mihi injecit, statim verò ego
Illaqueabar, piscis ceu reti in multifori.
Si quando ego clamavi præ injuria, nemo audit;
Afflictúsque vociferatus sum, jus autem mihi nemo præbet.
Undique obsepiens impervias mihi fecit semitas,
Caligine & nebulis meam viam circuntexit.
Gravísque reverendúsque inter homines fui
Priùs in prosperitate, venustas autem resplendebat multa:
Nunc autem vicissim gloria periit, Deus autem abstulit
Splendorem, & coronam capiti detraxit. (omnem
Undique me destruxit, & abeo, sicut quando aliqua arbor

Χλωρῷ τεμνομένη τέρενα χθονὶ φύλλα πελάσσῃ
Αὐτῇσι ῥίζῃσι διηνεκέως ἐρέπουσα·
Ὣς καὶ ἐγὼ πέπλω, καὶ πᾶσά μοι ἐλπὶς ὄλωλε.
11 Δεινὸν μοι κεχόλωται, ἔχει δέ με ἐχθροῦ ἐν αἴσῃ.
12 Τοῦ ἐπί μοι πυργηδὸν ἀολλίζοντο φάλαγγες,
Κυκλώσαντο δέ με, κλισίῃ τ' ἐπὶ τάφρον ὄρυξαν,
Ἠΰτ' ἐναντιβίων φρικταὶ στίχες ἀσπιστάων.
13 Αὐτοκασίγνητοί μου ἀπόπροθι νοσφίζονται,
Ξεῖνοι νῦν μοι ἔασιν, ὀπάονες οἱ πρὶν ἔτυχθεν.
14 Οἵ μοι κεδνότατοι καὶ φίλτατοι ἦσαν ἁπάντων,
Πηοὶ ὁμοῦ ἕταροί τε ἐμεῦ ἄπο νόσφι λίασθεν
Τῆλε μάλ', ὡς εἰ πάγχυ λελασμένοι ἦσαν ἐμεῖο.
15 Δμωσὶ καὶ ἀμφιπόλοισιν ἐμῆς ὡς ξεῖνος ἔοικα,
Ὥστε καὶ ἀλλοδαπός τις ἐν ὀφθαλμοῖσιν ὁρᾶσθαι.
16 Δοῦλον ἐμὸν καλέεσκον, ὁ δ' οὐκ ἠμείβετο μύθῳ·
Μειλιχίοις ἱκέτευον, ὁ δ' οὐκ ἀΐεσκε λιτάων.
17 Οὐδ' ἄλοχος ξυνέηκεν ἐμεῦ ὄπα φωνήσαντος,
Ἀλλ' ἔμ' ἀπέχθηρε, στυγερὴ δέ οἱ ἐστὶν ἀϋτμή,
Ἥ μευ ἀπὸ στόματος ῥέει αἰνῶς φθεγγομένοιο,
Καὶ ἀχάριστον ἑοῖς πέλει υἷασιν ὅ,ττι κεν εἴπω,
Εἰ καὶ ὑπὲρ τεκέων τῆς φίλων γλυκέων θ' ὑμεναίων
Λίσσομαι, ἀλλ' οὐδ' ὥς μιν ἐγὼ πείσασθαι οἷα.
18 Νηπίαχοί μ' ἀθέριζον ἀτάσθαλοι· ὡς γὰρ ἀνέστην,
Οἵ μ' ἐπεκερτομέεσκον ὀνειδείοις ἐπέεσσιν.
19 Ὅσσοι ἔσαν τὸ πρόσθεν ἐμοὶ ἐρίηρες ἑταῖροι,
Οὔτε ποτ' εἰν ἀγορῇ δίχ' ἐβαζόμεθ', οὔτ' ἐνὶ βουλῇ,
Ἀλλ' ἕνα θυμὸν ἔχοντες ἀεὶ συμφράδμονες ἦμεν,
Οἱ δ' ἐπεὶ δὴ πανάποτμον ὀϊζυρόν τε νόησαν,
Ἤδη με στυγέοντες ἀπέρριψαν φιλότητα.
20 Ὤμοι, ὅτι χροΐ μου λιποσαρκέσιν ἀμφὶ μέλεσσιν
Ὀστέα συμπεφύασι, κατεσκλήκασι δὲ γυῖα·
Τήκομαι ὠτειλῇσι, καὶ οὐκ οὖλον μέρος ἐστὶ
Σώματος, εἰ μὴ χεῖλον ὑπὸ ῥίζῃσιν ὀδόντων.
21 Ὦ φίλοι, ἐστὲ φίλοι, ἐλεεῖτέ με, οἷα μόγησα,
Δύστηνόν μ' ἐλεεῖτε, καὶ οἶκτον θέσθ' ἐνὶ θυμῷ,
Ὅττι Θεός μ' ἔπληξε, καὶ οὔτασε χειρὶ βαρείῃ.
22 Τίφθ' οὕτω, Θεὸς ὥς, με διώκετε τειρόμενόν περ;
Ἦ οὐχ ἅλις, ὅττι δέμας βρύει ἕλκεσι μυδαλέοισι;
Τίπτ' ἔτι δ' ὑμέας χρεώ, σαρκῶν μου ἀποθυμιάων;
Ὠμὸν βεβρώθοιτε, τάχ' ἂν κόρος ὔμμιν ὀπηδοῖ.

Ὡς

Ære recisà tenera terræ folia admovit
Ex ipsis radicibus funditus collapsa:
Sic ego cado, & omnis mihi spes periit.
Valde mihi iratus est, habet autem me hostis in loco.
Illius adversùm me turmatim confertæ sunt phalanges,
Cinxerunt autem me, contráq; tentorium *meum* vallum fo-
Veluti adversorum horrendæ acies bellatorum. (derunt,
Fratres mei procul à *me* recesserunt,
Peregrini nunc mihi sunt, comites qui antea fuerunt.
Qui mihi charissimi & amicissimi erant omnium,
Propinqui pariter & socii à me seorsum abierunt
Longè admodum, ac si penitus obliti essent mei.
Famulis & ancillis meis quasi peregrinus videor,
Velutíque alienigena aliquis oculis cerni.
Servum meum vocavi, is autem non respondit sermone;
Blandis *verbis* obsecravi, is autem non audivit preces.
Nec uxor percepit mei vocem loquentis,
Sed me odit, invisus autem ei est halitus,
Qui meo ab ore fluit ægrè loquentis,
Et ingratum est illius auribus, quicquid dixero,
Quanquam per liberos charos dulcésque hymenæos
Oro, tamen neque sic eam ego persuasum iri puto.
Parvuli me spreverunt improbi: ut enim surrexi,
Hi me subsannârunt probrosis verbis.
Quotquot erant antehac mihi jucundi sodales, (cilio,
Neq; unquam in concione diversum dicebamus, neq; in con-
Sed unum animum habentes semper concordes eramus,
Hi postquam omnino-infelicem calamitosúmque senserunt,
Jam me odio-habentes deposuerunt amicitiam.
Hei mihi! quoniam cuti meæ macilenta circa membra
Ossa adhærent, contabuerunt autem artus,
Consumor ulceribus, & non sana pars est
Corporis, nisi gingiva sub radicibus dentium.
O amici, estote amici; misereminí mei qualia passus sum,
Infelicis mei misereminí, & misericordiam ponite in animo;
Quoniam Deus me percussit, & vulneravit manu gravi.
Cur adeò, tanquam Deus, me persequimini afflictum licèt?
Annon satis *est*, quòd corpus scatet ulceribus saniosis?
Quid adhuc vobis opus est, carnibus meis absumptis?
Crudum devoretis, tum fortè satietas vobis aderit.

23 Ὡς ὄφελον μῦθοί μου ἐνὶ πολυΐστορι βίβλῳ
Γεγράφθαι, γενεῇσι καὶ ἐσσομένῃσι πυθέσθαι·
24 Εἴθε χαρακτήρεσσιν ἀνηλείπτοισι τυποῖντο·
Εἴθε σιδηρείῳ κοπέϊ κεχαραγμένοι εἶεν,
Ἠὲ μολυβδαίνῃ, ἐνὶ μαρμάρῳ, ἢ ἐνὶ πέτρῃ.
25 Οἶδα γὰρ ὡς ζώει, τῷ ἐγὼ ζωάγρι' ὀφέλλω,
Ὅς τ' ἐμὲ μὲν λῦσεν, δῶκεν δ' ἀπερείσι' ἄποινα·
Ὡς ζώει σάφα οἶδα, καὶ ὡς μετόπισθεν ἐπ' αἴης
Στήσεθ', ὅταν κόσμοιο πανύστατον ἦμαρ ἱκάνῃ.
26 Εἴ περ σκωλήκεσσιν ἕλωρ τόδε σῶμα γένηται,
Καὶ χρόα μου εὐλαί τε καὶ ἑρπετὰ τετρώωσιν,
Ἀλλ' ἔμπης ἅμα σαρκὶ Θεὸν πάλιν ὄψομ' ἀναστάς·
27 Αὐτὸς ἐγὼ, οὐκ ἄλλος ἐμεῦ χάριν, ὄμμασι τούτοις
Ὄψομαι, οὐδ' ἄλλοις, οὐδ' ἀλλοτρίοις ὀφθαλμοῖς·
Εἰ καὶ σπλάγχνα σέσηπε, νεφροὶ δ' ἀπὸ πάντες ὄλοντο.
28 Ὑμέας οὖν χρὴ ὧδε λέγειν, Τί νυ τείρομεν αὐτόν;
Τίφθ' οὕτω χαλεποῖσιν ὀνείδεσι θυμὸν ἑταίρου
Τρύχομεν; ἦ γὰρ ἔμοιγε παρεστήκασι θέμιστες,
Εὐδικίη, δρύες ὣς πυκινῆς ῥίζης, ἀραρυῖαι.
29 Δείδιτε νῦν ξίφος ὀξὺ, τὸ γὰρ ξίφος ἄνδρας ἀλιτροὺς
Τίννυται, ὄφρ' εἰδῆτε δίκην νέμεσίν τε γενέσθαι.

ΚΕΦ. κ'.

1 ΤΟὺν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη Σωφὰρ Ναμαθίτης,
2 Τοὔνεκά μ' ὀτρύνουσιν ἐμοῦ μελεδήματα θυμοῦ,
Τοὔνεκα καὶ σπεύδω, μεμαὼς κατεναντίον εἰπεῖν.
3 Αἶσχος ἐμὸν, λώβην τε κακὴν, καὶ ἔλεγχος ἄκουσα,
Καί τι ἔπος μ' ἐκφάσθαι ἐνὶ φρεσὶ θυμὸς ἀνώγει.
4 Ἦ ῥα τό γ' οὐ πάλαι οἶσθας τεῷ δ' ἐγκάτθεο θυμῷ,
Ἐξ οὗ δὴ τὸ πρῶτον ἐπὶ χθονὸς ἄνδρες ἔναιον·
5 Ὅττι κακοὶ μάλα βαιὸν ἐπὶ χρόνον εὐχετόωνται,
Ἀνδρὸς ὑπερφιάλοιο μινυνθάδιον πέλε χάρμα;
6 Εἰ καὶ ὑπειρέχοι αὐτοῦ ἐς οὐρανὸν εὐρὺ ἱκάνοι,
Εἰ δὲ καὶ ὑψικάρηνος ἐνὶ νεφέλῃσι μιγείη,
Ἀγλαΐῃ τε μέγα φρονέων, καὶ κύδεϊ γαίων·
7 Αὐτὰρ ὅμως ἀπόλωλε διαμπερὲς, ἠΰτε κόπρος
Παμμιαρή, στυγερὴ, τῆς καὶ ὀλοώτατος ὀδμή.
Καί νύ κέ τις τότε εἴποι ἰδὼν ἐς πλησίον ἄλλον,
Ποῦ ὅδ' ἀνὴρ νῦν ἐστιν, ὅτ' οὐκέτι που μιν ὁρῶμεν;

Ἀλλ'

Utinam ſermones mei in memoriali libro
Scriberentur, generationibus etiam futuris ſcitu;
Utinam characteribus indelebilibus imprimerentur:
Utinam ferreo ſtylo ſculpti eſſent
Aut plumbo, in marmore aut in petra. (debeo,
Scio enim quòd vivit *ille*, cui ego redemptionis præmia
Qui me quidem liberavit, dedit autem infinitum pretium:
Quòd vivit certò ſcio, & quòd poſthac ſuper terram
Stabit, cùm mundi ſupremus dies venerit.
Etſi lumbricis præda hoc corpus fuerit,
Et pellem meam vermes & reptilia perforaverint,
Veruntamen unà cum carne mea Deum rurſus videbo reſur-
Ipſe ego, non alius mei gratiâ, oculis hiſce (gens:
Videbo, nec aliis, nec alienis luminibus:
Etſi viſcera computruerint, renes autem omnes perierint.
Vos ergò oportet ſic dicere, Quid vexamus eum?
Cur adeò gravibus opprobriis animum amici
Angimus? certè enim mihi aſtant jura
Æquitate, arbores ceu denſis radicibus, connixa.
Timete nunc gladiũ acutum, gladius enim viros improbos
Plectit, ut ſciatis judicium vindictámque eſſe.

CAP. XX.

ILli autem reſpondens dixit Sophar Namatites,
Idcirco me inſtigant mei cogitationes animi,
Ideo & feſtino geſtiens ex-adverſo dicere.
Probrum meum, contumeliámq; malam, & dedecus audivi,
Et aliquod dictum me profari in pectore animus jubet.
Nunquid hoc olim nôſti, & in tuo repoſuiſti animo,
Ex quo primùm ſuper terram homines habitârunt,
Quòd *nimirum* mali valde pauxillum temporis gloriantur,
Hominis ſuperbi breve eſt gaudium?
Quamvis excellentia ejus ad cœlum amplum perveniat,
Et quantumvìs ſublimi-vertice nubibus immixtus ſit,
Splendore valde elatus animo, & gloriâ ſuperbiens:
Veruntamen perit funditus, veluti ſtercus
Fœdiſſimum, abominandum, cujus & teterrimus odor.
Et fortè quis tum dicat intuens in vicinum alium,
Ubi iſte vir nunc eſt, quòd non ampliùs ullibi eum video?

'Αλλ' αἰεὶ τὸ πάρος γε μετὰ προτέροισι φάνεσκεν.
8 Ὤιχετ' ἀποπτάμενος σκιοειδέϊ ἶσος ὀνείρῳ
Οὔλῳ, ὅς τάχ' ὄλωλεν, ἐπεὶ βλέφαρ' ὕπνος ἀνῆκε·
Καί νύ κέ τις σπεύδῃ διζήμενος οὔ μιν ἐφεύροι,
Εἰδώλοις γὰρ ὁμοῖος ἀπῴχετο νυκτερινοῖσιν.
9 Οὐδέ μιν ὀφθαλμὸς πάλιν ὄψεται, ὅς πρὶν ὄπωπεν,
Οὐδέ τι μιν χῶρος, τόν τε πρόπαροιθεν ἔχεσκεν.
10 Υἱέες οἱ ἱέμενοι καὶ συρφετὸν ἱλάσκεσθαι,
Μειλιχίοισι λόγοισι νόον θέλξουσι πενιχρῶν,
Καὶ πτωχοὺς ἐπέεσσι καθάψονται μαλακοῖσιν·
Κτήματα δ' ὅσσα βίῃ σφιν ἀφείλετο νηλέϊ θυμῷ,
Ἂψ ἐθέλων ἀρέσαι, χείρεσσιν ἑῇσιν ἀποίσει.
11 Ὀστέα δ' ἧς ἄτης ἐμπίμπλαται, ἧς ἔοργε
Τὸ πρίν, ἔθ' ἡβώων, ὅτε οἱ βίη ἔμπεδος ἦεν,
Νῦν δ' ἄρα τηκεδόνι στυγερῇ ἔχεται ἀμφὶ μέλεσσιν
Ἣν διὰ μαχλοσύνην, χαλεπὴ δ' οἱ νοῦσος ὀπηδεῖ,
Ἥδε τέ οἱ ἔσται ὁμοδέμνιος ἐν κονίῃσιν.
12 Εἰ καὶ ἐνὶ στόματι γλυκίων μέλιτος πέλεν αὐτοῦ,
Ἣ οἱ ὑπὸ γλώσσῃφιν ἀτασθαλίη κεκάλυπτο·
13 Εἰ δὲ καὶ ἐνδυκέως πεφιδήσεται, οὐδὲ μεθῆκεν,
Ἀλλ' ἔχετ' ἀστεμφέως, μέσσῳ δ' ἐπόλλυσε λάρυγγι·
14 Ἀλλὰ μετηλλάχθη οἱ ἐνὶ σπλάγχνοισιν ἐδωδή,
Οἷά τε πολυκεδανοῦ χόλος ἀσπίδος ἔνδον ἐτύχθη.
15 Ὅσσον δ' ἁρπαλέως ἄφενος καὶ πλοῦτον ἄφυξεν,
Ἐξεμέσει πάλιν, ὡς ὅτ' ἐρεύγεται οἰνοβαρείων
Ἀνὴρ κεκραιπαλόων, φάρυγος δ' ἐξέσσυται οἶνος·
Ὣς ὅγ' ἂν ἐξεμέσειεν ἑκὼν ἀέκοντί γε θυμῷ
Χρήμαθ' ἅπερ κατέδαψε· Θεὸς δ' ἐκ γαστέρος ἕλξει.
16 Καὶ τότε μυζήσει θανατηφόρον ἀσπίδος ἰόν,
Καί μιν ἑῇ γλώσσῃ κτενέει δασπλῆτις ἐχίδνη.
17 Οὐ μὴ ἴδοι ποταμοὺς, οὐ νάματα καλλιρέεθρα,
Οὐ μέλιτος ποταμοὺς, οὐ νάματα βουτύροιο.
18 Οὔ ποθ' ἑοῦ καρπὸν βρώσει πόνου, ἀλλ' ἀποδώσει,
Οὔπω γευσάμενος περ ἑῶν καμάτου παλαμάων·
Χρήματα θ' ὅσσ' ἑτέρων ἀποαίνυτο, τόσσα μεθήσει,
Οὐκέτ' ἀγαλλόμενος πλούτῳ κτεάτεσσί τε πολλοῖς.
19 Οὕνεκα τὸν πτωχὸν τεύχεσκεν ἀπηνέϊ θυμῷ,
Ἠδὲ κακῶς ἀφίει κεχρημένον ἄνδρα περικτίων·
Οἶκον ἀπ' ἀλλότριον, τόν τ' οὐδὲ ποτ' αὐτὸς ἔδειμεν,
Εἷλέ τι, ἠνορέῃ πίσυνος καὶ κάρτεϊ χειρῶν·

Ἄμμορες

At ſemper antehac inter primos apparuit.
Abiit avolans umbratili par ſomnio (dimiſit :
Pernicioſo, quod ſtatim periit, poſtquam palpebras ſomnus
Et tum aliquis diligenter quærens haud ipſum inveniat,
Simulacris enim ſimilis evanuit nocturnis.
Neq; eum oculus iterum videbit, qui priùs conſpexit,
Neq; eum locus, quem antea occupavit.
Filii ejus cupientes vel fæcem-plebis propitiam-reddere,
Blandis ſermonibus mentem mulcebunt pauperum,
Et mendicos verbis placabunt mollibus.
Poſſeſſiones autem quas vi illis abſtulit immiti animo,
Rurſus volens *eos* placare, manibus ſuis reducet.
Oſſa verò ejus noxâ replentur, eò-quòd-taliter fecit
Olim, adhuc pubeſcens, cùm ei robur integrum eſſet,
Nunc autem tabe inviſâ occupatur in membris
Suam ob laſciviam, gravis autem eum morbus comitatur,
Qui & cum eo ſimul cubabit in pulvere.
Etſi in ore dulcior melle fuerit ipſo,
Quæ ei ſub lingua improbitas occulta eſt :
Etiamſi magnopere parcat, neque dimittat,
Sed retineat firmiter, medióque volvat gutture :
Veruntamen transmutatur ei in viſceribus cibus,
Velutíque virulentæ fel aſpidis intus factus eſt.
Quaſcunq; autem avidè opes & divitias hauſit,
Evomet rurſus, ſicut quando eructat vino-gravatus
Vir crapulâ-laborans, è gutture autem prorumpit vinum:
Ità hic ejectabit volens invito animo
Divitias quas devoravit: Deus autem è ventre extrahet.
Deinde verò ſuget lethiferum aſpidus virus,
Et eum ſuâ linguâ necabit truculenta vipera.
Non videbit fluvios, non rivos pulchrifluos,
Non mellis fluvios, non rivos butyri.
Non unquam ſui fructum comedet laboris, ſed reſtituet,
Cùm nondum guſtaverit de ſuarum opere manuum:
Opésque quantaſcunq; aliis abſtulit, tantas dimittet,
Non ampliùs exultans divitiis poſſeſſionibúsq; multis.
Quoniam pauperem afflixit crudeli animo,
Et malè dimiſit egenum virum mendicum;
Domum alienam, quámq; nunquam ipſe ædificavit,
Abſtulit, fortitudine fretus & robore manuum :

20 Ἄμμορος ἡσυχίης γαστὴρ οἱ ἔσσετ' ἄναλτος,
Νωλεμέως ὀδύνῃσι πεπαρμένη ὀξείῃσι·
Τῶν δέ μιν ἵμερος αἱρεῖ, [illegible] ἄψειον οὔ τι σαώσει.
21 Οὐδέ τι τυτθὸν ἑῆς ἔσται περίλοιπον ἐδωδῆς·
Μαψιδίως τις ἂν εἴη ἑὸν ποτιδέγμενος ὄλβον,
Ὅν κε λίπησι θανών· ἦ γάρ οἱ ὄλωλεν ἅπαντα.
22 Ὡς ἄλις οἱ φῆ εἶναι, ὀϊόμενος κορέσασθαι,
Ἐξαπίνης χρειώ μιν ἱκάνεται οὐκέτ' ἀνεκτὸς,
Μέσσῃ τ' ἐν θαλίῃ κρατερή οἱ ἐπῆλθεν ἀνάγκη·
Καί οἱ ἀλιτρῶν φῦλα βαρείας χεῖρας ἐπίσει.
23 Ὄφρα καὶ ἀσπασίως μέλλει σίτοιο πάσασθαι,
Ὡς ἐπ' ὀνείαθ' ἑτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἰάλλει,
Τῷ ἔπι αἶψα Θεὸς ῥίψει βαρυμήνιδα θυμὸν
Καὶ μέσσῃ ἐνὶ δαιτὶ (κόρος δέ μιν οὔπω ἵκανεν)
Ὡς ὅτε ταρφειὰς νιφάδας κατέχευεν ἔραζε.
24 Εἰ καὶ ἐνὶ πτολέμῳ ἠλεύατο χάλκεον ἔγχος,
Ἀλλ' οὐδ' ὣς μέλλει σόος ἔμμεναι· ὡς γὰρ ἔφαδε,
Δεινὴ κλαγγὴ ὦρτο σιδηρείοιο βιοῖο,
Λίγξε βιὸς, νευρὴ δὲ μέγ' ἴαχεν, ἆλτο δ' ὀϊστὸς
Ὀξυβελὴς, θάνατόν τε φέρων καὶ κῆρα μέλαιναν,
Τὸν δὲ μέσον περόνησε, φίλον δ' ἐξαίνυτο θυμόν.
25 Ἕλκεται ἐκ κολεοῖο λιλαιομένη χροὸς ἆσαι,
Ἀντικρὺ δ' ἀπαλοῖο διὰ χροὸς ἤλυθ' ἀκωκὴ,
Καὶ χόλον οἱ διέπειρεν ἀπαστράπτον ξίφος ὀξὺ,
Πᾶν δ' ὑπεθερμάνθη ἑῷ αἵματι, λῦσε δὲ γυῖα.
Αἰεί μιν τρόμος αἰνὸς ἔχει, καὶ τάρβος ἄλαστον.
26 Πᾶν δέ οἱ ἐνδόμυχον σκότος ἔσσεται εἰνὶ μελάθρῳ,
Καὶ ἀχλὺς ἐρεβεννὴ ἑοῦ ἐνὶ κεύθεσιν οἴκου·
Θεσπιδαὴς δὲ φλὸξ, ἥ τ' οὐ φύσησιν ἐγέρθη,
Πάγχυ μιν ἐκπρήσει, καὶ εἴ νύ τις οἱ μετόπισθεν
Ἐν κλισίῃφι λέλειπτο, κακῶς ἄρα ἔσσεται αὐτῷ.
27 Οὐρανὸς ἀμφάδιον θήσει κακὸν, ὅ,ττι ἔοργε
Νήπιος· ἦ γὰρ ἔφη λήσειν Θεόν· ἂν δέ τε γαῖα
Στήσεται εἰνὶ θέμιστι κατ' αὐτοῦ ψῆφον ἐνεῖκαι.
28 Πᾶς δέ οἱ ὄλβος ὄλωλε, Θεοῦ ἀπομηνίσαντος,
Χρήματα δ' ἐξ οἴκου ῥέεν, ὡς ἀπατήλιον ὕδωρ.
29 Ἡ μοῖρ' ἀνέρος ἐστὶν, ὃς οὐκ ὄθετ' αἴσυλα ῥέζων,
Ἠδ' οἱ θέσφατός ἐστι πάλαι τε πεπρωμένη αἶσα
Δυσμόρῳ· ὣς γάρ οἱ ἐπέκλωσεν τόγε Δαίμων.

Expers quietis venter ei erit insatiabilis
Continuè doloribus transfossus acutis:
Quorum verò eum desiderium capit, *eorum* in crastinum ni-
Nec tantillum *ei* sui erit reliquum edulii. (hil servabit.
Frustrà quis ejus expectaverit opes
Quas reliquerit moriens; certè enim ei perierunt omnia.
Dum satìs sibi autumavit esse, putans saturari se,
Subitò indigentia ei supervenit neutiquam toleranda,
Mediáque in prosperitate dura in eum ingruit necessitas:
Et ei improborum greges graves manus inferent.
Quando etiam libenter futurus est cibo vesci,
Ut in escas paratas appositas manus extendit,
Super eum confestim Deus projiciet iracundum furorem
Vel mediis in epulis (satietas verò eum nondum appetebat)
Sicut quando crebras nives defudit humi.
Tametsi in bello vitaverit æream hastam,
At neq; sic salvus futurus est: ut enim fugit,
Terribilis clangor ortus est ferrei arcûs,
Sibilavit arcus, nervus autem valde sonuit, saliítque sagitta
Acuta, mortémq; ferens & fatum nigrum,
Eum verò medium transfixit, charam autem eripuit animam.
Trahitur è vagina cupiens carne satiari,
Penitus autem teneram per carnem venit mucro,
Et fel ejus penetravit rutilans acutus gladius:
Totus autem incaluit ejus sanguine, solvit autem membra.
Semper eum dirus tremor occupat, & pavor ingens.
Universæ autem ei intestinæ tenebræ erunt in ædibus,
Et caligo obscura suæ in penetralibus domi. (cita,
Divinitus-accensa autem flamma, quæq; non follibus fuit ex-
Omnino eum comburet; & siquis ei in-posterum
In tentoriis reliquus fuerit, malè utiq; erit ipsi.
Cœlum manifestum reddet malum, quodcunq; commisit
Insipiens: certè enim putavit fore ut lateret Deum; at terra
Exurget in judicio contra illum suffragium ferre.
Totus autem ei census periit, Deo irato;
Divitiæ autem è domo effluxerunt, ut fallax unda.
Hæc sors viri est, qui non curabat scelera patrare,
Hæc ei fatalis est, olímq; decreta portio
Infelici: sic enim ei destinavit hæc Deus.

ΚΕΦ. κα'.

1 ΤΟ'ν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ἰῶβος
Αἰὲν ἐνὶ στήθεσσι νόον ταλαπενθέα νωμῶν·
2 Κέκλυτέ μευ μύθων κακά περ πάσχοντος, ἑταῖροι,
Καί τόδε γ' ὔμμι πέλοι παραμύθιον, ὅ,ττι κεν εἴπω.
3 Πρῶτά με τυτθὸν ἐάσατ' ἀμοιβαίως ἀγορεύειν,
(Οὕτω γὰρ θέμις ἐστίν) ἔπειτα δὲ λωβήσασθε.
4 Ἦ ῥα παρ' ἀνθρώποις ἐπιμέμφομαι; εἰ δὲ καὶ οὕτως,
Ὥς κέ μοι ἐν στήθεσσιν ὀρινθείη φίλον ἦτορ.
5 Ἀλλ' ἐμέθεν ξυνίετ' ὦκα καὶ ὑμέας θάμβος ἱκάνοι,
Ὑμέας θάμβος ἱκάνοι ἐπὶ στόμα χεῖρα τιθέντας.
6 Ταῦθ' ὡς οὖν ἐνόησα, τάφος μ' ἕλεν, ἐν δ' ἄρα θυμῷ
Βαλλόμενος ταρβῶ, ὑπὸ δὲ τρόμος ἔλλαβε γυῖα.
7 Τίφθ' οὕτω ζώουσι κακοὶ θαλίῃ ἐνὶ πολλῇ;
Τίπτε καὶ ἐν κακότητι βροτοὶ καταγηράσκουσι;
Τίπτε καὶ ἐυσθενέουσ' οἱ ἀτάσθαλα μηχανόωνται,
Ὄλβῳ τε πλούτῳ τε κεκασμένοι ἐν μερόπεσσιν;
8 Ἀσκηθέα σφίσι τέκνα, καὶ ἔκγονοι ἄντα πάρεισι,
Παῖδας ἅμ' ἀμφιθαλεῖς, παίδων δέ τε παῖδας ὁρῶνται.
9 Δώματ' ἐπ' εἰρυνόηφιν ἐΰκλιτα ναιετάουσι
Παντὸς ἄνευθε φόβου, πάσης ἀπάτερθεν ἀνίης,
Οὔποτε τυπτόμενοι λιγυρῇ μάστιγι Θεοῖο.
10 Γενναῖός σφισι ταῦρος, ὁ δ' οὐκ ἀφάμαρτεν ὀχεύων·
Αἱ δὲ βόες γείναντι, καὶ οὐδέ ποτ' ὠμοτίκησαν.
11 Τυτθοὺς ἐκπέμπουσι καὶ ἰλαδὸν ἠΰτε πῶϋ·
Παῖδες δ' ὀρχηθμῷ τε χοροιτυπίῃσί τ' ἄεισοι,
Παρθενικαί τε καὶ ἠΐθεοι ἀταλὰ φρονέοντες
Ὠρχεῦντ' ἀλλήλων ἐπὶ καρπῷ χεῖρας ἔχοντες.
12 Τοῖσιν δ' ἐν μέσσοισι πάϊς φόρμιγγι λιγείῃ
Ἱμερόεν κιθάριζε, λίνον δ' ὑπὸ καλὸν ἄειδεν·
Οἱ δ' ἐπεὶ οὖν κιθάρης ἄϊον μελιηδέα φωνὴν,
Γήθησαν, καὶ πᾶσιν ἐνὶ φρεσὶ θυμὸς ἰάνθη,
Μολπῇ τ' ἰυγμῷ τε ποσὶ σκαίροντες ἕποντο.
13 Ὥς οἱ μὲν χλαίνας εὖ εἱμένοι ἠδὲ χιτῶνας,
Αἰεί τε λιπαροὶ κεφαλὰς, καὶ καλὰ πρόσωπα,
Πίνοντες καὶ ἔδοντες (ἐπηετανὸν γὰρ ἔχεσκον)
Ἀφνειοὶ βιότοιο ἐπεὶ μόρον ἐξετέλεσσαν,
Αἰφνίδιοι θανάτοιο ἔβαν δόμον Ἄϊδος εἴσω.
14 Οἱ δὲ Θεὸν στυφέλιξαν ἀγηνορίῃσι νόοιο,

Καὶ

CAP. XXI.

Huic autem respondens dixit prudens Jobus
Semper in pectoribus mentem patientem versans;
Audite meos sermones, mala licèt patientis, ô socii,
Et hoc vobis sit solamen, quod dixero.
Primum me paululùm sinite vicissim loqui,
(Ità enim fas est) deinde autem convitiemini.
Nunquid apud homines queror? quòd si ità *esset*,
Sic utiq; mihi in pectoribus commotum esset charum cor.
At mihi attendite ocyùs, & vos admiratio occupet,
Vos admiratio occupet, super os manum ponentes.
Hæc quamprimum ergò animadverti, stupor me cepit, ínq; (animo
Cogitans conturbor, tremor autem subtus occupavit membra.
Quare adeò vivunt mali prosperitate in multa?
Quare & in malitia mortales consenescunt?
Quare & prosperè-agunt qui nefaria machinantur,
Opibúsque & divitiis instructi inter homines?
Incolumes ipsis liberi, & nepotes coràm adsunt,
Filios simul utroque-parente-florentes, filiorúmque filios vi-
Domos in pace bene-extructas incolunt (dent.
Omni absq; timore, omnem citra mœrorem,
Nunquam verberati stridulo flagello Dei.
Generosus ipsis taurus, is autem non aberravit iniens;
Vaccæ autem pepererunt, & non unquam abortierunt.
Parvulos emittunt vel catervatim tanquam gregem:
Liberi autem saltationéq; choreísq; præstantissimi,
Virgunculæq; & juvenes puerilia sapientes
Saltârunt, invicem ad volam manus tenentes.
Hos autem inter medios puer citharâ sonorâ
Suaviter citharizabat, fides autem dulcè resonabant:
Ii autem ut citharæ audierunt mellitam vocem,
Lætati sunt, & omnibus in præcordiis animus gavisus est;
Cantúq; sibilóq; pedibus saltantes secuti sunt.
Sic hi quidem læna bene induti & vestes,
Sempérq; delibuti-unguento capita & pulchros vultus,
Bibentes & edentes, (affatim enim habuerunt)
Divites opum postquam fatum compleverint,
Repentinâ morte abrepti descenderunt ad inferni domum.
Hi autem Deum repulerunt arrogantiâ mentis,

Καὶ μάλ' ὑπερφίαλον ἔπος ἔκβαλον· ὡς γὰρ ἔφαντ,
Βάσκ' ἴθι ὀπιτάχισθ' ἡμέων ἄπο τηλόθι μᾶλλον,
Ἄμμι γὰρ οὐ φίλον ἐστὶ δαῆναι σεῖο κελεύθους.
15 Ἀθάνατος δὲ τίς ἐς', ᾧ πῶ ἵνα λατρεύσωμεν;
Ἢ τί τόσον πέλε κέρδος, ἐπεὶ ἱκετεύσαμεν αὐτὸν
Πολλὰ μάλ', ὃς δ' ἀνένευσε, κακοῦ δ' οὐ γίνετ' ἐρωή;
16 Ἀλλ' οὐ δὴν μέλλουσιν ὑπέρβιοι εὐχετάασθαι,
Οὐδὲ γὰρ ἔμπεδος ὄλβος ἔπι σφίσιν, οὐδὲ πέπηγε.
Τῷ καὶ ἐγὼ δολόεσσαν ἀπέπλυσα μῆτιν ἀλιτρῶν,
Οὐδέ τι μοι σκολιὴ κείνων ἐπιήνδανε βουλή,
Οἳ ὕβρει εἴκοντες ἀτάσθαλα μηχανόωνται.
17 Ποσσάκι δυσσεβέας συγερὴ κατέμαρψεν ὀμίχλη;
Ποσσάκι τε σφίσι λύχνον ἀπέσβεσε πικρὸς ἀήτης
Ἐλθὼν ἐξαπίνης, δαΐδων δὲ σβεννυμενάων
Αὐτοὺς πανσυδίῃ ἐδαμάσσατο λυγρὸς ὄλεθρος;
Χωόμενος δ' ἄνδρεσσιν, ὅπως ἐθέλησιν, ἑκάστῳ
Ἄλγε' ἔδωκε Θεός· ταμίης γὰρ ὅγ' ἐστ' ὀδυνάων.
18 Οἱ δέ τε καρφαλέῃ καλάμῃ τελέθουσιν ὁμοῖοι,
Ἣν τάχ' ἀφαρπάζουσι πολυστροφάλιγγες ἄελλαι,
Ἢ ἄχνη, ἣν στρομβηδὸν εὐτροχάλους κατ' ἀλωὰς
Λαίλαπι μαστίζουσι λιγυπνείοντες ἀῆται.
19 Ἄλλοτε μὲν γὰρ πατρὸς ὑπερβασίην ἀλεγεινὴν
Παίδεσσιν ταμιεῦσε Θεὸς κειμήλιον εἶναι,
Οἱ δὲ δίκην τίσαντες ἐπαυρίσκοντο τοκῆος·
Ἄλλοτε δ' αὐτὸς ἑῆς ἄτης τίνεσκεν ἀμοιβὴν
Σχέτλιος, οὐδέ τις ἐστὶν ἀνάβλησις κακότητος.
20 Ὀφθαλμοῖσιν ἑοῖσιν ἑὸν πανάποτμος ὄλεθρον
Ὄψεται, ἀργαλέον πίεει χόλον Ἀθανάτοιο.
21 Τίπτε γ' ἑῷ οἴκῳ ἔπι τέρπεται, ὅν κε λίπῃσιν,
Ὄφρα οἱ ἡμιτελὴς μεσσηγὺ κολούεται αἰών;
22 Τίς Θεῷ ἱρείην ὑποθήσεται, ὄφρα δαείη;
Καὶ γὰρ ὅγ' ὑψηλοῖσι δίκας ἄνδρεσσι δικάζει.
23 Ὃς μὲν ἀποθνήσκει μέσσῃ νεότητος ἐν ἀκμῇ,
Καὶ δ' ἔχει ἥβης ἄνθος, ὅ,τε κράτος ἐστὶ μέγιστον·
Ὄλβιος, ἀμφιθαλής τε, καὶ ἥσυχος, οὐδέ τι ταρβεῖ·
Ψυχὴ δ' ἐκ ῥεθέων πταμένη Ἄϊδόσδε βεβήκει,
Ὃν πότμον γοόωσα, λιποῦσ' ἀδροτῆτα, καὶ ἥβην.
24 Ὥρῃ ἐν ἡλικίης, ὅτε μυελὸς ὀστέα τέγγει,
Ὥρῃ ἐν εἰαρινῇ, ὅτε τε γλάγος ἄγγεα δεύει·

Et valde audax verbum jactârunt; sic enim dixerunt,
Vade agè quàm celerrimè à nobis longiùs,
Nobis enim non libitum est cognoscere tuas vias.
Immortalis autem quis est, illi ut serviremus? (vimus illā
Aut quodnam adeò est emolumentum, quandoquidē supplica-
Multùm valde, ille autem abnuit, mali autem non fit cessatio?
At non diu superbi gloriaturi sunt:
Neq; enim firma felicitas adest iis, neq; fixa est. (piorum,
Quocirca & ego fraudulentam detestatus sum sententiam im-
Nec mihi perversum eorum placuit consilium,
Qui injuriæ cedentes prava machinantur.
Quoties impios odiosa occupavit caligo?
Quotiésq; iis lampadem extinxit acerbus ventus
Ingruens subitò, lucernis autem extinctis
Ipsos funditus oppressit triste exitium?
Succensens autem hominibus, prout voluerit, unicuiq;
Luctus dedit Deus: dispensator enim is est dolorum.
Hi verò aridæ stipulæ sunt similes,
Quam celeriter abripiunt multarum-vortiginum procellæ;
Aut paleæ, quam turbinatim rotunda per horrea
Tempestate flagellant stridulè-spirantes venti.
Interdum enim patris transgressionem miseram
Filiis reservavit Deus thesaurum esse;
Hi autem pœnam solventes luerunt patrem:
Interdum verò ipse suæ culpæ luit talionem
Improbus, nec ulla est dilatio afflictionis.
Oculis suis suum omnino-infelix exitium
Videbit, gravem bibet iram Immortalis.
Cur suâ domo adhuc delectatur, quam linquet,
Quando ei semiperfecta in medio decurtatur ætas?
Quis Deo scientiam suggeret, ut discat?
Etenim is excelsis causas viris judicat.
Unus quidem moritur medio juventutis vigore,
Atq; habet pubertatis florem, quod & robur est maximum,
Opulentus, utroq; parente-florens, & tranquillus, nec quic-
quam metuit;
Anima autem è membris volans ad inferos descendit
Suam sortem lugens, relictâ corporis-vi & juventâ.
Tempore adolescentiæ, cùm medulla ossa humectat,
Tempore verno, cùm lac vasa rigat:

Alter

25 Ὃς δέ τ' ἀδαηκέα θυμὸν ἔχων τετιημένος ἔρρει
Ἐκ βίου, οὐδέ ποτε ψωμὸν μυροεικοῦ ἐδηδώς.
26 Ἶσοι δ' ἐν κονίῃ πάντες καλακοιμήσονται,
Ἐν δ' ἰῇ τιμῇ ἠμὲν κακὸς, ἠδὲ καὶ ἐσθλός,
Ὄφρα σκωλήκεσσιν ἕλωρ καὶ κύσμα γίνονται.
27 Ἀλλ' ἐγὼ εὖ οἶδα σφετέρου μελεδήματα θυμοῦ,
Ὅσσά τ' ἐμ' ὑβρίζοντες ἀμήχανα μητιάασθε·
28 Ὧδε γὰρ ἐξερέεσθε, Ποῦ ὀρχάμου ἐστὶ μέλαθρον;
Ποῦ δὲ δόμος ὑψικάρηνος ἀγακλειτοῦ βασιλῆος;
Ποῦ μέγαρ' ἄρχοντος; πόθι δ' οἱ δῆμός τε πόλις τε;
Ποίῳ δ' ἐν κόλπῳ χθονὸς ἔσσεται (εἰ δὲ που ἐστὶ)
Δώματα δυσσεβέων; πόθι ναιετάουσιν ἀλεῖται;
29 Οὐκ ἂν τῶν πεπύθεσθε, οἳ ἐν τριόδοισι τυχόντες
Ὕμμιν ἀπαντιόωσι, καὶ αὐτῶν οἴδατε τέκμωρ;
30 Ὡς οὐ δηνὸν σφισι εἰσὶν ἀτάσθαλοι ἀλλὰ ῥαίονται,
Ἔκ τε κακοῦ ἐπάωθεν ἀμειλίκτῳ τινὶ φειδοῖ,
Εἰσόκε μοῖρ' ὀλοὴ, καὶ νηλεὲς ἦμαρ ἱκάνῃ·
Καὶ τάχα δ' αὖ θανατόνδε καλλίμενοι ἐρπύζουσιν,
Οἷά περ ἐν φυλακῇς, καί σφιν σῶς αἰπὺς ὄλεθρος,
Ἤματι τῷ ὅτ' ὄπις τε Θεοῦ νέμεσίς τε γένηται.
31 Τίς δ' ἄρα τοίου ἀνδρὸς ὑπέρβιον ὕβριν ἐλέγξει
Ἀμφαδὸν, ἢ εἰς ὦπα ἰδὼν ἐπιμέμψεται ἔργων;
Ἢ τίς οἱ ἀντικρύ γ' ἀποτίσεται, ὅσσα ἔοργεν;
32 Ἀλλὰ καὶ ὣς, τοῖός περ ἐὼν, κρατερὸς καὶ ἀγήνωρ,
Δύσεται εἰς ἀΐδαο, καὶ ἐν νεκύεσσι φαεινοῖ
Μίμνων εἰνὶ τάφῳ, τύμβῳ ἔνι οἰκία ναίων,
Ἔνθά ἑ ταρχύσουσι κασίγνητοί τε ἔται τε.
33 Ἔνθ' ὁ μὲν εὖ μαλακὸν καὶ νήδυμον ὕπνον ἀωτῶν
Κείσεται ἀσπασίως, γλυκεραὶ δ' οἱ ἐν ἄγκεσι βῶλοι·
Ἡμεῖς δ' αὖ δειλοὶ αὐτὸν μετὰ φῦλ' ἀνθρώπων
Πάντες ἐπισπατόμεσθα, πρὸ μέν τ' ἄλλ', αὐτὰρ ἐπ' ἄλλοι·
Ὥς τε περὶ αὐτοῦ ἔτι νεκύων ἀμενηνὰ κάρηνα
Μυρίοι, ὅσσά τε φύλλα καὶ ἄνθεα γίγνεται ὥρῃ.
34 Ἀλλὰ τίη μοι ταῦτα παρηγορέεσθε ματαίως;
Ὡς ἀλίη ὑμέων γε παραίφασίς ἐστιν, ἑταῖροι,
Εἰσέτι δ' ὑμετέροις ἀεσιφροσύνη ἐνὶ μύθοις.

Alter verò amarum animum habens afflictus ægre diſcedit
E vita, qui nec unquam buccellam jucundam comederit.
Æquales autem in pulvere omnes obdormient,
Inque eodem honore tum malus tum bonus,
Dum vermibus eſca & præda fiunt.
At ego bene novi veſtri cogitationes animi,
Quótque me injuriâ afficientes nefaria molimini.
Ità enim interrogâſtis, Ubi ducis eſt palatium?
Ubi domus excelſa præclari regis?
Ubi ædes principis? ubi & illi natióque civitáſque?
Quali autem in ſinu terræ ſita ſunt (ſicubi fuerint)
Tecta impiorum? ubi habitant transgreſſores?
Annon ab iis audiviſtis, qui in triviis obvii
Vobis occurrunt, & eorum nôſtis ſignum?
Quemadmodum non diu ſalvi ſunt improbi ſed paululùm,
Et à malo conſervati ſunt immiti quâdam clementiâ,
Quoad fatum exitiale, & ſævus dies venerit:
Et ſtatim rurſus ad mortem vocati repunt
Tanquam è carcere, & ipſis certum *eſt* grave exitium.
Die illo, cùm vindicta divina ultióque fuerit.
Quis certè talis viri ſuperbam injuriam redarguet
Palàm, aut coràm intuens reprehendet opera?
Aut quis ei cominus rependet, quæcunque patravit?
Veruntamen talis licèt fuerit, fortis & ſtrenuus,
Deſcendet ad inferos, & inter mortuos apparebit
Manens in tumulo, in ſepulcro domos habitans,
Ubi eum humabunt fratréſque amicíque.
Ibi hic quidem mollem & jucundum ſomnum carpens
Jacebit lubenter, dulces autem ei in convallibus glebæ *erunt*;
Nos autem miſeri poſt eum gentes hominum
Omnes tractim-ſequemur; antè quidem alii, poſt verò alii;
Sicut ante eum erant mortuorum debilia capita,
Innumeri, quot folia & flores naſcuntur vere.
At quid me iſtis conſolamini fruſtrá?
Quàm vana veſtra eſt exhortatio, ſodales,
Adhúcque veſtris ſtoliditas in ſermonibus?

CAP.

ΚΕΦ. κβ'.

1 Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη Ἐλιφὰς Θαιμανίτης
Ὀχθήσας· δὴ γάρ μιν ἔχεν χόλος ἤλιθα πολλός·
2 Ἦ ῥα Θεόν τις ὀνήσει ἰδυίῃσι πραπίδεσσιν,
Ὡς ἀνήρ, ὃς ἐνὶ φρεσὶ πευκαλίμῃσι κέκασται,
Αὐτὸς ἑῇ πινυτῇ μέγ' ὀφέλλεται ἠδ' ὀνίνηται;
3 Ποῖον ἔην τόδε χάρμα Θεῷ, εἰ ἦσθα δίκαιος;
Ἠέ τι οἱ μέγ' ὄνειαρ ἀκήρατα σεῖο κέλευθα,
Εἴπερ ἀμύμων αὐτὸς ἔῃς, καὶ ἀμύμονα εἰδῇς;
4 Ἦ ὅτι σὴν ἄτην τρομέει, καὶ λοίγια ἔργα,
Μή τι μιν ὑβρίζῃς, ἢ ἄλλο τι κύντερον ἔρδῃς,
Τοὔνεκα νῦν σε ἔλεγξε, καὶ ἐν δίκῃ ἀντίος ἐστί;
5 Νηπύτι', οὐκ ἄρα σοὶ ἀλιτήματα μυρί' ἔασιν,
Ἄσπετος ἀμπλακίη, κακοεργίη δ' ἀπέραντος;
Οὐχ ὕβρεις τε βίη τε σιδήρεον οὐρανὸν ἵκει;
6 Καὶ γὰρ ἀγηνορίῃ κρατερῇσί τε χερσὶ πεποιθὼς
Μὰψ ἀτὰρ οὐ κατὰ κόσμον ἀδελφεὸν ἠνεχύρασας,
Νηλεές, οὐδέ τι οἱ μενοεικέα δῶκες ἀμοιβήν·
Γυμνοὺς εἵματ' ἀφεῖλες, ὃ δ' οὐκ ἔχεν ἀμφιβαλέσθαι.
7 Αὔδει δὲ κεκμηῶτι πιεῖν οὐκ ὤπασας ὕδωρ,
Οὐ βρωτὺν νήστει· τὸ δὲ καὶ πολὺ ῥίγιόν ἐστιν,
Ἐστέρεσας διψῶντα ποτοῦ, πεινῶντα δὲ σίτου.
8 Ἀλλ' ὁ μὲν ἔλλαβε γαῖαν, ὃς κράτος ἦε μέγιστον,
Ὤκεέ θ', ὃς πλείστης πέρι πάντων ἔμμορε τιμῆς·
Τῶν δ' ἄλλων σὺ μὲν οὐκ ἄθεο φρεσίν, οὔτ' ἀλέγιζες.
9 Οὐδέ τι χηράων ποτὲ κήδεο, οὐδ' ἐλέαιρες
Ὀρφανικούς, τοῖσίν τε φίλοι τεθνᾶσι τοκῆες·
Τὰς δὲ κενὰς ἀφίεις, καὶ τῶν δὲ βραχίονα ῥῆξας.
10 Τοὔνεκά σε πλεκταὶ παγίδες περικυκλώσαντο
Πάντοθεν, ἀμφὶ δὲ ποσσὶ λίνα στονόεντα κέχυντο,
Καὶ τρόμος αἰφνίδιος καὶ δείματα θυμὸν ἀτύζει·
11 Καὶ σκότος ἀμφιχυθείς, ἵνα μὴ φάος ἠελίοιο
Ὀφθαλμοῖσιν ἴδῃς, γλυκερὸν φάος ἠελίοιο·
Καὶ ποταμοὶ πλήθοντες, ὑποβρύχιον δέ σε θῆκε
Πλημμυρὶς οἰδαλέη, κατὰ τ' ἔκλυσεν ἄσπετον ὕδωρ.
12 Οὐ Θεὸς (ὡς γὰρ ἔειπες) ὑπέρτατα δώματα ναίει
Ἀκροτάτῃ κορυφῇ πολυχανδέος Οὐλύμποιο
Τῆλε μάλ', ἢ ὕψιστος ὑπὲρ χθονὸς οὐρανός ἐστιν;
Ἀστέρας εἰσάνιδε, σφίσιν ὡς αἰπεινὰ κάρηνα

Γαίαν

CAP. XXII.

HUnc autem viciſſim allocutus eſt Eliphas Thamanites
Iratus: jam enim ipſum occupavit ira ingens:
Num Deo quis proderit peritâ mente,
Sicut vir, qui animo prudenti ornatus eſt,
Ipſe ſuâ ſapientiâ multùm adjuvatur & utilitatem-capit?
Qualis eſſet hæc voluptas Deo, ſi fueris juſtus?
Aut quod ei *adeò* magnum emolumentum immaculatæ tuæ
Etſi inculpatus ipſe fueris, & inculpata nôris? (viæ,
Aut quia tuam noxam metuit, & peſtilentia facinora,
Nè eum injuriâ-afficias, aut aliud quid impudentius agas,
Idcirco nunc te reprehendit, & in judicio adverſarius ſtetit?
Inepte, annon tuæ iniquitates innumeræ ſunt,
Immenſa nequitia, malitiáque infinita?
Nonne injuriáque oppreſſióq; *ad* ferreum cœlum pervenit?
Etenim inſolentiâ robuſtiſque manibus fretus
Temere at non ſecundùm ordinem fratris pignus-abſtuliſti,
Crudelis, neque ei decentem tribuiſti compenſationem:
Nudo veſtimenta abſtuliſti,hic.a.non habuit quo indueretur.
Viro autem laſſato ad potandum non præbuiſti aquam,
Non edulium jejuno: quod & longè durius eſt,
Defraudâſti ſitientem potu, eſurientémque cibo.
At ille ſanè occupavit terram, cujus vires erant maximæ,
Incoluítque,qui ſummum præ omnibus ſortitus eſt honorem:
Alios autem tu nòn curâſti in animo, nec moratus es.
Nec viduarum unquam curam-habuiſti, nec miſertus es
Orphanorum,quibúſque chari mortui ſunt parentes;
Eas verò inanes dimiſiſti, & horum brachium fregiſti.
Quamobrem te contorti laquei circundedêre
Undique, pedibúſque retia funeſta circumfuſa ſunt,
Et terror repentinus, & horrores animum percellunt;
Et tenebræ circumfuſæ, ut nè lumen ſolis
Oculis aſpicias, dulce lumen ſolis;
Et fluvii reſtagnantes, ſubmerſum autem te reddidit
Inundatio tumida, obruítque ingens aqua.
Nonne Deus (ſic enim dix'ti) ſupremas domos incolit
Summo vertice vaſti cœli.
Procul admodum, quà celſiſſimum ſuper terram cœlum eſt?
Stellas aſpice, iis quàm ſublimia capita

Γαῖαν ὑπερβεβαῶτι· Θεὸς δέ θ' ὑπέρτερος ἄστρων.
13 Πῶς ἂν οἶδε Θεός; πῶς ἔγνω; πῶς ἐνόησεν;
Ἦ νύ κεν ἀθρήσειε διὰ νεφέων ἐρεβεννῶν;
Ἤ τι διακρίνειε δι' ἠέρος ἀχλυοέσσης;
14 Ἦ μάλα που νεφέλῃ πεπυκασμένος οὐδὲν ὄπωπε,
Τῆλε δ' ἀπὸ χθονός ἐστι, βιβᾶς ἐπὶ κύκλον Ὀλύμπου.
15 Ἀλλ' οὐκ ἐφράσθης, καὶ σῷ ἐγκάτθεο θυμῷ
Οἶμον ἀείγνωτον, τὸν ἀτάσθαλοι ἄνδρες ἔβησαν,
Καὶ ὁδὸν εὐρύχορον, πάλαι ἣν ἐπάτησαν ἀλεῖται;
16 Οἳ τάχ' ἀμαλδύνονθ', ὡς ἄνθεα πάμπαν ἄωρα·
Τοῖς ἐπεὶ οὖν ποταμὸς πλήθων σκέδασε θέμεθλα
Χειμάρρους κατ' ὄρεσφι, καὶ ἄσπετος ὄμβρος ὄρωρεν,
Αὐτῇσι ῥίζῃσι κατήριπον, ἠδ' ὀλέκοντο.
17 Οὕνεκα τετλήκασι Θεῷ ἐριδαινέμεν ἄντην,
Καί μιν ἀποσυρίξαι ὀνειδίοις ἐπέεσσιν,
Ἔρρ' ἡμέων ἄπο θᾶσσον, Ὀλύμπιε, τίπτε δέ σου χρειώ;
Βάσκ' ἴθι, χάζεο νῶϊ, ἀναχώρει, πολλὸν ὀπίσσω·
Ἀλλά γέ τι πλέον ἄν σφι Θεὸς καταθύμιον ἔρξῃ,
Εἰ δύναται τελέσαι γε, καὶ εἰ τετελεσμένον ἐστί;
18 Τοῖσι γὰρ ἄσπετον ὄλβον ἐνὶ μεγάροισιν ἔδωκε
Θεσπέσιόν τε πλοῦτον ἅλις δέ σφ'· αἱ δέ τ' ἀλωαὶ
Καρπῶν βεβρίθασι, δόμοι δ' ἔμπλειντο ἐάων.
Τῆλε δέ μοι βουλαί τε φυοίατο μήδεά τ' ἀνδρῶν
Δυσσεβέων, ἐπεὶ οὔ μοι ἅδε φρεσὶ μῆτις ἀλειτέων.
19 Ἦ κεν γηθήσαι ἀγαθός τ' ἀγαθοῖό τε παῖδες,
Ὅσσοι τ' εὐσεβέες μέγα κεν κεχαροίατο θυμῷ,
Ἄσβεστός τ' ἄρ ἐνῶρτο γέλως ἄνδρεσσι δικαίοις,
Ὡς ἴδον ἀφραδέας διὰ γαῖαν ὀϊζύοντας,
Σφῇσί τ' ἀτασθαλίῃσιν ὑπὲρ μόρον ἄλγε' ἔχοντας.
20 Ὧδε δέ τις εἴπεσκεν ἰδὼν ἐς πλησίον ἄλλον,
Ἡμέων οὔπω χρήματ' ἐκείρετο, λείψανα δ' αὐτῶν
Βρῶσε περιπροχυθεῖσα πυρὸς δηΐοιο ἐρωή.
21 Ἀλλ' ἄγε, λῆγ' ἔριδος, δάμασον μεγαλήτορα θυμὸν,
Μήτε σύ, Ἰώβ, ἤθελ' ἐριζέμεναι βασιλῆϊ
Οὐρανοῦ, ἀλλ' ἐπίηρα φέρειν, ἵνα μείλιχος εἴη·
Νῦν δ' οἱ ὁμίλησον φίλῳ ὥς, πιστ' ὅρκια τέμνων,
Ὄφρ' ἀγαθή σοι μοῖρα, καὶ αἴσιμα πάντα γένοιτο.
22 Τοῦ δὴ ἀπὸ στόματος δέξαι ζωαρκέα θεσμὸν,
Ἠδ' ἔπεα ζωῆς ὦκα, καὶ ἐν φρεσὶ βάλλεο σῇσιν,
Ἥ οἱ ἀπὸ γλώσσης μέλιτος γλυκίων ῥέει, αὐδήν.

Ἢν

Terræ supereminentia: Deus autem sublimior astris.
Quî ergò novit Deus? quî percepit? quî sensit?
Nunquid cernere-queat per nubes opacas?
Nunquid discernere-poterit per caliginem obscuram?
Sanè admodum alicubi nube involutus nihil vidit,
Longè autem à terra est gradiens super ambitum Olympi.
At non consideras, & in tuo reponis animo
Semitam valde notam, quam improbi homines iverunt,
Et viam latam, olim quam calcârunt scelesti?
Qui citò evanescunt, tanquam flores prorsus immaturi:
Quibus postquam fluvius inundans dissipavit fundamenta
Torrens de montibus, & vehemens imber ingruit,
Ipsis radicibus collapsi sunt, & perditi.
Quoniam ausi sunt cum Deo contendere coràm,
Et ipsum repellere contumeliosis verbis;
Abi à nobis ocyùs, Cælicola; quânam re tibi opus est?
Vade agè, converte nunc, & recede multùm retro.
Enimvero quid ampliùs iis Deus gratum facere-queat,
Si possit perficere, & si perfici potest?
Iis enim immensas opes in ædibus dedit,
Ingentésque divitias: satis autem ipsis: horreáque
Frugibus referta sunt, tectáq; repleta bonis.
Procul verò à me consiliáque sint curæ'que virorum
Impiorum, quandoquidē mihi non arridet animo astutia im-
Certè lætabitur bonus boníque filii, (proborum.
Quíque pii *fuerint*, valde gaudebunt animo;
Immensúsque ortus est risus viris justis,
Ut viderunt stultos per terram ærumnas tolerantes,
Suâque nequitiâ præter fatum tristia patientes.
Sic autem quis dicebat intuens in propinquum alium,
Nostræ nondum divitiæ consumptæ sunt, reliquias autem e-
Devoravit circumfusus ignis infesti impetus. (orum
Quin agè, desine à contentione, cohibe magnanimum spi-
Neque tu, Jobe, velis contendere cum rege (ritum,
Cœli, sed *cum eo* gratiam inire, ut clemens sit:
Nunc .a. cum eo consuetudinē habeas, ut cùm amico, fidelia
Ut bona tibi sors, & æqua omnia eveniant. (fœdera feriens,
Ejus jam ab ore recipe vivificam legem,
Et verba percipe ocyùs, & in animo repone tuo,
Quæ ejus à lingua melle dulcior fluit, orationem.

23 Εἰ δὲ πρὸς Ἀθάνατόν γε παλίντροπον ἴχνος ἐπείγῃς,
Στήσεαι ἀσφαλέως, δεδμημένος ὡς τὸ πάρος περ,
Τῆλε δ' ἀτασθαλίην ῥίψεις σέθεν ἐκ κλισιάων.
24 Χρυσὸν ἀπειρέσιον ταμιεύσεις, ὥστε κονίην,
Ἥ τε θέρους ὥρῃ πλείστη κεῖτ' ἀμφὶ κελεύθους·
Νηήσεις τ' ὄβρυζον ἄδην χαλίκεσσιν ἶσον·
Οἷς δέ θ' ἅλις κέαται ποταμοῖς ἐνὶ καλλιρόοισιν.
25 Ἀθάνατος σέθεν ἕρμα καὶ ἄσπετον ἔσσεται ἄλκαρ,
Χρυσός θ', ὅς μέγ' ἔρεισμα πέλει μερόπεσσι βροτοῖσιν·
Ἔσται σοι χρυσός τε καὶ ἄργυρος ἤλιθα πολλός.
26 Ἔνθα που ἀγλαΐῃ φρένα τέρψεαι, οὔλυμπόνδε
Ὄμματ' ἀειρόμενος, καί σε γλυκὺς ἵμερος ἕξει
Ἀθανάτου, ὃ δέ σοι μέλλει μέγα χάρμα γενέσθαι.
27 Λισσόμενος καλέσεις μιν, ὃ δ' ἐμμαπέως ἐπακούσει
Φωνῆς εὐχομένοιο, σὺ δ' εὐχωλὰς ἀποτίσεις.
28 Ἔμπεδον, οὐδ' ἅλιον ἔπος ἔσσεται, ὅττι κεν εἴπῃς,
Εἰ φρεσί τι κείνῃς, τόδε σοι τετελεσμένον ἔσται.
Ἀμφὶ δὲ σῇς λάμψει γλυκερὸν φάος ἀτραπιτοῖσιν.
29 Ὁππότε μυρία φῦλα βροτῶν ὑπερηνορεόντων
Κάππεσον ἐν κονίῃσι, Θεοῦ ὑπὸ χερσὶ δαμέντες,
Φήσεις, ὥς σε φίλα φρονέων Θεὸς ὑψόσ' ἄειρε,
Δῶκε δ' ἀείζηλον καὶ ὑπείροχον ἔμμεναι ἄλλων,
Ἐκπρεπέ' ἐν πολλοῖσι καὶ ἔξοχον ἡρώεσσιν·
Ὃς γὰρ ἀγηνορίῃσι πεποιθότα ῥεῖα χαλέπτει,
Αἰδοῖ μειλιχίῃ τε κεκασμένον ἄνδρα σαώσει.
30 Πολλάκι πατρίδα γαῖαν ἀμύμονες ἐνναετῆρες
Ἐκ μοίρης ἐρύσαντο δίκῃσί τε καὶ μύθει σοφῷ·
Καί νύ κε σὺ συγγενέων νήσου ἀπὸ λοιγὸν ἀμύνῃς
Σῇ τ' εὐεργεσίῃ καὶ ἀκηρεσίῃ παλαμάων.

ΚΕΦ. κγʹ.

1 ΤΟν δὲ μέγ' οἰμώξας ἀπαμείβετο δῖος Ἰώβος,
2 Ὤ μοι ἐγώ, ὅτι νῦν μοι ἀδευκὴς ἔπλετο μομφὴ
Πικρὴν ὀδυρομένῳ ὑπὲρ ἀλλήκτων ὀδυνάων.
Εἴ γ' ἀδινὸν στενάχω, καὶ δάκρυα μυρία λείβω,
Αὐτὰρ ἐμὸν στοναχῆς ἀδινώτερον ἕλκος ἐτύχθη·
Οὐ πίσα δάκρυα λείβω, ὅσων ἄχος ἄξιόν ἐστιν.
3 Εἴθ' εὕροιμι Θεόν, καὶ ἑὸν θρόνον εἰσαφικοίμην,
Ὡς ὄφελον στῆναι βηλοῦ ἐπὶ θεσπεσίοιο

Αὐτοῦ

Quod si ad Immortalem retrogradum vestigium urgeas,
Stabis firmiter, ædificatus ut antehac,
Procul verò iniquitatem projicies tuis è tentoriis.
Aurum immensum recondes sicut pulverem,
Qui æstivo tempore plurimus jacet circa vias:
Accumulabis autem obryzi affatim lapillis æquale,
Qui abundè jacent fluviis in limpidis.
Immortalis tuum columen & ingens erit præsidium,
Aurúmq; quod magnum fulcrum est mortalibus hominibus;
Erit tibi & aurum & argentum affatim copiosum.
Tum splendore in animo delectaberis, ad cœlum
Oculos attollens, & te dulce desiderium tenebit
Immortalis, is autem tibi magnum gaudium futurus est.
Orans invocabis eum, is autem extemplo audiet
Vocem precantis, tu autem vota solves.
Ratum, neq; irritum verbum erit, quodcunq; dixeris,
Si in animo quid statueris, hoc tibi perfectum erit.
Circáq; tuas splendebit dulce lumen semitas.
Quando innumeræ gentes hominum arrogantium
Ceciderunt in pulveribus, Dei sub manibus domitæ,
Profiteberis, quòd te benevolus Deus sursum extulit,
Deditq; conspicuum & eminentem esse præ aliis,
Excellentem inter multos & eximium heroas:
Qui enim insolentiâ fretum facilè deprimit,
Verecundiâ mansuetudinéq; ornatum virum servabit.
Sæpe natale solum inculpati incolæ
Fato eripuerunt justitiâ & fortitudine suâ:
Et fortè tu invisam ab insula pestem propulsare-queas
Tuâq; bonitate & integritate manuum.

CAP. XXIII.

HUic autē graviter ingemiscens respondit divinus Jobus,
Hei mihi! quoniam nunc mihi amarulenta fit querela
Acerbè lugenti præ continuis doloribus.
Etsi vehementer ingemo, & lacrymas infinitas fundo,
Veruntamen meum gemitu vehementius vulnus est;
Non tot lacrymas fundo, quot dolor dignus est.
Utinam invenire Deum, & ad ejus thronum accedere-que-
Utinam starem limine in cœlesti (am,

Ἀυτὸς εἰνὶ δίκῃ, ὄφρ' ἐντυνώαιμι θέμιστας.
4 Τῷ οἱ ἐειζέμθυαι πλαίην, καὶ νεικέσαι ἄντην,
Ἰθυῶαί τε λόγες, ἐπίων τε ἀπολύμθυ' ἀγῶνα,
Γλῶσσαν ἐλέγχοισιν πεπυκασμένος ἐμπεδομύθοις.
5 Εὖ ἄρα κε γνοίην ἔπεα φρεσὶν, ὅσσ' ἀγορεύοι,
Φραζοίμην τό γε θυμῷ, ὅ μοι κατεναντίον εἴποι.
6 Ἦ ῥά νύ μοι ἐείσειε Θεὸς δηλῷ ἀνθρώπῳ,
Κάρτεϊ ᾧ πίσυνος, χερσίν τε καὶ ἀλκὶ πεποιθώς;
(Ὤ μοι ἐγὼ, ἐπεὶ ὔ κέ τις οἱ σθένος ἰσοφαρίζοι)
Ὀυ θήν· αὐτὰρ ἔμοιγε μῦθος πολυθαρσὲς ἐνήσει
Ἄτρομον ἐν στήθεσσι, βίην ἀμέγαρτον ὀφέλλων.
7 Ἔνθά κέν οἱ κατὰ κόσμον ἐειδμαίνωσι δίκαιοι
Ἀμφαδὸν, ἱέμθυοι ἐπὶ ἴσοει πεῖραρ ἑλέσθαι.
Καί κεν ἐελποίμην νίκην καὶ κῦδος ἀρέσθαι
Ἐκ Θεοῦ, ὃς μετὰ πᾶσι δίκην ἰθύντατα εἶπεν.
8 Ἀλλ' ὤμοι δύστηνος, ἐπεὶ Θεός ἐστιν ἄφαντος·
Πρόσσω ἔβην, ἀτὰρ ὔ μιν ἐσέδρακον· ἠδέ τ' ὀπίσσω,
Ἀλλ' ὐδ' ὥς δύναμαί μιν ἐν ὀφθαλμοῖσιν ὁρᾶσθαι.
9 Εἴτ' ἐπὶ δεξιὰ εἶμι πρὸς ἠῶ τ' ἠέλιόν τε,
Εἴτ' ἐπ' ἀριστερ' ἔγωγε ποτὶ ζόφον ἠερόεντα·
Ὀυ μιν ἐπὶ σκαιῇ, ὅθι μέρμερα ῥέξεν, ὄπωπα·
Ὀυδ' ἐπὶ δεξιτερῇ, τόθι γὰρ κεκρυμμένος ἐστίν.
10 Ἀλλ' ἔμπης σάφα κεῖνος ἐμὰς δεδάηκεν ἀταρπὺς,
Πάντα τ' ἀκηχεμένυ ἴδεν ἤθεα, καὶ νόον ἔγνω.
Ὣς ἐμὲ γὰρ δοκίμαζεν ἀΐζυος εἰνὶ καμίνῳ,
Ἐκ δ' εἶμι χρυσῷ ἴκελος πολὺ λαμπετόωντι,
Ὅς τ' εὖ παμφαίνῃ κεκαθαρμένος ἐν πυρὸς αὐγῇ.
11 Ἀστεμφέως ἑὸν ἴχνος ἐμοῖς ἐδίωξα πόδεσσιν,
Ἴχνεσιν ἰθυπόροισιν ἑὴν ἐφύλαξα κέλευθον,
Καὶ ποσὶν ἀκλινέεσσι, καὶ ὐκ ἀφάμαρτον ὁδοῖο.
12 Ὀυδέ μοι ἄψορρος κεφαλὴν ἀπεχάζετ' ἐφετμέων
Ἃς ἐπέτελλε Πατὴρ, ζάθεον δ' ἀπὸ θεσμὸν ἔθηκα.
Οἷά περ ἐν κόλπῳ κειμήλιον· ὅττι περ αὐτῷ
Ἦλθε διὰ στόματος, τόδε μοι φερτερέστερόν ἐστιν
Ἠὲ μέρος σίτοιο, τό μοι ἐπέοικε νέμεσθαι,
Ἠδὺ μέρος σίτοιο, καὶ ἄλφιτα, μυελὸς ἀνδρῶν.
13 Ἀλλ' ὐκ ἐστιν ἀνὴρ θείων μηδέων ἀφραδής·
Ὀυδέ τις ἄτρηκτον, τὸ Θεὸς φρεσὶν ᾗσι μενοινᾷ,
Ὀυδ' ἄλλον θήσει· ὁμὸς οἱ νόος, ἠδ' ἴα βυλή·
Ἔρξεν ὅπως ἐθέλει καί οἱ φίλον ἔπλετο θυμῷ.

Τῦπ

Adversarius in judicio, ut ordinarem causam.
Utique cum eo contendere auderem, & litigare coràm,
Dirigeréq; sermones, verborúmq; subire certamen,
Linguam argumentis munitus firmis.
Bene equidem scirem verba in animo, quæ loqueretur,
Perpenderem id in mente, quod adversùm me diceret.
Nunquid mecum certabit Deus misero homuncione,
Robore suo fretus, manibúsque & viribus confisus?
(Hei mihi, quandoquidem nemo cum illo viribus comparari
Non certè: verùm mihi robur audax immittet, (queat!)
Intrepidam in pectoribus vim magnam adaugens.
Ibi cum eo secundùm ordinem contendere-queant justi
Propalam, cupientes sub arbitrio litem dirimere.
Et tum speravero victoriam & gloriam consequi
A Deo, qui inter omnes judicium rectissimè pronunciavit.
At heu me infelicem, quippe Deus nusquam apparet:
Antrorsum ivi, sed non illum aspexi; etiam & retrorsum,
At neq; ità possum illum oculis videre.
Sive ad dextram vado ad aurorámq; solémque,
Sive ad sinistram ego ad occasum obscurum;
Non illum juxta lævam, ubi strenua fecit, conspexi,
Nec juxta dextram, ibi enim absconditus est.
Veruntamen liquidò ille meas compertas-habuit vias,
Omnésque mœrentis vidit mores, & mentem novit.
Postquam enim me exploraverit calamitatis in camino,
Exibo auro similis multùm fulgenti,
Quod bene rutilaverit purgatum in ignis flamma.
Firmiter ejus vestigium meis pressi pedibus,
Gressibus directis ejus servavi semitam,
Et pedibus non-declinantibus, & non aberravi à via.
Nec mihi retrogradum cor recessit à mandatis
Quæ præcepit Pater, divinam verò legem reposui
Veluti in sinu thesaurum: quicquid ejus
Processerit ex ore, id mihi satius est
Portione cibi, quam mihi convenit distribui,
Suavi portione cibi, & farinâ, medullâ hominum.
At non est homo divinorum consiliorum impeditor,
Nec quis irritum, quod Deus mente suâ molitur,
Nec inane reddet: Idem illi animus, atq; idem consilium:
Fecit ut vult, & sibi jucundùm est animo.

14 Τοῦτο γὰρ ἐξετέλεσσε, τό μοι πεπρωμένον ἦεν·
Ἦτοι πολλὰ τοιαῦτα παραὶ ἔρ ἐστὶ καὶ ἄλλα.
15 Τοὔνεκά με τρόμος εἷλεν, ἐὸν λεύσσοντα πρόσωπον·
Ὡς ἴδον, ὡς ῥίγησα, φόβος μ' ἔχεν εἰσορόωντα.
16 Ἦ γάρ μοι κραδίην Θεὸς ἐν στήθεσσιν ἔλυσεν,
Δάκρυσί τε στοναχῇ τε καὶ ἄλγεσι θυμὸν ἔτηξεν·
Ἀθάνατός μ' ἐτάραξεν, ὅου κράτος ἐστὶ μέγιστον.
17 Οὕνεκ' ἄρ' οὐκ ἀπόλωλα, πάρος τάδε ἔργα γενέσθαι,
Αὐτίκα, πρὶν νεφέλη μοι ὀϊζύος ἦλθε μέλαινα,
Ἄτης τε στυγερὴν ἴδον ὀφθαλμοῖσιν ὀμίχλην.

ΚΕΦ. κδ'.

1 ΤΙ'πτ', ἐπεὶ Ἀθάνατος καιροὺς εὖ οἶδεν ἅπαντας,
Μοῖράν τ' ἀμμορίην τε καταθνητῶν ἀνθρώπων,
Ἀλλ' ἔμπης κακὸν ἦμαρ ἐν ᾧ πίσεσθ' ἀλείτας
Μέλλει, ἀνὴρ οὐκ ἔγνω ἐνὶ φρεσὶν, οὐδ' ἐνόησεν,
Οὐδ' εἴ τις θεὸν οἶδε, καὶ ἅζεται ᾧ ἐνὶ θυμῷ;
2 Ὃς μὲν ὅρους κινεῖ πολυληΐου ἀνδρὸς ἐν ἀγρῷ,
Ὃς δὲ βίῃ ἐλάσας ἀλλότρια πώεα βόσκει.
3 Ἄλλοι δ' ὀρφανικῶν ὄνον ἤλασαν, οὐδ' ἔπι φειδὼ,
Καὶ βόα χηράων ἀμμορηνῶν ἠνεχύρασαν.
4 Ἠδ' ὕβρει εἴκοντες ὑπερβασίῃ τ' ἀλεγεινῇ,
Τετρεμμένους πενίῃσιν ἀπεστυφέλιξαν ὁδοῖο.
Κεκρύφαται δὲ πτωχοὶ ὁμοῦ ὑπὸ κεύθεσι γαίης
Τοῖσι βιαζόμενοι· μάλα γὰρ χλωρὸν δέος ᾕρει.
5 Ἐκ δ' ἴσαν ἐμμεμαῶτες ἐπὶ σφέτερ' αἴσυλα ἔργα,
Νηλεέες ἐν στήθεσσι καὶ ἄγριον ἦτορ ἔχοντες,
Ἀγροτέροισιν ὄνοισιν ἀλίγκιοι, οἵ τ' ἐν ἐρήμῳ
Ἐξ ἄντρων θορέουσιν ἅμ' ἠοῖ φαινομένηφιν,
Εἴπου κύρμα κιχεῖεν, ὅ σφιν καταθύμιον εἴη·
Καί σφιν ἔρημος ἐδωδὴν πόρεν καὶ σφοῖσι τέκεσσι.
Τοῖοι ὑπερφίαλοι καὶ ὑπέρβιοι ὑβρισῆρες
Καππεδίαι λωτεῦντα καὶ ἀνδρῶν πίονα ἔργα
Πλάζοντ', ἀλλότριον βίοτον νήποινον ἔδοντες·
Κτήματα μὲν κέρσαν, πολλὴν δ' ἀπὸ ληΐδ' ἔλασσαν.
6 Ἔς τ' ἦλθον τέμενος βαθυλήϊον ἀλλότριόν περ,
Ἠμαν τ' ὀξείας δρεπάνας ἐν χερσὶν ἔχοντες·
Ἔς τ' ἦλθον σταφυλῇσι μέγα βρίθουσαν ἀλωὴν
Καλὴν, οὐ σφετέρην· μέλανες δ' ἀνὰ βότρυες ἦσαν·

Τὴν

Hoc enim perfecit, quod mihi decretum erat:
Sanè multa illiusmodi apud eum sunt & alia.
Idcirco me pavor cepit, dum ejus cernerem vultum;
Ut vidi, ut metui, timor me tenuit intuentem.
Certè enim mihi cor Deus in pectoribus dissolvit,
Lacrymísq; gemitúq; & doloribus animum liquefecit:
Immortalis me perturbavit, cujus vires sunt maximæ.
Quoniam non perii, antequam hæc opera fierent,
Statim, priusquam nebula mihi calamitatis advenerit atra,
Infortuniíq; horrendam viderim oculis caliginem.

CAP. XXIIII.

QUare, cùm Immortalis tempora sat novit omnia,
Fatúmq; & infortunium mortalium hominum;
Tamen malum diem, in quo puniturus est sceleratos,
Vir non novit in animo, neq; observavit,
Nec si quis Deum cognovit, & veneratur animitus.
Unus quidem limites movet locupletis viri in agro,
Alius verò vi abigens alienos greges pascit. (perârunt,
Alii autem orphanorum asinum abegerunt, neq; sibi-tem-
Et bovem viduarum infirmarum pro-pignore-abstulerunt.
Atque injuriæ cedentes iniquitatíq; gravi,
Afflictos egestate deturbârunt è via.
Occulti autem sunt pauperes simul sub penetralibus terræ
His oppressi: valde enim pallidus metus occupavit.
Exierunt autem incitati ad sua nefaria opera,
Crudele in pectoribus & ferox cor habentes,
Agrestibus asinis similes, qui in deserto
Ex antris proruunt quam-primum lucescit,
Sicubi prædam deprehendere-queant, quæ ipsis grata sit:
Et iis eremus escam præbet, & eorum proli.
Tales superbi & insolentes oppressores
Per campos florentes & hominum pinguia culta
Vagantur, alienum victum impunè edentes: (duxerunt.
Possessiones quidem vastârunt, multam autem prædam ab-
Intrarúntq; campum altæ-segetis, alienum licèt,
Metebántque, acutas falces in manibus habentes:
Intrarúntq; racemis valdè oneratam vineam,
Pulchram, non suam; nigri verò botri inerant;

Τὴν δὲ βίῃ τρυγόωντες ἔχον μελιηδέα καρπόν.
7 Ὅς τις γυμνὸς ἔῃ, οὐδ' οἱ ῥάκος ἀμφιβαλέσθαι,
Παννύχιόν μιν ἀφῆκαν ἀνείμονα χείματος ὥρῃ.
8 Τὸν δ' ὄμβρος κατέδευσεν, ὅταν λάβρον ῥέῃ ὕδωρ
Ῥοιζηδὸν καὶ ὄρεσφι κελαινῇ λαίλαπι θῦον,
Ὅς τ' ἐπεὶ οὐκ ἄλλην εὗρε ψύχεος ἀλεωρὴν,
Πέτρῃ ὑπὸ γλαφυρῇ εὗδεν βορέω ὑπ' ἰωγῇ,
Τῆς δ' ἔχετ' ἐμπεφυώς, ἵνα οἱ σκέπας ᾖ ἀνέμοιο.
9 Ὀρφανικὸν δέ τε παῖδα, φίλας ὅτε χεῖρας ὀρέξῃ
Ἡδύ τι μειδιόων ἐνὶ νηπιέῃ ἀλεγεινῇ,
Μαζοῦ ἀπεσπάσαντο καὶ ἐκ κόλποιο τιθήνης,
Νηλεὲς ἦτορ ἔχοντες· ἐνηχύρασαν δὲ πενιχρόν·
10 Οὐδ' αὐτῷ τι διδοῦσι ῥάκος, τό μιν ἀμφικαλύψῃ,
Γυμνὸν δ' ἐλθέμεναι, γυμνόν τ' εἰῶσι νέεσθαι.
Οἷσί θ' ὑπ' ἀργαλέου λιμοῦ φίλα γυῖα λέλυντο,
Καὶ καμάτῳ, τῶν δὲ ζωαρκέα δράγματ' ἀπηύρων
Σίνται, ἀμαλλάων ἵνα μηδ' ὑπονάιατ' ἔειδοι.
11 Οἱ δ' ἐν ἀλωῇσι λιπαρὰς τρυγόωσιν ἐλαίας,
Καὶ σταφυλὰς τραπέουσι φιλακρήτοις ἐπὶ ληνοῖς,
Ἀρνύμενοι μισθόν σφισι τ' αὐτοῖς καὶ τεκέεσσι σφῶν,
Οὔποτε πίνοντες πολυκαγκέα δίψαν ἄφεντο.
12 Ἔνθα δ' ἅμ' οἰμωγή τε καὶ εὐχωλὴ πέλεν ἀνδρῶν
Ὀλλύντων τε καὶ ὀλλυμένων· ῥέε δ' αἵματι γαῖα·
Τῶν ὕβρεις τε βίη τε σιδήρεον οὐρανὸν ἷκεν
Ἄορι θεινόντων, τῶν δὲ στόνος ὤρνυτ' ἀεικὴς
Καπτόλιν κταμένων· ὅμαδος δ' ἀλίαστος ὀρώρει.
Ἀλλ' οὐκ αἶψα Θεός γ' ἄτην τίνυσθαι ἔμελλεν,
Οὐδ' ἀεσιφροσύνην, εἶπερ τάδε ἔργα νοήσει.
13 Σχέτλιοι οὐκ ἴσασιν ὅπη φάος, οὐδ' ὅπη ἠώς,
Οὐδ' ὅπη ἠέλιος φαεσίμβροτος εἶσ' ὑπὲρ αἶαν,
Ἠέρι καὶ νεφέλῃ κεκαλυμμένοι· οὐδέ ποτ' αὐτοὺς
Ἠέλιος φαέθων ἐπιδέρκεται ἀκτίνεσσιν,
Οὐδ' ὁπότ' ἂν στείχῃσι πρὸς οὐρανὸν ἀστερόεντα,
Οὐθ' ὅταν ἂψ ἐπὶ γαῖαν ἀπ' οὐρανόθεν προτράπηται·
Ἀλλ' ἐπὶ νὺξ ὀλοὴ τέταται δειλοῖσι βροτοῖσιν.
14 Ἄνερ, ἄνερ, βροτολοιγὲ, μιαιφόνε, τειχεσιπλῆτα,
Καὶ σὺ πρὸ ἠελίοιο, πρὶν ἂν φανῇ ἄφθιτος ἠώς,
Ὄρνυσαι ἐκ λεχέων, κεχρημένον ἄνδρα φονεύσων,
Ἠΰτε δὲ κλέπτης ἀλάλησαι νυκτὸς ἀμολγῷ.
15 Μοιχὸς ὁ νυκτιπλανὴς δολερὸς ἐλέλιξεν ὀπωπὰς,

Ἡρ

Eam autem per-vim vindemiantes habebant dulcẽ fructum.
Qui nudus fuerat, neque ei panniculus, quo indueretur,
Totâ nocte eum dimiserunt sine-veste hyberno tempore.
Illum autem imber rigavit, cùm copiosa fluxerit aqua
Cum sonitu de montibus atro turbine ruens,
Qui quando non aliud invenit à frigore refugium,
Petra sub concava dormit boreæ sub tegmine,
Hanc autem tenet adhærens, ut ei munimentum sit à vento.
Orphanum autem puerum, charas cùm manus extendat
Suave quid subridens in infantia miseranda,
Ab ubere avulserunt vel è sinu nutricis,
Immane cor habentes: pignus autem acceperunt à paupere:
Neque illi ullum dant panniculum, qui ipsum tegat,
Nudum autem venire, nudúmq; sinunt redire.
Quibúsque gravi fame chara membra soluta sunt,
Et labore, ab iis almos manipulos abstulerunt
Noxii, *ut* nec manipulis frui-queant messores.
Qui autem in pomariis pingues vindemiant olivas,
Et uvas calcant meri amantibus in torcularibus,
Promerentes mercedem sibíque ipsis & proli suæ,
Nunquam bibentes valde-aridam sitim exemerunt.
Tunc verò simul ejulatus & insultatio erat virorum
Perdentium & pereuntium: fluebat autem sanguine terra:
Horum injuriáq; vísq; ad ferreum cœlum pervenit (randus
Gladio percutientium, illorum .a. gemitus excitabatur mise-
Per urbem vulneratorum; tumultus autem ingens ortus est.
Verùm non statim Deus noxam puniturus erat,
Neque stultitiam, etsi hæc opera observaverit.
Improbi non nôrunt ubi lux, aut ubi aurora,
Aut ubi sol hominibus-affulgens vadit super terram,
Caligine & nebulâ tecti: neque unquam eos
Sol lucidus aspicit radiis,
Nec quando progreditur ad cœlum stellatum,
Nec quando rursus ad terram de cœlo defertur;
Sed nox perniciosa superfusa est miseris mortalibus.
Vir, vir, homicida, inquinate-cæde, murorum-destructor,
Et tu ante solem, priusquam appareat immortalis aurora,
Surgis è lecto, egenum hominem occisurus,
Veluti autem fur erras mediâ nocte.
Mœchus noctivagus dolosos torsit oculos,

Ἧστο δ' ἐνὶ μεγάροισι πεπληγμένος, εἰσόκε δύῃ
Οὐρανοῦ ἀγλαὸν ὄμμα, φίλος δ' ἐπὶ ἕσπερος ἔλθῃ,
Ἕλκων νύκτα μέλαιναν ἐπὶ ζείδωρον ἄρουραν.
Ἦμος δὲ κνέφας ἦν, σκιόωντό τε πᾶσαι ἀγυιαί,
Φῇ ῥ' ὡς οὔτι μιν ὄμμα διαδράκοι ὀξύτατόν περ,
Τοίῃ γὰρ νεφέλῃ κεκαλυμμένος εὔχεται εἶναι.
16 Ἄλλοι μὲν (Τέχναι δὲ κακῶν πολυμήχανοί εἰσι·
Πάσας δ' οὐκ ἂν ἐγὼ μυθήσομαι, οὐδ' ὀνομήνω,
Οὐδ' εἴ μοι δέκα μὲν γλῶσσαι, δέκα δὲ στόματ' εἶεν)
Ὀρφναίην ἀνὰ νύκτα διωρύξαντο μέλαθρα,
Ἅσσα πάρος σφι καθ' ἦμαρ ἕλωρ παρεξέλοντο γλυφέεσσι.
Οὐ φιλέουσι φάος, σκότεος δέ τε ἵμερος αἱρεῖ.
Ἄλλοις μέν ῥ' ἀέκουσιν ἔδυ φάος, αὐτὰρ ἐκείνοις
Ἀσπασίη τρίλλιστος ἐπήλυθε νὺξ ἐρεβεννή.
17 Ἥ τ' ἄλλοισι φάος τερψίμβροτον ἤγαγεν ἠώς,
Ἐχθρὴ τοῖσι πέλει, σκιὴ ὡς θανάτοιο μέλαινα.
Εἰ δέ τις ὀφθαλμοῖσιν ἴδοι, ἢ ἔργα πύθοιτο,
Πορφύρεον δ' ἄρα τούς γε νέφος θανάτοιο κάλυψεν,
Ἀχλυόεις τε φόβος δῦνε φρένας ἀμφιμελαίνας·
Ἔδδεισαν μὲν ἐπιζαφελῶς, χάζοντο δ' ὀπίσσω·
Ὡς ὅτε τίς τε δράκοντα ἰδὼν παλίνορσος ἀπέστη
Οὔρεος ἐν βήσσῃς, ὑπό τε τρόμος ἔλλαβε γυῖα·
Ὡς οἱ μὲν ῥίγησαν, ἐπεί κέ τις ἀθρήσειεν.
18 Αἰνά τε δειδιότες φύγαδ' ἐμνώοντο ἕκαστος,
Λαιψηροῖς ὑδάτεσσιν ἐοικότες ὦκα ῥέουσι.
Τῶν δέ τε μοῖραν ὅλην καὶ κτήματα πάντ' ἐπὶ γαῖαν,
Ὅσσα σφιν πάρος ἔσκε, κακὴ ἀπόλεσσεν ἐπαφή,
Εἷλέ τε, καὶ ἐκέδασσεν ἄφαρ δυσπαλῆτις ἐριννύς.
Οἰοπόλοι δ' ἄρα τοίγ' ἀλόωνται νόσφιν ἀπ' ἄλλων,
Οὐ χρεὸν εἰσοιχνεῦσι βροτῶν, οὐ πίονα ἔργα
Ἀμφαδίην, οὔτ' οἶμον ἀλωάων ἐριθηλέων.
19 Ὡς χιόνα ψυχρήν, ἢ ἐξ ὕδατος κρύσταλλον
Αὐχμὸς καὶ θέρμη, τάφος ὣς κατέμαρψεν ἀλείτην.
20 Γαστήρ, ἥ μιν ἔτικτε, λελασμένη ἔσσεται αὐτοῦ,
Τοῦ καὶ τεθνειῶτος ἰδ' ἐν κονίῃσι τεθέντος
Τεύξουσι σκώληκες ἐν ἔγκασι δαῖτα θάλειαν,
Δημὸν ἐρεπτόμενοι, ἐπινεφείδιον κείροντες.
Ὤλεθ' ἵν' οὐδ' ὄνομ' αὐτοῦ ἐν ἀνθρώποισι λίπηται,
Οὐδέ οἱ ὀψιγόνοισι πάρα μνημήϊον ἔσται.
Ῥήγνυθ' ὑπερβασίῃ, δρυσὶν ἰκέλη, ἅς ἐν ὄρεσσι

Συ

Sedit autem in ædibus expectans, donec occiderit
Cœli splendidus oculus, amicúsque hesperus supervenerit,
Trahens noctem nigram in almam terram.
Quando autem tenebræ erant, obumbrabantúrq; omnes viæ,
Putat, quòd nullus oculus eum cernet, acutissimus licét;
Tali enim nebulâ obtectum se gloriatur esse. (narum sunt:
Alii quidem (Technæ verò malorum multarum-machi-
Omnes autem non ego dixero, neque nominavero,
Etiamsi mihi decem linguæ, decémque ora essent.)
Tenebricosam per noctem perfoderunt domos,
Quas priùs sibi interdiu prædam elegerunt esse.
Non amant lucem, tenebrarum verò *eos* desiderium capit.
Aliis quidem invitis occidit lumen, sed iis
Grata multoties-rogata venit nox obscura.
Quæque aliis lucem mortales delectantem duxit, aurora
Invisa his est, umbra velut mortis nigra.
Quòd siquis oculis aspiciat, aut opera rescirscat,
Densa certè eos nubes mortis texit;
Caliginosúsque timor subiit præcordia nigra:
Metuerunt quidem vehementer, recesserúntque retro.
Ut cùm quis draconem conspicatus resiliens fugit
Montis in saltibus, tremórq; occupavit artus:
Sic hi quidem horruerunt, postquam quis *eos* conspexerit.
Gravitérque metuentes fugam cogitârunt unusquisque,
Velocibus undis similes ocyùs fluentibus. (terram,
Eorum verò sortem omnem & possessiones cunctas super
Quæcunque ipsis priùs fuerunt mala perdet execratio,
Occupátq; & dissipat citò sæva erinnys:
Solitarii autem hi vagantur seorsum ab aliis,
Non cœtum ingrediuntur hominum, non pinguia sata
Propalam, nec viam vinearum florentium.
Sicut nivem frigidam, aut ex unda glaciem,
Æstus & calor, sepulcrum sic celeriter opprimit peccatorem.
Uterus qui ipsum peperit, oblitus erit ejus,
Cujus etiam mortui & in pulveribus positi
Apparabunt vermes in visceribus convivium lautum,
Adipem rodentes, *&* renibus-obtensum carpentes.
Periit, (ità) ut nec nomen ejus inter homines relinquatur,
Neque ei apud posteros monumentum erit.
Frangitur iniquitas, arboribus similis, cùm in montibus

Simul

Σιώ τ' εὖρός τε, νότος τ' ἔπεσε, ζέφυρός τε δυσαής·
Αἱ δὲ πρὸς ἀλλήλας ἔβαλον ταναήκεας ὄζους
Ἠχῇ θεσπεσίῃ, πάταγος δέ τε ἀγνυμενάων.
21 Ἡ δὲ γυνὴ στεῖρ' ἔσκε, καὶ οὐκ εἰδυῖα τόκοιο,
Τὴν ῥα βίῃ ῥέξας τεύχεσκεν ἀπηνέϊ θυμῷ
Σχέτλιος, αἰὲν ἀλιτρός, ἐφυβρίζεσκε δὲ χήρην,
Καὶ κακὰ πόλλ' ἔρδεσκεν ὅσ' οὐ σύμπαντες οἱ ἄλλοι.
22 Ῥυστάζει βαρέως ὃ κάρτεϊ ὥς γ' ἀνέστη,
Οὔτις δηθὰ πέποιθεν ἐπὶ ζωοῖσι μετεῖναι,
Ἔλπετο δ' ὡς τότε οἱ θανάτῳ εἵμαρτο ἁλῶναι
Ἀργαλέῳ, ἐπεὶ ὅγε μαίνεται οὐκέτ' ἀνεκτῶς.
23 Εἰ δ' οἱ δῶκε θεὸς σόον ἔμμεναι, οὐδ' ἀπολέσθαι,
Εὔκηλόν τε μίνυνθα καὶ ἀρτεμέα ζώοντα,
Ἀλλά γε καὶ μετέπειθ' ἄτην καὶ σχέτλια ἔργα
Τίννυθ' ὑπόδρα ἰδών, μάλα τ' ἔκδικον ὄμμα πιταίνων.
24 Τυτθὸν ἀείρονται, πάντων δὲ θ' ὑπέρτεροί εἰσι
Δυσσεβέες, τάχα δ' αὖ κατερήριπον ἐν κονίῃσιν·
Οἴχονθ' ὥς τε καὶ ἄλλοι ὅσοι βροτοί εἰσ' ἐπὶ γαίῃ,
Πανσυδίῃ, νώνυμοι ἐν ἀνθρώποισιν ἐόντες,
Ἀκλειεῖς τεθνᾶσι, Θεὸς δ' ἐδρέψατο κῦδος,
Ὡς ὅτε τις σταχύων ἀποκόψῃ ἄκρα κάρηνα.
25 Ἀλλ' εἰ τοῦτ' οὐκ ἔστιν ἐτήτυμον, ὡς ἀγορεύω,
Τίς θήν μοι τὸν μῦθον ὀνόσσεται, ὅσσοι ἑταῖροι;
Ἠὲ πάλιν ἐρέει; τίς ἐν ὕμμι ψεῦδος ἐλέγξει,
Δείξει τ' εὐρεπέως, ὡς οὐ πεπνυμένα βάζω;

ΚΕΦ. κεʹ.

1 ΤΟὺν δὲ μέγ' ὀχθήσας Σαυχαῖος ἀμείβετο Βελδάδ,
2 Οὐλύμπου βασιλεύς, ὃς ὑπέρτατα δώματα ναίει,
Πάντων μὲν κρατέει μοῦνος, πάντεσσι δ' ἀνάσσει,
Κοίρανος ὑψιμέδων τε πέλει, μήστωρ τε φόβοιο,
Οἷος δ' ἀτρέμας ἧσται ἐφ' ὑψηλοῖσι θρόνοισι,
Πάντα δ' ἐν εἰρήνῃ διέπει στρατὸν οὐρανιώνων.
3 Ἦ ῥά τις ἐστὶν ἀριθμὸς ἐπουρανίων στρατιάων;
Ἠὲ τίς ἐσθ' ἐπὶ γαῖαν, ἐφ' ὃν Θεὸς οὐκ ἀνέτειλεν
Οὐρανόθεν γλυκερόν τε φάος καὶ ἐπήρατον αὐγήν;
4 Πῶς οὖν δειλὸς ἀνὴρ ὅσιος Θεοῦ ἄντα φανείη,
Ὅς τε θνητὸς ἔῃ, θνητὴ δέ ἑ γείνατο μήτηρ;
Αἴκε Θεῷ ἐρίσῃ, πῶς ἐν δίκῃ ἔσσετ' ἀμύμων;

Ἀλλ'

Simul eurúsq; notúsq; ingruit, zephyrúsq; graviter-ſpirans:
Hæ autem inter ſe concutiunt extenſos ramos
Sonitu immani; fragor autem *fit* fractarum.
Quæ autem mulier ſterilis fuit, & neſcia partûs,
Eam violentiæ impotens vexavit immiti animo
Durus, ſemper peccans, injuriâ autem affecit viduam,
Et mala multa patrabat, quot non univerſi alii.
Per-vim-trahit ſtrenuos ſuo robore: poſtquam hic ſurrexe-
Nemo diu confiſus eſt ſe ampliùs vivis interfuturum, (rit,
Expectat autem quòd ſibi morte decretum eſt occupari
Triſti: quandoquidem hic furit non ampliùs tolerabiliter.
Quòd ſi ei det Deus ſalvum eſſe, nec perire,
Securúmq; paululum, & incolumem viventem,
Nihilominùs poſtea noxam, & ſcelerata opera
Punit torvè intuens & admodum vindicē oculum intendens.
Paululum exaltantur, omnibúsque ſuperiores ſunt
Impii, ſtatim verò collapſi ſunt in pulvere;
Abeunt ſicut & alii, quotquot mortales ſunt ſuper terram,
Prorſus, ignobiles inter homines exiſtentes,
Inglorii moriuntur; Deus autem decerpſit gloriam,
Sicut cùm quis ariſtarum amputaverit ſumma cacumina.
Quod ſi hoc non ſit verum, ut dico,
Quis mihi ſermonem reprehendet, quotquot *eſtis* ſocii,
Aut contradicet? quis inter vos mendacium redarguet,
Oſtendétq; manifeſtè, quòd non prudentia loquor?

CAP. XXV.

HUic autē valde indignatus Sauchæus reſpondit Bildad,
Cœli rex, qui ſupremas domos incolit,
Omnes quidem ſuperat ſolus, omnibúsq; imperat,
Princeps altipoténsq; eſt, dúxque terroris,
Solus verò quietè ſedet ſuper excelſum thronum,
Omnémque in pace regit exercitum cœlicolarum.
Num quis eſt numerus cœleſtium exercituum?
Aut quis eſt in terra, ſuper quem Deus non oriri-fecit
Cœlitus dulcémque lucem, & gratum jubar?
Quomodo igitur miſellus homo juſtus coram Deo appare-
Qui & mortalis fuerit, mortalíſq; eum genuerit mater? (ret?
Si cum Deo contendat, quomodo in judicio erit inculpatus?
Verùm

5 Ἀλλ' ἴδε τείρεα πάντα, τά τ' οὐρανὸς ἐστεφάνωται·
Ἀστέρες ὡς λαμπροί, ὡς αἰγλήεσσα σελήνη
Ἄμμι βροτοῖσι δοκεῖ; ἐν δ' ὀφθαλμοῖσι Θεοῖο
Ἀστέρες οὐ λαμπροί, οὐδ' αἰγλήεσσα σελήνη·
Πολλὰ γάρ οἱ, ὦ Ἴωβε, τὰ καλ' οὐ καλὰ πέφανται.
6 Πῶς οὖν ἄνθρωπος, σκώληξ ὃς δειλὸς ἐτύχθη;
Ἢ παῖς ἀνθρώπου, σκώληξ ὃς δειλὸς ἐτύχθη;

ΚΕΦ. κϛ'.

1 ΤΟὺν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα πολύτλας δῖος Ἴωβος·
2 Ὦ πόποι, ἦ μάλα δεινὸς ἀνήρ τε λιγύς τ' ἀγορητής·
Ὡς σύ γ' ἀνίκιον ἄνδρα τεοῖς ἐπέεσσιν ὄνησας,
Καὶ ὀλιγοδρανέοντι τῷ οὐ μένος, οὐδέ τις ἀλκή,
Σῇς ὑποθημοσύνῃσι βίην καὶ κάρτος ἐνῆκας;
3 Ὡς σύ γ' ἐν ἀφραδέεσσι πέλοις βουληφόρος ἀνήρ,
Τοῖσί τ' ἀλεξίκακον καὶ ἀμύμονα μῆτιν ὑφαίνοις;
Ὡς ἤδη μάλα πᾶσαν ἀληθείην κατέλεξας.
4 Καὶ τίνι ταῦτα λέγεις; τίνος αὖ κεκαφηότα θυμὸν
Ζωγρεῖς; τίς δ' ἀμπνύνθη, ἐπεὶ σὸν μῦθον ἄκουσε;
5 Καὶ γὰρ ἐγὼ σάφα οἶδα, ὅ οἱ σθένος οὐκ ἐπιεικτόν·
Οὐδ' ἄρα μοῦνον ὕπερθεν, ἐν αἰθέρι καὶ νεφέλῃσιν,
Ἀλλά γε καὶ ὑπένερθεν, ἐν ὕδασιν ἠδὲ θαλάσσῃ;
Πάντων κοιρανέει· νέκυες κατατεθνειῶτες,
Οἵ θ' ἁλὸς ἀτρυγέτοιο μυχοίτατα βένθεα ναῖον,
Αὖτις ἀνεπλάσθησαν ὑφ' ὕδασι τοῖο ἕκητι.
6 Τῷ δὲ μυχοὶ ἀΐδαο, καὶ οἰκία δεινὰ πέφανται
Σμερδαλέ', εὐρώεντα, τά τε στυγέουσι περ ἄλλοι.
Ῥεῖα δ' ἀείζηλοι οἱ ἐριννύες ἐν νεκύεσσι
Φαίνοντ' ἐξ ἐρέβεσφι, χάνεν δέ τε τάρταρος εὐρύς,
Αὐτόμαται δὲ πύλαι μυχὸν οὐλομένοιο βερέθρου
Ἔδδεισεν δ' ὑπένερθεν ἄναξ ἐνέρων Ἀϊδωνεύς,
Δείσας δ' ἐκ θρόνου ἆλτο, καὶ ἴαχε, μή οἱ ὕπερθε
Γαῖαν ἀναρρήξειε Πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε.
7 Ὃς βορέην ἐπέτασσεν ὑπὲρ κενὸν, ὑψόθι γαῖαν
Οὐδενὸς ἐκκρεμάσας, ἡ δ' ἴσαται αὐτοθέμεθλος,
Ἡ, σι βενθοσύνῃσι διαμπερὲς εὖ ἀραρυῖα.
8 Ὕδατα δ' ἐν πυκινοῖσιν ἑοῖς νεφέεσσιν ἔδησεν,
Οὐδέ ποτ' ἐρράγη νεφέλη βεβριθυῖα περ ἔμπης,
Τοσσοῦτόν τε βάρος φορέουσ' ἐγκύμονι κόλπῳ.

Βηλοῦ

Verùm aſpice ſidera omnia, quæ cœlum comprehendit:
Stellæ quàm lucidæ, quàm ſplendida luna
Nobis mortalibus videtur! in oculis verò Dei
Stellæ non lucidæ, nec ſplendida luna:
Multa enim ei, ô Jobe, quæ pulchra ſunt *aliis*, non pulchra
Quomodo ergò homo, vermis qui miſer eſt? (videntur.
Aut filius hominis, vermis qui miſer eſt?

CAP. XXVI.

ILli reſpondit deinde patiens divinus Jobus,
Papæ, certè admodum gravis vir, ſuavíſq; orator!
Ut tu debilem virum tuis verbis juviſti,
Et languenti, cui nec ſpiritus, nec ullum robur,
Tuis monitis vim & fortitudinem inſpirâſti?
Ut tu inter ſtultos queas-eſſe conſiliarius vir,
Iíſq; ſalutare & inſigne conſilium texere?
Adeò jam prorſus totam veritatem enarrâſti.
Et cui iſta dicis? cujus denuò anhelantem ſpiritum (diit?
Vivificas? quis autem reſpiravit, poſtquam tuum ſermonē au-
Etenim ego apertè novi, quòd ei potentia *eſt* invicta:
Nec ſolùm supernè, in æthere & nubibus,
Sed etiam infernè, in aquis & mari,
Omnia gubernat: cadavera mortua,
Quæ maris infructuoſi penitiſſimas profunditates incolunt,
Iterum reformantur ſub undis ejus libitu. (ſunt
Ei autem penetralia inferni,& ſedes terribiles in-conſpectu-
Horrendæ, ſqualidæ, quas horrent alii.
Facilè autem conſpicuæ ei furiæ inter manes
Apparent ex erebo, hiátq; tartarus vaſtus,
Sponte autem ſuâ portæ crepuêrunt exitialis barathri,
Timuit autem ſubtus rex inferorum Lucifer,
Territus autem ſolio exiluit, & clamavit, nè ei deſuper
Terram reſcinderet Pater hominúmq; deorúmque.
Qui aquilonem extendit ſuper vacuum, ſurſum terram
De nihilo ſuſpendens; hæc autem ſtat per-ſe-habens-funda-
Suis ponderibus perpetuò bene compacta. (mentum,
Aquas verò in denſis ſuis nubibus ligavit,
Nec unquam finditur nubes gravata licèt uſquè,
Tantúmq; onus geſtans prægnanti gremio.

9 Βηλοῦ θεσπεσίοιο φαεινὸν κέκευθεν ὄμμα,
Ὃν θρόνον οὐκ ἀνέφηνε, νέφος δ' ἐπέτασσεν ἐπ' αὐτῷ·
Ἠέρα κάκχευεν πολλὴν, ἤχλυσε δ' ὄλυμπος.
10 Ὅς τε καὶ αἰγιαλὸν μεγάλῃ περίχευε θαλάσσῃ,
Κύμασι δ' ἕρκος ἔθηκε, τό τ' οὐ θέμις ἐστὶ περῆσαι,
Εἰσόκεν ἦμαρ νυκτὶ, καὶ ἤματι νὺξ ὑποείκῃ,
Φωτός τε σκότεός τε φέρῃ χαρίεσσαν ἀμοιβήν.
11 Ἀστερόεις δεδόνητο πόλος, καὶ κίονες ἄκροι
Οὐρανοῦ ἐκθαμβήσαν, ἑὴν τρομέοντες ὁμοκλήν.
12 Πόντον δ' ἦφι βίηφι διέσχισεν ἔνθα καὶ ἔνθα,
Οὗτα δ' ὑπερφιάλους φρεσὶ πευκαλίμῃσι πιθήσας.
13 Αἰθέρα δαίδαλλεν πολυϊδρείῃσι νόοιο,
Οὐρανὸν εὐπρεπέων ἑαῖς ποικίλμασιν ἄστρων·
Δεινὸν ὄφιν, μέγα σῆμα, πέλωρον, θαῦμα ἰδέσθαι,
Στρεβλὸν, πολυέλικτον, ἑῇς τεκτήνατο χερσί.
14 Καὶ τὰ μὲν ἔργα Θεοῦ· ὁ δ' ὑπέρτερος ἔπλετο φήμης·
Ὡς ὀλίγης μοίρας αὐτοῦ πέρι πυνθανόμεσθα.
Δεινὴ δὲ βροντὴ ὅτ' ἀπ' οὐρανόθεν σμαραγήσῃ,
Τίς σάφα γινώσκοι τί νύ οἱ μένος ἤθελε θεῖον;

ΚΕΦ. κζʹ.

1 Ἦ Ῥα βαρυστενάχων, οὔπω δέ τε λῆξ' ἀγορεύων,
Ἂψ δ' ὅγε λάζετο μῦθον, ἔπος τ' ἔφατ', ὤμοσέ θ' ὅρκον·
2 Οὐ μὰ Θεοῦ ζωὴν, ὃς ἀκήρατος ἄφθιτος αἰεὶ
Κάρτος ἄριστον ἔχει, δύναται δέ τε πάντα τελέσσαι,
Ὅς βουλήν μοι ὄλεσσε, καὶ ἐξέλετο φρένας ἐσθλάς,
Ἠδὲ νόον μοι πικρὸν ἐπὶ στήθεσσιν ἔθηκεν,
3 Οὔποτ', ἕως ζώω, καὶ ἔχω ζωαρκέα πνοιὴν,
Καί μοι θεσπεσίη μίμνει ἐν ῥίνεσσιν ἀϋτμὴ,
4 Οὔ τις ἀκούσει ἐμεῖο κακὸν ἔπος, οὐδ' ἀσύφηλον,
Οὐδέ τ' ἀτασθαλίη μοι ἀμείψεται ἕρκος ὀδόντων,
Οὔτινα κλεψινόοισι παραπλάγξω φρένα μύθοις,
Οὐδέ ποτε γλώσσης μειλίγμασιν ἠπεροπεύσω.
5 Οὐδὲ δικαιώσω ὑμέας· τόδε μηδὲ γένοιτο·
Οὐδέ τ' ἀπορρίψω μὲν ἀκηρασίην παλαμάων,
Εἰσόκε τεθναίην, καὶ μόρσιμον ἦμαρ ἐπέλθοι·
6 Ἀλλὰ δικαιοσύνης μὲν ἀπρὶξ ἔχομ', οὐδὲ μεθήσω·
Οὔ με κρυπταδίοις στυφελίξει συνείδεσιν ἦτορ,

Ἕως

Liminis divini ſplendidam detinuit faciem, (eum;
Suum thronum non revelavit, nubem autem expandit ſuper
Caliginem offudit multam, obſcuratum autem eſt cœlum.
Qui etiam littus magno circumjecit mari,
Fluctibus autem vallum poſuit, quod nefas eſt tranſilire,
Dum dies nocti, & diei nox ſucceſſerit,
Lucíſque tenebrarúmq; tulerit gratam viciſſitudinem.
Stellatus intremuit polus, & columnæ ſummæ
Cœli conterritæ ſunt, ejus metuentes increpationem.
Pontum ſuâ vi diſcidit hinc & illinc,
Sauciavítque ſuperbos mente prudenti fretus.
Æthera variegavit peritiâ mentis,
Cœlum pulchrorum induens pigmentis aſtrorum;
Dirum ſerpentem, ingens portentum, monſtrum, mirabilem
Tortuoſum, volubilem, ſuis fabricavit manibus. (viſu,
Et hæc quidem opera Dei: ille autem ſuperior eſt famâ;
Adeò exiguam portionem de illo audivimus:
Horrendum verò tonitru quando è cœlo fragorem-dat,
Quis certò novit quid ſibi mens velit divina?

CAP. XXVII.

DIxit graviter-ingemiſcens, nondũ .a. ceſſavit à concione,
Iterum verò ille cepit ſermonem, verbùmq; dixit, juravítque juramentum;
Per Dei vitam, qui incorruptibilis immortalis ſemper
Robur optimum habet, potéſtque omnia perficere,
Qui judicium meum perdidit, & abſtulit mentem ſanam,
Et animum mihi amarum in pectoribus poſuit,
Nunquam quoad vivam, & habeam vitale ſpiraculum,
Et mihi divinus maneat in naribus ſpiritus,
Quiſquam audiet ex me malum dictum, neq; ignominio-
Neque iniquitas mihi tranſibit ſeptum dentium, (ſum.
Nullius fallacibus ſeducam mentem ſermonibus,
Nec unquam linguæ blandimentis decipiam.
Neque juſtificabo vos, id verò abſit,
Neque abjiciam meam integritatem manuum,
Donec moriar, & fatalis dies veniat:
Sed juſtitiæ meæ mordicus adhæreo, neque dimittam:
Non me clandeſtinis inceſſet contumeliis cor,

Ἕως ποτ' ἔπι ζώω καὶ ὁρῶ φάος ἠελίοιο.
7 Ὃς δέ μ' ἀπεχθήσῃ, καὶ ὁ φίλα δήνεα εἴδῃ,
Καί μοι ἐναντίβιον, κακά τε φρονέων, ἐπορούσῃ,
Ἴση μοῖρ' αὐτῷ καὶ ἀτασθάλῳ ἀνδρὶ γένοιτο.
8 Τίς γὰρ ἔτ' ἐλπωρὴ σκολιόφρονος ἠπεροπευτέως;
Εἰ καί οἱ δεκάκις τε καὶ εἰκοσάκις τόσα εἴη,
Ὅσσα τέ οἱ νῦν ἐστι, καὶ εἴ ποθεν ἄλλα γένοιτο,
Ἤ νύ τι οἱ χραίσμῃ πλοῦτος πολὺς ἤματι κείνῳ,
Ὁππότ' Ἄναξ τ' ἀπὸ οἱ μελιηδέα θυμὸν ἕληται;
9 Ἦ ῥ' ἕο λισσομένοιο Θεὸς περίφρων ἐπακούσει;
Εὐχωλῇσιν ἑῇσι μάλ' ἵλαον οὖας ἐρείσει,
Ἄτη ὅτε συγερὴ χαλεπός τέ μιν δῖλος ἱκάνῃ;
10 Ἦ ῥα νυ χάρμα Θεὸς μέγ' οἱ ἔσσεται, ᾧ τε πεποίθῃ;
Τῷ δ' ἐπαγαλλόμενος φρένα τέρψεται ἤματα πάντα;
Φωνῇ τ' ἀλλήκτῳ ἱκέτης γε οἱ εὔξεται αἰεί;
11 Ὕμμι δ' ἐγὼ περίφρων ὑποθήσομαι, οὐδ' ἐπικεύσω,
Ὅσσα Θεοῦ κλυτὰ ἔργα, πάλαι τά τε χερσὶν ἔρεξε
Θαύματα, θεσπεσίης δείξω κειμήλια βουλῆς.
12 Εἰ δ' ὕμμες σάφα ἴστε, καὶ ὀφθαλμοῖσιν ἴδεσθε
Πάντα μάλ' ὡς ἐγένοντ' (ἐπεὶ οὐκ ἀδαήμονές ἐστε)
Τίπτ' ἔτι μαψιδίοισι φίλῳ ἐειδαίνεσθ' ἑταίρῳ;
13 Αὕτη μὲν τέλε μοῖρα κακῶν, καὶ θέσφατος αἶσα,
Καὶ τόδ' ἀπ' οὐρανόθεν λέλαχον γέρας ἄνδρες ἀγαυοί,
Οἵ τ' ἄλλους τεύχουσιν ὑπέρβιον ὕβριν ἔχοντες.
14 Τῶν εἴ τις λέκτροιο φίλοις δώροισι κέκαστο,
Καὶ πολύτεκνος ἔην, ἀλλ' ἔμπης γείνατο παῖδας
Αἰνομόρους, καὶ τούσδε μινυνθαδίους τέκε μήτηρ·
Ἢ γὰρ ἐνὶ πολέμῳ δηΐων ὑπὸ χερσὶ δαμέντες
Φασγάνῳ ἀμφήκει βεβλήαται, ἠδ' ὀλέκοντο,
Ἢ καὶ (ὃς οἴκτιστος θάνατος δειλοῖσι βροτοῖσι)
Λιμῷ τεθνήκασιν, ἐπεὶ σίτοιο χάτιζον.
15 Ἢν δέ τις οἱ περίλοιπος ἐν ὀψιγόνοισι γένηται,
Ἐς τάφον ἄκλαυτος καταβήσεται, οὐδέ τι χῆραι
Ἀμφ' αὐτῷ χύμεναι λίγα κωκύσουσι γυναῖκες·
Ὧδε δέ τις εἰποῦσα, καὶ ἐξάρχουσα γόοιο,
Ὤ μοι ἐγὼ δειλή, ὤ μοι δυσαριστοτόκεια.
16 Ἄργυρον εἰ συναγείρῃ ἀθέσφατον ὥστε κονίην,
Χλαίνας τ' ἠδὲ χιτῶνας, εὐνήτους τε τάπητας,
Καὶ πληθὺν ἐσθῆτος ἀπείριτον, ἠύτε πηλόν,
Ὃς πάσης ἐν ὁδοῖσιν ἀεὶ κέχυτ' ἤλιθα πολλός.

Ὃς

Quamdiu adhuc vivo, & video lumen solis.
Qui autem me oderit, & non amica consilia noverit,
Et mihi ex-adverso maláque cogitans insurrexerit,
Æqualis sors illi & improbo homini contingat.
Quæ enim superest spes obliquum-animum-habentis hy-
Etiam si ei decies, ac vicies totidem essent, (pocritæ?
Quot ei nunc sunt, & si alicunde alia accesserint,
Nunquid ei profuerint divitiæ multæ in illo die,
Quando supremus Rex ei dulcem animam eripiet?
Nunquid eum supplicantem Deus proclivis audiet?
Precibúsque ejus valde propitiam aurem inclinabit,
Damnum cùm infestum gravísque ei calamitas supervenerit?
Nunquid oblectamentũ Deus ei magnũ erit, cui confidat?
In nihilo autem exultans animitus delectabitur dies omnes?
Vocéque jugi supplicem se ei profitebitur esse?
Vos verò ego lubens docebo, neque celabo,
Quæ Dei præclara opera *sint*, olim quæ'que manibus fecit
Miracula, divini ostendam thesauros consilii.
Quòd si vos *ipsi* certò nôstis, & oculis vidistis (estis)
Omnia prorsus ut fiebant, (quandoquidem haud imperiti
Utquid adhuc inanibus *verbis cum* charo contenditis amico?
Hæc certè est portio malorum & fatalis sors,
Et hoc cœlitus nacti sunt præmium viri insolentes,
Quíque alios affligunt superbâ violentiâ freti.
Horum siquis lecti charis pignoribus ornatus sit,
Et abundet liberis, at certè genuit filios
Malo-fato, & eos brevis-ævi peperit mater:
Aut enim in bello hostium manibus subacti
Gladio ancipiti percussi sunt & periere;
Aut etiam (quæ miserrima mors *est* miseris mortalibus)
Fame mortui sunt, quandoquidem cibo caruere.
Quòd siquis ei superstes inter posteros fuerit,
In sepulcrum indefletus descendet, nec viduæ
Circa eum fusæ stridulè ejulabunt fœminæ,
Ità quæpiam dicens, & incipiens luctum, (*filium*!
O me miseram! ó me infausto-omine-enixam-optimum-
Argentum si congesserit immensum sicut pulverem,
Lænásque & tunicas, & bene-notos tapetes,
Et copiam vestimentorum infinitam, tanquam lutum,
Quod omnibus in viis semper spargitur admodum multum;

Ὅς κεν ἑτοιμάσσαιτο, πόνος δέ τ' ἀλγήεις ἐστί·
Οὐδ' εἰ χρυσώσειε πίσω ἀργυρέοιο τάλαντα,
Οὐδὲ τόσ' εἵματα καλά· Θεὸς γάρ οἱ ὄλβον ἀπήρας
Ἀνδράσιν ἰθυνόοις δώσει τάδε πάντα δίκαια.
18 Ὅσσα θ' οἱ ἀγλαΐηφι τετεύχατο δώματα καλά,
Χρύσεα, μαρμαίροντα, δοκεῖ δέ οἱ ἄφθιτα εἶναι,
Ἀλλὰ τὰ μὲν τ' ἀβληχρὰ πέλει, ὡς οἰκία σητὸς,
Ἠΰτε τε σταθμὸς ποιμνήϊος, ἀλιπόσωρος,
Ὅς τάχα που ἔριπε σμικρῆς ἀνέμου ὑπ' ἰωῆς.
19 Εὐκτήμων κατέλεκτο, πολὺς δέ οἱ ὄλβος ὀπήδει,
Ἔγρετο δ' ἐξ ὕπνοιο, καὶ οὐδέ τι οἱ σθένεν,
Ὀφθαλμοὺς ἀνέωξε, καὶ οὐδέ τι λοιπὸν ὄπωπεν.
Ἑσπέριος ἀφνειὸν λίπεν, ἠῶς εὗρε πενιχρόν.
20 Δείματά μιν κατέμαρψεν ἐπήτριμα, ἄλλο μετ' ἄλλο,
Ἠΰτε κύματα μακρὰ πολυφλοίσβοιο θαλάσσης,
Ἠδὲ κακαὶ διὰ νυκτὸς ἀνηρείψαντο θύελλαι.
21 Εὖρος ἐπασσύτερον μιν ἀφήρπασεν (ᾤχετο δ' αὐτὸς)
Τῆλέ τ' ἀπεσυφέλιξεν ἐρεμνῇ λαίλαπι θύων.
22 Λυγρὰ γὰρ πόλλ' ἐπὶ οἱ ῥίψει Θεὸς, οὐδ' ἐλεήσει,
Ἀσπάσιον κέν οἱ εἴη ἑὰς ὑπὸ χεῖρας ἀλύξαι.
23 Ἀνδρῶν εἰν ἀγορῇ χειρῶν κρότος αἰὲν ἐπ' αὐτῷ
Ὤρνυτ' ἀεικέλιος, πολλῶν δ' ἐπισυρισσόντων
Ἐξ ἑδέων μιν ἔκλεψε κατηφείη τε καὶ αἰδώς.

ΚΕΦ. κη'.

1 Ἀργύρῳ ἐστὶ μέταλλον ὑπὸ χθονὸς, ἧ ἀνορύχθη,
Καὶ χρυσῷ ἕδος ἐστὶν, ὃν ὕστερον ἐν χοάνοισι
Τέκτων ἀμφιπονεῖται ἰδυίῃσι πραπίδεσσι.
2 Μιν τέρσῃ ἐκ γαίης ὀλοὸν τέκος ἦλθε σίδηρος,
Ἐκ λίθου ἑλκόμενος χωνεύεται ἐν πυρὶ χαλκός.
3 Ἡ γὰρ θνητὸς ἀνὴρ πολυϊδρείῃσι νόοιο
Βῆ ῥ' ἐς ὑποχθονίους τε μυχοὺς, δῦ δ' ἔγκατα γαίης
Σμερδαλέ', ἀχλυόεντα, φάος τ' ἐνὶ κεύθεσιν ἧκε,
Χρήματα μαστεύων, καὶ πᾶν πολύτιμον ἐρευνῶν,
Ἢ χάλυβ', ἢ χαλκοῖο γονήν, ἢ σπέρματα χρυσοῦ
Τιμήεντας δ' ὑπένερθε λίθους, καὶ πάντα μέταλλα
Δεινοῦ ἐκ κόλποιο, καὶ ἐκ ψαμάθοιο βαθείης
(Τοῦτόν κεν φαίης σκιῇ ἐν θανάτοιο μελαίνῃ
Ἔμμεναι, ὅστις ὄρυξε τόσον χάνεν εὐρεῖα χθών)
Ἐξα-

Ille præparare queat, labor autem inutilis erit,
Neque ei proderunt tot argenti talenta,
Neque tot vestes pulchræ: Deus enim ei opes eripiens
Viris justis dabit hæc omnia distribuere.
Quæque ei splendidè extructa sunt ædificia pulchra,
Aurea, fulgentia, videntur autem ei immortalia esse,
At hæc quidem infirma sunt, quasi domicilia tineæ,
Velutíque stabulum pastorale vile,
Quod citò utique corruit exiguo venti flatu.
Locuples decubuit, multæque ei opes suppetebant,
Surrexit autem è somno, & nihil quicquam ei supererat,
Oculos aperuit, & nihil quicquam reliquum vidit.
Vesper divitem liquit, aurora invênit pauperem.
Terrores eum apprehenderunt crebri, alius post alium,
Sicut fluctus longi multisoni maris,
Et malæ per noctem abripuerunt procellæ.
Eurus ingruens eum abripuit (evanuit autem ille)
Procúlque amovit nigro turbine furens. (ferebitur,
Tristia autem multa super eum projiciet Deus, neque mi-
Gratum utique ei foret illius manus effugere.
Hominum in concilio manuum complosio semper contra
Orta est probrosa, multis verò exsibilantibus (illum
E sedibus eum sussuratus est mœror & pudor.

CAP. XXVIII.

ARgento est vena sub tellure, ubi effoditur,
Et auro locus est, quod postea in vasis-fusoriis
Faber elaborat peritâ mente.
Matre è terra perniciosa proles venit ferrum,
E lapide extractum conflatur in igni æs.
Certè enim mortalis homo prudentiâ mentis,
Intravit subterraneos specus, penetravit .a. in viscera terræ,
Horrenda, tenebricosa, lucémque cavernis immisit,
Divitias inquirens, & omne pretiosum scrutans,
Aut chalybem, aut æris venam, aut semina auri:
Pretiosos autem subtèr lapides, & omnia metalla
Vasto è sinu, & ex arena profunda
(Hunc certè diceres umbra in mortis nigra
Esse, qui fodit, adeò dehiscit lata terra)

Ἐξάγαγε προφόωσδε, τὰ δ' ἠελίου ἴδεν αὐγάς.
4 Εἰ δέ ποτ' ἐξαπίνης ὕδωρ ῥέεν ἔνδοθι βόθρου
Ὑψόσ' ἀναβλύζον, (σφαραγεῦντο γὰρ οὔθατα γαίης)
Εἴ τ' ἄλλως καὶ ὄρεσφιν ὀπαζόμενος Θεοῦ ὄμβρῳ
Χειμάῤῥους ἐπόρουσε, καὶ οὔπως ἔστι πόδεσσι
Στήμεναι ἀμφοτέροις, μινύθει δέ τε ἔργ' ἀνθρώπων·
Ἔνθ' ὀχετηγὸς ἀνὴρ ποταμὸν στόματ' ἄλλυδις ἄλλο
Τρέψεν ἐπισταμένως ὕδατος ῥόον ἡγεμονεύων,
Χερσὶ μάκελλαν ἔχων, ἀμάρης δ' ἐξ ἕρματα βάλλων,
Ἢ διὰ σωλήνων· τὸ δέ τ' ὦκα ῥέον κελαρύζει,
Κῦμα παλιῤῥόθιον, φθάνει δέ τε καὶ τὸν ἄγοντα.
5 Γαῖα φίλη φυέτειρα πέλει θρεψήνορος ἄρτου,
Τῆς δ' ὑπὸ νηδυΐοις ἀνερεύγεται ἐνδόμυχον πῦρ.
6 Σαπφείρων ἕδος εἰσὶ λίθοι ὑπὸ κεύθεσι γαίης
Μητέρος, ἣ πολύχρυσον ἔχει ἐνὶ γαστρὶ κονίην.
7 Ἔστι μὲν ἀτραπιτὸς τὴν οὔ τι ποτ' ὄρνεον οἶδεν,
Οὐδέ τι αἰγυπιὸς ἴδεν ὄμμασιν, ὅν ῥά τε φασὶν
Ὀξύτατον δέρκεσθαι ὑπουρανίων πετεηνῶν.
8 Τὴν ὁδὸν οὔτ' ἄρ' ἴσαν σκύμνοι χαροποῖο λέοντος,
Οὔτε λέων βλοσυρὸς στείβει δεινοῖσι πόδεσσι·
Τὴν δ' ἐπάτησεν ἀνὴρ γαίης κειμήλια διφῶν.
9 Ὅς τ' ἐπεὶ δὴ θησαυρὸν ἐέλπετο νέρθεν ἐόντα,
Πέτραις ἐδνοπάλιξε, βίῃ καὶ χερσὶ πεποιθώς,
Πέτρας ἐστρεφέλιξε, κατέστρεψεν δὲ κάρηνα
Ἠλιβάτων ὀρέων, τὰ δὲ ῥιζόθεν ἐξερειπόντα
Κάππεσε ῥοιζηδὸν, βουνοὶ δ' ἀνεκυμβαλίαζον.
10 Ἐν σκοπέλοισι μέσοις ποταμοὺς βαθυδινήεντας
Ὤρυξε, πᾶν πολύτιμον ἐὸς τ' ὀφθαλμὸς ὄπωπεν.
11 Εἴργει πληθόντων ποταμῶν ἀλεγεινὰ ῥέεθρα.
Ἰσχανάᾳ μέγα κῦμα, τὸ δ' οὐχ ὑπεράλλεται ὄχθας.
Εἴ τι καλακρυφθῇ, τάχα δ' ἤγαγεν αὐτὸ φόωσδε.
12 Ποῦ δ' ἄρα τις δύναται σοφίην διζήμενος εὑρεῖν;
Ἢ καὶ τίς πέλε χῶρος ἐχεφροσύνης ἐρατεινῆς;
13 Οὐ γάρ τις ποτὲ οἶδεν ἐπιχθονίων ἀνθρώπων
Ὡς ἐρίτιμος ἔῃ, πάντων τ' ἀντάξιος ἄλλων.
Οὐ βροτοῖς εὑρετός ἐστι, καὶ οὐ ζωοῖσιν ὀπηδεῖ.
14 Οὐκ ἐν ἐμοί, φάμενος, στερεῶς ἀπηνήνατο βυθός,
Οὐ παρ' ἐμοί, φαμένη, κρατερῶς ἀπέειπε θάλασσα.
Οὔ τίς μιν χρυσῷ πρίαται κἂν μυρία δοίη,
Οὐδέ ποτ' ἀργυρείῳ, κἂν ἄσπετον ὦνον ἐνείκοι.

Οὐδ'

Eduxit in lucem; ea autem solis viderunt jubar.
Quòd si quando repentè unda fluat intra fodinam,
Sursum scaturiens, (distenta enim erant ubera terræ)
Sive aliter de montibus auctus Dei imbre
Torrens ingruat, & nullo-modo licet pedibus
Stare ambobus, minuuntur autem opera hominum;
Tum aquæ-ductor homo fluviorum ostia aliò aliud
Avertit scienter, aquæ rivum deducens,
Manibus ligonem habens, & ex alveo obices amovens,
Aut per tubos; celeriter autem fluens immurmurat
Unda retrograda, præcurrit autem & ipsum ductorem.
Terra amica parens est homines-nutrientis panis,
Ejúsq; sub visceribus eructatur intestinus ignis.
Sapphirorum locus sunt lapides sub penetralibus terræ
Matris, quæ auro-abundantem gestat in utero pulverem.
Est quidem semita, quam nulla unquam avis novit,
Neq; vultur conspexit oculis, quem etiam aiunt
Acutissimè cernere inter aërias volucres.
Hanc viam nec iverunt catuli fulvi leonis,
Neque leo torvus calcat horrendis pedibus;
Eam tamen calcavit homo terræ thesauros scrutans.
Qui cùm thesaurum speraverit subtus existentem,
Petras concussit vi & manibus fretus,
Petras dimovit, subvertítque cacumina
Celsorum montium, hi autem radicitus collapsi
Cecidere cum-sonitu, colles autem subvertebantur.
In rupibus mediis fluvios profundi-vorticis
Fodit, omne pretiosum ejus oculus vidit.
Coërcet inundantium fluviorum gravia fluenta,
Sistit magnum fluctum, hic autem non transilit ripas.
Siquid absconditum sit, statim eduxit illud in-lucem.
Ubi autem quis potest sapientiam quærens invenire?
Aut quis est locus prudentiæ amabilis?
Nec enim quis unquam novit terrestrium hominum
Quàm pretiosa sit, omniúmq; *rerum* instar aliarum:
A mortali inveniri non potest, & vivis non adest.
Non *est* in me, dicens, strenuè abnegavit abyssus,
Non apud me, dicens, fortiter recusavit mare.
Nemo ipsam auro emit, etsi innumera det,
Necdum argento, licèt immensum pretium ferat.

Neque

Οὐδὲ γὰρ οὐκ ἄμφω σοφίη ἀντάξια γένοιντο,
Οὐδ' εἴ τις τόσα δοίη, ὅσα ψάμαθός τε κόνις τε,
Οὐδ' εἴ κεν δεκάκις τε καὶ εἰκοσινήριτα δῶρα.
16 Χρυσὸς ὁ ὄβρυζος μέγ' ἀνάξιός ἐστιν ἐκείνης,
Οὐδὲ τίσῃ τιμὴ ὄνυχος καὶ σαπφείροιο.
17 Τῇ οὔτε χρυσὸς πολυδαίδαλος ἰσοφαρίζοι,
Οὔτε κρύσταλλος καθαρός· τὴν δ' οὔτις ἀμείβοι
Καλῶν ἀντὶ λίθων ἐρατίμοιο χρυσοῖο.
18 Οὐδέ τις ἔσται μνήμη ἐρυθροῦ κοραλλίοιο,
Μάργαρα τηλεφανῆ οὐδ' ἐν λόγῳ, οὐδ' ἐν ἀριθμῷ·
Τοῦτο δὲ λώϊτερον πάντων πέλε μαργαριτέων,
Δῖα φρένες, πινυτός τε νόος, καὶ θυμὸς ἐχέφρων.
19 Ἀξίη οὐ τόσση πέλεται ξανθοῖο τοπάζου,
Ὅς καὶ ἀπ' Αἰθιόπων μετενείσετο τηλόθ' ἐόντων·
Οὐ χρυσὸς καθαρός περ ἐὼν καὶ πολλὸν ἄπεφθος
Ἰσοπαλὴς, ἐπεὶ οὔποθ' ὁμοίης ἔμμορε τιμῆς.
20 Τοὔνεκα ἡ σοφίη πόθεν ἤλυθε πότνια μήτηρ;
Ἢ καὶ τίς πέλε χῶρος ἐχεφροσύνης ἐρατεινῆς;
21 Παντὸς ὅτι ζῶντος καὶ ἐπὶ χθονὶ δερκομένοιο
Ῥηϊδίως λάθεν ὄμμα, καὶ οὐκ ἤντησεν ὀπωπῆς·
Οὐδέπω ἔστ' ἀρίδηλος ὑπουρανίοις πετεηνοῖς,
Οἷσι καὶ ὀξύτατον κεφαλῆς ἐνδέρκεται ὄσσε.
22 Πότμος καὶ θάνατος διδυμάονες ἠρνήσαντο,
Καὶ ἕνα θυμὸν ἔχοντες ὁμόθροον ἴαχον αὐδήν,
Ἡμεῖς μὲν κλέος οἶον ἀκούομεν, οὐδέ τι ἴδμεν.
23 Ἀλλὰ Θεὸς καὶ ὁδὸν νοέει, χῶρόν τε γινώσκει,
Ποῦ σοφίη μίμνει σάφα οἶδε, καὶ ὁππόθι ναίει.
24 Πάντοσε γὰρ παπταίνει ἐπ' ἔσχατα πείρατα γαίης,
Τῆλε δ' ἀπ' οὐρανόθεν πανεπίσκοπον ὄμμα τιταίνει.
25 Ὁππότε βυκτάων ἀνέμων λαιψηρὰ κέλευθα
Θῆκεν, ὅπως βομβηδὸν ὑπὸ νέφεσι κλονέωνται,
Στῆσε δ' ἐνὶ πλάστιγγι βαρυπνείοντας ἀήτας,
Τοὺς δὲ ταλαντεύεσκε, καὶ ὕδασι μέτρον ἔδωκεν
Εὖ καὶ ἐπισταμένως, στάθμη δ' ἴθυνε θάλασσαν,
Καρρόον ὄφρα φέροιτο, καὶ οὐκ ἐπὶ χέρσον ὀρούσαι·
(Πείρατα γὰρ τούτων εἰ μὴ κατὰ κόσμον ἄρηρεν,
Αὐτίκα σύγχυτο πάντα, καὶ αἰθέρι μίσγετο πόντος)
26 Καί τ' ὄμβροιο ῥοῇσιν ἀτέρμονα θεσμὸν ἔθηκεν,
Ὄφρ' ἀλλήλοις ψεκάδεσσιν ἅλις διδοῖατ' ἄρουραι·
Βροντῇ τε στεροπῇ τε διέζοσε δίαν ἀταρπόν,

Ὄφρα

Neque enim ambo sapientiæ æquiparanda sunt,
Nec siquis tot daret, quot arenáque pulvísque;
Neque si deciésque, & vicies-infinita dona.
Aurum obryzum valde indignum est illâ,
Neque tantum pretium est onychis & Sapphiri.
Cum ea nec aurum affabre-factum comparari-queat,
Nec crystallum purum; eam autem nequis permutare-velit
Pulchris pro lapidibus pretiosi auri.
Neq; ulla erit mentio rubri coralii,
Gemmæ pellucidæ nullo in pretio nec numero:
Hoc autem præstantius omnibus est margaritis,
Divina prudentia, solérsq; animus, & mens sapiens.
Valor non tantus est flavi topazii,
Qui ab Æthiopibus venit longè semotis:
Non aurum, purum licèt sit & multùm excoctum,
Par *ei est*, quia nunquam simile sortitum est pretium.
Ergò sapientia unde venit veneranda mater?
Aut quis locus est prudentiæ amabilis?
Cujusque siquidē viventis, & super terram *lucem* videntis.
Facilè latuit oculum, & non occurrit in conspectum:
Necdum est conspicua aëriis volucribus,
Quibus acutissimè ex capite cernunt oculi.
Perditio & mors gemellæ abnegârunt,
Et unum animum habentes concordem ediderunt vocem,
Nos quidem famam tantùm accipimus, nihil scimus.
At Deus & viam intelligit, locúmq; cognoscit,
Ubi sapientia manet clarè novit, & ubi habitat.
Undiq; enim circunspicit in extremos fines terræ,
Longè de cœlo omniscium oculum extendit.
Quando procellosorum ventorum celeres vias
Posuit, ut cum-strepitu sub nubibus tumultuarentur,
Statuit autem in lance graviter-spirantes ventos,
Eósque libravit, & aquis mensuram dedit
Bene & scienter, amussi autem æquavit mare,
Per alveum *suum* ut flueret, & non in terram erumperet:
(Limites enim horum nisi secundùm ordinem fixi essent,
Statim confunderentur omnia, &ætheri misceretur mare)
Etiam & pluviæ stillationibus æternam legem posuit,
Ut crebris guttis ubertim rigarentur arva;
Tonitruóq; fulgetróq; discidit divinam semitam,

Ut

Ὄφρα σμερδαλέος πάταγος καθ' ὄλυμπον ὀρώρῃ,
Ἀλλομένοιο πυρὸς νέφεος διὰ ῥησσομένοιο.
27 Ταῦθ' ὅτε μὲν τὰ πρῶτα Θεὸς κοσμήσατο πάντα,
Δὴ τότε μιν θηεῖτο, καὶ ᾧ πεμπάζετο θυμῷ
Εὖ διαγινώσκων, καὶ ἐρευνήσας μιν ἔτετμεν.
28 Ἀνέρι δ' εἶπεν· Ἰδού, σοφίη πέλει δεῖμα Θεοῖο,
Ἡ δὲ φυγὴ κακότητος, ἐχεφροσύνη ἐρατεινή.

ΚΕΦ. κθ'.

1 ὩΣ φάτ'· τὸν δ' οὔτις προσεφώνεεν εἶν ἑτάροισιν,
Ἀλλ' ἄνεῳ ἐγένοντο· πάλιν δ' ὅγε μῦθον ἔειπεν·
2 Εἴθ' ὡς ἡβώοιμι, βίη δέ μοι ἔμπεδος εἴη,
Ὡς προτέροις μήνεσσι καὶ ἤμασιν, ὄφρα Θεός μοι
Ἐν πάντεσσι πόνοισι παρίστατο, καί μ' ἐφύλασσε.
3 Τοῦ καὶ ἐμῇ κεφαλῇ δαΐδων πέρι λαμπομενάων
Θεσπέσιόν μοι φέγγος ἀνὰ ζόφον ἴχνος ὁδήγει,
Ἀσφαλέως δὲ βέβηκα διὰ κνέφας οὔποτ' ὀλισθών.
4 Ὡς ὅτε μοι ἥβης χαριέστατον ἄνθος ἔχοντι
Βουλὴ Ἀθανάτοιο περὶ κλισίῃφιν ἔμιμνεν.
5 Ὡς πάρος, ὄφρ' ἔτι μοι σὺν μὲν Θεός, ἀμφὶ δὲ τέκνα.
6 Ὡς ὅτε βουτύρῳ πάντ' ἴχνια μου ἐλόεσσα
Πιαλέῳ, γλυκερῷ, λισσὴ δ' ἀναδέδρομε πέτρη,
Βλύσσε δέ μοι λιπαροῦ μελινδέα νάματ' ἐλαίου.
7 Εὖτ' ἐγὼν ἀνόρουσα, πύληνδ' ἵμεν, ἢ κατ' ἄστυ
Ἤλυθον, ἢ ἐν ἀγυιῇ ἐμὴν ἔντυνα καθέδρην·
8 Ὡς ἴδον, ὡς ἐκρύφθεν ὁμοῦ θαλεροὶ αἰζηοί,
Μίμνειν δ' οὐ τόλμησαν, ἐμὸν δ' ἅζοντο πρόσωπον,
Αἰδώς τέ σφεας εἷλεν· ἀνέσταν δ' αἶψα γέροντες,
Ἔσταν θ' ὡς μ' ὁρόωντο, σέβας τ' ἔχεν ἄνδρα ἕκαστον.
9 Ἴφθιμοι βασιλῆες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ,
Αἰδοῖ εἴξαντες, δεῖσαν δέ τε μου παρεόντος
Ἀντίον εἰπέμεναι, ἐπὶ μάστακα χεῖρα θέντες.
10 Δὴν δ' ἄνεῳ ἔστησαν ἀγακλυτοὶ ἡγεμονῆες,
Τῶν καὶ σιγαλέῳ κολλήθη γλῶσσα λάρυγγι.
11 Οὔας ἐμὴν φωνὴν ὡς ἔκλυεν, ὡς μακάριζεν,
Ὧδε δέ τις εἴπεσκεν, ὅτ' αὐδήσαντος ἄκουσεν,
Ὦ μάκαρ Ἰώβε, μοιρηγενές, ὀλβιόδαιμον,
Τρισμάκαρες μέν σοί γε πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ,
Γαστὴρ δ' ἥ σ' ἐλόχευσε μακαρτάτη· ὥς τις ἔειπε

Μῦθον

Ut horrendus fragor per cœlum excitaretur,
Saliente igni nubem per disruptam.
Hæc cùm in-principio Deus ordinavit omnia,
Jam tum ipsam aspexit, & *in* suo perpendit animo
Bene discernens, & scrutatus eam invênit.
Homini autem dixit; Ecce, sapientia est timor Dei,
Fuga autem mali, prudentia amabilis.

CAP. XXIX.

SIc dixit; eum verò nemo allocutus est inter sodales;
At muti facti sunt; rursus autem is sermonem dixit:
Utinam sic pubescerem, vires autem mihi integræ essent,
Sicut *in* pristinis mensibus & diebus, dum Deus mihi
In omnibus laboribus adfuit, & me custodivit.
Cujus etiam circa meum caput lucernis fulgentibus,
Divina mihi lux per caliginem gressum dirigebat,
Tutò autem incedebam per tenebras nunquam vacillans.
Sicut quando mihi juventæ gratissimum florem habenti
Consilium Immortalis circa tentorium mansit.
Sicut antea, cùm adhuc & mecum Deus, & circa *me* liberi.
Sicut quando butyro omnes gressus meos lavi
Pingui, dulci, lævis autem eminuit rupes,
Effudítque mihi pinguis suaves latices olei.
Siquando ego surrexi ad-portam iturus, aut per urbem
Veni, aut in compito meam apparavi cathedram: (venes,
Quamprimum viderunt, absconderunt se simul florentes ju-
Manere a. non sustinuerunt, meúmq; reverebantur vultum,
Pudórque ipsos cepit; surrexerunt verò illico senes,
Steterúntq; ut-primum me cernerent, veneratióq; tenuit vi-
Magnanimi reges muti erant silentio, (rum unumquemq;.
Pudori indulgentes, verebantúrq; me præsente
Coràm proloqui, super os manum ponentes.
Diu autem muti steterunt præclari principes,
Eorum etiam taciturno adhæsit lingua palato. (dicavit,
Auris meam vocem quamprimum audiit, beatum-*me* præ-
Sic autem quispiam dicebat, cùm loquentem audiit,
O beate Jobe, bono-fato-nate, fortunate,
Ter-beati tibi pater & veneranda mater,
Venter autem qui te enixus est, felicissimus: sic aliquis dixit:,
Sermonem

Μῦθον ἀγασσάμενός μοι ὅτ' ἔκλυε φωνήσαντος.
Καί μ' ὀφθαλμὸς ὄπωπεν, ἐμοί τ' ἐπιμάρτυρος ἔσκεν.
12 Ὡς πτωχοῦ ἐσάωσα δίκην, καὶ ἄκουσα λιτάων,
Λώβην πηνύμενος, καὶ ὑπέρβιον ὕβριν ἀλάλκων·
Ὥς τε πατὴρ γνώμην, καὶ ἐπίτροπος ὀρφανικοῖο,
Πρόφρων δ' οἱ ἐπάμυνα, τῷ οὐκ ἐπιτάρροθος ἦεν.
13 Ὅς τ' ὀλιγηπελέεσ, σχεδόθεν δέ οἱ ἦεν ὄλεθρος,
Εὔχετο χεῖρ' ὀρέγων, καί μοι μάλα πόλλ' ἱκετεύων,
Γουνοῦμαί σε, ἄναξ, ἱκέτης δέ τοι εὔχομαι εἶναι·
Σοὶ δὲ Θεὸς τόσα δοίη, ὅσα φρεσὶ σῇσι μενοινᾷς.
Ὡς ἔφατ' εὐχόμενος, τοῦ καὶ Θεὸς ἔκλυεν αὐδῆς·
Δηθὰ στρευγομένης χήρης ἐγέλασσε φίλον κῆρ
Γηθοσύνῃ, τοῖος γὰρ ἐγώ οἱ ἐπίρροθος ἦα.
14 Ἦν δὲ δικαιοσύνην ἐπιειμένος ἠΰτε χλαῖναν,
Ἡ δέ μοι εὐνομίη οἷον διάδημα καὶ ἐσθής.
15 Ὄμματα μὲν τυφλοῖσιν ἔην, χωλοῖσι δὲ ταρσά.
16 Αἰεὶ δὲ πτωχοῖσι, πατὴρ ὥς, ἤπιος ἦα,
Ἠρεύνησα δίκας, ὅτ' ἐν ἀνδράσι νεῖκος ὄρωρεν,
Ὄφρα διαγνοίην ἠμὲν κακὸν ἠδὲ καὶ ἐσθλόν.
17 Γαμφηλὰς συνέαξα πελωρίου ὑβριστῆρος,
Ληΐδα δ' οἱ γλυκερὴν μέσσων ἐξήρπασ' ὀδόντων.
18 Ἔνθα δ' ἔφην θαλίηφι καὶ εἰρήνηφι πεποιθώς,
Ἄτρομος, ἥσυχος τεθνήξομαι εἰνὶ καλιῇ,
Οἴκῳ ἐν ἡμετέρῳ ἐπὶ γήραος ἵξομαι οὐδόν,
Ἤματα μὲν μάλα μυρί' ὅσα ψάμαθός τε κόνις τε.
19 Ῥίζα δέ μοι καλοῖσιν ἐκίδνατο ἀμφὶ ῥεέθροις,
Παννυχίην τ' ἐμὸν ἔρνος ἔχεν τεθαλυῖαν ἐέρσην.
20 Αἰεί μοι κλέος ἐσθλὸν ἐν ἀνθρώποισι τεθήλει·
Κυκλοτερὲς μέγα τόξον, ὅ μοι παλάμηφιν ἀρήρει,
Ἔμπεδον, ὡς νεότευκτον, αἰεὶ πέλεν, ἀλλ' ἐτάνυσσα,
Ἀμφότερον, πίσυνός τε βιῷ, πίσυνός τε βίηφι.
21 Φθεγγομένου δ' ἄρα μευ μάλα μὲν κλύον ἠδ' ἐπίθοντο
Ἄνθρωποι, σιγῇ ποτιδέγμενοι, εἰσόκεν αὐτὸς
Φαίην, ἱέμενοι μευ ἀμύμονα μῆτιν ἀκοῦσαι.
22 Ὡς τ' εἶπον τά με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι κέλευεν,
Οἱ δ' ἄνεῳ ἐγένοντο, καὶ οὔ μέ τις ἀντίον ηὔδα,
(Αἰδὼς γάρ σφιν ἐπῆλθε) καὶ οὐ περιπλύξαντο μύθῳ·
Τοῖσιν δ' ἡμέτερος στάζεν λόγος ὥσπερ ἐέρση,
Καί μευ ἀπὸ γλώσσης μέλιτος γλυκίων ῥέεν αὐδή.
23 Ὡς δ' ὅτε διψὰς ἀλωὴ ὀπωρινὸν ὄμβρον ἔμιμνε,

Γαῖα

Sermonem admirans, me cùm audiit loquentem.
Et me oculus vidit, mihíq; testis fuit.
Quòd pauperis servavi jus, & audivi preces,
Contumeliam ulciscens, & superbam injuriam propulsans;
Velutíq; pater eram & tutor orphani,
Propensus autem ei opitulatus sum, cui auxiliator non erat.
Quíq; languebat, propè autem ei erat mors,
Precabatur manus extendens, & me valde multùm orans,
Obsecro te, rex, supplex autem tibi esse profiteor,
Tibi verò Deus det, quanta animo tuo concupiscis.
Sic dixit precans, cujus etiam Deus audiit vocem.
Diu afflictæ viduæ risit charum cor
Præ lætitia, talis enim ego ei auxiliator fui.
Eram autem justitiâ indutus tanquam pallio,
Mihi autem integritas quasi diadema & vestimentum,
Oculi cæcis eram, claudísque pedes.
Semper autem pauperibus pater ceu lenis eram,
Investigavi causas, cùm inter homines rixa orta est,
Ut discernerem tam malum quàm bonum.
Maxillas confregi terribilis oppressoris,
Prædámq; ei dulcem è mediis eripui dentibus.
Tum verò dixi prosperitate & tranquillitate fretus,
Intrepidus, quietus moriar in nido,
Domo in nostra ad senectutis limen perveniam,
Dies mei valde innumeri (erunt) quot arenáq; pulvísq;
Radix autem mea pulchra diffundebatur circa fluenta,
Totâq; nocte meum germen habuit floridum rorem.
Semper mihi gloria splendida inter homines floruit;
Orbicularis magnus arcus, qui meis manibus aptus erat,
Firmus, quasi recèns fabricatus, semper fuit, at *cùm* tetendi,
Utrumque, fretúsq; arcu fretúsq; robore.
Loquentem utiq; me valde audiverunt, & obtemperârunt
Homines, tacitè expectantes dum ipse
Loquerer, cupientes meum inculpatum consilium audire.
Cúmq; dixissem quæ me animus in pectoribus jussit,
Hi muti erant, & nemo mihi vicissim respondit,
(Pudor enim eos occupavit) nec compellavit dicto.
Iis verò noster stillavit sermo tanquam ros,
Et mea à lingua melle dulcior fluebat oratio.
Sicut autem quando sitibundum arvum autumnalem imbrem expectat,

Terráq;

Γαῖά τε καρχαλέη χάνεν ὕετοῦ ὄψε ῥέοντι;
Ὥς οἵ γ' ἑστήκασι κεχηνότες, εἰσόκ' ἐπ' αὐτοὺς
Λαιμοῦ ἀπ' εὐκελάδοιο μελίφρονα γῆρυν ἔχευα.
24 Εἴ ποτ' ἐγὼ μείδησα, γέλως δ' ἐχάραξεν ὀπωπήν;
Ἀλλ' οἵ γ' οὐ πείθοντο, πάρος νυ γὰρ οὔτι θάμιζον,
Δεινὸς ἐὼν καὶ σεμνὸς ἐν ἀνθρώποισιν ὁρᾶσθαι.
Ἀλλ' ὥς οὐδέ μοι ὄσσε κατηφείῃ σκιόωντο.
Οὐδέ τ' ἐλεγχείῃ ἐπεπίλνατο, ἀλλὰ μάλ' αἴθρῃ
Πέπλατο ἀννέφελος, λευκὴ δ' ἐπιδέδρομεν αἴγλη.
25 Ὡς βασιλεὺς στρατιῇφι μέγ' ἔξοχος ἔπλετο πάντων,
Ἀρχός, (ὃ γάρ τ' ἄνδρεσσι μεταπρέπει ἀγρομένοισι)
Μυρομένων δέ τ' ἔθελγε νόον, καὶ θυμὸν ἔγειρεν·
Ὥς ἔμ' ἀείζηλον θῆκεν Θεὸς ἤματι κείνῳ,
Ἐκπρεπέ' ἐν πολλοῖσι καὶ ἔξοχον ἡρώεσσιν,
Αἰὲν ἀειστάοντα, μέγαν σημάντορα λαῶν.

ΚΕΦ. λ'.

1 ΤΟῖος ἔην τὸ πάροιθεν, ἅμ' αἰδοῖός τε φίλος τε,
Καὶ θεὸς ὣς πάντεσσι τετιμένος ἐν μερόπεσσιν.
Ὤμοι ἐγώ, νῦν αὖτε μετάτροπα πάντα γίνονται·
Νῦν δὲ μάλ' ὁπλοτέροισι γέλως καὶ παίγνιόν εἰμι,
Τῶν κεν ἐγὼ πατέρας θέσθαι μετ' ἐμοῖσι κύνεσσι
Τὸ πρὶν ἀνηναίμην καλλίτριχα μῆλα φυλάσσειν.
2 Οὐ γὰρ πώποτέ με κρατεροὶ περ ἐόντες ὄνησαν
Ἢ ἔπει, ἢ ἔργῳ, ἢ χείρεσιν, ἠὲ βίηφιν,
Αἰὼν δέ σφιν ὄλωλε περιπλομένων λυκαβάντων
Αὔτως, ἀκλειῶς, τείρονται δὲ γήραϊ λυγρῷ.
3 Οἱ πενίῃ λιμῷ τε φίλον τετιημένοι ἦτορ,
Οἰοπόλοι ἐφέβοντο διὰ χθονὸς ἀτρυγέτοιο,
Καππεδίον δέ τ' ἔρημον ἀλώμενοι ἔνθα καὶ ἔνθα,
Ἥ τ' αἰεὶ κραναή, λυπρὴ δέ τ' ἐφαίνετο γαῖα.
(Πλαγκτοσύνης δ' οὐκ ἔστι κακώτερον ἄλλο βροτοῖσιν.)
Οἱ δ' ἕνεκ' οὐλομένης γαστρὸς κακὰ κήδε' ἔχοντες
Πλάγχθεν, ἐπεί σφεας ἵκετ' ἄλη, καὶ πῆμα, καὶ ἄλγος.
4 Τίλλον δ' ἐν θάμνοις μαλάχην (λιμὸς γὰρ ἄνωγε
Σχέτλιος) ἐκ μέσσων ποίην τρύζοντες ἀκανθέων,
Ἀρκεύθοιό τε ῥίζαν, ἵνα σφιν ἔδεσμα γένοιτο.
Ἐξ ἀνδρῶν γλυφεῖς ἀσύφηλοι ὡς μετανάσται
Τῆλε μάλ' ἐστυφέλιχθεν, ἀποπλαγχθέντες ὁμίλου·

Τοῖσι

Terráque ſicca inhiat pluviæ ſerotinæ,
Sic hi ſteterunt hiantes, donec ſuper eos
Gutture à dulciſono vocem fudi mellifluam.
Siquando ego ſubriſi, riſúsq; ſignavit faciem,
At ii non crediderunt, anteà enim neutiquam ſolebam,
Gravis quippe fui & modeſtus inter homines viſu.
At neq; ſic mihi oculi erant obnubilati verecundiâ,
Neq; probrum appropinquavit *fronti*, ſed valde ſerenitas
Pandebatur abſq;-nube, lucidúsq; circumfulſit ſplendor.
Sicut rex *in* exercitu longè eximius eſt inter omnes,
Ductor (is enim homines excellit inter congregatos)
Lugentiúmq; demulcet animum, & ſpiritum excitat:
Ità me conſpicuum fecit Deus die illo,
Eminentem inter multos & eximium heroas,
Semper præcellentem, magnum imperatorem populorum.

CAP. XXX.

TAlis eram olim, pariter venerandúsq; charúsque,
Et, Deus ceu, omnes honoratus inter homines.
Hei mihi, nunc viciſſim mutata omnia ſunt: (ſum
Nunc autem iis, qui me juniores ſunt, deridiculo & ludibrio
Quorum ego patres ponere cum meis canibus
Antehac recuſarem, ut bene-villoſas oves cuſtodirent.
Non enim unquam me, fortes licèt fuerint, juverunt
Aut dicto, aut facto, aut manibus, aut viribus;
Ætas verò iis periit volventibus annis
Incaſſum, ſine-gloria, confecti autem erant ſenectâ triſti.
Qui paupertate inediâq; charum afflicti cor,
Et per campum deſertum vagantes huc illuc,
Solitarii fugiebant per terram infructuoſam,
Quà ſemper aſpera, ſterilíſq; apparebat terra.
Vagatione autem non eſt pejus aliud mortalibus.
Illi verò gratiâ pernicioſi ventris malos dolores ferentes (lor.
Jactati-ſunt, quandoquidẽ iis contigerit error, & damnũ, & do-
Vellebant autem inter frutices malvam (fames enim ſuaſit
Improba) de mediis herbam colligentes ſpinis,
Juniperíq; radicem, ut iis edulium foret.
Ex hominum generatione viles tanquam extorres
Procul admodum exturbati ſunt, errare-coacti à cœtu:

Τοῖσι δ' ἔπ' ἰύζοντες ἴσαν βροτοὶ, ὡς ἐπὶ λῃστῇ.
6 Κρύβδην δὴ τότ' ἔναιον ἐν ἄγκεσι, καὶ ἐνὶ βήσσαις,
Γαίης ἐν ῥωχμοῖσι, μυχαίτατος ἢ πέλε κόλπος,
Ἐν σπέεσι γλαφυροῖσι, καὶ ἐν πέτρῃσι βαθείῃς.
7 Λόχμης ἐν πυκινῇσιν ὄνοι ὡς βρωμήσαντο
Λιμῷ τειρόμενοι, ὑπὸ δὲ κνίδῃσιν ἄγερθεν.
8 Ἀφραδέων πατέρων αὐτοὶ πανομοίϊα τέκνα,
Καί σφιν ἔσαν νώνυμοι ἐν ἀνθρώποισι γονῆες,
Μᾶλλον ἀεικέλιοί τε καὶ οὐτιδανοὶ χθονὸς αὐτῆς,
Ἥτ' αἰεὶ ὑπὸ ποσσὶ πιεζομένη στοναχίζει.
9 Νῦν δέ με κερτομέουσι πάρος γὰρ τοῖον ἐόντα,
Καὶ τοῖοί γὰρ ἐόντες, ὀνειδίοις ἐπέεσσιν·
Οἱ μὲν ἐφεψιόωνται, ἐγὼ δέ τ' ἐπόψιός εἰμι·
10 Αἰνῶς με στυγέουσιν, ἐμεῦ τ' ἄπο νόσφι λίασθεν,
Ἀλλ' (ὅ γὰρ αἰσχρόν γ' ἐστὶ καὶ ἀνθρώποισι πυθέσθαι)
Οὐδέ τ' ἐμὴν αἴδονται ἐπιπτύοντες ὀπωπήν.
11 Οὕνεκ' ἐμοῖο Θεὸς νευρὴν ἀνέλυσε βίοιο,
Καί με λίνοις θανάτου, ἄτῃ τ' ἐνέδησε βαρείῃ,
Τοὔνεκ' ἀναιδείην ἐπιειμένοι, οἷά γὰρ ἵπποι
Δέσματ' ἀπερρήξαντο, καὶ ἐκσείσαντο λέπαδνα.
12 Κοῦροι πρωθῆβαι ἐπὶ δεξιά μοι ἀνόρουσαν,
Παῖδες νηπίαχοι, οἳ ἔτι πνείουσι τιθήνης,
Ταρσά τέ μευ ἔκρουσαν, ἵν' ἐν κονίῃσι πέσοιμι,
Καὶ ὀλοάς μοι ἔχωσαν ὁδοὺς, ὡς πήματι κύρσω.
13 Ἴχνιά μευ σφήλαντες ἀπεστυφέλιξαν ἀταρποῦ,
Δηλήσαντο δ' ὁδοὺς, στῆναι δ' οὐκ ἔμπεδόν ἐστιν.
Οἶτον ἐμὸν σπέρχουσιν ἐπειγόμενοι κακότητος,
Καὶ τυτθοί γὰρ ἐόντες, ἀρωγὸς δ' οὔ σφιν ὀπηδεῖ.
14 Πανσυδίῃ ὥρμησαν ἐμοὶ ἔπι θούριδι λύσσῃ,
Ὡς ὁπότε πλήθων ποταμὸς πεδίονδε κάτεισι
Χειμάῤῥους, ὅς τ' ὦκα ῥέων ἐκέδασσε γεφύρας.
Ἀμφὶ μοὶ ὡς τρόφι κῦμα κυλινδόμενοι βεβάασιν
Ἤματι λευγαλέῳ, χαλεπὸν ὅτ' ἐπῆλθεν ὀϊζύς.
15 Δείματα πανταχόθεν μοι ἐπέχραεν ἄλλο μετ' ἄλλο,
Καὶ ψυχὴν ἐδίωξε, τίναξε δέ μοι φίλον ἦτορ,
Ὡς ἄνεμος ζαὴς ἠΐων θημῶνα τίναξε
Καρφαλέων· ταχύποτμος ἐμοὶ μελανείσεται ὄλβος
Ὡς νεφέλη, τὴν ῥεῖα διεσκέδασ' ἲς ἀνέμοιο.
16 Νῦν δέ μοι ἐκκέχυτο ψυχὴ ὑδάτεσσιν ὁμοίη,
Ἄτη με στυγερὴ καὶ νηλεὲς ἦμαρ ἔμαρψεν.

Ὀστέ

In eos autem vociferantes ibant homines, velut in latronem.
Clanculum tum habitabant in vallibus & in saltibus,
Terræ in anfractibus, penitissimus quà erat sinus,
In speluncis cavis, & in rupibus profundis.
Sylvis in densis sicut asini rudebant
Fame confecti, & sub urticis congregati sunt.
Insipientium patrum ipsi consimiles filii,
Et iis erant obscuri inter homines parentes,
Viliorésq; & contemptiores tellure ipsâ,
Quæ semper sub pedibus pressa gemit.
Nunc autem mihi convitiantur, priùs licèt talis fuerim,
Et tales licèt *ipsi* sint, contumeliosis verbis;
Hi quidem dicteriis *me* incessunt, ego verò despicatui sum.
Graviter me oderunt, & à me procul abalienati sunt,
Verùm (quod turpe est etiam hominibus audire)
Neq; meam erubescunt inspuentes faciem.
Quoniam mei Deus nervum dissolvit arcûs,
Et me retibus mortis, damnóq; illaqueavit gravi,
Ideo impudentiâ induti velut equi
Vincula diruperunt, & excusserunt lora.
Juvenes recèns pubescentes ad dexteram me adorti sunt,
Pueri parvuli, qui adhuc olent nutricem,
Pedésq; meos agitârunt, ut in pulvere caderem, (ciderem.
Et perniciosas in me aggesserunt vias, ut in infortunium in-
Gressus meos supplantantes deturbârunt ex semita,
Vastârúntq; vias, stareq; non est integrum.
Calamitatem meam maturant festinantes ad malitiam
Parvuli quantumvis existentes, adjutor autem iis non adest.
Totis viribus irruerunt in me impetuoso furore,
Quemadmodum cùm inundans fluvius in campum decurrit
Torrens, qui velociter fluens dissipat pontes.
Circa me ceu ingens fluctus convoluti venerunt
Die funesto, sæva cùm ingruit calamitas.
Terrores undique me invaserunt, alius post alium,
Et animam persecuti sunt, quassârúntq; mihi charum cor,
Sicut ventus vehemens palearum acervum conquassat
Aridarum: caduca mea transit prosperitas
Veluti nubes, quam facilè dissipavit vis venti.
Nunc verò mihi effusa est anima aquis similis,
Calamitas me gravis & crudelis dies prehendit.

Τοῖσι δ' ἔπ' ἰύζοντες ἴσαν βροτοὶ, ὡς ἐπὶ ληστῇ.
6 Κρύβδην δὴ ποτ' ἔναιον ἐν ἄγκεσι, καὶ ἐνὶ βήσσῃς,
Γαίης ἐν ῥωχμοῖσι, μυχαίτατος ἢ πέλε κόλπος,
Ἐν σπέεσι γλαφυροῖσι, καὶ ἐν πέτρῃσι βαθείης.
7 Λόχμῃσ' ἐν πυκινῇσιν ὄνοι ὡς βρωμήσαντο
Λιμῷ τειρόμενοι, ὑπὸ δὲ κνίδῃσιν ἄγερθεν.
8 Ἀφραδέων πατέρων αὐτοὶ πανομοίια τέκνα,
Καί σφιν ἔσαν νώνυμοι ἐν ἀνθρώποισι γονῆες,
Μᾶλλον ἀεικέλιοί τε καὶ οὐτιδανοὶ χθονὸς αὐτῆς,
Ἥτ' αἰεὶ ὑπὸ ποσσὶ πιεζομένη στοναχίζει.
9 Νῦν δέ με κερτομέουσι παρὸς περ τοῖον ἐόντα,
Καὶ τοῖοί περ ἐόντες, ὀνειδίοις ἐπέεσσιν·
Οἱ μὲν ἐφεψιόωνται, ἐγὼ δέ τ' ἐπόψιός εἰμι.
10 Αἰνῶς με στυγέουσιν, ἐμεῦ τ' ἄπο νόσφι λίασθεν,
Ἀλλ' (ὅπερ αἰσχρόν γ' ἐστὶ καὶ ἀνθρώποισι πυθέσθαι)
Οὐδέ τ' ἐμὴν ἀείδονται ἐπιπτύοντες ὀπωπήν.
11 Οὕνεκ' ἐμοῖο Θεὸς νευρὴν ἀνέλυσε βιοῖο,
Καί με λίνοις θανάτου, ἄτῃ τ' ἐνέδησε βαρείῃ,
Τοὔνεκ' ἀναιδείην ἐπιειμένοι, οἷά περ ἵπποι
Δέσματ' ἀπερρήξαντο, καὶ ἐκσείσαντο λέπαδνα.
12 Κοῦροι περθῆναι ἐπὶ δεξιά μοι ἀνόρουσαν,
Παῖδες νηπίαχοι, οἱ ἔτι πνείουσι τιθήνης,
Ταρσά τέ μου ἔκρουσαν, ἵν' ἐν κονίῃσι πέσοιμι,
Καὶ ὀλοάς μοι ἔχωσαν ὁδοὺς, ὡς πήματι κύρσω.
13 Ἴχνιά μου σφήλαντες ἀπεσφύλιξαν ἀταρπούς,
Δηλήσαντο δ' ὁδοὺς, στῆναι δ' οὐκ ἔμπεδόν ἐστιν.
Οἶτον ἐμὸν σπέρχουσιν ἐπειγόμενοι κακότητος,
Καὶ τυτθοί περ ἐόντες, ἀρωγὸς δ' οὐ σφιν ὀπηδεῖ.
14 Πανσυδίῃ ὥρμησαν ἐμοὶ ἔπι θυμοειδεῖ λύσσῃ,
Ὡς ὁπότε πλήθων ποταμὸς πεδίονδε κάτεισι
Χειμάρρους, ὅς τ' ὦκα ῥέων ἐκέδασσε γεφύρας.
Ἀμφὶ μοὶ ὡς τρόφι κῦμα κυλινδόμενοι βεβάασιν
Ἤματι λευγαλέῳ, χαλεπὸν ὅτ' ἐπῆλθεν ὀϊζύς.
15 Δείματα πανταχόθεν μοι ἐπέχρασεν ἄλλο μετ' ἄλλο,
Καὶ ψυχὴν ἐδίωξε, τίναξε δέ μοι φίλον ἦτορ,
Ὡς ἄνεμος ζαὴς ἤιων θημῶνα τίναξε
Καρφαλέων· ταχύποτμος ἐμοὶ μελανείσεται ὄλβος
Ὡς νεφέλη, τὴν ῥεῖα διεσκέδασ' ἲς ἀνέμοιο.
16 Νῦν δέ μοι ἐκκέχυτο ψυχὴ ὑδάτεσσιν ὁμοίη,
Ἄτη με στυγερὴ καὶ νηλεὲς ἦμαρ ἔμαρψεν.

In eos autem vociferantes ibant homines, velut in latronem.
Clanculum tum habitabant in vallibus & in saltibus,
Terræ in anfractibus, penitissimus quà erat sinus,
In speluncis cavis, & in rupibus profundis.
Sylvis in densis sicut asini rudebant
Fame confecti, & sub urticis congregati sunt.
Insipientium patrum ipsi consimiles filii,
Et iis erant obscuri inter homines parentes,
Vilioresq; & contemptiores tellure ipsâ,
Quæ semper sub pedibus pressa gemit.
Nunc autem mihi convitiantur, priùs licèt talis fuerim,
Et tales licèt *ipsi* sint, contumeliosis verbis;
Hi quidem dicteriis-*me*-incessunt, ego verò despicatui sum.
Graviter me oderunt, & à me procul abalienati sunt,
Verùm (quod turpe est etiam hominibus audire)
Neq; meam erubescunt inspuentes faciem.
Quoniam mei Deus nervum dissolvit arcûs,
Et me retibus mortis, damnóq; illaqueavit gravi,
Ideo impudentiâ induti velut equi
Vincula diruperunt, & excusserunt lora.
Juvenes recèns-pubescentes ad dexteram me adorti sunt,
Pueri parvuli, qui adhuc olent nutricem,
Pedésq; meos agitârunt, ut in pulvere caderem, (ciderem.
Et perniciosas in me aggesserunt vias, ut in infortunium in-
Gressus meos supplantantes deturbârunt ex semita,
Vastârúntq; vias, statéq; non est integrum.
Calamitatem meam maturant festinantes ad malitiam
Parvuli quantumvis existentes, adjutor autem iis non adest.
Totis-viribus irruerunt in me impetuoso furore,
Quemadmodum cùm inundans fluvius in campum decurrit
Torrens, qui velociter fluens dissipat pontes.
Circa me ceu ingens fluctus convoluti venerunt
Die funesto, sæva cùm ingruit calamitas.
Terrores undique me invaserunt, alius post alium,
Et animam persecuti sunt, quassârúntq; mihi charum cor,
Sicut ventus vehemens palearum acervum conquassat
Aridarum: caduca mea transit prosperitas
Veluti nubes, quam facilè dissipavit vis venti.
Nunc verò mihi effusa est anima aquis similis,
Calamitas me gravis & crudelis dies prehendit.

17 Ὀστέα μοῦ ὀδύνῃσι πεπαρμένα νυκτερινῇσιν
Ἀλγεῖ, νεῦρα σέσηπε, κακοῦ δ' οὐ γίνετ' ἐρωή.
18 Νοῦσος δὲ κρατερὴ καὶ σμῶδιξ αἱματόεσσα
Εἷμα τ' ἀεικίσσαντο, χιτὼν δέ μοι ἀμφὶ μέλεσσι
Λύθρῳ ἅπας πεπάλακτο, καὶ αἵματι, καὶ κονίῃσι.
Πάντοσέ με σφίγξεν μᾶλλον νόσος, ἢ περ ἐσθής.
19 Ἐς πηλόν μ' ἔρριψεν Ἀκήρατος, ὃς δ' ἐμιάνθην,
Αἰγείροισιν δὲ μέλεσσι μέλαιν' ἀμφίζανε τέφρη,
Χρὼς δέ τε μοῦ κεκόνιτο· τέφρη ὅλος εἰμὶ, κόνις τε.
20 Πρὸς σὲ, Ἄναξ, ἐβόησα, σὺ δ' οὐ βοόωντος ἀκούεις·
Ἐς σὲ ἰδὼν ἔστηκα, σὺ δ' οὐκ ὄθε' ἱσταμένοιο.
21 Δεινὸς ἐμοὶ ἐτέτυξο καὶ ἄγριος, οὐδ' ἀγανόφρων·
Ἀντίβιον δ' ἄρ ἔμοιγε τεῶν κράτος ἔπλετο χειρῶν.
22 Λαίλαπι θεσπεσίῃ με ἀνήρπασας, ὕψι δ' ἀέρθην,
Ἐμβεβαὼς ὀχέεσσι ταχυστροφάλιγγος ἀέλλης.
Γυῖα δέ μου λῦσας, διά τ' ἔσχισας ἄψεα πάντα.
23 Εὖ γὰρ ἐγὼ τόδε οἶδα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμὸν,
Ὥς με τάχ' ἐς θανάτου πανδήμιον οἶκον ὀχήσεις,
Πᾶσιν ὅθι ζωοῖσι πεπρωμένον ἐστὶ καθεύδειν.
Μοῖραν δ' οὔ τινά φημι πεφυξέσθαι ἀνθρώπων.
24 Ἀλλὰ μὲν οὐδὲ Πατὴρ ἐπὶ τύμβῳ χεῖρας ὀρέξει,
Ὡς νέκυας θανάτοιο δυσηχέος ἐξαναλύσῃ,
Εἰ καί οἱ ἐν βιότητι δύῃ ἀρημένοι αἰνῇ
Χερσὶν ὀρεκτῇσιν μεγάλ' εὐχετόωντο ἕκαστος.
25 Οὐκ ἀνδρὸς δυσήνου ὀδύρετό μοι φίλον ἦτορ
Ὃν πότμον γοόωντα, ὅτε μιν μόρος αἰπὺς ἵκανεν;
Οὐ πτωχοῦ ὀλοφυρόμενος πάθον ἄλγεα θυμῷ;
Οὐχ, ὅτε πού τιν' ὄπωπα κακὰ χροῒ εἵματ' ἔχοντα,
Τειρόμενον λιμῷ, οἰκτίς μ' ἕλεν εἰσορόωντα;
25 Ἀλλ' οὕτως ἀγανός περ ἐὼν καὶ μείλιχος αἰεὶ,
Ὄφρ' ἀγαθόν μοι ἔολπα παρέσσεσθαι, κακὸν ἦλθεν,
Ὄφρα φάος θ' ἥμην ποτιδέγμενος, ἦλθεν ὀμίχλη.
27 Σπλάγχνα δέ μου ζέεν ἔνδον, ἅ, τε φλέγεν ἐνδόμυχον πῦρ·
Οὐδέ τι ἦν κατάπαυμα μελαινάων ὀδυνάων·
Προφθαδίην δέ με λυγρὸν ὀϊζύος ἦμαρ ἵκανεν.
28 Αἰεὶ δ' ἐν στήθεσσι φίλον τετιημένος ἦτορ
Ἑρπύζων ἀλάλημαι ἀνὰ ζόφον ἠερόεντα,
Οὐδέ τι οὐδ' ὁρόω γλυκερὸν φάος ἠελίοιο·
Στὰς δ' ἀνδρῶν ἐν ὁμίλῳ ἀγάστονον ἤρυγεν αὐδήν.
29 Οἷα κασίγνητος γενόμην ὀρέεσσιν, ἑταῖρος

Στρουθο-

Ossa mea dolorıbus transfossa nocturnis
Mœrent, nervi putrescunt, malíq; non est relaxatio.
Morbus autem validus & vibex cruentus
Vestes deturpârunt, tunicà verò mea circa membra
Sanie tota inquinatur, & sanguine, & pulvere.
Undique me constrinxit magis morbus quàm vestis.
In lutum me præcipitavit Immortalis, ego verò contamina-
Deformibus autem membris niger adhæsit cinis, (tus sum,
Corp⁹ verò meũ pulvere fœdatur, cinis totus sum, pulvísque.
Ad te, Rex, clamavi, tu autem clamantem non audis;
Ad te respiciens steti, tu autem non curas stantem.
Terribilis mihi factus es & crudelis, neq; clemens;
Adversarium autem mihi tuarum robur est manuum.
Procellâ ingenti me abripuisti, sursum verò elatus sum,
Insidens currui versatilis turbinis.
Membra verò mea solvisti, & discidisti artus omnes.
Bene enim ego hoc novi mente & animo,
Quòd me statim ad mortis communem domum vehes,
Omnibus ubi viventibus statutum est dormire.
Fatum verò neminem arbitror fugiturum hominum.
At neq; Pater in sepulcrum manus extendet,
Ut defunctos morte tristi exolvat,
Quantumvìs eum in vita ærumnâ oppressi gravi
Manibus extensis multùm precarentur singuli.
Nonne hominem miserum lugebat mihi charum cor
Ejus casum deflenti, cùm ad eum sors gravis pervenit?
Nonne pauperem commiserans pertuli dolores animo?
Nonne cùm alicubi quenquàm vidi laceras còrpore vestes ha-
Afflictum fame, miseratio me tenuit intuentem? (bentem,
Veruntamen sic clemens licèt fuerim, & mitis semper,
Dum bonum mihi speravi adfuturum, malum venit;
Dum & lumen sedebam expectans, venit caligo.
Viscera autem mea fervent intus, eáq; urit intestinus ignis:
Neq; ulla est intermissio nigrorum dolorum :
Prævenit autem me funestus calamitatis dies.
Semper autem in pectoribus charum afflictus cor
Repens erro per tenebras obscuras,
Neq; unquam video dulce lumen solis;
Stans verò hominum in cœtu gemibundam edo vocem.
Veluti frater factus sum serpentibus, socius

Στρουθοκαμήλοισι, γλαύκεσσί τε νυκτερινῇσι.
30 Χρὼς δέ μοι ἀμφὶ μέλεσσι μελάντερος ἤΰτε πίσσα,
Ὀστέα τε φλέγεται πυρόεσσης καύματι νούσου.
31 Πένθος νῦν ἐμὸν ἔστι μέλος, καὶ θρῆνος ἀοιδὴ
Ἡδεῖα πρὶν ἐοῦσα· τὰ δὴ νῦν πάντα λέλοιπεν,
Ἄσματά τε καὶ κιθάρη· φόρμιγγος δ' ἀντὶ λιγείης
Τέρπομ' ἀεὶ κλαυθμοῖο, γόοιό τε δακρυόεντος.

ΚΕΦ. λα'.

1 Συνθεσίην ποίησα μετ' ὀφθαλμοῖσιν ἐμοῖσι
Αἰδοῖος τ' ἔμμεναι, καὶ μήποτε παρθενοπίπης·
Τίπτε μοι οὖν ἑλικῶπις ἐνὶ φρεσὶ μέμβλετο κούρη;
2 Τίς γὰρ ἀπ' οὐρανόθεν μοῖρα; ἢ τίς θέσφατος αἶσα;
Ἠὲ τίς ἵκετο μοῖρα Θεοῦ μεγάλοιο ἕκητι;
Ἠὲ τίς ἔπλετο κλῆρος ἀπ' αἰθέρος ὑψόθεν ἐλθών;
3 Οὐκ ἄρ' ἀτασθάλλοντας ἐπ' ἀνέρας αἰπὺς ὄλεθρος;
Οὐ πότμος παράδοξος ἐπ' αἴσυλα μηχανόωντας;
4 Οὐκ ἄρ' ἐμὰς ἄθρησεν ὁδοὺς Θεὸς, ἔργα τε πάντα,
Ἴχνιά τ' εὖ ἐνόησε, καὶ ᾧ πεμπάσσατο θυμῷ;
5 Εἰ σφαλερὴν ἔστειβον ὁδὸν ματίης ἀλεγεινῆς,
Ἐς δὲ κακὴν ἀπάτην ἤϊξα πρόφρονι θυμῷ,
Κραιπνοῖσίν τε πόδεσσ', ὀλοφώϊα δήνεα εἰδώς·
6 Εὖ με ταλαντίζοι τις ἐνὶ πλάστιγγι δικαίῃ,
Τῷ καὶ ἀκηρεσίην Θεὸς εἴσεται, ἥ μοι ὀπηδεῖ.
7 Εἰ δ' ἐμὸν ἴχνος ἔκλινα παρὲξ ὁδοῦ ἰθυπόροιο,
Εἰ δὲ μετ' ὀφθαλμοῖο βολὰς ἐμὸν ἦτορ ἔβαινεν,
Εἴ τις ἐμοὶ ἔνι μῶμος ἔην, ἐμίηνε δὲ χεῖρας·
8 Δὴ τότ' ἐγὼ σπείροιμι, καὶ ἄλλος καρπὸν ἔδοιτο,
Ῥιζόθεν ἐξαπόλοιτο καὶ ἔκγονος, ὅν κε φυτεύσω.
9 Εἴποτε θελξινόου κάλλος μ' ἀπάτησε γυναικὸς,
Εἴποτ' ἐρωτοτόκοισιν ἀπεπλάγχθην φρένα μύθοις,
Εἰ δολερὸν λόχον εἶσα πύλης ἔπι γείτονος ἀνδρός·
10 Δὴ τότ' ἐμὴ ἄλοχος, λέχος αἰσχύνουσα καὶ εὐνὴν,
Ἄλλῳ ἀλετρεύοι, λάθρη φιλότητι μιγεῖσα·
Ἄλλοι τ' ἀγκὰς ἕλοιεν ἐμὴν μάρψαντες ἄκοιτιν.
11 Ἦ γὰρ σχέτλια ἔργα τάδ' ἔσσεται, οἷά τε πολλὰ
Τίννυνθ', ὡς ἐπέοικε, δικασπόλοι, οἵ τε θέμιστας
Πρὸς Θεοῦ εἰρύαται· ἐπεὶ οὐκέτ' ἀνεκτὰ πέλονται.
12 Ὡς δ' ὅτε πῦρ ἀΐδηλον ἐν ἀξύλῳ ἐμπέσῃ ὕλῃ,

Struthocamelis, bubonibúsque nocturnis.
Cutis autem mihi circa membra nigra *est* ut pix,
Ossáque uruntur ignei æstu morbi.
Lessus nunc meum est melos, & lamentatio cantilena
Suavis quæ antea fuit: hæc utiq; jam omnia defecêrunt,
Canticum, & cithara: lyra autem pro canora
Satior usq; fletu luctúq; lacrymabili.

CAP. XXXI.

PActum feci cum oculis meis
Verecundúsq; esse, nec unquam virginum-inspectator:
Cur mihi ergò formosa in animo curæ-esset puella ?
Quæ enim cœlitus sors? aut quæ divinitus-obtingens portio?
Aut quod advenit fatum Dei magni voluntate ?
Aut quæ est hæreditas ab æthere desuper veniens?
Nonne improbè-agentes super homines grave exitium?
Nonne interitus inopinatus super mala machinantes ?
Nonne meas aspexit vias Deus, operáq; omnia,
Gressúsq; bene animadvertit, & suo dinumeravit animo?
Si lubricam calcavi viam vanitatis miserandæ,
Et ad malam fraudem rui proclivi animo
Velocibúsq; pedibus, perniciosa consilia agitans:
Bene me ponderet quis in lance justa,
Unde & integritatem Deus sciet, quæ mihi adest.
Quòd si gressum meum diverti extra viam rectam,
Síque post oculorum jactus meum cor ivit,
Siqua in me macula fuit, polluítque manus:
Tum ego seram, & alius fructum edat,
Radicitus desperat & nepos, quem procreavero.
Si unquam flexanimæ forma me decepit mulieris,
Si unquam amatoriis seductus sum mente sermonibus,
Si dolosas insidias posui ad fores vicini viri:
Tum mea uxor lectum dedecorans & cubile
Alteri molat, clàm amore mixta;
Aliíq; ulnis teneant meam complexi conjugem.
Certè enim improba facinora hæc erunt, qualia multa
Puniunt, uti fas est; judices, quíq; leges
A Deo tuentur: quippe haud-ampliùs toleranda sunt.
Quemadmodum autem cùm ignis splendidus in densam incidit sylvam,

Πάντη τ' εἰλυφόων ἄνεμος φέρει, οἱ δέ τε θάμνοι
Πρόῤῥιζοι πίπτουσιν ἐπειγόμενοι πυρὸς ὁρμῇ·
Ὣς νύ κε τοῦτ' ἀλίτημα πάλαι μοι χρήματ' ἔκηρε,
Πρόῤῥιζόν τ' ἐμὸν ὄλβον ἐπισμυγερῶς ἀμάθυνεν.
13 Εἴ γε δίκην ἀθέτησα, καὶ οὐκ ὀθόμην ποτὲ μομφῆς
Δμωός τε δμωῆς θ', ὅτε μοι ἔειδα προφέροντο·
14 Ἀλλὰ τί ποιήσω, ὅτ' Ἀκήρατος ἄμμιν ἀναστῇ,
Κείνη θ' ὃς μάλα πᾶσι θεμιστοπόλοισιν ἀνάσσει,
Ὃς πασέων τ' ἔφορος καὶ ἐπίσκοπος ἀμπλακιάων;
Τί πρῶτον, τί δ' ἔπειτα, τί δ' ὕστατον καταλέξω;
15 Οὐχ ὅ με ποιήσας ἐνὶ γαστέρι, τεῦξε καὶ αὐτόν;
Οὐκ ἶσον δέμας ἀμφοτέροις εἷς ἔπλασε τέκτων
Μητέρος ἐκ γαίης ὁμογάστριον, ἔκ τε κονίης;
16 Εἰ δέ ποτ' ἀκράαντον ἔην πτωχοῖσιν ἔελδωρ,
Οὔτι διδόντος ἐμεῦ, ἀγανὸς δέ μοι οἶκτος ὄλωλεν·
Εἰ χήρη ἀλεγεινῇ, ἐφυβρίζοντος ἐμεῖο,
Ἐφθίατ' ὀφθαλμοί τε, δεδάκρυνταί τε παρειαί·
17 Εἰ καὶ μουνοφάγησα, καὶ ἀξείνοιο τραπέζης
Οἶος σῖτον ἔδηδα, καὶ ὀρφανὸν οὐκ ἐκάλεσσα
Δαῖτα πρὸς ἡμετέρην, ἵνα μοι ὁμόδορπος εἴη·
18 (Κηδόμενος δ' ἀμφοῖν, χήρης τε καὶ ὀρφανικοῖο,
Τὸν μὲν ἐγὼ ἀπὸ παιδὸς ἔυτρεφον ἠδ' ἀτίταλλον,
Ἀμφαγαπαζόμενος ὡσεί τ' ἐμὸν υἱὸν ἐόντα,
Τῇ δ' ἐπίκουρος ἔην ἐξ οὗ ἐμὲ γείνατο μήτηρ·)
19 Εἰ πτωχὸν ψύχει ὀλιγοδρανέοντα νόησα
Ἤματι τῷ ὅτε πῦρ τε χιὼν ἐπάλυνεν ἀρούρας,
Δευόμενον χλαίνης καὶ ἀλεξανέμοιο χιτῶνος,
Οὐδέ πω οἱ ῥάκος ἦν ἀνέμου σκέπας, οὐδ' ἀλεωρὴ
Χείματος ἀργαλέου· ὁ δέ μοι τρομέεσκε παραστὰς
Βαμβαίνων, ἄραβος δὲ διὰ στόμα γίνετ' ὀδόντων,
Χλωρὸς ὑπαὶ ῥίγευς, τὸ δὲ καὶ οἴκτιστον ἰδέσθαι·
Εἰ τοῖόν γ' ἴδον ποτὲ χειμοθνῆτα γενέσθαι·
20 Μᾶλλον δ' οὐ μιν ἔθαλπον ἐμῶν ὑπὸ κώεσι μήλων,
Ὃς δ' ἐκάθευδεν ἐμῆς κεκαλυμμένος οἰὸς ἀώτῳ,
Ἶξύς δ' οἱ θερμάνθη, ὁ δ' εὔχετο χεῖρας ἀνασχὼν,
Χαῖρε, ἄναξ, ὅτι σοι μούνῳ ζώαγρι' ὀφέλλω·
21 Εἰ παῖδ' ὀρφανικὸν κρατερῇ ποτε χειρὶ πίεζον,
Θαρσήσας, ὅτι μοι φίλος ἦε δικασπόλος ἀνὴρ
Ἥμενος εἰνὶ πύλῃσιν, ὁ δὲ σχεδὸν ἤλθεν ἀρωγὸς,
Ὅς κε τάχ' εἵνεκ' ἐμεῦ σκολιὰς κρίνειε θέμιστας·

Τόφρα

Quem & quoquo-versùs convolvens ventus fert, frutices autẽ
Radicitus cadunt, impulsi ignis impetu:
Sic & hæc iniquitas dudum mihi divitias vastâsset,
Radicitúsq; meas opes miserandum-in-modum consumpsisset.
Si jus contempsi, & neglexi aliquando querelam
Famulíque, famulǽque, cùm mihi litem intentârunt:
At quid *tum* faciam, cùm Immortalis nobis surgat, (rat,
Judicétq; *inter nos* qui omnino omnibus juris-consultis impe-
Qui omniúmque inspector & observator peccatorum?
Quid primum, quid proximum, quid ultimum dicam?
Nonne qui me fecit in ventre, fecit & illum?
Nonne par corpus ambobus idem formavit artifex
Matre de terra couterinum, déq; pulvere?
Quòd si unquam irritum erat pauperibus desiderium,
Nihil dante me, mitis autem mihi misericordia periit;
Si viduæ luctuosæ, injuriosè-tractante me,
Corrupti sunt oculi, lacrymísque-oppletæ genæ:
Si & solus-comedi, & inhospitalis mensæ
Solitarius cibum edi, & orphanum non vocavi
Epulas ad nostras, ut mihi conviva esset:
(Curam autem gerens utriusque, viduǽque & orphani,
Hunc quidem ego à puero bene-nutrivi & educavi,
Valde-diligens tanquam meum filium existentem;
Illi autem custos eram, ex quo me genuit mater.)
Si pauperem frigore languentem sensi
Die illo, quando nix conspergit arva,
Carentem pallio & ventos-arcente tunicâ, (fugium
Nec uspiam ei panniculus fuit à vento tegumentum, neq; re-
A frigore duro: is autem mihi tremuit astans
Crepitans-ore, stridor autem per os fiebat dentium,
Pallidus præ frigore, quod & maximè miserabile visu:
Si talem vidi unquam hyberno-frigore-perire:
Potiùs verò non eum fovi mearum sub velleribus ovium,
Is autem dormiit meæ tectus ovis floridâ-lanâ, (tollens,
Lumbi autẽ ejus calefacti sunt; is autem precabatur manus at-
Salve, rex, quoniã tibi soli vitæ-conservatæ-præmia debeo:
Si puerum orphanum validâ unquam manu oppressi,
Confisus, quòd mihi amicus erat judex vir
Sedens in porta, is autem propè venit adjutor,
Qui utiq; statim mei gratiã perversa tulerit judicia:

Tum

22 Τόφρα μοι ἀμφ' ὤμοιο διαῤῥαίοιτο νεῦρα
Πάντα, καὶ ἐκ κοτύλης πέσοι ἐν κονίῃσι βραχίων
Πρυμνὸς ἀπ' ὀστεόφιν, κληΐδων ἀγνυμένων.
23 Ἀργαλέος γὰρ ἐμοὶ καὶ φρικτὸς ἐείσατο πότμος,
Ὃν Θεὸς ὑβριστῇσιν ὑπερφιάλοισιν ἐφῆκε,
Τλῆναι δ' οὐκ ἔνι μοι, ἐπειὴ πανυπέρτατος ἦεν.
24 Εἴ ποτ' ἔην πλούτῳ πίσυνος καὶ χρήμασι πολλοῖς,
Εἰ χρυσῷ τιμῆντι καὶ ὀβρύζῳ ἐπεποίθεα,
Φῆν δέ οἱ, Ἐλπωρὴ σύ μοι εἶς, καὶ ἔρεισμα, καὶ ἄλκαρ·
25 Εἰ ἐχάρην, καὶ θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι γεγήθει,
Οὕνεκ' ἔην ἀφνειός, ἅλις δέ μοι ὄλβος ὀπήδει·
26 Εἰ φάος ἠελίοιο μέγα στίλβοντος ὄπωπα,
Ἢ αἰγλήεντος κυκλιδρόμον ὄμμα σελήνης·
27 Καί με κρυπταδίοισι παρὲκ νόον ἤγαγε δαίμων,
Χεῖρα δέ μοι στόμ' ἔκυσε, θεὸν δ' ὡς ἀστέρ' ἔπισα·
28 Σχέτλια καὶ τάδε ἔργα, καὶ οὐκέτ' ἀνεκτὰ δικαστῇ,
Οὕτω γάρ κεν ἀνηναίμην Θεὸν ὑψιμέδοντα.
29 Εἰ δέ μοι ἦτορ ἰάνθη ἐπ' ἀνέρος ὀλλυμένοιο,
Ὅς με μάλ' ἤχθηρεν, καὶ ὀϊζύσαντος ἐπήρθην·
(Οὐχ ὁσίη γὰρ δειλῷ ἐπὶ βροτῷ εὐχετάασθαι.
30 Οὐδέ θ' ἀμβλοεπὲς στόμα μετὰ θυμοφθόρα κείνῳ
Πολλὰ καταρᾶτο, στυγερὰς δ' ἐπεκέκλετ' Ἐριννῦς)
31 Εἰ δ' οὐχ ἡμέτεροι περ ἐφέστιοι ὡς ἀγόρευον,
Αἴθ' ἄρ' ἐ μάρψαντες σάρκας καὶ πίονα δημὸν
Ὠμὸν βεβρώθοιμεν, ὅτ' οὐ κόρος ἄμμι τέτυκται.
32 Οὐκ ἐν ἀγυιῇσι ξείνους ἴδον αἰθεριοκοιτεῖν,
Ἀλλ' ἀνέῳγα θύρας, ἵν' ὁδοιπόρον ἄνδρα δεχοίμην.
33 Εἰ δέ θ' ὑπερβασίας μετὰ ἔσκεπον, ὥσπερ Ἀδάμος,
Ἐνδομύχους, κακότητα δ' ἐνὶ στήθεσφιν ἔκευσα.
34 Ἦ ῥά με παμπληθὴς λαῶν ἐτάραξεν ὅμιλος;
Ἦ ῥά νυ φῦλα βροτῶν μοι ὀνείδεσι θυμὸν ἄτυξεν,
Ὥστ' ἀνεῳ μ' ἧσθαι ἐνὶ δώμασιν ἀσχαλόωντα,
Οὐδ' ἕρποντα θύραζε φόβῳ βεβολημένον αἰνῷ;
35 Ὡς ὄφελέν τις ἐμοὶ ἀειήκοον οὖας ἐρείδειν,
Εἶθ' ἀπαμειβόμενός με Θεὸς κατεναντίον εἴποι,
Καί κε τὸ βουλοίμην, τόδε μευ πάλαι ἐστὶν ἔελδωρ·
Ὡς ὄφελ' ἀντίδικος γράψαι νημερτέα βίβλον.
36 Τὴν δὲ καταλοφάδια φέρων κεν ἐπήρατον ἄχθος
Βαίην, ἢ στεφανηδὸν ἐπὶ κροτάφοισι τιθείην.
37 Πάντα δ' εὐκείνας ἐμά τ' ἴχνια πεμπασσαίμην,

Τῷδε

Tum mihi circa humerum diffindantur nervi
Omnes, & ex ossium-sinu cadat in pulveres brachium
Extremum ab osse, compagibus ruptis.
Grave enim mihi & horrendum videbatur exitium
Quod Deus oppressoribus superbis intulit,
Tolerare autem non potui, siquidem omnium-supremus est.
Si unquam fui divitiis fretus & opibus multis,
Si auro pretioso & obryzo confisus sum,
Dixiq; illi, Spes tu mihi es, & fulcrum, & præsidium:
Si lætatus sum, & animus in pectoribus gavisus est,
Propterea-quòd eram dives, affatímq; mihi opes suppetebant:
Si lumen solis valdè fulgentis aspexi,
Aut splendidæ noctivagum oculum lunæ;
Et mihi clanculum animum seduxit dæmon, (honoravi:
Manum verò meam os deosculatum est, & velut deum astrum
Nefaria & hæc facinora, & non-ampliùs toleranda judici;
Sic enim abnegâssem Deum altipotentem.
Si autem mihi cor lætatum est de homine pereunte,
Qui me valde odit, & contra eum in-ærumnis-versantem ela-
(Non enim fas *est* misero homini insultare. (tus sum:
Nec futile os meum exitialia illi
Multa imprecabatur, odiosásque invocabat Diras)
Si non nostri vel domestici sic dixerunt,
Utinam eum corripientes carnes & pinguem adipem
Crudum devoremus, quoniam satietas nobis non est.
Non in plateis peregrinos vidi sub-dio-cubantes;
Sed aperui januas, ut itinerantem virum exciperem.
Si autem transgressiones meas velavi, veluti Adamus,
Intùs-latentes, malitiámq; in pectore occultavi.
Nunquid me numerosus populorum consternavit cœtus?
Nunquid nationes hominum mihi opprobriis animum per-
Adeò ut tacitus sederem domi mœrens, (celluerunt,
Nec prorepens foris, timore percitus gravi?
Utinam quis mihi attentam aurem inclinaret,
Utinam respondens mihi Deus ex-adverso diceret;
Hoc certè velim, hoc meum dudum est votum.
Utinam adversarius scriberet veracem librum.
Illum autem super-cervice gerens gratum onus
Incederem, aut in-modum-coronæ temporibus imponerem.
Omnes autem bene-discernens meos gressus recenserem,

Ei

Τῷδε καὶ ἆσσον ἰὼν ὡς ὄρχαμος ἀντιβολοίην.
38 Ὕβριος εἰ ἐπιμέμφετ' ἐμεῦ ἐρίβωλος ἄρουρα,
Ἤ, πόωντο δ' ἀνάκλια πολύστονοι αὔλακες αἰνῶς,
Οἷά περ ἀλλότριον βίῃ ἁρπάξαντα πέλεθρον·
39 Εἰ φάγον ἀπριάτης μελιηδέα καρπὸν ἀρούρης,
Ὥσπερ ἄκαπνα θύων, οὐδ' ἄξιον ὦνον ἔδωκα,
Μησάμενός σφιν ὄλεθρον, ὅσοι πάρος ἐκτήσαντο·
40 Γαῖα φύοι τριβόλους, καὶ οὐ ζωαρκέα πυρὸν,
Ἀντὶ δὲ σίτοιο θρεψήνορος αἶρα γένοιτο.
Ὣς ἄρα φωνήσας ἐπέων ἀπεπαύσατ' Ἴωβος.

ΚΕΦ. λβ'.

1 Οἱ δ' ἄρα τρεῖς σύμπαντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ,
Μῦθον ἀγασσάμενοι, μάλα γὰρ κρατερῶς ἀπέειπεν,
Οὕνεκά τε φρεσὶν ᾗσι δοάσσατο πάγχυ δίκαιος
Ἔμμεναι, εὐσεβίῃ τε κεκασμένος, οὔτ' ἀλιτήμων.
2 Βεζαῖος δ' Ἔλιος Βαραχήλου υἱὸς ἀμύμων,
Ῥαμιάδης γενεῆφιν, ἐνὶ φρεσὶ χώσατο λίην,
Ἦ ῥα μάλιστ' ἐπέων κεχολωμένος, ὧν φάτ' Ἴωβος·
Εὔχετο γὰρ καθαρὸς καὶ ἀναίτιος ἔμμεναι ἄντην,
Οἷα δικαιότερός περ ὀϊόμενος Θεοῦ εἶναι.
3 Τρισσοὶ δ' ὁμῶς ἑτάροισιν ἐπιζαφελῶς χαλέπαινεν,
Ὡς ἄνεῳ ἔστησαν, ἀτὰρ κατέκειναν Ἴωβον,
Οὐδέ τι μιν νίκησαν ἐναντιβίοις ἐρίσαντες.
4 Ἧστο δὲ δὴν ἀκέων ποτιδέγμενος εἰσόκ' Ἴωβος
Σιγήσῃ, καὶ ἑταῖροι, ὅτι προγενέστεροι ἦσαν.
5 Ἀλλ' ἐπεὶ οὖν ἐνόησ' ἅμα τρεῖς ἀκέοντας ἑταίρους,
Οὐ γάρ σφιν πάρα μῦθος, οὐδ' ἔτις ἀμείβετ' Ἴωβον,
Ἀσπερχὲς μενέαινε, χόλος δέ μιν ἄγριος ᾕρει.
6 Καὶ τότε δὴ θάρσησεν, ἀμειβόμενός τ' ἔπος ηὔδα,
Κλῦτε φίλοι, καὶ μή τι κότῳ ἀγάσησθε ἕκαστος,
Οὕνεκα δὴ γενεῆφι νεώτατός εἰμι μεθ' ὑμῖν·
Ὁπλότερος γενεῇ μὲν ἐγώ, ὑμεῖς δὲ γέροντες,
Τῷ αἰνῶς δείδοικα, καὶ οὐ τόλμησ' ἀγορεύειν·
Αἰδὼς γὰρ νέον ἄνδρα γεραιτέρῳ ἄντιον εἰπεῖν.
7 Ἦ ῥ' ἐφάμην, Πολιοκρόταφοι πεπνυμένοι εἰσί·
Πουλυετεῖς φθέγγοιντο καὶ ἤματα πολλὰ διδάσκοι,
Ὅππως κέρδιος εἴη, ὅτι γήραϊ μῆτις ὀπηδεῖ,
Ὅστις ἄρα πρότερος γεγόνει, ὅγε πλεῖστα ἤδη.

Ψυχὴ

Ei etiam propiùs accedens quasi princeps occurrerem.
Injuriæ si incusabat me ferax ager *meus*,
Criminabantúrque dominum queruli sulci terræ,
Utpote alienum vi rapientem jugerum:
Si edi inempti dulcem fructum agri,
Velut sine-fumo sacrificans, neque dignum pretium dedi,
Machinatus iis interitum, quicunque antea possederunt:
Terra ferat tribulos, & non salubre triticum,
Próque frumento viros-nutriente lolium nascatur.
Sic utique fatus à verbis destitit Jobus.

CAP. XXXII.

HI autem tres ad-unum-omnes muti erant silentio,
Sermonem mirati, admodum enim strenuè prolocutus (fuerat,
Quòd & animo in suo sibi videbatur omnino justus
Esse, pietatéq; instructus, neque pravus.
Buzæus verò Elius Baracheli filius insignis
Ramaides genere, in animo succensuit valde,
Sanè maximè ob verba iratus, quæ dixerat Jobus:
Gloriabatur enim se purum & innocentem esse apertè,
Quasi justiorem se existimans vel Deo esse.
Tribus verò pariter sociis vehementer indignatus est
Quòd taciti steterunt, veruntamen condemnârant Jobum,
Nec eum vicerant ex-adverso contendentes.
Sederat autem diu silens, expectans donec Jobus
Tacuerit, & amici; quoniam grandiores-natu *eo* erant.
Verùm postquam sensit simul tres tacentes socios,
Non enim ipsis suppetebat sermo, & nemo respondebat Jobo,
Acriter incaluit, ira autem eum gravis tenebat.
Tum verò cepit animum, respondénsq; sermonem dixit,
Attendite amici, & nihil irá reprehendatis unusquisque,
Quoniam natu minimus sum inter vos.
Junior quidem natu ego, vos verò senes,
Quamobrem graviter metui, & non ausus sum loqui:
Pudori enim *est* juveni viro seniori ex-adverso dicere.
Certè dixi, Cani cati sunt:
Annosi loquantur, & dies multi doceant
Quomodo utile sit, quia senectutem consilium comitatur,
Qui utique major natu est, is plura novit.

Anima

8 Ψυχὴ δ' ἐν βροτῷ ἐστι, καὶ ἔνθεος ἐν φρεσὶ δαίμων,
Θέσπις ἐπιπνοίη, νόον ἐν στήθεσσι διδοῦσα.
9 Οὐκ αἰεί γε πολυχρόνιοι πολυΐδριες ἄνδρες·
Πρεσβύτερος γενεῆφι τάχ' ἂν φρεσὶ νήπιος εἴη·
Πολλάκι δ' ὁπλότερός κεν ἀνὴρ πεπνυμένα βάζοι.
10 Τοὔνεκ' ἔφην, Καὶ ἐμεῦ νῦν κέκλυτε κουροτέρου περ,
Ὄφρ' εἴπω τά με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι κελεύει·
Ἦ γὰρ ἐγὼ καὶ ἐμὸν δείξω νόον, οὐδ' ἐπικεύσω.
11 Νωλεμέως ὑμέων μύθους ποτιδέγμενος ἦμην,
Ὑμετέροισι λόγοις ἀειήκοον οὖας ἔκλινα,
Ὡς σπουδῇ δίζεσθε μετὰ φρεσὶν ὁρμαίνοντες
Τί πρῶτον, τί δ' ἔπειτα, τί δ' ὕστατον καταλέξαι·
12 Ὑμέων δὲ ξυνέηκα, καὶ εὖ μάλα πάντ' ἐνόησα,
Οὐδέ τις ἔσκεν ἐν ὔμμιν ὃς εὖ νείκεσσεν Ἴωβον
Ἀντιβίοις ἐπέεσσι, καὶ αὐτοῦ μῦθον ἔλεγξε.
13 Οὐκ ἔστ', οὐδ' ἐπέοιχ' ὑμέας τάδε μυθήσασθαι,
Ἡμεῖς μὲν σάφα ἴδμεν ὅπως τάδε ἔργα γένηται,
Ἄλλοις ἰδρείῃ οὐχ εὑρετὸς, ἄμμι δὲ μούνοις.
Κεῖνος γάρ τε Θεοῦ πληγῇ καὶ χειρὶ δαμασθεὶς
Ἤειπεν, οὐδέ τι μιν δειλὸς βροτὸς ἐστυφέλιξεν.
14 Οὐδὲ γὰρ οὐδ' ἐμέθεν κατεναντίον εἶπεν Ἴωβος,
Οὐδέ τι μιν μύθοισιν ἀμείψομαι ὑμετέροισιν,
Ἀλλ' ἐρέω, ὅ, τ' ἔμοιγε δοάσσατο κέρδιον εἶναι.
15 Δὴν δ' ἄνεῳ ἑστᾶσι τεθνηότες, ἢ μάλ' ἕκαστον
Εἷλε τάφος, σιγή τε τάφου κρυόεντος ἐπῄρη.
16 Αὐτὰρ ἐπεὶ μίμνεσκον, ἴδ' οὔτις ἀμείβετ' Ἴωβον
Ἀλλ' ἀκέων δὴν ἧστο, καὶ οὐ προσεπτύξατο μύθῳ·
17 Ἦ ῥ' ἐφάμην, Καὶ ἐγὼν ἀπαμείψομαι, ἣ θέμις ἐστίν·
Οὐδ' ἀκέων ἔσομ', ἀλλ' ἐρέω, κέλεται δέ με θυμὸς,
Ἐξείπω, καὶ πάντα διέξομαι, ὥσπερ ὀΐω.
18 Μύθων ἔμπλεός εἰμι, φέρω δ' ἐγκύμονα θυμὸν,
Ὠδίνω μεμαὼς ἔπεα προφάασθε τεκέσθαι.
19 Ὡς δ' ἀσκοὶ σφριγόωσι βεβυσμένοι ἡδέος οἴνου,
Ὃς δ' ἔνδον παφλάζει ἐεργμένος ἅμματι λυγρῷ,
Στεινόμενος δ' ἀφρίζει, ἐελδόμενός που ὁδοῖο,
Ὕψι δ' ἀναβλύζων θορέει, τάχα δ' ἔρρηγεν αὐτοὺς
Βριθοσύνῃ, ὁ δέ τ' ὦκα καταιβόμενος κελαρύζει·
Ὥς τέ μοι οἰδάνεται κραδίη φρεσὶν ὁρμαίνοντι,
Ζεῖ νόος ἐν στήθεσσι, πειστένεται δέ τε, χειλέων
Πῶμα διαῤῥῆξαι μεμαὼς, καὶ ἕρκος ὀδόντων.

Τοὔνεκα

Anima autem in homine est, & entheus in præcordiis ge-
Divinus afflatus, mentem in pectoribus dans. (nius,
Non semper longævi multiscii *sunt* viri,
Grandior ætate fortean mente infans fuerit:
Sæpe etiam junior vir prudentia loquatur.
Ideo dixi, Etiam me nunc audite juniorem licèt,
Ut dicam quæ me animus in pectoribus jubet;
Certè enim ego etiã meam ostendam sententiam, neq; celabo.
Indesinenter vestros sermones expectans sedebam,
Vestris dictis attentam aurem admovi,
Dum diligenter quærebatis, & in mente deliberantes
Quid primum, quid deinde, quid postremum dicere:
Vobis autem attendi, & bene admodum omnia observavi,
Nec quis erat inter vos, qui bene redarguit Jobum,
Adversariis dictis, ejúsque sermonem refutavit.
Non licet; neque decet vos hæc fari,
Nos certò scimus quomodo hæc opera se-habeant,
Ab aliis scientia nequit inveniri, *à* nobis autem solis.
Ille enim Dei plagâ & manu domitus
Cecidit, nequaquam illum miser mortalis dejecit.
Neque enim adversús me locutus est Jobus,
Neque ei sermonibus respondebo vestris,
Sed dicam, quod mihi visum est satius esse.
Diu autem taciti steterunt attoniti, sanè admodum unum-
Cepit stupor, silentiúmque stuporis frigidi comes. (quemq;
At postquam expectavi, & nemo respondebat Jobo,
Sed tacitus diu sedit, nec compellavit *eum* dicto:
Sanè dixi, Etiam ego respondebo quatenus fas est;
Neque taciturnus ero, sed dicam, jubet autem me animus,
Eloquar, & omnia percurram, quemadmodum sentio.
Sermonibus plenus sum, fero autem gravidum animum,
Parturio gestiens verba in-lucem edere.
Sicut autem utres turgescunt repleti suavi vino.
Id autem intus æstuat cohibitum vinculo sævo,
Arctatum autem spumat, cupiens alicubi viam,
Sursum verò ebulliens ruit, mox autem rupti sunt ipsi
Præ plenitudine, id autem celeriter defluens immurmurat:
Sic mihi tumescit cor in animo cogitanti,
Fervet animus in pectore, distenditúrque, labiorum
Operculum perfringere cupiens, & septum dentium.

Idcirco

[illegible]
[illegible]
[illegible]
24 [illegible]
[illegible]
[illegible] βάζει.
[illegible]
[illegible]
[illegible]
25 [illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
1 [illegible]
[illegible] ὅθεν σύ
[illegible] ἔγωγε τέτοιμαι,
[illegible] ἀγλαΐαν;
[illegible] θεοῖο
[illegible] ἀϋτμήν.
[illegible] ἐπλετο θυμῷ,
[illegible] λοχεῖαν.
[illegible] ἐξελθεῖν.
[illegible] ἀγῶνα,
[illegible] αὐτὸ Θεοῖο·
[illegible] γλυφλαί;
[illegible] τεχνήσατο καὶ μέ.
[illegible] ἔργον ἐπιχθών,
[illegible] σῖτον ἔδοντες,
[illegible] πεπλασμένον ὅςί.
[illegible] πηδήσας,
[illegible] ἐπέεσσιν,
[illegible] χεῖρας ὀπίσω·
[illegible] φρεσὶ δείδιθι λίην.
[illegible] δ' εἰπόντ ἄκουσε,
[illegible] ἔκβαλες· ὡς γὰρ ἔφησθα, [illegible]

Idcirco eloquar, ut respirem vel pauxillùm,
Verax os aperiam, audactérq; dicam.
Non reverear hominum gratiosos vultus,
Nec cuiquam mendaciis gratificer blandis:
Inimicus enim mihi ille æquè ac inferni portæ,
Qui aliud quidem occultat animo, aliud verò loquitur.
Quòd si fallacium didicissem lenimenta sermonum,
Blandis verbis animos circa & aures mulcens,
Ideò qui priùs mihi dedit, statim etiam vitam auferret:
Non enim in mendaciis pater Deus erit auxiliator.

CAP. XXXIII.

Audi ergò me, Jobe, & nostro sermoni ausculta,
Quod nunc dixero, tuo repone animo.
Oris apertæ sunt januæ, erupit autem vox,
Lingua mea molesti rupit sigillum silentii.
Edam recti cordis integrum sermonem,
Labia mea prudentiam valde disertè enarrabunt.
Nam & ego homo sum, genus autem mihi indè, unde tibi:
Idcirco tu nè metue, mortalis quoq; ego factus sum,
Spiritûs immortalis opus, à Deo formatum monumentum,
Qualis etiam tu es, vitam verò spiritus Dei
Stillavit mihi in nares, & inspiravit halitum.
Dic mihi si potes, & tibi lubitum est animo,
Surge, & mihi responde distinctis sermonibus.
Sic velle te dix'ti, hoc autem tibi dudum erat desiderium;
Utinam ipse Dominus verborum subiret certamen,
Tibíq; litem intentaret: ecce ego vice Dei:
Neq; (verò) me metuas, quandoquidem una nobis origo est,
Quíq; alios fecit, is bene fabricavit & me.
Etenim & ego pulvere maceratum opus sum,
Sicut alii mortales sunt in terra pane vescentes,
Etiam & mihi ex luto corpus fictum est,
Quocirca te ego non terrefaciam insolentiâ fretus,
Nec tibi timorem incutiam asperis verbis,
Nec tibi (non enim decet) graves manus inferam:
Confide, néq; prorsus in mente timeas valde.
Aurem meam tibi inclinavi, téq; loquentem audii;
Certè valde arrogans verbum jactâsti; ità enim dix'ti,

Πάντη τ' εἰλυφόων ἄνεμος φέρει, οἱ δέ τε θάμνοι
Πρόῤῥιζοι πίπτουσιν ἐπειγόμενοι πυρὸς ὁρμῇ·
Ὣς νύ κε τοῦτ' ἀλίτημα πάλαι μοι κτήματ' ἔκερσε,
Πρόῤῥιζόν τ' ἐμὸν ὄλβον ἐπισμυγερῶς ἀμάθυνεν.
13 Εἴ γε δίκην ἀθέτησα, καὶ οὐκ ὀθόμην ποτὲ μομφῆς
Δμωός τε δμωῆς θ', ὅτε μοι ἔριδα προφέροντο·
14 Ἀλλὰ τί ποιήσω, ὅτ' Ἀκήρατος ἄμμιν ἀναστῇ,
Κείνῳ θ' ὃς μάλα πᾶσι θεμιστοπόλοισιν ἀνάσσει,
Ὃς πασέων τ' ἔφορος καὶ ἐπίσκοπος ἀμπλακιάων;
Τί πρῶτον, τί δ' ἔπειτα, τί δ' ὑστάτιον καταλέξω;
15 Οὐχ ὅ με ποιήσας ἐνὶ γαστέρι, τεῦξε καὶ αὐτόν;
Οὐκ ἶσον δέμας ἀμφοτέροις εἷς ἔπλασε τέκτων
Μητέρος ἐκ γαίης ὁμογάστριον, ἔκ τε κονίης;
16 Εἰ δέ ποτ' ἀκράαντον ἔην πτωχοῖσιν ἐέλδωρ,
Οὔτι διδόντος ἐμεῦ, ἀγανὸς δέ μοι οἶκτος ὄλωλεν·
Εἰ χήρη ἀλεγεινῇ ἐφυβρίζοντος ἐμεῖο,
Ἐφθίατ' ὀφθαλμοί τε, δεδάκρυνταί τε παρειαί·
17 Εἰ καὶ μουνοφάγησα, καὶ ἀξείνοιο τραπέζης
Οἶος σῖτον ἔδηδα, καὶ ὀρφανὸν οὐκ ἐκάλεσσα
Δαῖτα πρὸς ἡμετέρην, ἵνα μοι ὁμόδορπος εἴη·
18 (Κηδόμενος δ' ἀμφοῖν, χήρης τε καὶ ὀρφανικοῖο,
Τὸν μὲν ἐγὼ ἀπὸ παιδὸς ἔτρεφον ἠδ' ἀτίταλλον,
Ἀμφαγαπαζόμενος ὡσεί τ' ἐμὸν υἱὸν ἐόντα,
Τῇ δ' ἐπίκουρος ἔην ἐξ οὗ ἐμὲ γείνατο μήτηρ·)
19 Εἰ πτωχὸν ψύχει ὀλιγοδρανέοντα νόησα
Ἤματι τῷ ὅτε πέρ τε χιὼν ἐπάλυνεν ἀρούρας,
Δευόμενον χλαίνης καὶ ἀλεξανέμοιο χιτῶνος,
Οὐδέ πω οἱ ῥάκος ἦν ἀνέμου σκέπας, οὐδ' ἀλεωρὴ
Χείματος ἀργαλέου· ὁ δέ μοι τρομέεσκε παραστὰς
Βαμβαίνων, ἄραβος δὲ διὰ στόμα γίνετ' ὀδόντων,
Χλωρὸς ὑπαὶ ῥίγευς, τὸ δὲ καὶ οἴκτιστον ἰδέσθαι·
Εἰ τοιοῦτον ἴδον ποτὲ χειμοθνῆτα γενέσθαι,
20 Μᾶλλον δ' οὐ μιν ἔθαλπον ἐμῶν ὑπὸ κώεσι μήλων,
Ὃς δ' ἐκάθευδεν ἐμῆς κεκαλυμμένος οἰὸς ἀώτῳ,
Ἰξὺς δ' οἱ θερμάνθη, ὁ δ' εὔχετο χεῖρας ἀνασχὼν,
Χαῖρε, ἄναξ, ὅτι σοι μούνῳ ζωάγρι' ὀφέλλω·
21 Εἰ παῖδ' ὀρφανικὸν κρατερῇ ποτε χειρὶ πίεζον,
Θαρσήσας, ὅτι μοι φίλος ἦε δικασπόλος ἀνὴρ
Ἥμενος εἰνὶ πύλῃσιν, ὁ δὲ σχεδὸν ἦλθεν ἀρωγὸς,
Ὅς κε τάχ' εἵνεκ' ἐμεῦ σκολιὰς κρίνειε θέμιστας·

Τόφρα

Quem & quoquo-versùs convolvens ventus fert, frutices autẽ
Radicitus cadunt, impulsi ignis impetu :
Sic & hæc iniquitas dudum mihi divitias vastâsset,
Radicitúsq; meas opes miserandum-in-modum consumpsisset.
Si jus contempsi, & neglexi aliquando querelam
Famulíque, famulǽque, cùm mihi litem intentârunt :
At quid *tum* faciam, cùm Immortalis nobis surgat, (rat,
Judicétq; *inter nos* qui omnino omnibus juris-consultis impe-
Qui omniúmque inspector & observator peccatorum?
Quid primum, quid proximum, quid ultimum dicam?
Nonne qui me fecit in ventre, fecit & illum ?
Nonne par corpus ambobus idem formavit artifex
Matre de terra couterinum, déq; pulvere ?
Quòd si unquam irritum erat pauperibus desiderium,
Nihil dante me, mitis autem mihi misericordia periit;
Si viduæ luctuosæ, injuriosè-tractante me,
Corrupti sunt oculi, lacrymísque-oppletæ genæ :
Si & solus-comedi, & inhospitalis mensæ
Solitarius cibum edi, & orphanum non vocavi
Epulas ad nostras, ut mihi conviva esset :
(Curam autem gerens utriusque, viduǽque & orphani,
Hunc quidem ego à puero bene-nutrivi & educavi,
Valde-diligens tanquam meum filium existentem;
Illi autem custos eram, ex quo me genuit mater.)
Si pauperem frigore languentem sensi
Die illo, quando nix conspergit arva,
Carentem pallio & ventos-arcente tunicâ, (fugium
Nec uspiam ei panniculus fuit à vento tegumentum, neq; re-
A frigore duro: is autem mihi tremuit astans
Crepitans-ore, stridor autem per os fiebat dentium,
Pallidus præ frigore, quod & maximè miserabile visu :
Si talem vidi unquam hyberno-frigore-perire :
Potiùs verò non eum fovi mearum sub velleribus ovium,
Is autem dormiit meæ tectus ovis floridâ-lanâ, (tollens,
Lumbi autẽ ejus calefacti sunt; is autem precabatur manus at-
Salve, rex, quoniã tibi soli vitæ-conservatæ-præmia debeo:
Si puerum orphanum validâ unquam manu oppressi,
Confisus, quòd mihi amicus erat judex vir
Sedens in porta, is autem propè venit adjutor,
Qui utiq; statim mei gratiâ perversa tulerit judicia :

Tum

22 Τόφρα μοι ἀμφ' ὤμοιο διαζζοίατο νεῦρα
Πάντα, καὶ ἐκ κοτύλης πέσοι ἐν κονίῃσι βραχίων
Πρυμνὸς ἀπ' ὀστεόφιν, κληΐδων ἀγνυμένάων.
23 Ἀργαλέος γὰρ ἐμοὶ καὶ φρικτὸς ἐείσατο πότμος,
Ὃν Θεὸς ὑβρισῆσιν ὑπερφιάλοισιν ἐφῆκε,
Τλῆναι δ' οὐκ ἔνι μοι, ἐπεὶ πανυπέρτατος ἦεν.
24 Εἰ ποτ' ἐὼν πλούτῳ πίσυνος καὶ χρήμασι πολλοῖς,
Εἰ χρυσῷ τιμῆντι καὶ ὀβρύζῳ ἐπεποίθεα,
Φῆν δέ οἱ, Ἐλπωρὴ σύ μοι εἶς, καὶ ἔρεισμα, καὶ ἀλκαρ·
25 Εἰ ἐχάρην, καὶ θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι γεγήθει,
Οὕνεκ' ἐὼν ἀφνειὸς, ἅλις δέ μοι ὄλβος ὀπήδει·
26 Εἰ φάος ἠελίοιο μέγα στίλβοντος ὄπωπα,
Ἢ αἰγλήεντας κυκλιδρόμον ὄμμα σελήνης·
27 Καί με κρυπταδίοισι παρὲκ νόον ἤγαγε δαίμων,
Χεῖρα δέ μοι στόμ' ἔκυσε, θεὸν δ' ὣς ἀστέρ' ἔπισα·
28 Σχέτλια καὶ τάδε ἔργα, καὶ οὐκέτ' ἀνεκτὰ δικαστῇ,
Οὕτω γάρ κεν ἀνηνάιμην Θεὸν ὑψιμέδοντα.
29 Εἰ δέ μοι ἦτορ ἰάνθη ἐπ' ἀνέρος ὀλλυμένοιο,
Ὅς με μάλ' ἤχθηρεν, καὶ ὀϊζύσαντος ἐπήρθην·
(Οὐχ ὁσίη γὰρ δειλῷ ἐπὶ βροτῷ εὐχετάασθαι.
30 Οὐδέ θ' ἁμαρτοεπὲς στόμα μου θυμοφθόρα κείνῳ
Πολλὰ κατηρᾶτο, στυγερὰς δ' ἐπεκέκλετ' Ἐρινῦς)
31 Εἰ δ' οὐχ ἡμέτεροι περ ἐφέστιοι ὣς ἀγόρευον,
Αἴθ' ἄρ' ἐμάρψαντες σάρκας καὶ πίονα δημὸν
Ὠμὸν βεβρώθοιμεν, ὅτ' οὐ κόρος ἄμμι τέτυκται.
32 Οὐκ ἐν ἀγυιῇσι ξείνους ἴδον αἰθερικοιτεῖν,
Ἀλλ' ἀνέῳγα θύρας, ἵν' ὁδοιπόρον ἄνδρα δεχοίμην.
33 Εἰ δέ θ' ὑπερβασίας μου ἔσκεπον, ὥσπερ Ἀδαμος,
Ἐνδομύχους, κακότητα δ' ἐνὶ στήθεσφιν ἔκευσα.
34 Ἦ ῥά με παμπληθὴς λαῶν ἐτάραξεν ὅμιλος;
Ἦ ῥέ νυ φῦλα βροτῶν μοι ὀνείδεσι θυμὸν ἄτυξεν,
Ὥστ' ἀνεῳ μ' ἧσθαι ἐνὶ δώμασιν ἀχαλόωντα,
Οὐδ' ἕρποντα θύραζε φόβῳ βεβολημένον αἰνῷ;
35 Ὡς ὄφελόν τις ἐμοὶ ἀείηκοον οὖας ἐρείδειν,
Εἶθ' ἀπαμειβόμενός με Θεὸς κατεναντίον εἴποι,
Καί κε τὸ βουλοίμην, τόδε μευ πάλαι ἐστὶν ἔελδωρ·
Ὡς ὄφελ' ἀντίδικος γράψαι νημερτέα βίβλον.
36 Τὴν δὲ καταλοφάδια φέρων κεν ἐπήρατον ἄχθος
Βαίην, ἢ στεφανηδὸν ἐπὶ κρατάφοισι πιθείην.
37 Πάντα δ' ἐυκείνας ἐμά τ' ἴχνια πεμπασσαίμην,

Τῷ δὲ

Tum mihi circa humerum diffindantur nervi
Omnes, & ex ossium-sinu cadat in pulveres brachium
Extremum ab osse, compagibus ruptis.
Grave enim mihi & horrendum videbatur exitium
Quod Deus oppressoribus superbis intulit,
Tolerare autem non potui, siquidem omnium-supremus est.
Si unquam fui divitiis fretus & opibus multis,
Si auro pretioso & obryzo confisus sum,
Dixíq; illi, Spes tu mihi es, & fulcrum, & præsidium:
Si lætatus sum, & animus in pectoribus gavisus est,
Propterea-quòd eram dives, affatímq; mihi opes suppetebant:
Si lumen solis valdè fulgentis aspexi,
Aut splendidæ noctivagum oculum lunæ;
Et mihi clanculum animum seduxit dæmon, (honoravi:
Manum verò meam os deosculatum est, & velut deum astrum
Nefaria & hæc facinora, & non-ampliùs toleranda judici;
Sic enim abnegâssem Deum altipotentem.
Si autem mihi cor lætatum est de homine pereunte,
Qui me valde odit, & contra eum in-ærumnis-versantem ela-
(Non enim fas *est* misero homini insultare. (tus sum:
Nec futile os meum exitialia illi
Multa imprecabatur, odiosásque invocabat Diras)
Si non nostri vel domestici sic dixerunt,
Utinam eum corripientes carnes & pinguem adipem
Crudum devoremus, quoniam satietas nobis non est.
Non in plateis peregrinos vidi sub-dio-cubantes;
Sed aperui januas, ut itinerantem virum exciperem.
Si autem transgressiones meas velavi, veluti Adamus,
Intùs-latentes, malitiámq; in pectore occultavi.
Nunquid me numerosus populorum consternavit cœtus?
Nunquid nationes hominum mihi opprobriis animum per-
Adeò ut tacitus sederem domi mœrens, (celluerunt,
Nec prorepens foràs, timore percitus gravi?
Utinam quis mihi attentam aurem inclinaret,
Utinam respondens mihi Deus ex-adverso diceret;
Hoc certè velim, hoc meum dudum est votum.
Utinam adversarius scriberet veracem librum.
Illum autem super-cervice gerens gratum onus
Incederem, aut in-modum-coronæ temporibus imponerem.
Omnes autem bene-discernens meos gressus recenserem,

Ei

Τῷδε καὶ ἄσσον ἰὼν ὡς ὄρχαμος ἀντιβολοίην.
38 Ὕβρει εἰ ἐπεμέμφετ' ἐμεῦ ἐρίβωλος ἄρουρα,
Ἠ,πόωντο δ' ἄνακλα πολύστονοι αὔλακες αἴης,
Οἷά περ ἀλλότριον βίῃ ἁρπάξαντα πέλεθρον·
39 Εἰ φάγον ἀπριάτης μελινδέα καρπὸν ἀρούρης,
Ὥσπερ ἄποινα δύων, οὐδ' ἄξιον ὦνον ἔδωκα,
Μησάμενός σφιν ὄλεθρον, ὅσοι πάρος ἐκτήσαντο·
40 Γαῖα φύοι τριβόλους, καὶ οὐ ζωαρκέα πυρόν,
Ἀντὶ δὲ σίτοιο θρεψήνορος αἶρα γένοιτο.
Ὣς ἄρα φωνήσας ἐπέων ἀπεπαύσατ' Ἰωβος.

ΚΕΦ. λβ'.

1 ΟΙ δ' ἄρα τρεῖς σύμπαντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ,
Μῦθον ἀγασσάμενοι, μάλα γὰρ κρατερῶς ἀπέειπεν,
Οὕνεκά τε φρεσὶν ᾗσι δοάσσατο πάγχυ δίκαιος
Ἔμμεναι, εὐσεβίῃ τε κεκασμένος, οὔτ' ἀλιτήμων.
2 Βεζαῖος δ' Ἔλιος Βαραχῆλου υἱὸς ἀμύμων,
Ῥαμιάδης γενεῆφιν, ἐνὶ φρεσὶ χώσατο λίην,
Ἦ ῥα μάλιστ' ἐπέων κεχολωμένος, ὧν φάτ' Ἰωβος·
Εὔχετο γὰρ καθαρὸς καὶ ἀναίτιος ἔμμεναι αὐτώς,
Οἷα δικαιότερός περ ὀϊόμενος Θεοῦ εἶναι.
3 Τρισσοὶ δ' ὁμῶς ἑτάροισιν ἐπιζαφελῶς χαλέπαινεν,
Ὡς ἄνεῳ ἔστησαν, ἀτὰρ κατέκειναν Ἰωβον,
Οὐδέ τι μιν νικῆσαι ἐναντιβίοις ἐρίσαντες.
4 Ἧστο δὲ δὴν ἀκέων ποτιδέγμενος εἰσόκ' Ἰωβος
Σιγήσῃ, καὶ ἑταῖροι, ὅτι πρεσβύτεροι ἦσαν.
5 Ἀλλ' ἐπεὶ οὖν ἐνόησ' ἅμα τρεῖς ἀκέοντας ἑταίρους,
Οὐ γάρ σφιν πάρα μῦθος, ἰδ' ἔτι ἀμείβετ' Ἰωβον,
Ἀσπερχὲς μενέαινε, χόλος δέ μιν ἄγριος ᾕρει.
6 Καὶ τότε δὴ θάρσησεν, ἀμειβόμενός τ' ἔπος ηὔδα,
Κλῦτε φίλοι, καὶ μή τι κότῳ ἀγάσησθε ἕκαστος,
Οὕνεκα δὴ γενεῆφι νεώτατός εἰμι μεθ' ὑμῖν·
Ὁπλότερος γενεῇ μὲν ἐγώ, ὑμεῖς δὲ γέροντες,
Τῷ αἰνῶς δείδοικα, καὶ οὐ τόλμησ' ἀγορεύειν·
Αἰδὼς γὰρ νέον ἄνδρα γεραιτέρῳ ἄντιον εἰπεῖν.
7 Ἦ ῥ' ἐφάμην, Πολιοκρόταφοι πεπνυμένοι εἰσί·
Πουλυετεῖς φθέγγοιντο καὶ ἤματα πολλὰ διδάσκοι,
Ὅππως κέρδιος εἴη, ὅτι γήρεϊ μῆτις ὀπηδεῖ,
Ὅστις ἄρα πρότερος γεγόνει, ὅγε πλείονα ᾔδη.

Ψυχὴ

Ei etiam propiùs accedens quasi princeps occurrerem.
Injuriæ si incusabat me ferax ager *meus*,
Criminabantúrque dominum queruli sulci terræ,
Utpote alienum vi rapientem jugerum:
Si edi inempti dulcem fructum agri,
Velut sine-sumo sacrificans, neque dignum pretium dedi,
Machinatus iis interitum, quicunque antea possederunt:
Terra ferat tribulos, & non salubre triticum,
Próque frumento viros-nutriente lolium nascatur.
Sic utique fatus à verbis destitit Jobus.

CAP. XXXII.

HI autem tres ad-unum-omnes muti erant silentio,
Sermonem mirati, admodum enim strenuè prolocutus
Quòd & animo in suo sibi videbatur omnino justus (fuerat,
Esse, pietatéq; instructus, neque pravus.
Buzæus verò Elius Baracheli filius insignis
Ramaides genere, in animo succensuit valde,
Sanè maximè ob verba iratus, quæ dixerat Jobus:
Gloriabatur enim se purum & innocentem esse apertè,
Quasi justiorem se existimans vel Deo esse.
Tribus verò pariter sociis vehementer indignatus est
Quòd taciti steterunt, veruntamen condemnârant Jobum,
Nec eum vicerant ex-adverso contendentes.
Sederat autem diu silens, expectans donec Jobus
Tacuerit, & amici; quoniam grandiores-natu *eo* erant.
Verùm postquam sensit simul tres tacentes socios,
Non enim ipsis suppetebat sermo, & nemo respondebat Jobo,
Acriter incaluit, ira autem eum gravis tenebat.
Tum verò cepit animum, respondénsq; sermonem dixit,
Attendite amici, & nihil irâ reprehendatis unusquisque,
Quoniam natu minimus *sum* inter vos.
Junior quidem natu ego, vos verò senes,
Quamobrem graviter metui, & non ausus sum loqui:
Pudori enim *est* juveni viro seniori ex-adverso dicere.
Certè dixi, Cani cati sunt:
Annosi loquantur, & dies multi doceant
Quomodo utile sit, quia senectutem consilium comitatur,
Qui utique major natu est, is plura novit.

Anima

8 Ψυχὴ δ' ἐν βροτῷ ἐστι, καὶ ἔνθεος ἐν φρεσὶ δαίμων,
Θέσπις ἐπιπνοίη, νόον ἐν στήθεσσι διδοῦσα.
9 Οὐκ αἰεί γε πολυχρόνιοι πολυΐδριες ἄνδρες·
Πρεσβύτερες γενεῆφι τάχ' ἂν φρεσὶ νήπιος εἴη·
Πολλάκι δ' ὁπλότερός κεν ἀνὴρ πεπνυμένα βάζοι.
10 Τοὔνεκ' ἔφην, Καὶ ἐμοῦ νῦν κέκλυτε κυδροτέρου περ,
Ὄφρ' εἴπω τά με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι κελεύει·
Ἢ γὰρ ἐγὼ καὶ ἐμὸν δείξω νόον, οὐδ' ἐπικεύσω.
11 Νωλεμέως ὑμέων μύθους ποτιδέγμενος ἦμην,
Ὑμετέροισι λόγοις ἀείηκοον οὖας ἔκλινα,
Ὡς σπουδῇ δίζεσθε μετὰ φρεσὶν ὁρμαίνοντες
Τί πρῶτον, τί δ' ἔπειτα, τί δ' ὑστάτιον καταλέξαι·
12 Ὑμέων γὰρ ξυνέηκα, καὶ εὖ μάλα πάντ' ἐνόησα,
Οὐδέ τις ἔσκεν ἐν ὕμμιν ὃς εὖ νείκεσσεν Ἰωβον.
Ἀντιβίοις ἐπέεσσι, καὶ αὐτοῦ μῦθον ἔλεγξε.
13 Οὐκ ἔστ', οὐδ' ἐπέοιχ' ὑμέας τάδε μυθήσασθαι,
Ἡμεῖς μὲν σάφα ἴδμεν ὅπως τάδε ἔργα γένηται,
Ἄλλοις ἰδρείη οὐχ εὑρετός, ἄμμι δὲ μούνοις.
Κεῖνος γάρ τε Θεοῦ πληγῇ καὶ χειρὶ δαμασθεὶς
Ἤριπεν, οὐδέ τι μιν δειλὸς βροτὸς ἐξυφέλιξεν.
14 Οὐδὲ γὰρ οὐδ' ἐμέθεν κατεναντίον εἶπεν Ἰωβος,
Οὐδέ τι μιν μύθοισιν ἀμείψομαι ὑμετέροισιν,
Ἀλλ' ἐρέω, ὅ, τ' ἔμοιγε δοάσσατο κέρδιον εἶναι.
15 Δοιὼ δ' ἄνεῳ ἔστασι τεθνηότες, ἢ μάλ' ἕκαστον
Εἷλε τάφος, σιγή τε τάφου κρυόεντος ἐπῄει.
16 Αὐτὰρ ἐπεὶ μίμνεσκον, ἰδ' οὔτις ἀμείβετ' Ἰωβον
Ἀλλ' ἀκέων δὴν ἧστο, καὶ οὐ προσεπλύξατο μύθῳ·
17 Ἢ ῥ' ἐφάμην, Καὶ ἐγὼν ἀπαμείψομαι, ἣ θέμις ἐστίν·
Οὐδ' ἀκέων ἔσομ', ἀλλ' ἐρέω, κέλεται δέ με θυμὸς,
Ἐξείπω, καὶ πάντα δίξομαι, ὥσπερ οἴω.
18 Μύθων ἔμπλεός εἰμι, φέρω δ' ἐγκύμονα θυμὸν,
Ὠδῖνα μεμαὼς ἔπεα προφόωσδε τεκέσθαι.
19 Ὡς δ' ἀσκοὶ σφειγῶσι βεβυσμένοι ἡδέος οἴνου,
Ὅς δ' ἔνδον παφλάζει ἐεργμένος ἅμματι λυγρῷ,
Στεινόμενος δ' ἀφρίζει, ἐελδόμενος που ὁδοῖο,
Ὕψι δ' ἀναβλύζων θορέει, τάχα δ' ἔρραγεν αὐτοὶ
Βειθοσύνη, ὁ δέ τ' ὦκα καλειβόμενος κελαρύζει·
Ὡς τέ μοι οἰδάνεται κραδίη φρεσὶν ὁρμαίνοντι,
Ζεῖ νόος ἐν στήθεσσι, πιέζεται δέ τε, χειλέων
Πῶμα διαῤῥῆξαι μεμαὼς, καὶ ἕρκος ὀδόντων.

Τοὔνεκα

Anima autem in homine eſt, & entheus in præcordiis ge-
Divinus afflatus, mentem in pectoribus dans. (nius,
Non ſemper longævi multiſcii *ſunt* viri,
Grandior ætate fortean mente infans fuerit:
Sæpe etiam junior vir prudentia loquatur.
Ideo dixi, Etiam me nunc audite juniorem licèt,
Ut dicam quæ me animus in pectoribus jubet;
Certè enim ego etiã meam oſtendam ſententiam, neq; celabo.
Indeſinenter veſtros ſermones expectans ſedebam,
Veſtris dictis attentam aurem admovi,
Dum diligenter quærebatis, & in mente deliberantes
Quid primum, quid deinde, quid poſtremum dicere:
Vobis autem attendi, & bene admodum omnia obſervavi,
Nec quis erat inter vos, qui bene redarguit Jobum,
Adverſariis dictis, ejúſque ſermonem refutavit.
Non licet; neque decet vos hæc fari,
Nos certò ſcimus quomodo hæc opera ſe-habeant,
Ab aliis ſcientia nequit inveniri, *à* nobis autem ſolis.
Ille enim Dei plagâ & manu domitus
Cecidit, nequaquam illum miſer mortalis dejecit.
Neque enim adverſús me locutus eſt Jobus,
Neque ei ſermonibus reſpondebo veſtris,
Sed dicam, quod mihi viſum eſt ſatius eſſe.
Diu autem taciti ſteterunt attoniti, ſanè admodum unum-
Cepit ſtupor, ſilentiúmque ſtuporis frigidi comes. (quemq;
At poſtquam expectavi, & nemo reſpondebat Jobo,
Sed tacitus diu ſedit, nec compellavit *eum* dicto:
Sanè dixi, Etiam ego reſpondebo quatenus fas eſt;
Neque taciturnus ero, ſed dicam, jubet autem me animus,
Eloquar, & omnia percurram, quemadmodum ſentio.
Sermonibus plenus ſum, fero autem gravidum animum,
Parturio geſtiens verba in-lucem edere.
Sicut autem utres turgeſcunt repleti ſuavi vino.
Id autem intus æſtuat cohibitum vinculo ſævo,
Arctatum autem ſpumat, cupiens alicubi viam,
Surſum verò ebulliens ruit, mox autem rupti ſunt ipſi
Præ plenitudine, id autem celeriter defluens immurmurat:
Sic mihi tumeſcit cor in animo cogitanti,
Fervet animus in pectore, diſtenditúrque, labiorum
Operculum perfringere cupiens, & ſeptum dentium.

Idcirco

20 Τοὔνεκά τ' ἐξερέω, ἵν' ἀναπνεύσω ὀλίγον περ,
Νημερτὲς στόμ' ἀνοίξω, ἀπηλεγέως τ' ἀγορεύσω.
21 Μή νύ που ἀζοίμην ἀνδρῶν χαρίεντα πρόσωπα,
Μηδέ τινι ψεύδεσσι χαριζοίμην μαλακοῖσιν·
Ἐχθρὸς γάρ μοι κεῖνος ὁμῶς ἀΐδαο πύλῃσιν,
Ὅς χ' ἕτερον μὲν κεύθει ἐνὶ φρεσὶν, ἄλλο δὲ βάζει.
22 Εἰ δὲ πολυπλανέων ἐδάην μειλίγματα μύθων,
Αἱμυλίοισι λόγοις φρένας ἀμφὶ καὶ οὔατα θέλγων,
Τῷ, ὅς πρίν μοι ἔδωκε, τάχ' ἂν καὶ θυμὸν ἀπηύρα·
Οὐ γὰρ ἐπὶ ψεύδεσσι πατὴρ Θεὸς ἔσσετ' ἀρωγός.

ΚΕΦ. λγ'.

1 Κέκλυθι γοῦν μευ, Ἰώβε, καὶ ἀμὸν μῦθον ἄκουε,
Ὅ, ττι κε νῦν εἴποιμι τεῷ ἐγκάτθεο θυμῷ.
2 Μάσακος ὠΐγνυντο πύλαι, ἐκ δ' ἔσσυτο φωνὴ,
Γλῶσσά μευ ἀργαλέης ῥῆξε σφρηγῖδα σιωπῆς.
3 Φθέγξομαι ἰθυνόου κραδίης ὑποφήτορα μῦθον,
Χείλεά μευ τινυτὴν μάλ' ἀειφραδέως καταλέξει.
4 Καὶ γὰρ ἐγὼ βροτός εἰμι, γένος δέ μοι ἔνθεν ὅθεν σοί·
Τῷ τε σὺ μὴ τάρβει, θνητὸς δέ τ' ἔγωγε τέτυγμαι,
Πνεύματος ἀθανάτου ἔργον, θεόπλαστον ἄγαλμα,
Οἷος καὶ σὺ πέλεις, ζωὴν δέ τε ἆσθμα Θεοῖο
Στάξε μοι ἐν ῥίνεσσι, καὶ ἐμφύσησεν ἀϋτμήν.
5 Εἰπὲ μοι, εἰ δύνασαι, καί τοι φίλον ἔπλετο θυμῷ,
Ὄρσεο πέπον, καὶ ἀμείβευ ἐϋκρινέεσσι λόγοισιν.
6 Ὡς ἐθέλειν με ἔφης, τὸ δέ σοι πάλαι ἦεν ἐέλδωρ.
Εἴθ' ὄφελ' αὐτὸς Ἄναξ ἐπέων ὑποδύμεναι ἀγῶνα,
Σοί τ' ἔειδα προφέρεσθαι· ἰδοὺ ἐγὼ ἀντὶ Θεοῖο·
Μηδ' ἐμὲ ὑποδδείσῃς, ἐπεὶ μία τ' ἄμμι γενέθλη,
Ὅς τ' ἄλλους ποίησεν, ὅδ' εὖ τεχνήσατο καὶ μέ.
Καὶ γὰρ ἐγὼ κονίῃσι πεφυρμένον ἔργον ἐτύχθην,
Ὡς ἄλλοι βροτοί εἰσιν ἐπὶ χθονὶ σῖτον ἔδοντες,
Καί τέ μοι ἐκ πηλοῖο δέμας πεπλασμένον ἐστί.
7 Τῷ σ' ἐγὼ οὔ τι δεδίξομ' ἀγηνορίῃσι πτοήσας,
Οὐδέ τοι ἐν φόβον ὄρσω ἀταρτηροῖς ἐπέεσσιν,
Οὐδέ τοι, οὐ γὰρ ἔοικε, βαρείας χεῖρας ἐποίσω·
Θάρσει, μηδέ τι πάγχυ μετὰ φρεσὶ δείδιθι λίην.
8 Οὔας ἐμόν σοι ἔκλινα, σέθεν δ' εἰπόντος ἄκουσα,
Ἦ μάλ' ὑπερφίαλον ἔπος ἔκβαλες· ὡς γὰρ ἔφησθα,

Η

Idcirco eloquar, ut respirem vel pauxillùm,
Verax os aperiam, audactérq; dicam.
Non reverear hominum gratiosos vultus,
Nec cuiquam mendaciis gratificer blandis:
Inimicus enim mihi ille æquè-ac inferni portæ,
Qui aliud quidem occultat animo, aliud verò loquitur.
Quòd si fallacium didicissem lenimenta sermonum,
Blandis verbis animos circa & aures mulcens,
Ideò qui priùs mihi dedit, statim etiam vitam auferret:
Non enim in mendaciis pater Deus erit auxiliator.

CAP. XXXIII.

Audi ergò me, Jobe, & nostro sermoni ausculta,
Quod nunc dixero, tuo repone animo.
Oris apertæ sunt januæ, erupit autem vox,
Lingua mea molesti rupit sigillum silentii.
Edam recti cordis integrum sermonem,
Labia mea prudentiam valde disertè enarrabunt.
Nam & ego homo sum, genus autem mihi indè, unde tibi:
Idcirco tu nè metue, mortalis quoq; ego factus sum,
Spiritûs immortalis opus, à-Deo-formatum monumentum,
Qualis etiam tu es, vitam verò spiritus Dei
Stillavit mihi in nares, & inspiravit halitum.
Dic mihi si potes, & tibi lubitum est animo,
Surge, & mihi responde distinctis sermonibus.
Sic velle te dix'ti, hoc autem tibi dudum erat desiderium;
Utinam ipse Dominus verborum subiret certamen,
Tibíq; litem intentaret: ecce ego vice Dei:
Neq; (verò) me metuas, quandoquidem una nobis origo est,
Quíq; alios fecit, is bene fabricavit & me.
Etenim & ego pulvere maceratum opus sum,
Sicut alii mortales sunt in terra pane vescentes,
Etiam & mihi ex luto corpus fictum est,
Quocirca te ego non terrefaciam insolentiâ fretus,
Nec tibi timorem incutiam asperis verbis,
Nec tibi (non enim decet) graves manus inferam:
Confide, neq; prorsus in mente timeas valde.
Aurem meam tibi inclinavi, téq; loquentem audii;
Certè valde arrogans verbum jactâsti, ità enim dix'ti,

Certè quidem ego purus, & integer, rectáq; sciens,
Neq; improbus sum, noxa autem mihi non inest omnino,
Neq; transgressio, quandoquidem mens est pia.
Facilè Deus volens vel insontem virum pessundet;
Invenit autem prætextum reprehensionis, ut me criminetur;
Posuit me inimici & infensi hominis in loco.
Pedes meos tutò in cippo fixit,
Gressus omnes observat, & animadvertit, quocunq; vado.
Aliud verò tibi dicam, tu autem in animo perpende tuo;
Hoc non bene dixisti; improbo viro similis-es,
Neq; rectè locutus-es, Deus enim præstantior hominibus,
Cujus & major virtus, honórque, potentiáque. (portet:
Quare cum eo contendere vis? quandoquidem neque te o-
Nè enim omnia, Jobe, Dei sperato consilia
Te sciturum: difficilia tibi erunt, bonus licèt sis.
Non enim hic in propatulo posuit sui cogitationes animi
Nec quis ergo novit, quamobrem talia fecit.
Immortalis quidem semel, & iterum deinde locutus est,
Homo autem nec dum novit in animo nec sensit;
Insipiens, nec ipsius percepit vocem loquentis.
In dormitationibus verò & visionibus, nocte mediâ,
Quando gentes hominum molli obrutæ somno
Valde suaviter dormiunt in somniorum portis;
Tum aures aperuit Deus hominibus mortalibus,
Et admodum multa mandavit, & veluti sigillo signavit
Suum monitum, ut nè obliviscerentur præcepta.
Ut viri propensi ab incepto animum inhibeat,
Et eum desistere faciat à superbia gravi.
Interdum quidē benevolus ab eo propulsat sævum exitium,
Vitámq; à gladio, animam liberat ab inferno.
Interdum autem vicissim mala dat Pater, eum tentans:
Ità hic in lecto jacet graves dolores patiens,
Acutis doloribus transfixus ossa omnia.
Jejunus potûs & cibi, neque eum panis
Cibíque dulcis circa mentem appetitus tenet,
Præ languore abhorrétq; ab epulis lautis.
Carnes ei contabescunt in flexilibus membris,
Quæ priùs turgebant, at nunc non videntur;
Ossa autem prominent, quæ antea non apparebant.
Ità hic capularis est, sepulcrum animo suo præsagiens,

22 Τόφρα μοι ἀμφ' ὤμοιο διαχζοίατο νεῦρα
Πάντα, καὶ ἐκ κοτύλης πέσοι ἐν κονίῃσι βραχίων
Πρυμνὸς ἀπ' ὀστεόφιν, κληΐδων ἀγνυμενάων.
23 Ἀργαλέος γὰρ ἐμοὶ καὶ φρικτὸς ἐείσατο πότμος,
Ὃν Θεὸς ὑβριστῆσιν ὑπερφιάλοισιν ἔθηκε,
Τλῆναι δ' οὐκ ἔνι μοι, ἐπειὴ πανυπέρτατος ἦεν.
24 Εἰ ποτ' ἔην πλούτῳ πίσυνος καὶ χρήμασι πολλοῖς,
Εἰ χρυσῷ τιμῆντι καὶ ὀβρύζῳ ἐπεποίθεα,
Φῆν δέ οἱ, Ἐλπωρὴ σύ μοι εἶς, καὶ ἔρεισμα, καὶ ἄλκαρ·
25 Εἰ ἐχάρην, καὶ θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι γεγήθει,
Οὕνεκ' ἔην ἀφνειός, ἅλις δέ μοι ὄλβος ὀπήδει·
26 Εἰ φάος ἠελίοιο μέγα στίλβοντος ὄπωπα,
Ἢ αἰγλήεντος νυκτιδρόμον ὄμμα σελήνης·
27 Καί με κρυφηδίοισι παρὲκ νόον ἤγαγε δαίμων,
Χεῖρα δέ μοι στόμ' ἔκυσε, θεὸν δ' ὡς ἀστέρ' ἔποσα·
28 Σχέτλια καὶ τάδε ἔργα, καὶ οὐκέτ' ἀνεκτὰ δικασῇ,
Οὕτω γάρ κεν ἀνηναίμην Θεὸν ὑψιμέδοντα.
29 Εἰ δέ μοι ἦτορ ἰάνθη ἐπ' ἀνέρος ὀλλυμένοιο,
Ὅς με μάλ' ἤχθηρεν, καὶ ὀϊζύσαντος ἐπήρθην·
(Οὐχ ὁσίη γὰρ δειλῷ ἐπὶ βροτῷ εὐχετάασθαι.
30 Οὐδὲ θ' ἀμβλοεπὲς στόμα μου θυμοφθόρα κείνῳ
Πολλὰ κατηρᾶτο, στυγερὸς δ' ἐπεκέκλετ' Ἐριννῦς)
31 Εἰ δ' οὐχ ἡμέτεροί περ ἐφέστιοι ὡς ἀγόρευον,
Αἴθ' ἄρ ἑ μάρψαντες σάρκας καὶ πίονα δημὸν
Ὠμὸν βεβρώθοιμεν, ὅτ' οὐ κόρος ἄμμι τέτυκται.
32 Οὐκ ἐν ἀγυιῇσι ξείνους ἴλον αἰθεροπολεῖν,
Ἀλλ' ἀνέῳγα θύρας, ἵν' ὁδοιπόρον ἄνδρα δεχοίμην.
33 Εἰ δὲ θ' ὑπερβασίας μου ἔσκεπον, ὥσπερ Ἀδάμος,
Ἐνδομύχους, κακότητα δ' ἐνὶ στήθεσφιν ἔκευσα.
34 Ἦ ῥά με παμπληθὴς λαῶν ἐτάραξεν ὅμιλος;
Ἦ ῥέ νυ φῦλα βροτῶν μοι ὀνείδεσι θυμὸν ἄμυξεν,
Ὥστ' ἀνεῴ μ' ἧσθαι ἐνὶ δώμασιν ἀσχαλόωντα,
Οὐδ' ἕρποντα θύραζε φόβῳ βεβολημένον αἰνῷ;
35 Ὡς ὄφελέν τις ἐμοὶ ἀειήκοον οὖας ἐρείδειν,
Εἶθ' ἀπαμειβόμενός με Θεὸς κατεναντίον εἴποι,
Καί κε τὸ βουλοίμην, τόδε μευ πάλαι ἐστὶν ἐέλδωρ·
Ὡς ὄφελ' ἀντίδικος γράψαι νημερτέα βίβλον.
36 Τὴν δὲ καταλοφάδια φέρων κεν ἐπήρατον ἄχθος
Βαίην, ἢ στεφανηδὸν ἐπὶ κροτάφοισι πιθείην.
37 Πάντα δ' εὐκείνας ἐμά τ' ἴχνια πεμπασσαίμην,

Τῷδε

Tum mihi circa humerum diffindantur nervi
Omnes, & ex ossium-sinu cadat in pulveres brachium
Extremum ab osse, compagibus ruptis.
Grave enim mihi & horrendum videbatur exitium
Quod Deus oppressoribus superbis intulit,
Tolerare autem non potui, siquidem omnium-supremus est.
Si unquam fui divitiis fretus & opibus multis,
Si auro pretioso & obryzo confisus sum,
Dixíq; illi, Spes tu mihi es, & fulcrum, & præsidium:
Si lætatus sum, & animus in pectoribus gavisus est,
Propterea-quòd eram dives, affatímq; mihi opes suppetebant:
Si lumen solis valdè fulgentis aspexi,
Aut splendidæ noctivagum oculum lunæ;
Et mihi clanculum animum seduxit dæmon, (honoravi:
Manum verò meam os deosculatum est, & velut deum astrum
Nefaria & hæc facinora, & non-ampliùs toleranda judici;
Sic enim abnegâssem Deum altipotentem.
Si autem mihi cor lætatum est de homine pereunte,
Qui me valde odit, & contra eum in-ærumnis-versantem ela-
(Non enim fas *est* misero homini insultare. (tus sum:
Nec futile os meum exitialia illi
Multa imprecabatur, odiosásque invocabat Diras)
Si non nostri vel domestici sic dixerunt,
Utinam eum corripientes carnes & pinguem adipem
Crudum devoremus, quoniam satietas nobis non est.
Non in plateis peregrinos vidi sub-dio-cubantes;
Sed aperui januas, ut itinerantem virum exciperem.
Si autem transgressiones meas velavi, veluti Adamus,
Intùs-latentes, malitiámq; in pectore occultavi.
Nunquid me numerosus populorum consternavit cœtus?
Nunquid nationes hominum mihi opprobriis animum per-
Adeò ut tacitus sederem domi mœrens, (celluerunt,
Nec prorepens foràs, timore percitus gravi?
Utinam quis mihi attentam aurem inclinaret,
Utinam respondens mihi Deus ex-adverso diceret;
Hoc certè velim, hoc meum dudum est votum.
Utinam adversarius scriberet veracem librum.
Illum autem super-cervice gerens gratum onus
Incederem, aut in-modum-coronæ temporibus imponerem.
Omnes autem bene-discernens meos gressus recenserem,

Ei

Τῷδε καὶ ἆσσον ἰὼν ὡς ὄρχαμος ἀντιβολοίην.
38 Ὕβρειος εἰ ἐπεμέμφετ' ἐμεῦ ἐρίβωλος ἄρουρα,
Ἠ, πόωντο δ' ἄνακτα πολύστονοι αὔλακες αἴης,
Οἷά περ ἀλλότριον βίῃ ἁρπάξαντα πέλεθρον·
39 Εἰ φάγον ἀπριάτης μελιηδέα καρπὸν ἀρούρης,
Ὥσπερ ἄκαπνα θύων, οὐδ' ἄξιον ὦνον ἔδωκα,
Μησάμενός σφιν ὄλεθρον, ὅσοι πάρος ἐκτήσαντο·
40 Γαῖα φύοι τριβόλους, καὶ οὐ ζωαρκέα πυρὸν,
Ἀντὶ δὲ σίτοιο θρεψήνορος αἶρα γένοιτο.
Ὣς ἄρα φωνήσας ἐπέων ἀπεπαύσατ' Ἰωβος.

ΚΕΦ. λβ'.

1 ΟΙ δ' ἄρα τρεῖς σύμπαντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ,
Μῦθον ἀγασσάμενοι, μάλα γὰρ κρατερῶς ἀπέειπεν,
Οὕνεκά τε φρεσὶν ᾗσι δοάσσατο πάγχυ δίκαιος
Ἔμμεναι, εὐσεβίῃ τε κεκασμένος, οὔτ' ἀλιτήμων.
2 Βουζαῖος δ' Ἔλιος Βαραχῆλου υἱὸς ἀμύμων,
Ῥαμιάδης γενεῆφιν, ἐνὶ φρεσὶ χώσατο λίην,
Ἦ ῥα μάλιστ' ἐπέων κεχολωμένος, ὧν φάτ' Ἰωβος·
Εὔχετο γὰρ καθαρὸς καὶ ἀναίτιος ἔμμεναι αὐτὸν,
Οἷα δικαιότερός περ οἰόμενος Θεοῦ εἶναι.
3 Τρισσοῖς δ' ὁμῶς ἑτάροισιν ἐπιζαφελῶς χαλέπαινεν,
Ὡς ἄνεῳ ἔστησαν, ἀτὰρ κατέκρειναν Ἰωβον,
Οὐδέ τι μιν νίκησαν ἐναντιβίοις ἐρίσαντες.
4 Ἧστο δὲ δὴν ἀκέων ποτιδέγμενος εἰσόκ' Ἰωβος
Σιγήσῃ, καὶ ἑταῖροι, ὅτι πρεσβύτεροι ἦσαν.
5 Ἀλλ' ἐπεὶ οὖν ἐνόησ' ἅμα τρεῖς ἀκέοντας ἑταίρους,
Οὐ γάρ σφιν πάρα μῦθος, ἰδ' ἔτις ἀμείβετ' Ἰωβον,
Ἀσπερχὲς μενέαινε, χόλος δέ μιν ἄγριος ᾕρει.
6 Καὶ τότε δὴ θάρσησεν, ἀμειβόμενός τ' ἔπος ηὔδα,
Κλῦτε φίλοι, καὶ μή τι κότῳ ἀγάσησθε ἕκαστος,
Οὕνεκα δὴ γενεῆφι νεώτατός εἰμι μεθ' ὑμῖν·
Ὁπλότερος γενεῇ μὲν ἐγὼ, ὑμεῖς δὲ γέροντες,
Τῷ αἰνῶς δείδοικα, καὶ οὐ τόλμησ' ἀγορεύειν·
Αἰδὼς γὰρ νέον ἄνδρα γεραιτέρῳ ἀντίον εἰπεῖν.
7 Ἦ ῥ' ἐφάμην, Πολιοκρόταφοι πεπνυμένοι εἰσὶ
Πουλυετεῖς φθέγγοιντο καὶ ἤματα πολλὰ διδάσκοι,
Ὅππως κέρδιος εἴη, ὅτι γήραϊ μῆτις ὀπηδεῖ,
Ὅστις ἄρα πρότερος γεγόνει, ὅγε πλείονα ᾔδη.

Ψυχὴ

Ei etiam propiùs accedens quasi princeps occurrerem.
Injuriæ si incusabat me ferax ager *meus*,
Criminabantúrque dominum queruli sulci terræ,
Utpote alienum vi rapientem jugerum:
Si edi inempti dulcem fructum agri,
Velut sine-fumo sacrificans, neque dignum pretium dedi,
Machinatus iis interitum, quicunque antea possederunt:
Terra ferat tribulos, & non salubre triticum,
Próque frumento viros-nutriente lolium nascatur.
Sic utique fatus à verbis destitit Jobus.

CAP. XXXII.

HI autem tres ad-unum-omnes muti erant silentio,
Sermonem mirati, admodum enim strenuè prolocutus
Quòd & animo in suo sibi videbatur omnino justus (fuerat,
Esse, pietatéq; instructus, neque pravus.
Buzæus verò Elius Baracheli filius insignis
Ramaides genere, in animo succensuit valde,
Sanè maximè ob verba iratus, quæ dixerat Jobus:
Gloriabatur enim se purum & innocentem esse apertè,
Quasi justiorem se existimans vel Deo esse.
Tribus verò pariter sociis vehementer indignatus est
Quòd taciti steterunt, veruntamen condemnârant Jobum,
Nec eum vicerant ex-adverso contendentes.
Sederat autem diu silens, expectans donec Jobus
Tacuerit, & amici; quoniam grandiores-natu *eo* erant.
Verùm postquam sensit simul tres tacentes socios,
Non enim ipsis suppetebat sermo, & nemo respondebat Jobo,
Acriter incaluit, ira autem eum gravis tenebat.
Tum verò cepit animum, respondénsq; sermonem dixit,
Attendite amici, & nihil irá reprehendatis unusquisque,
Quoniam natu minimus sum inter vos.
Junior quidem natu ego, vos verò senes,
Quamobrem graviter metui, & non ausus sum loqui:
Pudori enim *est* juveni viro seniori ex-adverso dicere.
Certè dixi, Cani cati sunt:
Annosi loquantur, & dies multi doceant
Quomodo utile sit, quia senectutem consilium comitatur,
Qui utique major natu est, is plura novit.

Anima

8 Ψυχὴ δ' ἐν βροτῷ ἐστι, καὶ ἔνθεος ἐν φρεσὶ δαίμων,
Θέσπις ἐπιπνοίη, νόον ἐν στήθεσσι διδοῦσα.
9 Οὐκ αἰεί γε πολυχρόνιοι πολυΐδριες ἄνδρες·
Πρεσβύτερος γεγεῆφι τάχ' ἂν φρεσὶ νήπιος εἴη·
Πολλάκι δ' ὁπλότερός κεν ἀνὴρ πεπνυμένα βάζοι.
10 Τοὔνεκ' ἔφην, Καὶ ἐμεῦ νῦν κέκλυτε κυεστέρμ ὄφρ,
Ὄφρ' εἴπω τά με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι κελεύει·
Ἦ γὰρ ἐγὼ καὶ ἐμὸν δείξω νόον, οὐδ' ἐπικεύσω.
11 Νωλεμέως ὑμέων μύθους ποτιδέγμενος ἦμιν,
Ὑμετέροισι λόγοις ἀειήκοον οὖας ἔκλινα,
Ὡς σπουδῇ δίζεσθε μετὰ φρεσὶν ὁρμαίνοντες
Τί πρῶτον, τί δ' ἔπειτα, τί δ' ὑστάτιον καταλέξαι·
12 Ὑμέων δὲ ξυνέηκα, καὶ εὖ μάλα πάντ' ἐνόησα,
Οὐδέ τις ἔσκεν ἐν ὔμμιν ὃς εὖ νείκεσσεν Ἰωβον
Ἀντιβίοις ἐπέεσσι, καὶ αὐτοῦ μῦθον ἔλεγξε.
13 Οὐκ ἔστ', οὐδ' ἐπέοιχ' ὑμέας τάδε μυθήσασθαι,
Ἡμεῖς μὲν σάφα ἴδμεν ὅπως τάδε ἔργα γένηται,
Ἄλλοις ἴδρείῃ οὐχ εὑρετός, ἄμμι δὲ μούνοις.
Κεῖνος γάρ τε Θεοῦ πληγῇ καὶ χειρὶ δαμασθεὶς
Ἥριπεν, οὐδέ τι μιν δειλὸς βροτὸς ἐξυφέλιξεν.
14 Οὐδὲ γὰρ οὐδ' ἐμέθεν κατεναντίον εἶπεν Ἰωβος,
Οὐδέ τι μιν μύθοισιν ἀμείψομαι ὑμετέροισιν,
Ἀλλ' ἐρέω, ὅ, τ' ἔμοιγε δοάσσατο κέρδιον εἶναι.
15 Δοιὼ δ' ἄνεῳ ἕστασι τεθνηότες, ἢ μάλ' ἕκαστον
Εἷλε τάφος, σιγή τε τάφου κρυόεντος ἐπῄει.
16 Αὐτὰρ ἐπεὶ μίμνεσκον, ἰδ' οὔτις ἀμείβετ' Ἰωβον
Ἀλλ' ἀκέων δὴν ἧστο, καὶ οὐ προσεπτύξατο μύθῳ·
17 Ἦ ῥ' ἐφάμην, Καὶ ἐγὼν ἀπαμείψομαι, ἣ θέμις ἐστίν·
Οὐδ' ἀκέων ἔσομ', ἀλλ' ἐρέω, κέλεται δέ με θυμὸς,
Ἐξείπω, καὶ πάντα δείξομαι, ὥσπερ ὀΐω.
18 Μύθων ἔμπλεός εἰμι, φέρω δ' ἐγκύμονα θυμὸν,
Ὠδῖνα μεμαὼς ἔπεα προφόρεσθε τεκέσθαι.
19 Ὡς δ' ἀσκοὶ σφειγόωσι βεβυσμένοι ἡδέος οἴνου,
Ὅς δ' ἔνδον παφλάζει ἐργόμενος ἄμματι λυγρῷ,
Στεινόμενος δ' ἀφρίζει, ἐελδόμενός που ὁδοῖο,
Ὕψι δ' ἀναβλύζων θορέει, τάχα δ' ἔρραγεν αὐτοὺς
Βειθοσύνη, ὁ δέ τ' ὦκα καλειβόμενος κελαρύζει·
Ὡς τέ μοι οἰδάνεται κραδίη φρεσὶν ὁρμαίνοντι,
Ζεῖ νόος ἐν στήθεσσι, πρεισένεται δέ τε, χειλέων
Πῶμα διαρρῆξαι μεμαὼς, καὶ ἕρκος ὀδόντων.

Τοὔνεκα

Anima autem in homine eſt, & entheus in præcordiis ge-
Divinus afflatus, mentem in pectoribus dans. (nius,
Non ſemper longævi multiſcii *ſunt* viri,
Grandior ætate fortean mente infans fuerit:
Sæpe etiam junior vir prudentia loquatur.
Ideo dixi, Etiam me nunc audite juniorem licèt,
Ut dicam quæ me animus in pectoribus jubet;
Certè enim ego etiā meam oſtendam ſententiam, neq; celabo.
Indeſinenter veſtros ſermones expectans ſedebam,
Veſtris dictis attentam aurem admovi,
Dum̄ diligenter quærebatis, & in mente deliberantes
Quid primum, quid deinde, quid poſtremum dicere:
Vobis autem attendi, & bene admodum omnia obſervavi,
Nec quis erat inter vos, qui bene redarguit Jobum,
Adverſariis dictis, ejúsque ſermonem refutavit.
Non licet; neque decet vos hæc fari,
Nos certò ſcimus quomodo hæc opera ſe-habeant,
Ab aliis ſcientia nequit inveniri, *à* nobis autem ſolis.
Ille enim Dei plagâ & manu domitus
Cecidit, nequaquam illum miſer mortalis dejecit.
Neque enim adverſús me locutus eſt Jobus,
Neque ei ſermonibus reſpondebo veſtris,
Sed dicam, quod mihi viſum eſt ſatius eſſe.
Diu autem taciti ſteterunt attoniti, ſanè admodum unum-
Cepit ſtupor, ſilentiúmque ſtuporis frigidi comes. (quemq;
At poſtquam expectavi, & nemo reſpondebat Jobo,
Sed tacitus diu ſedit, nec compellavit *eum* dicto:
Sanè dixi, Etiam ego reſpondebo quatenus fas eſt;
Neque taciturnus ero, ſed dicam, jubet autem me animus,
Eloquar, & omnia percurram, quemadmodum ſentio.
Sermonibus plenus ſum, fero autem gravidum animum,
Parturio geſtiens verba in-lucem edere.
Sicut autem utres turgeſcunt repleti ſuavi vino.
Id autem intus æſtuat cohibitum vinculo ſævo,
Arctatum autem ſpumat, cupiens alicubi viam,
Surſum verò ebulliens ruit, mox autem rupti ſunt ipſi
Præ plenitudine, id autem celeriter defluens immurmurat.
Sic mihi tumeſcit cor in animo cogitanti,
Fervet animus in pectore, diſtenditúrque, labiorum
Operculum perfringere cupiens, & ſeptum dentium.

Idcirco

20 Τοὔνεκα τ' ἐξερέω, ἵν' ἀναπνεύσω ὀλίγον περ,
Νημερτὲς στόμ' ἀνοίξω, ἀπηλεγέως τ' ἀγορεύσω.
21 Μή νύ που ἀζοίμην ἀνδρῶν χαρίεντα πρόσωπα,
Μηδέ τινι ψεύδεσσι χαριζοίμην μαλακοῖσιν·
Ἐχθρὸς γάρ μοι κεῖνος ὁμῶς ἀΐδαο πύλῃσιν,
Ὅς χ' ἕτερον μὲν κεύθει ἐνὶ φρεσὶν, ἄλλο δὲ βάζει.
22 Εἰ δὲ πολυπλανέων εἰδείην μειλίγματα μύθων,
Αἱμυλίοισι λόγοις φρένας ἀμφὶ καὶ οὔατα θέλγων,
Τῷ, ὅς πρίν μοι ἔδωκε, τάχ' ἂν καὶ θυμὸν ἀπηύρα·
Οὐ γὰρ ἐπὶ ψεύδεσσι πατὴρ Θεὸς ἔσσετ' ἀρωγός.

ΚΕΦ. λγ'.

1 ΚΕκλυθι γοῦν μευ, Ἴωβε, καὶ ἀμὸν μῦθον ἄκουε,
Ὅ, ττι κε νῦν εἴποιμι τεῷ ἐγκάτθεο θυμῷ.
2 Μάσακος ὠΐγνυντο πύλαι, ἐκ δ' ἔσσυτο φωνὴ,
Γλῶσσά μευ ἀργαλέης ῥῆξε σφρηγῖδα σιωπῆς.
3 Φθέγξομαι ἰθυνόου κραδίης ὑποφήτορα μῦθον,
Χείλεά μευ πινυτὴν μάλ' ἀειφραδέως καταλέξει.
4 Καὶ γὰρ ἐγὼ βροτός εἰμι, γένος δέ μοι ἔνθεν ὅθεν σοί·
Τῷ τε σὺ μὴ τάρβει, θνητὸς δέ τ' ἔγωγε τέτυγμαι,
Πνεύματος ἀθανάτου ἔργον, θεόπλαστον ἄγαλμα·
Ὅιος καὶ σὺ πέλεις, ζωὴν δέ τε ἆθμα Θεοῖο
Στάξέ μοι ἐν ῥίνεσσι, καὶ ἐμφύσησεν ἀϋτμήν.
5 Εἰπέ μοι, εἰ δύνασαι, καί τοι φίλον ἔπλετο θυμῷ·
Ὄρσεο πέπον, καὶ ἀμείβευ ἐϋκλειέεσσι λόγοισιν.
6 Ὡς ἐθέλειν με ἔφης, τὸ δέ σοι πάλαι ἦεν ἔελδωρ.
Εἴθ' ὄφελ' αὐτὸς Ἄναξ ἐπέων ὑποδύμεναι ἀγῶνα,
Σοί τ' ἔειδα προφέρεσθαι· ἰδοὺ ἐγὼ ἀντὶ Θεοῖο·
Μηδ' ἔμ' ὑποδδείσῃς, ἐπεὶ μία τ' ἄμμι γενέθλη·
Ὅς τ' ἄλλους ποίησεν, ὅδε εὖ τεχνήσατο καὶ μέ.
Καὶ γὰρ ἐγὼ κονίῃσι πεφυρμένον ἔργον ἐτύχθην,
Ὡς ἄλλοι βροτοί εἰσιν ἐπὶ χθονὶ σῖτον ἔδοντες,
Καί τέ μοι ἐκ πηλοῖο δέμας πεπλασμένον ἐστί.
7 Τῷ σ' ἐγὼ οὔ τι δεδίξομ' ἀγηνορίῃσι πιθήσας,
Οὐδέ τοι ἐν φόβον ὄρσω ἀταρτηροῖς ἐπέεσσιν,
Οὐδέ τοι, οὐ γὰρ ἔοικε, βαρείας χεῖρας ἐποίσω·
Θάρσει, μηδέ τι πάγχυ μετὰ φρεσὶ δείδιθι λίην.
8 Οὔας ἐμόν σοι ἔκλινα, σέθεν δ' εἰπόντος ἄκουσα,
Ἦ μάλ' ὑπερφίαλον ἔπος ἔκβαλες· ὡς γὰρ ἔφησθα,

Idcirco eloquar, ut respirem vel pauxillùm,
Verax os aperiam, audactérq; dicam.
Non reverear hominum gratiosos vultus,
Nec cuiquam mendaciis gratificer blandis:
Inimicus enim mihi ille æquè-ac inferni portæ,
Qui aliud quidem occultat animo, aliud verò loquitur.
Quòd si fallacium didicissem lenimenta sermonum,
Blandis verbis animos circa & aures mulcens,
Ideò qui priùs mihi dedit, statim etiam vitam auferret:
Non enim in mendaciis pater Deus erit auxiliator.

CAP. XXXIII.

AUdi ergò me, Jobe, & nostro sermoni ausculta,
Quod nunc dixero, tuo repone animo.
Oris apertæ sunt januæ, erupit autem vox,
Lingua mea molesti rupit sigillum silentii.
Edam recti cordis integrum sermonem,
Labia mea prudentiam valde disertè enarrabunt.
Nam & ego homo sum, genus autem mihi indè, unde tibi:
Idcirco tu nè metue, mortalis quoq; ego factus sum,
Spiritûs immortalis opus, à-Deo-formatum monumentum,
Qualis etiam tu es, vitam verò spiritus Dei
Stillavit mihi in nares, & inspiravit halitum.
Dic mihi si potes, & tibi lubitum est animo,
Surge, & mihi responde distinctis sermonibus.
Sic velle te dix'ti, hoc autem tibi dudum erat desiderium;
Utinam ipse Dominus verborum subiret certamen,
Tibiq; litem intentaret: ecce ego vice Dei:
Neq; (verò) me metuas, quandoquidem una nobis origo est,
Quíq; alios fecit, is bene fabricavit & me.
Etenim & ego pulvere maceratum opus sum,
Sicut alii mortales sunt in terra pane vescentes,
Etiam & mihi ex luto corpus fictum est,
Quocirca te ego non terrefaciam insolentiâ fretus,
Nec tibi timorem incutiam asperis verbis,
Nec tibi (non enim decet) graves manus inferam:
Confide, neq; prorsus in mente timeas valde.
Aurem meam tibi inclinavi, téq; loquentem audii;
Certè valde arrogans verbum jactâsti; ità enim dix'ti,

9 Ἦ μὲν ἐγὼ καθαρὸς, καὶ ἀμύμων, αἴσιμά τ' εἰδὼς,
Οὐ δέ γ' ἀλείτης εἰμ' ἄτη δέ μοι οὐκ ἔνι πάμπαν,
Οὐδέ θ' ὑπερβασίη, ἐπεὶ νόος ἐστὶ θεουδής.
10 Ῥεῖα Θεός γ' ἐθέλων καὶ ἀναίτιον ἄνδρα δαμάζοι,
Εὗρε δ' ἐπιχεσίην μομφῆς, ἵνα μ' αἰτιόωτο,
Θῆκέ με δυσμενέος καὶ ἀναρσίου ἀνδρὸς ἐν αἴσῃ.
11 Ταρσὰ μὲν ἀστεμφέως ἐνὶ χοινίκεσσιν ἔπηξεν,
Ἴχνια πάντ' ἐνόησε, καὶ ἐφράσαθ' ὁππόθι βαίνω.
12 Ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσι·
Τοῦτ' οὐ καλὸν ἔειπες, ἀτασθάλῳ ἀνδρὶ ἔοικας·
Οὐδὲ κατ' αἶσαν ἔφησθα, Θεὸς γὰρ φέρτερος ἀνδρῶν,
Τοῦ περ καὶ μείζων ἀρετὴ, τιμή τε, βίη τε.
13 Τίφθ' οἱ ἐριζέμεναι ἐθέλεις; ἐπεὶ οὐδέ τι σε χρή.
Μὴ γὰρ πάντας, Ἰωβε, Θεοῦ ἐπιέλπεο μύθους
Εἰδήσειν· χαλεποί τοι ἔσοντ' ἀγαθῷ περ ἐόντι.
Οὐ γὰρ ὅγ' ἀμφαδὰ θῆκεν ἑοῦ μελεδήματα θυμοῦ,
Οὐδέ τις ὄφρα σάφα εἶδε, τεῦ εἵνεκα τοιάδ' ἔρεξεν.
14 Ἀθάνατος μὲν ἅπαξ, καὶ δεύτερον αὖθις ἔειπεν,
Ἀνὴρ δ' οὐδέπω ἔγνω ἐνὶ φρεσὶν, οὐδ' ἐνόησε,
Νήπιος, οὐδ' αὐτοῦ ξυνίει ὄπα φωνήσαντος.
15 Ἐν δ' ἄρα νυσταγμοῖς, καὶ φάσμασι, νυκτὸς ἀμολγῷ,
Ὁππότε φῦλα βροτῶν μαλακῷ δεδμημένοι ὕπνῳ
Ἠδὲ μάλα κνώσσουσ' ἐν ὀνειρείῃσι πύλῃσιν·
16 Ἔνθά περ οὖατ' ἀνῷγε Θεὸς μερόπεσσι βροτοῖσι,
Καὶ μάλα πόλλ' ἐπέτελλε, καὶ ὡς σφρηγῖδι χάραξεν
Ἣν ὑποθημοσύνην, ἵνα μὴ ληθοίατ' ἐφετμέων.
17 Ὄφρ' ἄνδρας μεμαῶτας ἀπ' ἔργου θυμὸν ἐρύξῃ,
Καὶ δή μιν καταπαύσῃ ἀγηνορίης ἀλεγεινῆς.
18 Ἄλλοτε μὲν πρόφρων οἱ ἐπήρκεσε λυγρὸν ὄλεθρον,
Ζωήν τε ξίφεος, ψυχὴν ῥύετ' ἐξ ἀΐδαο.
19 Ἄλλοτε δ' αὖ κάκ' ἔδωκε Πατὴρ, ἑὸ πειρητίζων·
Ὡς ὁ μὲν ἐν λέκτρῳ κεῖται κρατερ' ἄλγεα πάσχων,
Ὀξείῃς ὀδύνῃσι πεπαρμένος ὀστέα πάντα·
20 Ἄκμηνος πίσιος καὶ ἐδητύος, οὐδέ μιν ἄρτου
Σίτου τε γλυκεροῖο περὶ φρένας ἵμερος αἱρεῖ,
Ἐξ ὀλιγηπελίης, στυγέει δέ τε δαῖτα θάλειαν.
21 Σάρκες δ' οἱ φθινύθουσιν ἐνὶ γναμπτοῖσι μέλεσσιν,
Αἱ πάρος ἐξῴδησαν, ἀτὰρ νῦν οὐχ ὁρόωνται·
Ὀστέα δ' ἐπέχουσι, τὰ καὶ πάρος οὐκ ἐφάανθεν.
22 Ὡς ὁ στρεφπλήξ ἐστι, τύφον φρεσὶν ἧσιν οἴεθεις,

Φῆ

Certè quidem ego purus, & integer, rectáq; sciens,
Neq; improbus sum, noxa autem mihi non inest omnino,
Neq; transgressio, quandoquidem mens est pia.
Facilè Deus volens vel insontem virum pessundet;
Invenit autem prætextum reprehensionis, ut me criminetur;
Posuit me inimici & infensi hominis in loco.
Pedes meos tutò in cippo fixit,
Gressus omnes observat, & animadvertit, quocunq; vado.
Aliud verò tibi dicam, tu autem in animo perpende tuo;
Hoc non bene dixisti; improbo viro similis-es,
Neq; rectè locutus-es, Deus enim præstantior hominibus,
Cujus & major virtus, honórque, potentiáque. (portet:
Quare cum eo contendere vis? quandoquidem neque te o-
Nè enim omnia, Jobe, Dei sperato consilia
Te sciturum: difficilia tibi erunt, bonus licèt sis.
Non enim hic in propatulo posuit sui cogitationes animi
Nec quis ergo novit, quamobrem talia fecit.
Immortalis quidem semel, & iterum deinde locutus est,
Homo autem nec dum novit in animo nec sensit;
Insipiens, nec ipsius percepit vocem loquentis.
In dormitationibus verò & visionibus, nocte mediâ,
Quando gentes hominum molli obrutæ somno
Valde suaviter dormiunt in somniorum portis;
Tum aures aperuit Deus hominibus mortalibus,
Et admodum multa mandavit, & veluti sigillo signavit
Suum monitum, ut nè obliviscerentur præcepta.
Ut viri propensi ab incepto animum inhibeat,
Et eum desistere faciat à superbia gravi.
Interdum quidē benevolus ab eo propulsat sævum exitium,
Vitámq; à gladio, animam liberat ab inferno.
Interdum autem vicissim mala dat Pater, eum tentans:
Ità hic in lecto jacet graves dolores patiens,
Acutis doloribus transfixus ossa omnia.
Jejunus potûs & cibi, neque eum panis
Cibíque dulcis circa mentem appetitus tenet,
Præ languore abhorrétq; ab epulis lautis.
Carnes ei contabescunt in flexilibus membris,
Quæ priùs turgebant, at nunc non videntur;
Ossa autem prominent, quæ antea non apparebant.
Ità hic capularis est, sepulcrum animo suo præsagiens,

Φῆ ῥ' οὐ δὴν ζωοῖσι μετέμμεναι, αὐτὰρ οἱ ἤδη
Ἄγχι παρέστηκεν θάνατος καὶ μοῖρα κραταιή.
23 Εἰ δέ τις οἱ γε πάρεστι μετάγγελος, ἢ ὑποφήτης,
Κήρυξ εὐδικίης, ἐπιμάρτυρος εὐνομιάων,
Εἷς ἀπὸ χιλιάδων, πολλῶν τ' ἀντάξιος ἄλλων,
Ὅστις ἐπίσταιτο ᾗσι φρεσὶν ἄρτια βάζειν,
Ὅς κέν οἱ εὐσεβίης δείξῃ ὁδὸν, ὄφρα πίθηται·
24 Αὐτίκ' ἔπειθ' ἵλαος Ὀλύμπιος ἔσσεται αὐτῷ,
Καὶ φήσει μιν πότμου ἀδευκέος ἐξαναλύσειν,
Οὕνεκα λύτρον ἔτετμε, καὶ ἀγλαὰ δέξατ' ἄποινα.
25 Ὣς ὅγε λωφήσει τε κακοῦ, καὶ νοῦσον ἀλύξει,
Χρὼς δέ οἱ ἀκμηνὸς γελόων παλιναυξέϊ δημῷ,
Ὡς πρὶν, ἐπ' ἀγλαΐηφι γανύσεται ἀμφὶ μέλεσσι.
Γυῖά τε καὶ σάρκες λιπαρώτεραι, ἢ ἀπαλοῖο
Παιδὸς, τὸν δ' ἀτίταλλε πατὴρ θαλίῃ ἐνὶ πολλῇ.
Ἂψ δ' ἀναθηλήσει ἥβης χαριέστατον ἄνθος.
Ὡς γάρ οἱ θεῖος Ἄναξ, ἐσθλῶν ἕνεχ' ὅσσα ἔοργε,
Γῆρας ἀποξύσας θήσει νέον ἡβώοντα.
26 Ἀθάνατον λιτανεύσει, ὁ δ' ἤπια δῶρα εἰδὼς
Εὐχωλῇσιν ἑῇς ἀειήκοον οὖας ἐρείσει·
Χάρμῃ γηθόσυνος θείην εἰσόψετ' ὀπωπήν·
Ὡς ὁ μὲν ἧς ἀρετῆς Θεοῦ εὐνομίῃσιν ἐπαυρεῖ,
Ὅς τε δίκην τίεσκε, καὶ αἴσιμα ἔργ' ἀνθρώπων
Εὐσεβέων, μή τις οἱ ἀτεμβόμενος κίοι ἴσης.
27 Ἄνδρας ὀπιπεύει, τὴν δ' εἴ τις ἔειπεν, Ἅμαρτον,
Ἔκ τε δίκην ἔλασα, σκολιάς τ' ἔκεινα θέμιστας,
Οὐδέ τι μοι χραίσμησεν, ἀτὰρ καὶ μᾶλλον ἀάσθην·
28 Ῥύσεται ἣν ψυχὴν, ἡ δ' οὐκ Ἀΐδόσδε βέβηκεν,
Ἀλλ' ὅγ' ἔτι ζώει, καὶ ὁρᾷ φάος ἠελίοιο.
29 Πολλάκι τοι τάδε πάντα Θεὸς βροτὸν ἄνδρα ἔοργε·
Φάρμακα πολλὰ μὲν ἐσθλὰ μεμιγμένα, πολλὰ δὲ λυγρά
Αὐτὸς ἔχει, τοῖσίν τε βροτῶν φρένας ἐξακέσαιτο.
30 Ὄφρ' ἀνδρὸς ψυχὴν πάλιν ἐλθεῖν, ἠδὲ λεϊστὴν
Δοίη, καὶ παλίνορσον ἀπὸ στυγεροῦ ἀΐδαο
Ἐξαγάγοι Περσεφόνησδε, ὁ δ' ἠελίου ἴδοι αὐγὰς
Τυμβόθεν ἐξαναβὰς, καὶ ἔτι ζωοῖσι μιγείη.
31 Τοὔνεκά τοι ἐρέω, σὺ δὲ σύνθεο, καί μευ ἄκουσον,
Σιγῇ ἀτρέμας ἧσο, τεῒν δ' ἐγὼ ἄρτια λέξω.
32 Εἰ δέ τι σοι ἔπος ἐστὶν, ἀμείβεο, μηδ' ἐπικεύσῃς,
Αὔδα ὅ, τι φρονέεις, ἐθέλω δὲ συνήγορος εἶναι.

Σῆς

Putat non diu vivis intereſſe, ſed ei jam
Propè imminet mors & fatum violentum.
Quòd ſi quis ei adeſt internuncius, aut interpres,
Præco juſtitiæ, teſtis æquitatis,
Unus è millibus, multorúmq; inſtar aliorum,
Qui noverit animo ſuo ſana loqui,
Qui ei pietatis monſtret viam, ut obtemperet:
Statim deinde propitius Cœlicola erit illi,
Et dicet ſe illũ ab interitu acerbo liberaturum, (nis pretium.
Quoniam lytrum invenit, & ſplendidum accepit redemptio-
Ità hic reſpirabit à malo, & morbum fugiet,
Caro autem ei florida renidens recreſcente adipe,
Sicut priùs præ ſplendore nitebit circa membra,
Membráq; & carnes nitidiores, quàm teneri
Pueri, quem educavit pater lautitia in multa.
Denuóq; regerminabit juventutis gratiſſimus flos.
Sic enim eum divinus Rex, bonorum ergô quæ fecit,
Senectutem abradens faciet juvenem pubeſcentem.
Immortalem orabit, is autem lenia conſilia ſciens
Precibus ejus proclivem aurem arriget.
Gaudio hilaris divinam intuebitur faciem.
Ità hic quidem ex ſua virtute Dei æquitate fructum-capit,
Qui jus colit & honeſta opera hominum
Piorum, nequis ſuâ fraudatus abiret portione.
Viros contemplatur, eorum verò ſiquis dicat, Peccavi
Judiciúmq; perverti, & iniquo-jure judicavi cauſas,
Nec quicquam mihi profuit, verùm etiam magis læſus ſum;
Liberabit ejus animam, ea autem non ad-inferos deſcendit,
At ille adhuc vivit, & videt lucem ſolis.
Sæpe hæc omnia Deus mortali viro fecit.
Pharmaca plurima quidem bona mixta, multa autem triſtia
Ipſe habet, quibus mortalium mentes ſanet.
Ut viri animam revocabilem, & reparabilem
Det, & reducem ab inviſo inferno
Educat in-lucem, is autem ſolis videat jubar
E-tumulo reſurgens, & adhuc vivis interſit.
Ideo tibi dicam, tu autem animadverte, & me audi,
Silentio quietus ſede, tibi autem ego ſana dicam.
Sin verò aliquod tibi verbum ſit, reſponde, nec celes,
Eloquere quod ſentis, volo autem patronus eſſe,

Σῆς τε δικαιοσύνης ἐπιμάρτυρα μῦθον ἐνισπεῖν.
33 Εἰ δέ τι οὐ παρὰ μῦθος, ἐμῆς ἐπικέκλυθι φωνῆς,
Σιγῇ νῦν ξυνίει, καὶ ἐγὼ πινυτήν σε διδάξω.

ΚΕΦ. λδʹ.

1 Ἤτοι ὅγ᾽ ὡς εἶπεν Βαραχιήλου υἱὸς ἀμύμων·
Οὐδ᾽ ἐπέων ἔτι λῆξεν, ἰδὼν δ᾽ ἀκέοντας ἑταίρους
Κύκλῳ ἑζομένους, ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
2 Κέκλυτέ μευ μύθων μάλα περ πεπνυμένοι ἄνδρες,
Κλίνατε δ᾽ οὔατά μοι πυκινὰ φρεσὶ μήδε᾽ ἔχοντες.
3 Δεῖπνα γὰρ ἠΰτε γλῶσσα πολύτροπα καὶ μάλα πολλὰ
Κρίνει ἐπισταμένως, (ἡ γὰρ στόματος δίκη ἐστί)
Παντοίων δ᾽ ὄψων λάβε γεύματα, καὶ φύσιν ἔγνω·
Ὣς οὔας τ᾽ ἐπέων ἵστωρ καὶ μάρτυρός ἐστιν,
Ἅσσ᾽ ἐτεά τε καὶ οὐκί, τά θ᾽ ὑδέα πικρά τε, ἤδη.
4 Ἀλλ᾽ ἄγεθ᾽, ὡς ἂν ἐγὼ εἴπω πειθώμεθα πάντες·
Μῆτιν ὑφήναιμεν, καὶ ἐπιφρασσαίμεθα βουλὴν,
Ὄφρ᾽ εὖ εἰδῶμεν τί νυ φέρτατόν ἐστιν ἑλέσθαι.
5 Κυδιόων γὰρ Ἰώβος ἔφη, Ἐγώ εἰμι δίκαιος,
Ἐκ δὲ δίκην μοι ἔλασσε Θεὸς, καὶ ἔκλεψε θέμιστας·
6 Ἦ ῥά νύ τι ψεῦδός γ᾽ ἐρέω κατ᾽ ἐμεῖο δικάζων;
Ἀλλ᾽ οὐ χρὴ ψεύδεσθαι ἐπιστάμενον σάφα εἰπεῖν.
Ἕλκος μευ ἄμοτον, καὶ ἀνήκεστον πέλεν ἄλγος,
Τοῦ δ᾽ οὐκ αἰτίη ἐστὶν ὑπερβασίη ἀλεγεινή.
Ὣς ἔφαθ᾽ ὑψαγόρης, καὶ ἀγηνορίῃσι πιθήσας.
7 Ὢ πόποι, οἷα δή νυ Θεὸν βροτοὶ αἰτιόωνται;
Ἐκ κείνου γάρ φασι κάκ᾽ ἔμμεναι· ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ
Σφῆσιν ἀτασθαλίῃσιν ὑπὲρ μόρον ἄλγε᾽ ἔχουσιν.
Ὣς οὐκ ἔστιν Ἰώβου ὀνειστότερος βροτὸς ἄλλος,
Ὅς περ ἐλεγχείην καὶ μυκτηρισμὸν ἔπινεν,
Ὡς ὅτε διψαλέος τις λαυρότατον πίεν ὕδωρ.
8 Ὅς ῥ᾽ ὁδὸν αὐτὴν βαῖνε μετ᾽ ἀνδράσιν αἰὲν ἀλιτροῖς,
Καί σφιν ὁμάρτησεν, τοῖς σχέτλια ἔργα μεμήλει.
(Ὣς αἰεὶ τὸν ὁμοῖον ἄγει Θεὸς ὡς τὸν ὁμοῖον.)
9 αὶ πάλιν αὐτὸς ἔφη ὑπεροπλίῃσι νόοιο,
Οὐδὲ γὰρ οὐδ᾽ οὕτω μέγ᾽ ὀφέλλεται, οὐδ᾽ ὀνίνηται
Ἀνὴρ, ὅς τε Θεοῖο τετάρπηται φίλον ἦτορ.
10 Ἀλλὰ πίθεσθε καὶ ὔμμες, ἐπεὶ πείθεσθαι ἄμεινον,
Κέκλυτέ μευ μύθων, ὅσσοι πυκινόφρενές ἐστε.

Οἱ

Tuæ'que justitiæ testem sermonem proferre.
Quòd si tibi non suppetit sermo, meæ ausculta voci;
Tacitè nunc attende, & ego prudentiam te docebo.

CAP. XXXIIII.

Utique sic dixit Baracheli filius insignis;
Nec dictis adhuc destitit, videns autem tacentes socios
Circùm sedentes, verba alata dixit;
Audite meos sermones admodum licèt cordati viri,
Inclinatéque aures mihi prudentia mente consiliâ habentes.
Cœnas enim ut lingua varias & multiplices
Dijudicat peritè, (hic enim oris mos est) (novit:
Omnigenorum autem obsoniorum capit gustus, & naturam
Sic auris verborum arbitra & testis est,
Quæ'que vera *sunt* & non, quæ'que jucunda acerbáque, scit.
Sed agitè, ut ego dixero, pareamus omnes;
Consultationem ineamus, & capiamus consilium,
Ut bene sciamus quid optimum est eligere.
Glorians enim Jobus dixit, Ego sum justus,
Jus autem mihi pervertit Deus, & fefellit causam:
Nunquid mendacium dicerem meipsum condemnans?
At non oportet mentiri scientem vera dicere.
Vulnus meum ingens, & insanabilis est dolor,
Ejus autem causa non est iniquitas gravis.
Sic dixit grandiloquus, & arrogantiâ fretus.
Papæ! quomodo Deum mortales culpant!
Ex eo enim inquiunt mala esse : at illi ipsi
Suâ stultitiâ præter fatum dolores patiuntur.
Adeò non est Jobo vilior mortalis ullus,
Qui probrum & subsannationem bibit,
Sicut cùm sitibundus aliquis copiosam bibit aquam.
Qui viam eandem iniit cum viris semper improbis,
Et iis comitem-se-præbuit, quibus scelerata opera curæ-sunt.
(Sic semper similem ducit Deus ad similem)
Et rursus ipse dixit superbiâ mentis,
Neque enim adeò magnopere amplificatur, neque juvatur
Vir, qui Deo delectaverit charum cor.
At obedite vos , quia obedire melius;
Audite mea dicta, quotquot sapientes estis.

Οὐ μὲν πω κάκ' ἔοργεν Ἄναξ, τόδε μηδὲ γένοιτο,
Οὐδέ τις Ἀθανάτῳ πάρ' ἀτασθαλίη ἀλεγεινή.
11 Ἀνδρὶ γὰρ ὧν ἔργων ἀντάξιον ὤπασε μισθὸν,
Δῶκεν δ', ἣ θέμις ἐστὶν, ἑκάστῳ οἷα ἔρεξεν.
12 Οὔ νύ κεν οὐθ' ὕβρει εἴκων Θεὸς αἴσυλα ῥέζοι,
Οὔτέ ποτ' Ἀθάνατος σκολιὰς κρίνειε θέμιστας.
13 Τίς μὲν οἱ οἴκια ςαθερῆς ἐπετείλατο γαίης;
Τίς χθονὸς εὐρυχόροιο μέδων, ᾧ κόσμος ἀπείρων,
Ὧ, λαοί τ' ἐπιτετράφαται, καὶ πόσα μέμηλεν;
14 Εἰ βροτὸν ὀξὺ νοήσῃ, ἑὸν δ' ἀπὸ θυμὸν ἕληται,
Πνεῦμά τε καὶ ζωὴν πάλιν εἰς ἕε τ' αὐτὸν ἀγείρῃ,
15 Πᾶσ' ἅμα σὰρξ ἀπολεῖται ἐπήτριμος, ἐς δὲ κονίην
Ἀνέρες ἂψ λύσονται, ὅθεν πάρος ἐκγεγάασιν.
16 Εἰ τοί ἐχέφρων θυμὸς ἐνὶ στήθεσσιν, Ἰωβε,
Σύνθεο, καί μευ ἄκουσον, ἰδ' ἐν φρεσὶ βάλλεο μῦθον.
17 Ἦ ὅγε κοίρανος ἔσται, ᾧ οὐ φίλαι εἰσὶ θέμιστες,
Ὅς τε δίκην ἐχθαίρει, ἰδ' οὐκ ὄθετ' αἴσυλα ῥέζων;
Ὃς δὲ δικαιότατος περὶ πάντων ἔξοχον ἄλλων
Ἔπλετο, καὶ μετὰ πᾶσι δίκην ἰθύντατα εἶπε,
Καδδὲ σὺ τοῦδ' ἔτλης δικάσαι, καὶ ἑ νεικέσαι ἀντίην;
18 Ἦ ῥά νύ τις κατὰ μοῖραν, ἐπισβόλος, Ὦ ἄνα, φησὶ,
Σχέτλιος εἶς, καὶ ἀλιτρός· Ἀτάσθαλοί ἐστε, μέδοντες;
Τίς γὰρ ἂν ὧς τόλμησε λιγύς περ ἐὼν ἀγορητὴς
Νεικείειν βασιλῆας ὀνειδίοις ἐπέεσσι;
19 Πῶς οὖν οὐκ ἀπέοικε Θεῷ τάδε μυθήσασθαι;
Ὃς πᾶσι θνητοῖσι καὶ ἀθανάτοισιν ἀνάσσει,
Ὃς τ' οὐκ αἰδεῖται βασιλήων σεμνὰ πρόσωπα,
Οὐδ' ὄθετ' ἀφνειῶν· πτωχὸς γὰρ ἐναντίον αὐτοῦ
Πλουσίῳ ἐστ' ἀτάλαντος, ὁμοίης τ' ἔμμορε τιμῆς·
Ἶσον γὰρ σύμπαντες ἑῶν ἔργον παλαμάων.
20 Ἐμμαπέως ἅμα τούσδε τέλος θανάτοιο κάλυψε,
Τάρβησαν δ' ἄρα φῦλα βροτῶν ἐνὶ νυκτὸς ἀμολγῷ,
Αὐτίκα δὲ φθινύθουσιν ἀκήειοι, οἱ δέ τ' ἄνακτες
Ἐξ ἑδέων ῥειπόντες, ὀδὰξ ἕλον ἄσπετον οὖδας,
Οὐ βροτοῦ, ἀλλὰ Θεοῦ πληγῇ καὶ χειρὶ δαμέντες.
21 Τοῦ μὲν γάρ τ' ὀφθαλμοὶ ἐπ' ἀνδρῶν εἰσι κελεύθους,
Πανδερκεῖς δέ τ' ἐόντες, ἐπιστρωφῶσι πόληας,
Ἀνθρώπων ὕβριν τε καὶ εὐνομίην ἐφορῶντες·
Παπταίνων ἐς ἕκαστον ἰδεῖν πάντ' ἴχνια φωτῶν.
22 Οὐ τόσσον σκότος ἐστὶν ἐνὶ σκιόεσσι μελάθροις.

Νέρθεν,

Neutiquam sanè mala fecit Dominus, id verò absit,
Nec ulla *est* apud Immortalem improbitas gravis.
Viro enim suis operibus dignam præbuit mercedem,
Dedit autem, quatenus fas est, unicuique quale fecit.
Nequaquã injuriæ indulgens Deus nefaria patrare-queat,
Neque unquam Immortalis perversa tulerit judicia.
Quis ei gubernaculum stabilis mandavit terræ?
Quis telluris vastæ imperator, cui mundus ingens,
Cui populi sunt commissi, & tot curæ-sunt?
Si hominem acriter observet, ejus verò vitam auferat,
Spiritúmque & vitam retro ad seipsum recolligat,
Omnis simul caro peribit densa, ínque pulverem
Homines iterum solventur, unde priùs nati sunt.
Si tibi prudens animus in pectoribus, Jobe,
Attende, & me audi, & in animo perpende sermonem,
Num ille princeps erit, cui non chara sunt jura,
Quique jus odit, & non moratur scelerata perpetrans?
Quique justissimus præ omnibus longè aliis
Est, & inter omnes jus rectissimè dicit,
Tunè eum audes condemnare, & reprehendere palam?
Num quis secundùm decorum, rabula, O rex, inquit,
Improbus es, & transgressor; Scelerati estis principes?
Quis enim ità ausus fuerit, eloquens licèt sit orator,
Increpare reges contumeliosis verbis?
Quomodo ergò non dedecet Deo hæc dicere?
Qui omnibus mortalibus & immortalibus imperat,
Quíque non reveretur regum graves vultus,
Neque curat divites: pauper enim in-conspectu ejus
Diviti est æqualis, parémque sortitur honorem:
Æquale enim omnes ejus opus *sunt* manuum.
Confestim simul hos finis mortis obtexit,
Conterritæ autem sunt nationes hominum extremâ nocte,
Statim autem pereunt imbecilles, regésque
E solio lapsi mordicus arripuerunt immensum solum,
Non hominis, sed Dei ictu & manu domiti.
Ejus enim oculi super virorum sunt vias,
Omniáque videntes, versantur per civitates,
Hominum injuriam & justitiam inspicientes.
Circumspectans in unumquemq; videt omnes gressus homi-(num.
Non tantæ tenebræ sunt in umbrosis domiciliis

Subtèr,

Νέρθεν, ἅπερ κῆρες μέλανος θανάτοιο νέμονται,
Ὅσσον δυσσεβέας δύναιτ' ἀνέρας ἀμφικαλύψαι,
Εἴπερ τοῦ ἐθέλωσ' ἔρδειν τι κρύβδα Θεοῖο.
23 Εἴ τις ὀϊζύσειε κακῶν ἕνεχ' ὅσσα ἔοργεν,
Ἣν δ' ἄτην τίσειε, Θεὸς δέ οὐ σφαλώσειεν,
Ἀλλὰ μὲν οὐδ' οὕτω πλέον, ἢ θέμις ἐστὶ, πέπονθεν,
Ὄφρα Θεῷ ἐείσῃ, ἔο τ' ἐν δίκῃ ἀντίος ἔλθῃ
Ὕβρεος εἵνεκα τῆσδε· δικαιόταται γὰρ Ἐριννῦς.
24 Ῥαῖσε δὲ μυρία φῦλα μεγασθενέων βασιλήων,
Οὐτιδανὲς τε καθεῖσεν ἐφ' ὑψηλοῖσι θρόνοισιν.
Οὕτω γὰρ νέμει ὄλβον Ὀλύμπιος ἀνθρώποισιν,
Ἐσθλοῖς ἠδὲ κακοῖσιν, ὅπως ἐθέλῃσιν, ἑκάστῳ.
25 Τῶν δ' εὖ γινώσκει ὕβριν καὶ ἀτάσθαλα ἔργα,
Κὰδ δ' αὐτοὺς ἀνὰ νύκτα μέσην βάλε χειρὶ βαρείῃ,
Οὐτάμενοι δ' ἄρα τοίγε κατήριπον ἐν κονίῃσι,
Πρηνέες ἐν κονίῃσι κατήριπον, ἠδ' ὀλέκοντο·
26 Πλῆξε δὲ τοὺς ἀναφανδὸν, ὅθι πλεῖστος πέλε λαὸς,
Πάντες ἵν' ἀθρήσωσι, Θεοῦ τ' ὄπιδα τρομέωσιν,
Ὧδε δέ τις τότε εἴπῃ ἰδὼν ἐς πλήσιον ἄλλον,
Οὐκ ἀρετᾷ κακὰ ἔργα, κιχάνει πότμος ἀλείτην,
Ὡς ἀπόλοιτο καὶ ἄλλος, ὅ, τις τοιαῦτά γε ῥέζοι.
27 Ὅττι Θεοῦ ἀπονόσφι μετάτροπον ἴχνος ἔθηκαν,
Ἂψ τ' ἀνεχώρησαν, χάζοντό τε πολλὸν ὀπίσσω,
Καί σφισιν οὔ τι μέμηλεν ἐνὶ φρεσὶν ὅσσα τ' ἔρεξεν,
Ὅσσα τ' ἐπί σφιν ἔτειλε, καὶ οὐκ ἀλέγιζον ἐφετμέων.
28 Οἱ μὲν ἐφυβρίζουσι, βοὴ δ' ἄσβεστος ὀρώρει
Πτωχῶν λευγαλέων, τοὺς τε τρύχουσι βίηφι,
Ἡ δὲ τοῦ οὐρανὸν ἷκε, καὶ οὔατα βάλλε Θεοῖο·
Πτωχὸς μὲν βοάασκε, Θεὸς δ' ἀΐεσκε λιτάων.
29 Ὃς δ' ὁπόταν κατάπαυμα διδῷ, τίς τάρβος ἐνόρσει;
Τίς δέ μιν ἀθρήσει, ὅθ' ἑὴν ἐκάλυψεν ὀπωπὴν,
Ἢ μὲν ὅταν ξυνόν τε κακὸν πολέεσσι πιθῆσιν,
Ἀνδράσι καὶ δήμῳ κεχολωμένος, ἠδ' ἑνὶ μούνῳ;
30 Κοιρανέειν οὐκ εἴα ἐν ἀνδράσιν ἠπεροπῆα,
(Σκῆπτρόν τ' ἠδὲ θέμιστας ὃ γὰρ βασιλεῦσιν ἔδωκε)
Μή τι κακορραφίῃσι κατατρύχῃ πολιήτας
Δημοβόρος, τῷ τ' αἰὲν ἀήσυλα ἔργα μεμήλῃ,
Μὴ λαοὶ παγίδεσσιν ἐνιπλεχθῶσι βαρείῃς,
Μήπως ὡς ἀψῖσι λίνου ἁλόντε πανάγρου
Ἀνδράσι δυσμενέεσσιν ἕλωρ καὶ κύρμα γένωνται.

Τῷ

Subter, quæ Parcæ nigræ mortis incolunt,
Quantæ impios possunt homines obvelare,
Etsi fortè velint facere aliquid clam Deo.
Siquis afflictus fuerit malorum ergò quæ commisit,
Suámq; noxam luerit, Deus autem ipsum ignominiosum red-
At neq; sic plus, quàm fas est, passus fuit, (diderit,
Ut cùm Deo contendat, eiq; in jure obviàm veniat
Propter injuriam hanc: justissimæ enim *sunt* Erinnyes.
Pessundedit autem innumeras gentes præpotentium regum,
Nulljúsque-notæ *homines* collocavit in excelsis thronis.
Sic enim distribuit Cœlicola felicitatem hominibus,
Bonis atq; malis, prout vult, unicuique.
Quorum autem bene cognoscit iniquitatē & mala opera,
Eos nocte mediâ dejecit manu gravi,
Vulnerati autem illi ceciderunt in pulvere,
Proni in pulvere ceciderunt, & perierunt.
Percussit verò eos in-propatulo, ubi plurimus erat populus,
Omnes ut viderent, Deiq; vindictam timerent;
Sic autem quispiam tum dicat intuens in vicinum alium,
Non bene-succedunt mala opera, assequitur interitus pecca-
Sic pereat & alius, quicunq; talia fecerit. (torem;
Quoniam seorsum à Deo retrogradum gressum posuerunt,
Rursúmq; regressi sunt, recesserúntq; longè retro,
Et iis nihil curæ-est in animo, ex iis quæ fecit,
Quæq; ipsis mandavit, & non curarunt *ejus* præcepta.
Hi quidem injuriosè-agunt, clamor verò ingens oritur
Pauperum miserorum, quos vexant violentiâ:
Ille autem ad cœlum pervenit, & aures perculit Dei;
Pauper quidem clamavit, Deus autem audiit preces.
Qui cùm requiem dederit, quis tumultum excitabit?
Quis autem ipsum aspiciet, cùm suam absconderit faciem,
Sive cùm commune malum multis dederit,
Viris & populo iratus, sive uni soli?
Imperare non sivit inter homines hypocritam,
(Sceptrum & jura hic enim regibus dedit)
Nè malis-machinationibus opprimat cives
Populi-vorator, cui semper injusta opera curæ-sint,
Nè populi laqueis implicentur gravibus,
Nè veluti nexibus lini capti omnia-venantis
Hostibus præda & lucrum fiant.

Quam-

31 Τῷ σε χρὴ, ὦ Ἴωβε, Θεῷ τοιαῦτ᾽ ἀγορεύειν,
Ἵλαθί μοι, Βασιλεῦ, καὶ μείλιχον ἔνθεο θυμόν·
Ὤ μοι ἐγὼ, ὅτι πόλλ᾽ ἔπαθον, καὶ πόλλ᾽ ἐμόγησα·
Οὐκέτ᾽ ἁμαρτήσω, μὴ ῥίγιον ἄλλό τι πάθω.
Εἰ δ᾽ ἄγε δεῖξον ἐμοί γε, τό, τ᾽ οὐ δύναμ᾽ αὐτὸς ἰδέσθαι·
32 Εἰ δέ ποτ᾽ ἀπαλάμνῳ φρεσὶν οὐλομένῃσι πιθήσας,
Οὐκ ἂν ἔτ᾽ ἂψ ἀλίτοιμι, κακοῦ δέ μοι ἔσσετ᾽ ἐρωή.
33 Ἦ τάδε ἔργ᾽ ἔσται, ὥς σοι φίλον ἔπλετο θυμῷ;
Ἀλλ᾽ ἤτοι μὲν ταῦτα Θεοῦ ἐν γούνασι κεῖται·
Καὶ γὰρ ὅγ᾽, εἴτ᾽ ἐθέλῃς, ἀποτίσεται, εἴτ᾽ ἀνανεύεις,
Οὔτοι ἐγώ· τὺ καὶ σὺ πιφαύσκεο ὅ, ττι περ οἶσθα.
34 Μᾶλλον δ᾽ αὖ πινυτοὶ καὶ ἐχέφρονες οἵπερ ἔασιν,
Οἳ φρεσὶ πευκαλίμῃσι κεκασμένοι ἐν μερόπεσσιν,
Εἴποιεν, καὶ ἐμῶν νῷ ἐμπάζοιατο μύθων.
35 Νήπιός ἐστιν Ἴωβος, ἐπεὶ ἀνεμώλια βάζει,
Πολλά τ᾽ ἐν ἄμμιν ἔειπεν, ὅσ᾽ οὐ πεπνυμένος ἀνήρ·
Ὡς οὐ οἱ χάρις ἀμφιπεριστέφεται ἐπέεσσιν.
36 Ὦ Πάτερ ἡμέτερ᾽, ὦ Βασιλεῦ, ὕπατε κρειόντων,
Εἴθε καὶ ἄχρι τέλους δοκιμάζοις τοῦτον Ἴωβον,
Καί κε τὸ βουλοίμην, καί κεν πολὺ κέρδιον εἴη,
Οὕνεχ᾽ ἑοῖς ἐπέεσσι συνήγορός ἐστιν ἀλιτρῶν.
37 Θῆκε δ᾽ ἀποστασίην ἐπ᾽ ἀτασθαλίῃ ἀλεγεινῇ,
Σχέτλια δήνεα οἶδε, Θεοῦ δ᾽ οὐ πείθετο βουλῇ·
Χερσί τε συμπλατάγησεν, ὀνείδεά τ᾽ ἄμμιν ἔθηκε,
Καί τ᾽ ἔπεα φρεσὶν ᾗσιν ἄκοσμά τε πολλά τε ᾔδη,
Μὰψ ἀτὰρ οὐ κατὰ κόσμον ἐριζέμεναι Θεῷ αὐτῷ.

ΚΕΦ. λε'.

1 ΩΣ ἔφαθ᾽· οἱ δ᾽ ἄρα πάντες ἀκὴν ἔσαν, οὐδέ τις ἔτλη
Ὑββάλλειν, χαλεπὸν γὰρ ἐπισταμένους περ ἐόντας·
Σιγῇ τοίγ᾽ ἕζοντο, πάλιν δ᾽ ὅγε μῦθον ἔνισπεν·
2 Ὦ πόποι, ἦ ῥ᾽ ἀγαθός περ ἐὼν ὑπέροπλον ἔειπες;
Καὶ μάλ᾽ ὑπερφίαλον ἔπος ἔκβαλες, ὡς ἀγορεύων,
Ἦ μὲν ἔγωγε δικαιότερος Θεοῦ εὔχομαι εἶναι·
Ἦ οἴεις, ὅτι τοῦτο ἔπος κατὰ μοῖραν ἔειπες;
3 Ἀλλ᾽ οὕτω καὶ ἔφησθα, Τί γὰρ μέγα ἔσσετ᾽ ὄνειαρ,
Ἢ τί νύ μοι ὄφελος κεκαθαρμένῳ ἀμπλακιάων;
Ἠὲ τί μοι παρέκειται, ἐπεὶ μάθον ἔμμεναι ἐσθλός;
4 Τοὔνεκ᾽ ἀμειβόμενος χεύσω νημερτέα φωνὴν,

Ἀντικρὺ

Quamobrem te oportet, ô Jobe, Deo talia fari,
Propitius-esto mihi, Rex, & placidum sume animum:
Hei mihi! quia multa passus sum, & multa pertuli:
Non ampliùs peccabo, nè durius aliud quid patiar.
Eia agè, ostende mihi, quod non possum ipse cernere;
Siquando peccavi menti perniciosæ obtemperans, (satio
Non ampliùs iterum delinquam, à-malo autem mihi erit ces-
Num hæc opera erunt, sicut tibi placitum est animo?
Sed profectò hæc Dei in genibus posita sunt:
Etenim ille, sive velis, rependet, sive recuses;
Non ego: quare etiam tu eloquere quod nôsti.
Potiùs autem sapientes & cordati qui sunt,
Mente prudenti instructi inter homines,
Dicant, & meos nunc curent sermones.
Ineptus est Jobus, quoniam vana effutit,
Multáq; inter nos locutus est, qualia non sapiens vir *dixerit*;
Adeò non ei gratia coronat verba.
O Pater noster, O Rex, supreme principum,
Utinam vel usq; ad finem tentares istum Jobum,
Et quidem illud velim, & quidem multò utilius esset,
Quoniam suis sermonibus advocatus est improborum.
Addidit autem rebellionem iniquitati gravi,
Scelesta consilia novit, Dei autem non paruit consilio;
Manibúsque complosit, contumeliásq; nobis dedit,
Qui verba animo suo inconditáq; multáq; novit,
Ut temere & non secundùm ordinẽ contendat *cum* Deo ipso.

CAP. XXXV.

SIc dixit; illi autẽ omnes muti erant, nec quis ausus est *eum*
Interpellare; difficile enim *videbatur*, scientes quantumvis
Taciturni illi sedebant, rursus .a. hic sermonẽ dixit; (fuerint
Proh malum! bonus certè quanquam sis, superbè locutus es,
Et valde insolens verbum effutiisti, sic dicens,
Sanè ego justiorem Deo me profiteor esse.
Num putas, quòd hoc dictum rectè dixisti?
Verùm sic etiam locutus es, Quod n. magnum erit emolu-
Vel quæ mihi utilitas purgato à peccatis? (mentum,
Aut quid mihi ampliùs-superest, postquam didici esse bonus?
Idcirco respondens fundam veram vocem,

Palámq;

Ἀντικρὺ δ' ἐρέω ἅμα σοὶ καὶ σοῖς ἑτάροισιν.
Χρὴ μὲν γὰρ τὸν μῦθον ἀπηλεγέως ἀποειπεῖν,
Ἥ περ δὴ φρονέω τε, καὶ ὡς τελέεσθαι ὀΐω.
5 Οὐρανὸν εἰσανίδης, ὃ μετήορος ὑψόθι γαίης
Πέπταται ἀστερόεις, νεφέλας δὲ φράζεο θυμῷ,
Αἵ σέο πολλὸν ὕπερθε φορεύμεναι ἠερέθονται·
Τάων οὖν ὕπερ ἐστὶ Θεοῦ ἕδος ἀσφαλὲς αἰεί,
Τόσσον ὕπερθε πόλου, ὅσον οὐρανός ἐστ' ἀπὸ γαίης.
6 Καὶ δ' αὐτοῦ τί τοι ἔρξας ἀμήχανον, ὁππόθ' ἁμάρτῃς
Ἠέ τί μιν πολλῇσιν ὑπερβασίῃσιν ἔοργας;
Ἢ τί καὶ αὐτός, Ἰώβε, τεῆς κακότητος ἐπαυρεῖ;
7 Ἀλλὰ καὶ οἱ τί σύ γ' αὖτε δίδοις, εἰ ἐσσὶ δίκαιος;
Ἠέ τί οἱ ὄφελος; τί δ' ὅ γ' ἔλλαβε σῆς ἀπὸ χειρός;
Τὸν δ' ἀγαθός τε κακός τ' οὐ σίνεται οὐδ' ὀνίνησι.
8 Σεῖό γ' ἀτασθαλίη τάχα ἵξεται ἧας Ἀδάμου,
Οἷος καὶ σύ περ ἐσσί, κακόν τ' ἄνδρεσσι φυτεύσης·
Σεῖό κεν εὐνομίη χραίσμῃ μερόπεσσι βροτοῖσιν,
Ἢ ἔπεσιν, ἢ ἔργῳ χάριν ἀνθρώποισι φέρουσα.
9 Πολλοὶ ὑπερφίαλοι καὶ ἀτάσθαλοι ἄνδρες ἔασιν,
Οἵθ' ὕβρει εἴξαντες, ἐπισπόμενοι μένεϊ σφῷ,
Τείρουσι πτωχοὺς ῥηξηνορίῃ τε βίῃ τε,
Τῶν δὲ βιαζομένων στοναχὴ ἄλιαστος ὄρωρε,
Καὶ ῥυσταζομένων· ἐπὶ δ' ὑψείσαο βραχίων
Μαίνεται ὀβριμοεργός, οὗ σθένος οὐκ ἐπιεικτόν.
10 Οὐδέ τις ἐν τοῖσδεσσι διείρεται, οὐδὲ μεταλλᾷ,
Εἰπών, Ποῦ Θεός ἐσθ' ὅς μ' ἔπλασεν οὐδὲν ἐόντα,
Ἠδ' ἔκαμεν τάχ' ὤν, τοῦ γὰρ πόνος εἰμὶ καὶ ἔργον,
Ὅς τ' ἀβρότην ἀνὰ νύκτα δίδοι ἡδεῖαν ἀοιδήν·
11 Ὅς φρονεῖν ἀνθρώπους δέδαεν, καὶ μήδεα πυκνά,
Ζώων τ' ἄμμιν ἔδωκε περὶ φρένας ἔμμεναι ἄλλων,
Θηρῶν τ' ἀγρονόμων, καὶ ὑπουρανίων πετεηνῶν;
12 Ἔνθα δ' ἅμ' οἰμωγή τε καὶ εὐχωλὴ πέλεν ἀνδρῶν
Ὕβρει ὀλλυμένης, καὶ ὑπερφιάλων ἕνεκ' ἄτης,
Δὴν δ' ἀκέων Θεὸς ἧστο, καὶ οὐκ ἀΐοντι ἐοικώς.
13 Οὐδὲ γὰρ οὐράνιος περίφρων ἐὸν οὔας ἐρείδει
Μαψιδίοις ἐπέεσσι Πατήρ, ματίῃ τ' ἀλεγεινῇ·
Οὐδέ ποτ' Ἀθάνατος κενεόφρονος ἔκλυεν αὐδῆς,
Ἀνέρος οὔτ' ἀλέγιζεν, ὅ, τις τ' ἀνεμώλια βάζοι.
14 Εἰ καὶ ἔφης, Οὔπω μιν ἐγὼ δύναμ' ἄντα ἰδέσθαι·
Ῥεῖα δ' ἀείγνωτος πέλεται Θεὸς οἷς ἐνὶ ἔργοις,

Ἴχνια

Palámq; edicam pariter tibi & tuis sociis.
Oportet enim responsum *liberè*-&-apertè dare
Quemadmodum nunc sentio, & ut fieri puto.
Cœlum suspicias, quod sublime supra terram
Expanditur stellatum, nubésq; considera animo,
Quæ longè suprà te evectæ suspenduntur:
Illis supereminet Dei sedes firma semper,
Tantùm suprà polum, quantùm cœlum distat à terra.
Contra eum .a. quid fecisti incommodũ, quando peccave-
Aut quid *in* eum multis transgressionibus commisisti? (ris?
Aut quânam-in-te is, Jobe, tuam malitiam luit?
Sed & ei quid tu rursum das, si es justus? (tua?
Aut quodnam ei emolumentum? quid autem is capit manu de
Ei autem bonúsq; malúsq; nec nocet nec prodest.
Tua utiq; iniquitas citò lædet filios Adami,
Qualis & tu es, malúmq; hominibus parias:
Tua utique justitia prosit hominibus mortalibus
Aut dicto aut facto gratificans viris.
Multi superbi & improbi viri sunt,
Qui insolentiæ obtemperantes, obsequentes robori suo,
Affligunt pauperes fortitudinéq; viribúsque;
Horum verò violenter-tractatorum gemitus gravis oritur,
Et per-vim-tractorum; adhuc autem oppressoris brachium
Furit immane, cujus robur insuperabile.
Nec quis inter istos quærit, nec interrogat.
Dicens, Ubi Deus est,qui me formavit nihil existentem antea
Et elaboravit fabricans, ejus enim labor sum, & opus,
Qui noctem per intempestam dat suavem cantilenam;
Qui prudentiam homines docuit, & consilia varia,
Animaliáq; nobis dedit mente superare cætera,
Ferásq; agrestes, & aërias volucres?
Tunc verò simul ejulatus & preces erant virorum
Propter injuriam perniciosam, & superborum noxam;
Diu autem tacitus Deus sedit, & non audienti similis.
Neq; enim cœlestis lubens suam aurem accommodat
Inanibus verbis Pater, vanitatíq; miserandæ;
Nec unquam Immortalis vana-cogitantis audiit vocem,
Virum neq; respexit, qui inania loquitur.
Etsi dixeris, Neutiquam ipsum ego possum coràm videre;
Facilè tamen innotescit Deus suis in operibus,

Vestigia

Ἴχνια παμφανόωντα, ἀείζηλοι δέ οἱ αὐγαί.
Πὰρ δέ οἱ ἐστὶ δίκη, πὰρ δὲ κρίσις, ἠδὲ θέμιστες·
Τῷ τε σὺ θαρσήσας μάλα πείθεο, καί σ' ἐπίτρεψον.
15 Νῦν δ' ἐπεὶ οὐχ οὕτω πιστὸς Θεῷ ἐστιν Ἰώβος,
Ὃς μὲν ὀδυνατὰ ἐὼν χαλεπὴν οἱ ἔθηκεν ὀϊζύν·
Ἀλλ' ὅ δ' ἀνὴρ ἄχει μεγάλῳ βεβολημένος ἦτορ
Οὐκ οἶδ', οὐδ' ἐνόησε τί οἱ τόσον οἶτον ὀφέλλει,
Σχέτλιος, ὅν τε κατ' αἶσαν ἔχει ἰότητι Θεοῖο.
16 Τοὔνεκα λαβραγόρης τε ἀμετροεπής τε Ἰώβος,
Τοῦ καὶ ἀπὸ γλώσσης μάλα τηΰσιη ῥέεν αὐδή·
Πολλὰ μὲν ἐκπάγλως, ἀτὰρ οὐ πεπνυμένα βάζει.

ΚΕΦ. λϛʹ.

1 ΩΣ Ἔλιος μὲν ἔφη· τὸν δ' αὖτις ἀμείβετο μύθῳ·
Τοὔνεκα δ' αὖτις ἔνισπε, καὶ οὐκέτι λῆξ' ἀγορεύων.
2 Νῦν μ' ὀλίγον περ ἔα, σιγῇ ποτιδέγμενος ἧσο,
Καί τοι ἐγὼ μάλα πᾶσαν ἀληθείην καταλέξω,
Ὡς ἔτι μοι πλέον ἐστὶ Θεοῦ ἕνεκ' ἀντίον εἰπεῖν.
3 Τηλόθεν ἀρξάμενος πεπνυμένα μήδε' ἐρεμνῶν
Φθέγξομαι ὧν πυθόμεσθα παλαίφατα θέσφατα φαίνων.
Ἐξερέω δὲ θέμιστας ἐπουρανίου Βασιλῆος
Τοῦ δὲ δικαιοσύνην τε καὶ εὐνομίην καταλέξω,
Ὅς μ' ἄραρε φραδέως, εὖ εἰδὼς τεκτοσυνάων.
4 Ψεύσομαι, ἢ ἔτυμον ἐρέω; κέλεται δέ με θυμός
Αἰσχρὸν γὰρ ψαδέας ἐπιστάμενον σάφα εἰπεῖν.
Νημερτέως οὖν τοι μυθήσομαι, οὐδ' ἐπικεύσω.
Πὰρ δέ τοι ἱδρυώθη, ὃς γνώσιος ἄκρον ἵκανεν,
Ὅς τ' ᾔδη τά τ' ἐόντα, τά τ' ἐσσόμενα, πρό τ' ἐόντα.
5 Καρτερός ἐστι Θεός, τοῦ τε σθένος οὐκ ἀλαπαδνόν,
Ἀλλ' οὐκ ἠπεδανῆς ἀνδρῶν ἀμέλησε γενέθλης,
Οὐδὲ βροτοὺς ἀθέριζεν ἀκιδνοτάτους περ ἐόντας.
Ἦ μάλα καρτερός ἐστι, τίς οἱ μένος ἰσοφαρίζοι;
Ὡς πάντων πέρι τ' ἐστὶ βίην, πέρι τε φρένας ἐσθλὰς,
Ἀμφότερον, βασιλεύς τ' ἀγαθὸς, κρατερός τ' αἰχμητής.
6 Τῶν δὲ θ' ἁμαρτινόων, οἷς σχέτλια ἔργα μέμηλε,
Ζωὴν οὐκ ἐφύλαξε, καὶ οὐκ ἐσάωσεν ἀλιτρούς,
Αὐτοὶ δὲ σφετέρῃσιν ἀτασθαλίῃσιν ὄλοντο.
Πτωχοῦ λευγαλέου μάλα κήδεται, ἠδ' ἐλεαίρει,
Εὖ τε δίκην παρέχων, θυμαλγέα θ' ὕβριν ἀμύνων.
Οὔποτ'

Vestigia conspicua, præfulgentes autem ejus *sunt* radii:
Apud eum verò est justitia, apud *eum* judicium & jura:
Cui tu confisus admodum-pare, & te permitte.
Jam verò quoniam non ità fretus Deo est Jobus,
Is quidem iratus gravem illi intulit miseriam;
At iste vir dolore magno sauciatus cor
Non novit, neq; animadvertit, quid sibi tantam calamitatem
Miser, quam & meritò patitur voluntate Dei. (auget,
Quocirca futilis & multiloquus *est* Jobus,
Cujus à lingua valdè inanis fluit oratio;
Multa quidem strenuè, sed non prudentia dicit.

CAP. XXXVI.

SIc Elius fatus est; ei autem nemo respondit sermonem:
Ideo rursus infit & nondum destitit verbis.
Nunc me paululùm sine, tacitè expectans sede,
Et tibi ego valde omnem veritatem dicam,
Adeò adhuc mihi pl' est quod Dei gratiâ ex-adverso urgeam.
Longè exordium-sumens prudentia consilia scrutans
Eloquar, quæ fando accepimus, vetera oracula pandens;
Ennunciabo autem jura cœlestis Regis,
Ejus autem justitiámq; & æquitatem declarabo,
Qui me fabricavit sapienter, peritus artifex.
Mentiar, aut verum dicam? movet verò me animus:
Turpe enim mentiri scienti vera dicere.
Vere igitur tibi loquar, neque occultabo.
Juxta te autem situs est, qui ad cognitionis apicem pervenit,
Quíq; novit præsentia, & futura, & præterita.
Fortis est Deus, ejúsq; robur non debile,
At non infirmum hominum neglexit genus,
Neq; mortales contempsit, impotentissimi licèt sint.
Certè admodum fortis est; quis ei viribus æquipararetur?
Adeò omnes excellit potentiâ, mentéq; sanâ,
Utrumque, réxq; bonus, validúsq; bellator.
Peccatorum autem, quibus nefaria opera curæ-sunt,
Vitam non servavit, & non salvavit transgressores;
Ipsi autem suis flagitiis perierunt.
Pauperis miseri admodum curam-gerit & miseretur,
Benéq; jus præbens, molestiámq; injuriam propulsans.

7 Οὔποτ' ἀπ' εὐσεβέων ἀγαυὴν ἔτρεψεν ὀπωπὴν,
Ὀφθαλμοὶ δ' ἑοὶ αἰὲν ἐπ' ἀνέρας εἰσὶ δικαίους,
Ἰθυνόους τε καθεῖσεν ἐφ' ὑψηλοῖσι θρόνοισι,
Τιμὴν ὄφρα λάχωσι μετ' ἰφθίμων βασιλήων,
Ἔνθα σφέας ἵδρυσε διαμπερὲς, οἱ δὲ τ' ἄερθεν.
8 Εἰ δέ ποτ' ἐν κλοιοῖς καὶ ἀλυκτοπέδῃσι δέδεντο,
Μόχθου τ' ἀργαλέοιο περὶ σφίσι δεσμὰ κέχυντο·
9 Τόφρα δ' ἔγε σφ' ἀνέφηνεν, ἀειφραδέως τ' ἀπέδειξεν,
Ὅσσα κακὰ ῥέζεσκον ἀτασθαλίῃσι νόοιο,
Ἄτην τε σφετέρην, καὶ ὑπερβασίην ἀλεγεινήν.
10 Οὔατα δέ σφ' ἀνέῳξε, καὶ ἐν φρεσὶ μήδεα πυκνὰ
Θῆκεν ἐπισταμένως, ἵνα μὴ ληθοίατ' ἐφετμέων,
Ἀλλὰ κακοῦ ἀπάτερθε παλίντροπον ἴχνος ἔχοιεν.
11 Εἰ μετόπισθε πίθωνται (ἐπεὶ πείθεσθαι ἄμεινον)
Ἁζόμενοι φρεσὶν ἧσιν ἐφημοσύνας τε καὶ αὐτὸν·
Δὴ τότ' ἀναπλήσουσι βίον, θαλίῃ ἐνὶ πολλῇ,
Χάρμασί τε γλυκεροῖσι κυλινδομένων ἐνιαυτῶν·
12 Εἰ δ' ἔμπης ἀπίθησαν ἑῷ μυριοεικέϊ θεσμῷ,
Φθίσει σφέας ἄορ ὀξὺ, φίλης τ' αἰῶνος ἀμέρσει,
Ἀκλειῶς τ' ἀπολεῦνται ἀϊδρείῃσι νόοιο.
13 Οἱ δὲ δολοφρονέοντες ἀμήχανοι ὑποκριταὶ
Μῆνιν νηήσαντο κακὴν ἐς μόρσιμον ἦμαρ·
Οὐδὲ γὰρ εὐχωλὰς εἰς οὐρανὸν εὐρὺν ἰεῖσιν,
Εἴ γέ ποτ' Ἀθάνατος χαλεπόν σφισι δεσμὸν ἔθηκε.
14 Τῷ ἔπι περηβῆσαι, πρὶν γήραος οὐδὸν ἱκέσθαι,
Αἰνόμοροι θνήσκουσι, μινυνθάδιος σφισι δ' αἰὼν
Τήκεται ἐν μάχλοισι, μέσῳ πόρνων τ' ἐν ὁμίλῳ.
15 Πτωχοὺς αὖτε δύης καὶ ὀϊζύος ἐξανέλυσεν,
Ἐν πάντεσσι πόνοισι παρισάμενός τε φύλαξεν·
Οὔατα δέ σφιν ἄνῳγε, βίη ὅτ' ἐπῆλθε καὶ ὕβρις.
16 Οὕτω καὶ κέ σε ῥεῖα μετήγαγεν ἐκ στεινωποῦ
Χῶρον ἐς εὐρύτερον, τοῦ οὐ στείνεσθαι ἔμελλες·
Καὶ ἐπ' ὀνείαθ' ἑτοῖμα παρακείμενα χεῖρας ἴαλλες
Ἔσθων πιήεις μυριοεικέα δαῖτα τραπέζης.
17 Τοίη δὲ περίφρων ὀλοφώϊα δήνε' ἀλειτέων
Μήδεά τ' ἐκτέλεσας, τοὺς σ' οὐ σόον ἔμμεναι οἴω,
Ἀλλά σε νῦν νέμεσίς τε κακὴ καὶ μοῖρα κιχάνει.
18 Αἰνὸς δὴ χόλος ἐστὶ, Θεοῦ δ' ἐποπίζεο μῆνιν,
Μή σε βάλῃ, ἀπὸ δὲ μελιηδέα θυμὸν ἕληται·
19 Τόφρα μιν οὐ πείσῃς γε φέρων ἀπερείσι' ἄποινα·

Οὐδ'

Nunquam à piis mitem avertit vultum,
Oculi autem ejus ſemper ſuper juſtos ſunt viros,
Rectæque-mentis-*viros* collocavit in excelſis thronis,
Honorem ut nanciſcantur cum validis regibus;
Ibi eos conſtituit perpetuò, ii verò exaltati ſunt.
Quòd ſi unquã in collaribus & compedibus vincti fuerint,
Ærumnæ'que gravis iis vincula circumfuſa ſint:
Tum verò ille ipſis oſtendit, manifeſtóque declaravit,
Quanta mala patraverint improbitate mentis,
Noxámque ſuam, & tranſgreſſionem gravem.
Aures autem iis aperuit, & in mente conſilia prudentia
Poſuit ſcienter, ut non obliviſcantur mandata,
Sed à malo ſeorſum retrogradum veſtigium habeant.
Si poſtea obtemperent (quandoquidẽ obtemperare præſtat)
Reverentes animis ſuis præceptáque & ipſum;
Tum verò exigent vitam, proſperitate in multa,
Gaudiíſque dulcibus volventibus annis:
Sin verò non obediant ejus placidæ legi,
Perdet eos gladius acutus, charâque vitâ privabit,
Turpitérque peribunt inſcitiâ mentis.
At doloſi verſuti hypocritæ
Iram accumulant malam in fatalem diem:
Neque enim preces in cœlum amplum mittunt,
Siquando Immortalis grave iis vinculum imponit.
Quare adhuc puberes, priuſquam ſenectutis limen contin-
Infauſti moriuntur, breve autem eorum ævum (gant,
Conſumitur inter libidinoſos, medióque cinædorum in cœtu.
Pauperes *vero* contrà ærumnâ exolvit & calamitate,
In omnibus laboribus præſénsque ſervavit:
Aures autem iis aperuit, oppreſſio cùm venerit & injuria.
Ità etiam te facilè transferre-poterit ex anguſta-*via*
Locum in ampliorem, ubi non arctatus fores:
Et in eſcas paratas appoſitas manus extenderes
Edens pinguis gratum convivium menſæ.
Tu autem promptus peſtifera conſilia peccatorum
Cogitationéſque perfeciſti; ideo te non ſalvum eſſe puto,
At te nunc Nemeſis mala, & Parca aſſequitur.
Gravis jam ira eſt; Dei autem verere furorem,
Nè te percutiat, & dulcem vitam abripiat:
Tum eum non flectes ferens licèt infinita dona;

Οὐδ' εἴ οἱ δεκάκις τε καὶ εἰκοσάκις τόσα δοίης,
Ὅσσά τέ σοι πάρος ἔσκε, καὶ εἴ ποθεν ἄλλα γένοιτο,
Ἀλλ' οὐδ' ὥς ἔτι θυμὸς ἑὸς πείσεσθαι ἔμελλε,
Ψυχὴν τοι λῦσαί τε φίλην, τά τ' ἄποινα δέχεσθαι.
19 Πάντα δ' ἀπόβλητ' ἐστὶ Θεῷ ἐρικυδέα δῶρα,
Ὅσσά κέ τις δηὴν μεμαὼς ψυχὴν ἐρύσασθαι,
Μάψ· ὃ γὰρ οὐκ ἀλέγει, ἐπεὶ οὐ πλούτοιο μεμηλώς,
Οὐδ' ἄρα οἱ φίλα εἰσὶ τόσα χρυσοῖο τάλαντα·
Ἀλκή οἱ ἠδὲ βίη οὐδ' ἐν λόγῳ οὐδ' ἐν ἀριθμῷ·
Λίην γὰρ κρατερὸς περὶ πάντων ἔστ' ἀνθρώπων.
20 Μήπω ἱμείρεο νυκτὸς, ὅτ' αἰφνιδίῳ τινὶ πότμῳ
Λαοὶ ἀποφθινύθουσιν ἅμα σφετέρῳ ἐνὶ χώρῳ·
Οὐ γάρ τις θεόθεν φυγέει κακὸν, οὐδ' ἀνὰ νύκτα.
21 Φράζεο, μὴ ματίης ὄθεο φρεσὶ, μηδ' ἀλίτημα
Σοὶ μελέτω περὶ κῆρι, τὸ γάρ ῥ' οἶτου προβέβουλας.
22 Ῥεῖα δ' ἀάγνωστος Θεοῦ ἀνδράσι γίνεται ἀλκὴ,
Οἷσίν τ' ἤθελε κῦδος ὑπέρτερον ἐγγυαλίξαι.
Τίς κεν ἀλεξίκακον βουλὴν, ὡς αὐτὸς, ὑφαίνοι;
Τίς κέν οἱ ἱερείην τε διδάσκαλος ἰσοφαρίζοι;
23 Τίς μὲν οἱ, ἠΰτε πομπὸς, ἑὴν ὁδὸν ἡγεμόνευσε;
Τίς δέ μιν εὖ ἐδίδαξεν, ὅπως ὄχ' ἄριστα γένηται;
Ἠὲ τίς οἱ ποτὲ ἔργον ὀνόσσεται, ὅττι ἔοργεν,
Ἀντία νεικείων, Ὡς οὐ τόδε καλὸν ἔρεξας;
24 Ἀλλὰ σὺ μήποτε λήθεο ἀγάασθαι τὰ ἃ ἔργα,
Καὶ μεγαλιζέμεναι, τά περ ἀνέρες αἰὲν ὁρῶνται·
25 Πᾶσι γὰρ ἔστ' ἀρίδηλα· τίς ἂν βροτὸς ἀγνώσσησι;
Ῥεῖα δ' ἀνὴρ ἐθέλων κε διασταδὸν ἀθρήσειεν,
Ὅυ τε καὶ ἀμβλύτατον κεφαλῆς ἐκδέρκεται ὄσσε.
26 Παμμεγέθης ὁ μέν ἐστι, καὶ ἡμεῖς οὔτι μιν ἴδμεν
Οἷος καὶ ὅσσος ἔπλετ', ὁμῶς ἠΰς τε μέγας τε·
Ἀργαλέος γάρ τ' ἐστὶ Θεὸς βροτῷ ἀνδρὶ δαῆναι·
Ἄρητός οἱ ζωὴ, ἐτέων δὲ τίς οἶδεν ἀριθμόν;
27 Λεπτοτάτας μὲν πρῶκας εὐρραθάμιγγος ἐέρσης,
Ὑδατόεσσας τε ψιάδας κατέχευεν ἔραζε·
Αἰθὴρ δ' οὐκ ἀχάριστος, ἐπεὶ πίεν ἰκμάδα γαίης,
Αὖθις ἀναρροιβδεῖ, πιὼν ἐπιεικὲ' ἀμοιβὴν,
Ὑετὸν ἂψ τε δίδοῖ, προγόνου ἀντάξιον ἀτμοῦ,
Ὑγροῦ ἀποσκύζων, τό, τε περὶ χθονὸς ἐκμύζησε.
28 Τήκεται ἠελίῳ νέφος ἔγκυον, αἶψα δ' ἐπ' ἄνδρας
Ταρφειὰς ῥανίδας, καὶ λαβρότατον χέει ὕδωρ.

Τίς

Neque si ei decies ac vicies totidem dares
Quot tibi antea fuerunt, & si alicunde alia accesserint.
At nec dum ità futurum est, ut animus ejus persuadeatur
Animam tibi liberare charam, & redemptionis-pretium acci-
Omnia autem rejectanea sunt Deo insignia dona, (pere.
Quæcunq; quis dederit valdè-cupiens animā *suam* redimere,
Frustrá: ille enim *ea* non curat, quandoquidem non *est* divitia-
Nec utiq; illi grata sunt tot auri talenta: (rum studiosus,
Robur ei & vires neque in ratione neque in numero *sunt*;
Valde enim fortis præ omnibus est hominibus.
Nondum desidera noctem, quando repentino quodam in-
Populi dispereunt simul suo in loco; (teritu
Nec enim quis divinitꝰ-*missum* fugiet malū, neq; per noctem.
Considera, nè respice vanitatem in animo, nec iniquitas,
Tibi curæ-sit in corde, hoc enim miseriæ prætulisti.
Facilè autem notum Dei hominibus fit robur,
Quibus velit gloriam præstantiorem præbere.
Quis salutare consilium, sicut ille, texere-queat?
Quis eo scientiâ doctor *se*-conferre-audeat?
Quis ei, velut dux itineris, suam viam præivit?
Quis autē eum benè docuit, quomodo quàm optimè *res* fiant?
Aut quis ei unquam opus reprehendet eo-quòd-tale fecit,
Coram *sic* objurgans, Quàm hoc non rectè fecisti?
At tu nunquam oblivifcere admirari ejus opera,
Atque magnificare, quæ homines semper vident:
Omnibus enim sunt manifesta; quis mortalis ignoraverit?
Facilè enim vir, si velit, ad distantiam intueatur,
Cujus vel obtusissimè ex capite cernunt oculi.
Permagnus hic est, & nos neutiquam eum scimus,
Qualis & quantus est, pariter bonúsque magnúsque:
Difficilis enim est Deus mortali homini cognitu;
Incorruptibilis ei vita, annorum verò *ejus* quis novit nume-
Minutissimas guttulas bene-stillantis roris, (rum?
Aqueásque guttas defudit in terram.
Aër verò non ingratus, postquam bibit humorem terræ,
Iterum regerit, rependens decentem compensationem,
Pluviámque vicissim dat, progenitore condignam vapore,
Humidum rejectans, quod prius è terra suxit.
Dissolvitur sole nubes gravida, mox autem super homines
Crebra stillicidia, & abundantem fundit aquam.

29 Τίς κ' ἔργον ξυνίῃ νεφεληγερέταο ἄνακτος,
Οἷοισι νεφέεσσι περιστέφει οὐρανὸν εὐρύν,
Ὡς νεφέλην ἐπέτασσεν ἐπ' αἰθέρος οἷα τάπητα
Αὐτοῦ ἐνὶ κλισίῃ, μέγα δ' ἐσμαράγησεν Ὄλυμπος·
30 Ἄλλοτε μὲν σκιόεις πέλεν οὐρανὸς, ἄλλοτε δ' αἴθρη
Πέπταται ἀννέφελος, λευκὴ δ' ἐπιδέδρομεν αἴγλη·
Ἄλλοτε κυανέη νεφέλη ἐκάλυψε θαλάσσης
Βένθεα καὶ ῥίζας, ἤχλυσε δὲ πόντος ὑπ' αὐτῆς.
31 Πολλάκι γάρ τ' εἴωθε Πατὴρ πυκινοῖσι νέφεσσιν
Ἀνθρώπους τίσασθαι ὑπερβασίης ἀλεγεινῆς,
Ἤματ' ὀπωρινῷ, ὅτ' ἐπιβρίσῃ μέγας ὄμβρος
Λαίλαπι θεσπεσίῃ, μινύθει δέ τε ἔργ' ἀνθρώπων·
Πολλάκι δ' αὖ νέφεσι θρεψήνορα σῖτον ὀφέλλει·
Ὄφρα γὰρ ἀρδμοὶ εἰσὶ διὰ ψεκάδων ἀδινάων
Κοίλης ἐκ νεφέλης αἰεὶ νέον ἐρχομενάων,
Οὐρανόθεν δὲ πέτονται ἐπ' ἄνθεσιν εἰαρινοῖσιν,
Αἱ μέν τ' ἔνθα ἅλις πεποτήαται, αἱ δέ τε ἔνθα,
Τόφρα μάλ' εὐθενίῃ μέλλει μετόπισθε γενέσθαι
Καρπῶν παντοίων, μέγα δὲ βρίθουσιν ἀλωαί.
32 Πορφυρέῃς νεφέλῃσιν Ὄλυμπος ἀμφεκάλυψεν
Ἠελίοιο δέμας, περί τε σκιόεσσαν ὀμίχλην
Ἑσσέ μιν, ἠΰτε λεπτὸν ἐΰννητόν τε χιτῶνα,
Καί τ' ἀνένδυσε φάειν νέφεος δ' ὑπερχομένοιο·
33 Τοῦ καὶ ῥησσομένοιο καὶ ἀλλομένοιο κεραυνοῦ
Σμερδαλέος κτύπος ὦρτο, μέμυκεν δ' οὐρανὸς εὐρύς·
Κτύπεα δ' ἀγγέλλουσιν ὁμοφθόγγῳ τινὶ φωνῇ
Ἀτμὸν, τὸν νοέουσιν ἀπὸ χθονὸς ὕψος' ἰόντα.

ΚΕΦ. λζ'.

1 Τῷ δ' ἔτι καὶ κραδίην μοι ἐνὶ στήθεσσι πατάσσει
Αἰνῶς δειδιότι, τρομέουσι δέ μοι φρένες ἐντός·
Ὡς δ' ὅτε κινήσῃ Ζέφυρος βαθὺ λήϊον ἐλθὼν
Λάβρος ἐπαιγίζων, ἐπί τ' ἠμύει ἀσταχύεσσιν·
Ὥς μοι ἐκινήθη κραδίη φρεσὶν ὁρμαίνοντι.
2 Ἀλλ' ἄγετε, ξυνίετ' ὦκα Θεοῦ ὄπα φωνήσαντος,
Ὑμέων οὔατα βάλλοι ἐνὶ παλαγοδρόμος ἠχὴ,
Ἥ τέ οἱ ἐκ λαιμοῖο πολυσμάραγος ῥέεν αὐδή.
3 Τὴν μὲν ὅλου ἴθυνεν ὑπ' οὐρανοῦ, ἀστεροπὴν δὲ
Χειρὶ λαβὼν ἐτίναξεν ἀπ' αἰγλήεντος ὀλύμπου,

Quis opus intelligat nubium-congregatoris regis,
Qualibus nubibus cingit cœlum latum,
Quemadmodum nebulam expandit super aërem tanquam ta-
Ibi in tentorio *suo*, valdè autem reboat cœlum. (petem
Modò caliginosum est cœlum, modò serenitas
Panditur absq; nube, candidus autem circumfulget splendor:
Interdum cæruleâ nube obtexit maris
Profunda & radices, obscuratus autem pontus est sub ipsa.
Sæpe enim solet Pater densis nubibus
Homines punire ob transgressionem gravem,
Die autumnali, cùm ingruit magnus imber
Turbine ingenti, minuuntur autem opera hominum:
Sæpe autem vicissim nubibus viros-alentem cibum auget:
Quando enim irrigationes sunt per guttas frequentes
Cava ex nube semper recèns venientes,
Cœlitus autem volant super floribus vernis,
Et aliæ hàc confertim volant, aliæ illàc,
Tum admodum abundantia postmodum futura est
Fructuum omnigenorum, affatim autem onusta-sunt arva.
Obscuris nebulis Cœlicola circuntexit
Solis corpus, umbrosámque caliginem
Induit illi, quasi tenuem & bene-netam tunicam,
Et prohibuit lucere per nubem supervenientem:
Quâ etiam ruptâ, & exiliente fulmine,
Horribilis fragor oritur, remugit verò cœlum amplum;
Jumenta autem nunciant unanimi quâdam voce
Vaporem, quem sentiunt à terra sursum euntem.

CAP. XXXVII.

SUper hoc etiam cor mihi in pectoribus palpitat,
Vehementer timenti; tremunt autē mihi præcordia intus;
Sicut cùm moverit zephyrus altam segetem veniens
Vehemens irrumpens, *illa* ingruit spicis;
Sic mihi movetur cor *in* mente cogitanti.
Verùm agitè, percipite ocyùs Dei vocem loquentis,
Vestras aures feriat ejus cum-strepitu-currens sonus,
Quæque ei ex ore grandisona fluit vox.]
Illam toto direxit sub cœlo, fulgur verò
Manu accipiens concussit à splendido cœlo.

Ἡ δέ τ' ἀκοντισθεῖσα Θεοῦ ταχυδινέϊ παλμῷ
Φειδῆς μαρμαρυγῇσιν ἀεὶ σίλβουσα ποτᾶται
Ῥίμφα μάλ' ἀΐσσουσα δι' αἰθέρος, αἶψα δ' ἱκάνει
Γαῖαν ἀπειρεσίην, τρομέει δέ τε φῦλ' ἀνθρώπων.
4 Τόφρα τις οὐρανόθεν φωνὴ βρέμεται, αὐτὰρ ὑπ' αὐτῆς
Κόσμος ὅλος σμαράγησε, βοὴ δ' ἄσβεστος ὀρώρει.
Ἔνθ' Ὑψιβρεμέτης μεγάλ' ἔκτυπεν, ἀμφὶ δ' Ὄλυμπος
Σμερδαλέον κονάβιζε, μέμυκεν δ' ἄσπετος αἰθήρ,
Σάλπιξεν δ' ἕδος οὐράνιον, βράχε δ' εὐρεῖα χθών,
Ἔδδεισεν δ' ὑπένερθεν ἄναξ ἐνέρων Ἀϊδωνεύς.
5 Δεινὸν δ' ἐβρόντησε Πατὴρ ῥηξήνορι φωνῇ,
Βροντήσας δ' ἄρα δεινὸν ἀφῆκ' ἀργῆτα κεραυνόν,
Δεινὸς δὲ κλύπις ὦρτο κεραυνοῦ παλλομένοιο.
Ὡς μεγάλ' αὐτὸς ἔρεξε, τά τ' οὐ δυνάμεσθα νοῆσαι.
6 Ὅς τ' εἶπεν νιφετῷ, Χαμάδις ῥέε, δεῦε δὲ γαῖαν,
Βάσκ' ἴθι, μηκέτι μίμν' ἀνεμώλιος ἐν νεφέλῃσιν.
Ὡς ἔφατ'· ἔδδεισεν δὲ χιών, καὶ ἐπείθετο μύθῳ·
Αὐτίκα ταρφειαὶ νιφάδες πίπτουσιν ἔραζε,
Εἰρος θ' οἷα κέχυνται ἐπὶ ζείδωρον ἄρουραν,
Ἡ δέ τ' ἰάνθη γῆ λευκῷ γανόωσα χιτῶνι.
Ὡς δ' αὔτως ἐπέτελλε Πατὴρ ὑετῷ τε καὶ ὄμβρῳ,
Οἱ δ' αἶψα φορέουσιν ἑὴν τρομέοντες ὁμοκλήν.
7 Ἔνθα πόνου κατέπαυσε, καὶ ἐσσυμένοισί περ ἔργων
Χεῖρας ἐρυκακέων, χαμάπιο δὲ γίνετ' ἐρωή·
Ὄφρ' εὖ εἰδῶσιν δειλοὶ βροτοὶ ὅττι ἔοργεν.
8 Ἤματι τῷ χθονίοις ὑπὸ κεύθεσιν εὐνάζοντι
Θῆρες, καὶ σπέεσσιν ἐνὶ γλαφυροῖσι κέονται.
9 Ἐκ νότου ἀργέσταο πολύστροφος ὤρνυτ' ἀέλλη,
Πνοιῇ ἅμα λιγυρῇ θεοδινέα βόμβον ἱεῖσα,
Λαίλαπι μαστίζουσα κονίσαλον ἀμφὶ κελεύθους·
Ἥ τε καχλαλλομένη ἰοειδέα πόντον ὀρίνει,
Πολλὸν δὲ τρόφι κῦμα κυλίνδεται, ὑψόσε δ' ἄχνη
Σκίδναται ἐξ ἀνέμοιο πολυπλάγκτοιο ἰωῆς.
Ψῦχος ὑπαὶ ῥιπῆς αἰθρηγενέος βορέαο
Γίνεθ', ὅ, τε κρυεροῖσιν ἀεὶ χθόνα τύψεν ἀήταις.
10 Πάχνη ὀκρυόεσσα δι' ἄσθμαλος ἵκε Θεοῖο,
Αἶψα δὲ κῦμα πέπηγεν ἐΰῤῥεῖος ποταμοῖο
Στεινόμενον, λιαρὸς δέ θ' ὑπερκέχυτο κρύσταλλος.
11 Τρύχει δ' ἀρδμοῖσιν πυκινὸν νέφος, ἤχθετο δ' αὐτῷ
Τειρόμενον, βρίθει δ' ὑδάτων ἐγκύμονι κόλπῳ.

Ἄλλοτε

Illud autem intortum Dei celeriter-volubili vibratione
Horrendis radiis usquè coruscans volat
Perniciter admodum ruens per aerem, statim autem pervenit
Ad terram immensam, tremunt autem gentes hominum.
Tum quædam de-cœlo vox fremit, at illâ
Mundus totus perstrepit, fragor verò ingens excitatur.
Tum Altitonans immanè sonuit, undique autem cœlum
Horrendùm crepuit, remugiit autem immensus æther,
Resonuit verò sedes cœlestis, insonuítq; lata tellus,
Timuit autem subtus rex inferorum Lucifer.
Horrendùm autem intonuit Pater strenuâ voce,
Tonans autem horrendùm, demisit candens fulmen;
Terribilis verò fragor ortus est fulmine vibrato.
Adeò magna ipse fecit, quæq; non possumus intelligere.
Qui dixit nivi, In terram deflue, riga autem solum,
Vade agè, nec ampliùs mane irrita in nubibus.
Sic dixit; timuit verò nix, & paruit dicto.
Statim crebræ nives cadunt in-terram,
Lanæq; instar funduntur super fertilem tellurem,
Terra autem exhilaratur niveâ resplendens veste.
Similiter mandavit Pater pluviæq; & imbri,
Hi autem confestim fluunt ejus metuentes increpationem.
Tum à labore quiescere-fecit, quantumvìs festinantibus (ad opera
Manus coercens, laboris autem fit cessatio;
Ut bene sciant miseri mortales quale fecit.
Die illo subterraneis cavernis cubant
Feræ, & speluncis in cavis jacent.
Ex noto celeri versatilis oritur procella,
Flatu cum sonoro divinitus-motum sibilum emittens,
Turbine flagellans pulverem circa vias:
Quæ & desiliens purpureum mare commovet,
Multus autem tumidus fluctus volvitur, in-altum verò spuma
Spargitur venti vago fluctu.
Frigus ab impetu serenitatem-patientis boreæ
Fit, qui gelidis semper terram verberat flatibus.
Gelu horridum per spiraculum venit Dei,
Statim verò fluctus concrescit bene-fluentis fluminis
Arctatus, lævis autem superfunditur glacies.
Fatigat irrigationibus densam nubem, premitur verò illa
Lassata, onustáq; est aquis gravido sinu.

Interdum

Ἄλλοτε δ' αὖ ἐκέδασσεν ἐπὶ χθόνα πουλυβότειραν
Μαρμαρυγὰς νεφέων, ἠδὲ ψολόεντα βέλεμνα.
12 Δινήθη τάδε πάντα Θεοῦ μεγάλοιο ἕκητι,
Ἀμφί τε γῆν ἐλέλικτο διηνεκέϊ στροφάλιγγι,
Βουλὴν δ', ἥν σφ' ἐπέτελλε, κατὰ χθόνα καὶ κατὰ κόσμον
Ἐμμαπέως ἐτέλεσσεν, ἑῷ τ' ἐπεπείθετο μύθῳ·
13 Εἴτ' ἄρα δυσσεβέας κρατερῇ μάστιγι διώξῃ,
Εἴτ' ὄμβροισι δίνην ἑὴν πολυχανδέα γαῖαν
Ἵλαος, εὐσεβέεσσί τ' ἐνὶ φρεσὶ θυμὸν ἰήνῃ.
14 Κέκλυθι νῦν μευ, Ἰωβε, καὶ ἀτρέμας ἧσο μίνυνθα
Θάμβῳ καὶ σιγῇ, τά τε θαύματα σιγαλόεντα
Μέρμερά τ' ἔργα Θεοῖο τεῷ ἐγκάτθεο θυμῷ.
15 Οἶσθά γ' ὅπως ἔστησε Θεὸς νέφεα σκιόεντα,
Ἂψ δὲ φάος ἀνέφηνε κεδασθεισέων νεφελάων;
16 Οἶσθά γ' ὅπως ἄρα ταὶ ἰσόρροποι ὕψι κρέμανται,
Ὄμβροις γὰρ βαρέεσσι καὶ ὕδασι βεβριθυῖαι;
Οἷά τε θαύματα ῥέζει, οὗ φρένες ἄρτιαί εἰσιν,
Ἀκρότατός τε νόος πάντων πέρι μήδεα εἰδώς;
17 Πῶς ὑπεθερμάνθη τὰ σὰ εἵματα, θάλπετο δὲ χθὼν,
Ἀτρέμας εὖτ' εὔδεσκε μένος βορέαο καὶ ἄλλων
Ζαχρειῶν ἀνέμων, ὅτε μὴν λιαροῖο νότοιο,
Τοῦ δὲ θεὸς πνοιὴν μαλακὴν προέηκεν ἀῆναι;
18 Ἦ ῥα σὺ αἰθέρα δῖον ἅμ' αὐτῷ ἐξετάνυσσας;
Οὐρανὸν ἢ πολύχαλκον ὑπὲρ χθονὸς ἐξεπέτασσας,
Στιλπνὸς ὅ, τε στιβαρός τε πέλει χυτὸν οἷα κάτοπτρον;
19 Ἀλλὰ σὺ νῦν ἡμῖν ὑπόθου, καὶ μῦθον ὄπαζε,
Οὐ γάρ πω σάφα ἴδμεν ὅπως ἀπαμειψόμεθ' αὐτόν·
Τόσση ἡμετέροισιν ἐνὶ στήθεσσιν ὀμίχλη.
20 Τίς νύ κέν οἱ δείξειεν ἐμὸν λόγον; αἴκέ τις εἴπῃ,
Οἷά τε μαρμαρυγὴ θείης ἐλαφύξει ὀπωπῆς.
21 Φέγγος ὑπαὶ νεφέων οὐκ ἂν βροτὸς ἀθρήσειεν,
Οὗ τε καὶ ὀξύτατον κεφαλῆς ἐκδέρκεται ὄσσε.
Ἀλλ' ἄνεμος ζαὴς νέφεα σκιόεντα δονήσας
Θῦνεν μάστιγι λιγυρῇ, ἐκάθηρε δ' ὄλυμπον,
Αὐτίκα δ' ἠέρα μὲν σκέδασεν, καὶ ἀπῶσεν ὀμίχλην·
Ἔκ τ' ἔφανον πᾶσαι σκοπιαὶ, καὶ πρώονες ἄκροι,
Καὶ νάπαι, οὐρανόθεν δ' ἄρ' ὑπερράγη ἄσπετος αἰθήρ.
22 Αἰθέρη ἐκ βορέαο φαεινοτέρη χρυσοῖο
Πέπταται ἀννέφελος, λευκὴ δ' ἅλαδ' ἦλθε γαλήνη·
Τοῦ καὶ ὑπὸ ῥιπῇ μειδήσεν ἀθέσφατος αἰθὴρ

Στίλβων

Interdum autem diſperſit in terram almam
Coruſcationes nubium, & ardentia tela.
Circumaguntur iſta omnia Dei magni voluntate,
Circáq; terram gyrantur perpetuâ vertigine;
Conſilium autẽ, quod ipſis mandat, per terram & per orbem
Dicto-citiùs perficiunt, ejúſq; obtemperant verbo:
Sive impios duro flagello perſequatur;
Sive imbribus humectet ſuam aridam terram
Propitius, piíſq; in pectore animum lætificet.
Audi ergò me, Jobe, & quietè ſede pauliſper
In ſtupore & ſilentio, & miracula ſtupenda
Magnáque-&-egregia opera Dei tuo repone animo.
Nôſtin' quomodo ſtatuit Deus nubes opacas,
Rurſum autem lucem oſtendit diſperſis nubibus?
Nôſti quo pacto illæ æquilibres in-ſublimi pendent,
Imbribus licèt gravibus & aquis onuſtæ?
Qualiáq; mirabilia facit, cujus mens perfecta eſt,
Summúſq; intellectus ſupra omnes conſiliis pollens?
Quomodo tepefiunt tuæ veſtes, fovetur autem tellus,
Quietè quamdiu dormit vis boreæ & aliorum
Vehementium ventorum, præter tepidum notum,
Ejus autem Deus flatum mollem immiſit ut ſpiret?
Nunquid tu ætherem divinum unà cum illo extendiſti?
Cœlum aut ſolidum ſuper terram expandiſti, (culum?
Quod ſplendidum ſimul firmúmq; eſt, fuſile tanquam ſpe-
At tu jam nobis ſuggere, & ſermonem præbe,
Non enim certò ſcimus quomodo reſpondebimus illi;
Tanta noſtris in pectoribus caligo.
Quis ei oſtendat meam orationem? ſi quis loquatur,
Fulgor quodammodo divinæ eum abſorbebit faciei.
Lucem ſub nubibus mortalis videre-nequit,
Cujus vel acutiſſimè ex capite cernunt oculi.
At ventus vehemens nubes atras agitans
Impetuosè-ruit cum flagello ſtridulo,purgavit autem cœlum,
Illico autem caliginem diſperſit & amovit nebulam;
Apparéntque omnes ſpeculæ & vertices prominentes,
Et ſaltus, cœlitúſque erumpit ingens ſudum.
Serenitas ex aquilone ſplendidior auro
Expanditur ſine-nube, lucidáque ad-mare venit tranquillitas;
Cujus etiam ex flatu ſubridet ingens æther

Coruſcans

Σπλέβων ἀγλαΐηφι, γέλασσε δὲ πᾶσα περὶ χθὼν
Αἴγλῃ λαμπετόωσα, γέγηθε δέ τε φρένα ποιμήν.
Ὡς οὖν σμερδαλέον Πανυπερτάτου ἔπλετο κῦδος,
Τοῦ καὶ λαμπρότατόν τε φάος, καὶ δεινὰ πρόσωπα;
23 Εὑρεῖν οὐ δυνάμεσθα Θεοῦ φύσιν αἰὲν ἐόντος,
Καὶ μάλα περ σπουδῇ διζήμενοι εἰρόμενοί τε·
Ὅς τ' ἐκέκαστο βίηφι, καί οἱ κράτος οὐκ ἐπιεικτὸν,
Ὅς πάντων πέρι τ' εὐνομίην, πέρι τ' οἶδε θέμιστας,
Εὐδικίην τε νόοιο, καὶ οὐδέ ποτ' ἄνδρα χαλέπτειν
Ἤθελ' ὑπερφιάλως, ὡς ὑβριστῆρες ἀγανοὶ,
Οἵ τ' ἄλλους τεύχουσι βίῃ ὑπερηνορέοντες.
24 Τοὔνεκά μιν τρομέουσιν ἐπιχθόνιοι ἄνθρωποι,
Ἀζόμενοι Βασιλῆα, τῷ δ' οὐ φρόνις εὔαδεν ἀνδρῶν,
Οὐδέ τιν' αἴδεται πυκινὰ φρεσὶ μήδε' ἔχοντα.

ΚΕΦ. λη'.

1 Ὣς φάτ' ἀπηλεγέως· ἄνεῳ δ' ἔσκησαν ἑταῖροι
Μῦθον ἀγασσάμενοι· μάλα γὰρ κρατερῶς ἀπέειπεν.
Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἔπειτα Θεὸς προσέειπεν Ἰωβον
Μεσσόθεν ἐκ στροβίλοιο, μέγαν δ' ἐλέλιξεν ὄλυμπον·
2 Τίς ῥ' ὅγε κλέψας μῆτιν ἀϊδρείῃσι νόοιο,
Νήπιος, οὐδέ τ' ἐπιστάμενος φρεσὶν ἄρτια βάζειν;
Οὐ γὰρ καλὸν ἔειπε· δοκεῖ ἄρα μοι ἀπινύσσειν.
Δαιμόνι', ἦ χαλεπόν σε Θεοῦ αἰειγενέταο
Δήνεα εἰρωτᾶν, μάλα περ πολυΐδρειν ἐόντα.
3 Ἀλλ' ἄγε νῦν, θάρσει, περὶ δὲ ζώνην βάλε' ἰξυῖ,
Ἀνὴρ ἴσθι, φίλε, μνήσαιο δὲ θουρίδος ἀλκῆς.
Εἰπέ μοι εἰρομένῳ νημερτέα, μηδ' ἐπικεύσῃς,
Θυμὸς ἐπεί σε ἀνῆκε Θεῷ εἰδέναι περιφραδέως·
4 Εἰπέ μοι, εἰ ξυνίεις, Ποῦ ἔπλεο, ὁππότ' ἔγωγε
Καββαλλόμην σταθερῆς ἅπαντα θεμείλια γαίης;
5 Τίς δ' ἕο θῆκεν ὅρους; τίς σχοίνῳ (εἰ τό περ οἶσθα)
Αὐτὴν μέτρησεν, καὶ ἐπὶ σταθμὴν ἴθυνεν
Εὖ καὶ ἐπισταμένως; ἢ δὲ κρέματ' ἰσοτάλαντος
Βειθοσύνῃσιν ἑῇσι, καὶ οὐ ῥέπει ἔνθα καὶ ἔνθα.
6 Πῶς οἱ ἐρηρέδαται τὰ θεμείλια; τίς τε κατ' ἀρχὰς
Πρῶτον λᾶαν ἔθηκε, καὶ ἐρρίζωσεν ἔνερθεν;
7 Ὁππότε θεσπεσίῃσιν ὁμοῦ κελάδησαν ἀοιδῆς
Φωσφόροι, οἳ κάλλιστοι ἐν οὐρανῷ ἀστέρες εἰσί·

Καὶ

Coruſcans ſplendore, ridet verò omnis circùm terra
Candore fulgens, gaudet autem *in* animo paſtor.
Quàm ergò horrenda ſupremi omnium eſt gloria,
Cujus & clariſſimúmque lumen, & terribilis vultus!
Invenire non poſſumus Dei naturam ſemper exiſtentis,
Quantumvis diligenter inquirentes perſcrutantéſque;
Qui inſtructus eſt viribus, & ei robur invictum,
Qui omnes æquitate tranſcendit, & jure,
Juſtitiâque mentis, & nunquam hominem deprimere
Vult iniquè, ſicut oppreſſores inſolentes,
Qui alios affligunt vi ſuperbientes.
Idcirco ipſum metuunt terreſtres homines,
Venerantes Regem, cui ſapientia non placuit virorum,
Nec quenquam reveretur prudentia mente conſilia agitantem.

CAP. XXXVIII.

SIc dixit intrepidè; taciti autem ſteterunt ſocii
Sermonem mirati: admodum enim ſtrenuè fatus erat.
Verùm & ipſe deinde Deus affatus eſt Jobum
Turbine de medio, & magnum quaſſavit cœlum.
Quis ille *eſt* qui abſcondit conſilium imperitiâ mentis,
Inſipiens, neſciúſque in animo ſana dicere?
Non enim rectè dixit: videtur utique mihi imprudens-eſſe.
Infelix, certè difficile *eſt* tibi Dei æterni
Conſilia ſcrutari, valde licèt multarum-rerum peritus fueris.
Quin agè nunc, bono-animo-ſis, zonâ autem cinge lumbos,
Vir eſto, amice, memineris autem ſtrenuæ virtutis.
Dic mihi interroganti vera, neque occultes,
Animus quandoquidem te compulit Deo litem offerre.
Dic mihi, ſi intelligas, Ubi eras, quando ego
Jeci ſtabilis inconcuſſa fundamenta terræ?
Quis ejus poſuit terminos? quis fune (ſi id ſaltem nôſti)
Ipſam menſuravit, & ad perpendiculum direxit
Bene & ſapienter? ea autem pendet æquilibris
Ponderibus ſuis, & non vergit huc & illuc.
Quomodo ei fixa-ſunt fundamenta? quis in principio
Primum lapidem poſuit, & radicavit infernè?
Quando divinis ſimul ſonuerunt cantilenis
Phoſphori, qui pulcherrimæ in cœlo ſtellæ ſunt;

Et

Καὶ πάντες Θεοῦ υἷες ἅμ' ἐκπάγλως ἀλάλαξαν,
Χάρμῃ γηθόσυνοι, σφέτερον πατέρ' ὑμνείοντες,
Ἀμφὶ δὲ σάλπιγξεν μέγας οὐρανὸς, οἱ δ' ἐπάκουσαν.
8 Ἢ τίς ἀμαιμάκετον πέλαγος περιεῖρξε θύρῃσιν,
Ὄφρ' ἔτι γ' ἔμβρυον ἦεν, ὑποχθονίων δ' ἀπὸ κόλπων
Ἀμβολάδην ἀνέβλυζε, καὶ ὡς ἐκ γαστρὸς ὄρουσε·
Δεινὸς δὲ φλοῖσβος πόντοιο βραχομένοιο
Σμερδαλέος τ' ὤρωρε νεηγενέος περ ἐόντος;
9 Ἀμφί μιν, ὡς χλαῖναν, νεφέλην βάλον, ἠδὲ χιτῶνα·
Σπάργανον ὡς αὐτῷ ἦν κυανόπεπλος ὁμίχλη.
10 Ἔνθα μιν, ὡς πρὶν ἔταξα, πύλαι καὶ ὀχῆες ἔδησαν,
Ἀκταί τε προβλῆτες ἐρυγμέναι, ἀμφὶ δὲ κῦμα
Βέβρυχεν ῥόθιον, λισσὴ δ' ἀναδέδρομε πέτρη·
Καὶ μάλα περ πάφλαζεν ὕδωρ, μόρμυρε δὲ πόντος
Αἰγιαλῷ μεγάλῳ πεπεδημένος, ὃς δὲ καὶ αὐτὸν
Ἰσχανάα, τοῦ οὐ πρόσσω ῥέεν ἱέμενός περ.
11 Ὣς γὰρ ἐγὼ ἐπέτελλον, ὁμοκλήσας τε προσηύδων,
Ὠκεάν', ἴσχε μένος, τί δὲ μαίνεαι οὐκ ἀνεκτῶς;
Δεῦρ' ἄγ' ἰὼν, πολύφλοισβ', ἴδε μὴ τάδε τέρματα πεῖρε,
Ἔνθα μάλ' ἴσχε ῥοὴν, ὑπέροπλα δὲ κύματα παῦε·
Εἰ δέ σ' ἐγὼ τόνδ' οὖρον ὑπερβαίνοντα κιχήσω
Κύματι θαρσαλέῳ, τὸ δέ τοι καὶ ῥίγιον ἔσται.
Ὣς ἐφάμην· ὁ δὲ παῦσεν ἑὸν ῥόον, ἔσχε δὲ κῦμα.
12 Ἢ σύ ποτ' ἀντολίην τάξας, λυκόφως τε κελεύσας
Γινώσκειν ὃν χῶρον ὁμοῦ ὥρην τε φυλάσσειν;
Ἠῶ τε κροκόπεπλον ἀπ' οὐρανόθεν προέηκας,
13 Ὄφρα κε τηλεδαποῖς ἐπιφώσκῃ πείρατα γαίης,
Ὡς ἂν φραδμοσύνῃσι τεῇς ἀποφαινομενάων
Ἀμπλακιῶν, νώνυμνοι ἀτάσθαλοι ἀνέρες αἶψα
Πρόχνυ κακῶς ὀλοίατ' ἀπὸ χθονὸς εὐρυοδείης;
14 Ἡ τ' ἐπεὶ οὖν νυκτὸς νεφέλην ἀπέδυσε μέλαιναν,
Αὐτίκα παντοίη πέλεται, μέγα θαῦμα ἰδέσθαι,
Παντοδαπῇς χροιῇσι καὶ εἴδεσι μειδιόωσα
Ἀγλαομόρφοισιν, πολυποίκιλος, ἠΰτε πηλὸς,
Ὃν κεραμεὺς δαίδαλλεν ἰδυίῃσι πραπίδεσσι·
Κῆποι δὲ λειμῶνες ἅδην γελόωσι, φορεῦντες
Χλαῖναν πορφυρέην τε καὶ ἀνθεμόεντα χιτῶνα.
15 Ἔνθ' ἀνδρῶν ὕβρεις καὶ λοίγια ἔργα πέρανται.
Ὣς γὰρ ἐμεῦ ἰότητι φάος τ' ἀπὸ πάμπαν ὄλωλε
Δυσσεβέσι, στιβαρός τ' ἄγη ἐξ ὤμοιο βραχίων.

Et omnes Dei filii ſimul mirificè jubilârunt
Gaudio læti, ſuum patrem hymno-celebrantes,
Circùm autem reſonuit magnum cœlum, hi .v. accinuerunt.
Aut quis indomitum pelagus circunclauſit oſtiis,
Cum adhuc embryo fuit, ſubterraneis autem à cavitatibus
Ferventer ebulliit, & velut ex utero erupit:
Horrendus autem ſonitus ponti efferveſcentis
Terribilíſque excitatus eſt quantumvìs recèns-nati?
Ei quaſi pallium nubem indui, & tunicam;
Velut faſciæ ei erat atrata caligo.
Deinde eum, ut priùs ordinavi, januæ & vectes ſtrinxerunt,
Litoráque prominentia munita, undique autem fluctus
Fremuit impetuoſus, lævis autem eminuit petra:
Et valde licèt efferbuerit unda, murmuraverítque mare
Litore magno præpeditum, id verò ipſum
Coërcuit, ideóque non ultrà fluxit cupiens licèt.
Ità enim ego mandavi, increpánſque affatus ſum,
Oceane, ſiſte impetum, quid verò furis non-ampliùs tolerabi-
Huc ades, grandiſone, & nè hoſce limites tranſeas, (liter?
Hìc ſiſte fluxum, tumidóſque fluctus compeſce.
Quòd ſi te ego hunc terminum tranſilientem deprehendero
Fluctu audaci, id verò tibi durius erit.
Sic dixi; ille autem ſedavit ſuum fluentum, ſiſtebátq; fluctum.
Anne tu unquam Orientem diſpoſuiſti, diluculúmq; juſſiſti
Scire ſuum locum ſimul & tempus obſervare?
Aurorámq; croceum-peplum-geſtantem de cœlo miſiſti;
Ut longinquis illuceſceret finibus terræ,
Ut conſilio tuo detectis
Peccatis, ignobiles improbi homines ſtatim
Funditus malè perirent de terra ſpatioſa?
Quæ ſimul ac noctis nebulam exuit atram,
Statim omnifaria fit, valdè mirabile viſu,
Omnigenis coloribus & ſpeciebus renidens
Splendidis, multiformis, veluti argilla,
Quam figulus variegavit ſcienti animo.
Pulchra autem prata affatim rident, geſtantes
Palliúmque purpureum & floridam tunicam.
Tum hominum inſolentia, & immania facinora apparuere.
Sic enim meo conſilio & lumen prorſus defecit
Impios, & rigidum fractum eſt ab humero brachium.

Túne

16 Ἦ σύ ποτ' ἐς πηγὰς κατελήλυθας ὠκεανοῖο;
Βένθεά τ' ἀσπείκελα καὶ ὑγρὰ θέμεθλα θαλάσσης,
Ἠὲ βυθὸν πόντοιο καὶ ἄγριον οἶδμα πάτησας;
17 Ἦ ῥά τοι ἐΰγνωστο πύλαι σκιόεντος ὀλέθρου;
Κηρός τε στυγερῆς ἴδες ἀχλυόεντα θύρετρα,
Ἢ, σκιὴ ἣν ὀλοιὴν ναίει μέλανος θανάτοιο;
18 Ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ, καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
Εἰ κόσμου πλάτος οἶσθα, καὶ εἴ σοι τοῦτο μέμηλεν,
Εἰς ὅσον εὐρείης κύκλος περιδέδρομε γαίης;
19 Ποῦ δὲ φάος ναίει; πόθι οἱ δῆμός τε πόλις τε;
Ποῦ ζόφος οἶκον ἔχει; πόθι δ' ἀχλύος ἐστὶ μέλαθρον;
20 Ὄφρα μιν οἴκαδ' ἄγῃς δεδαημένος εὖ κελεύθους,
Εἴποτ' ἀποπλαγχθεῖσαν ἴδῃς ἀπὸ πατρίδος αἴης.
21 Ἦ ῥά νυ ταῦτ' εὖ οἶδας, ἐπεὶ πολυήμερός ἐσσι,
Πάντων τε προφέρτος γέρονας, καὶ πλεῖστα γινώσκεις;
22 Θησαυροὺς νιφετοῖο ποτ' ἔδρακες ὀφθαλμοῖσιν;
Ἢ κειμήλια τόσσα πολυσμαράγοιο χαλάζης;
23 Δήϊον ἐς πόλεμον τά τέ μοι στονόεντα βέλεμνα
Κεῖται αἰὲν ἑτοῖμ', οἷς ἀνδρῶν κράατα βάλλω
Ἀντιβίων, τοῖσίν τε κοτέσσομαι ἤματι λυγρῷ.
24 Πῇ δὲ φάος μεμέρισται ὑπ' οὐρανοῦ ἀστερόεντος,
Πῇ ταχυσίπτερος εὖρος ἐπείγεται; ἢ πόθεν ἐλθὼν
Σκίδναται ἠελίοιο βίῃ, ἅτε λαίλαπι θύων
Θεσπεσίη μέγ' ὄρωρε δι' αἰθέρος ἀτρυγέτοιο;
25 Τίς δ' ὀχετοὺς ὄμβροισι καὶ ὑετῷ οἶμον ἔδωκε,
Δεινῇ τε βροντῇ, ὅτ' ἀπ' οὐρανόθεν παταγήσῃ,
Βροντῇ τε στεροπῇ τε διέχυσε δῖαν ἀταρπόν;
26 Ὄφρ' ἄβατον πεδίον, λυπρὴν καὶ ἐρημάδα γαῖαν
Δεύσῃ πηγή τε ῥανὶς, τεθαλυῖά τ' ἐέρσῃ.
27 Γῆ ἵνα διψαλέη πρότερόν περ ἄοιμος ἐοῦσα,
Ἤδη καρποτρόφοιο κορεσσαμένη ὄμβροιο
Ὥρῃ ἐν εἰαρινῇ βλαστήματα καλὰ φυτεύσῃ
Ἄνθεσι παντοίοισιν ἐπηετανὸν γανόωσα.
28 Τίς δ' ὄμβροιο πατήρ; τίνα δ' ὑετὸς οἶδε γονῆα;
Ποίης τοι γενεῆς τε καὶ αἵματος εὔχεται εἶναι;
29 Ἠὲ τίς ἀμβροσίης ἔτεκεν ῥαθάμιγγας ἐέρσης;
Κρύσταλλον τίς ἔτικτε καὶ ἔτρεφε τοῖον ἐόντα;
Τίς δέ τε οἱ μήτηρ; τέο δ' αὖτ' ἐκ γαστέρος ἦλθε;
Νὺξ ὅτε πηγυλὶς ᾖ, ψυχρὴν τίς ἐγείνατο πάχνην;
30 Ὥστε λίθῳ ἐβέβυστο καὶ ἔστη λευκὰ ῥέεθρα

Ψυχρ

Túne unquam in fontes descendisti Oceani?
Profunditatésque instabiles & humida fundamenta maris,
Aut abyssum ponti & sævam undam calcâsti?
Nunquid tibi apertæ sunt januæ umbrosæ necis?
Parcæ'que invisæ vidisti tenebricosa ostia,
Ubi umbra perniciosa habitat nigræ mortis?
Sed àgè, mihi illud dic & verè narra,
Si mundi latitudinem nôsti, & si tibi hoc curæ-sit,
In quantum amplæ ambitus circuncurrit terræ?
Lux ubi habitat? ubi ei populísque civitásque?
Ubi tenebræ ædes habent? ubi caliginis est domus?
Ut eam domum reducas edoctus ejus semitas,
Siquando aberrantem videas à natali solo.
Nunquid hæc bene nôsti, quoniam multorum-dierum es,
Omniúmque primus natus-es, & plurima cognoscis?
Thesauros nivis unquámne vidisti oculis?
Aut tot acervos reconditos crepitantis grandinis?
Funestum in bellum quæ mihi gravia tela
Jacent semper parata, quibus hominum capita vulnero
Inimicorum, quibus iratus fuero die sævo.
Quà autem lux dispertitur sub cœlo stellato?
Quà expansis-alis Eurus impellitur? aut unde progressus
Spargitur solis vi, quando procellâ ruens
Ingenti valdè oritur per aerem sterilem?
Quis canales imbribus, & pluviæ viam dedit,
Horrendóque tonitruo, quando de cœlo fragorem-dat,
Tonitruóque fulgetróque divisit divinam semitam?
Ut imperviam terram, sterile & desertum solum
Riget pinguis gutta, floridísque ros.
Tellus ut sitibunda, antea quantumvìs desolata fuerit,
Modò frugifero satiata imbre
Tempore verno germina pulchra progigneret
Floribus omnifariis affatim resplendens.
Quis imbris pater? quem pluvia novit parentem?
Quali ex genere & sanguine gloriatur se esse?
Aut quis suavis genuit guttas roris? (tem?
Glaciem quis genuit & nutrivit vel condensavit, talem existen-
Quænam autem ei mater fuit? cujus etiam ex utero venit?
Nox cùm gelida fuerit, frigidam quis genuit pruinam?
Veluti lapide obstructa sunt & stant limpida fluenta

Ψύχει παχνωθέντα, πέπηγε δὲ βένθεος ὄμμα,
Καὶ τότε δ' ὕδωρ ἔπι κυλίνδεται ἐασύμφρον τῷ.
31 Πληϊάδας θ', Ὑάδας τε, καὶ ὀψὲ δύοντα Βοώτην,
Ἄρκτον θ', ἣν καὶ Ἄμαξαν ἐπίκλησιν καλέουσιν,
Ἥ τ' αὐτοῦ στρέφεται, καὶ τ' Ὠρίωνα δοκεύει,
Ἄλλά τε τείρεα πάντα τά τ' οὐρανὸς ἐστεφάνωται,
Ὥρῃ ἐνὶ σφετέρῃ ἀνατελλέμεναι σάφα οἶσθα;
Πληϊάδων δὲ μελισταγέων ἐπιτελλομενάων
Σφίγξαι ἐπιρρόθιον δύνασαι, ἢ δυσομενάων
Στάξαι ὡς γλυκὺ νᾶμα, τό,τε σθένος Ὠρίωνος
Λῦσαι, καὶ στιβαροῦ δυσχείμερα δεσμὰ Βοώτεω;
32 Ζώδιά τ' εὖ ἰθῦναι ἐν ἀστεροφεγγέϊ κύκλῳ,
Ἀρκτοῦρόν τε γέροντα σὺν υἱάσιν, ὥστε καὶ αὐτοὺς
Οὐρανὸν εἰσανιόντας ἑὸν δρόμον ἐκτολυπεῦσαι;
33 Αἰθέρος ἀκαμάτοιο διηνεκέα τρόχον ἔγνως,
Ὡς σφαῖραι πόλον ἀμφὶ κυλινδόμεναι στρωφῶνται,
Ἐν δέ τ' ἐπιχθονίοις ἔργων χαρίεσσαν ἀμοιβὴν
Νωλεμέως ἀνύουσι περιπλομένων λυκαβάντων;
34 Ἦ ῥα σὺ χαλκεόφωνος; ἐς αἰθέρα δ' ἄχρις ἀΰσεις,
Ὅσσον τ' ἐννεάχιλοι ἐπίαχον, ἢ δεκάχιλοι,
Σμερδαλέα βοόων, ἵνα σ' ὕδατα πολλὰ καλύψῃ
Πεπτεότ' οὐρανόθεν νεφελέων κατατηκομενάων;
35 Ἄγγελον ἐς γαῖαν πέμψεις ψολόεντα κεραυνὸν,
Βόσκ' ἴθι οὖλε, λέγων; σὺ δ' ἀκόντισας ἐκ νεφελάων
Θύειδά τε στεροπὴν ἠδὲ φλογόεντα βέλεμνα;
36 Τίς νόον ἐν πραπίδεσσι, τίς ἢ φρένας ἐντὸς ἔθηκεν;
Ἠὲ τίς ἴδμων ἔδωκε δρυῶν φύσιν, ἔργά τε ζώων;
37 Ὀμβροτόκων νεφέων τίς ἀθέσφατον οἶδεν ἀριθμόν;
Ἢ τίς ἐπουρανίους ὑδάτων ἐγκύμονας ἀσκοὺς
Ἰσχανάα, ἵνα μή τι καταβρέξωσιν ἀρούρας
Στάγμασιν ἀμβροσίοισι, κύων ὅτε λάμψε πυραυγής·
38 Εὖτε πέπηγε χθὼν, θρομβοῦντο δὲ βώλακες αἴης,
Ἤματι τῷ, ὅτε τε πλείστη κόνις ἀμφὶ κελεύθους;
39 Ἀγρεύσεις κρατεροῖσιν ἕλωρ καὶ κύρμα λέουσι;
Αὐτοῖς καὶ τέκεσιν τάξεις μενοεικέα δαῖτα;
Καὶ σκύμνων πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἥσεις,
40 Ὄφρα κατὰ κρύβδην κέαται πυκινῇ ἐνὶ λόχμῃ
Σίνται, ὑποχθονίοις ἄντροις ἔνι φωλεύοντες;
41 Τίς δ' ὡπλίσατο δόρπον ἀπαστίοισιν κοράκεσσιν,
Ὁππότ' ἀνὰ λειμῶνα νεοσσοὶ, νήπια τέκνα,

Χήτει

Frigore concreta, congelatúrq; abyssi facies,
Et tum aqua haud-quaquam volvitur cupiens licet.
Pleiadésque, Hyadésque, & serò occidentem Bootem,
Ursámque, quam & Plaustrum cognomine vocant,
Quæ ibidem vertitur, atq; Orionem observat,
Aliáq; sidera omnia quibus cœlum coronatum est,
Tempore suo educere certò nôsti?
Pleiadum autem mellifluarum orientium
Cohibere influentiam potes, aut occidentium
Stillare velut dulcem laticem, vímq; Orionis
Solvere, & robusti tempestuosa vincula Bootæ?
Signáq; zodiaci bene dirigere in stellifero circulo,
Arcturúmq; senem cum filiis, ut ordine
Cœlum conscendentes suum cursum absolvant?
Ætheris indefessi sempiternam rotam nôsti,
Quomodo *scilicet* sphæræ circa polum volubiles vertuntur,
Et in sublunaribus rerum gratam vicissitudinem
Perpetuò præstant circumlabentibus annis.
Túne ferream-vocem habes? ad ætherem autem usq; vocife-(raberis,
Quantùm novies-mille clamant, vel decies-mille,
Horrendùm vociferans, ut te aquæ multæ tegant
Cadentes cœlitus nubibus liquentibus?
Numne tum in terram mittes fuliginosum fulmen,
Vade agè, nequam, dicens? túne jaculatus es è nubibus
Impetuosúmq; fulmen & flammantia tela?
Quis intelligentiam in præcordiis, quísve mentē intus po-(suit?
Aut quis scire dedit arborum naturam, operáq; animantium?
Imbriferarum nubium quis ingentem novit numerum?
Vel quis cœlestes aquis gravidos utres
Cohibuit, ut nec omnino irrigent agros
Stillicidiis dulcibus, canis cùm fulserit rutilus;
Quando concrescit humus, in-grumos-coëunt autem glebæ (terræ,
Die illo, quo plurimus *est* pulvis in viis?
Venaberis fortibus prædam & escam leonibus?
Ipsis & proli apparabis gratas epulas?
Et catulis potùs & cibi desiderium eximes,
Dum latenter cubant densa in sylva
Noxii, subterraneis in antris delitescentes?
Quis autem paravit cœnam impastis corvis,
Cùm per pratum pulli, parvula proles,

Χητεῖ τε βρώμης ἀλάληται ἔνθα καὶ ἔνθα,
Καὶ Θεὸν ἱλάσκονται ὄπα τρηχεῖαν ἱέντες;

ΚΕΦ. λθ'.

1 Οἶδας ὅταν τίκτωσιν ἰονθάδες ἄγριοι αἶγες;
Ἢ ὅτε νεβροτόκων ἐλάφων γένος ὠδίνωσι;
2 Μηνῶν οἶδας ἀριθμὸν, ὃν ἔγκυοι ἐκτελέουσι,
Ποσσῆμαρ κύουσι, καὶ ὥρην οἶσθα τόκοιο;
3 Ὀκλαδὸν ὠδίνουσι λοχευόμεναι φίλα τέκνα,
Τὰς δέ τ' ἔχει βέλος ὀξὺ μογοστόκου εἰλειθύης,
Δεινόν τε καὶ κρατερὸν, πικρὰς ὠδῖνας ὀφέλλον.
4 Ζατρεφέα σφίσι τέκνα, καὶ εὖ κεκορεσμέν' ἐδωδῆς,
Ῥεῖά τ' ἀεξόμενα λιπαροῖς στίλβουσι μέλεσσιν,
Ἠρέμα δ' ἐκ κοίτης τυτθοῖς ἕρποντα πόδεσσι,
Νηπιέῃ τ' ἀλεγεινῇ ἀποπλαγχθέντα γονήων
Οὐκέτι μιμνήσκονται ὑπότροπον ἴχνος ἐπείγειν.
5 Τίς τὸν ὄναγρον ἀφῆκεν ἀδέσποτον, ἅμματα λύσας,
Κραιπνὸν, ἀελλοπόδην, κρατερώνυχον, αἰπὺν ὄναγρον;
6 Τῷ μὲν ἐγὼ ποίησα δόμους ἐν ἐρημάδι γαίῃ,
Οἰοπόλος δ' ὅγ' ἔναιεν ἐπὶ χθονὸς ἀτρυγέτοιο·
7 Τῆλε δ' ἀπὸ πληθύος μισόπτολις οἶος ἀλᾶται,
Δῆμον ἀλυσκάζων, κατὰ δ' ἔστυγε πουλὺν ὅμιλον,
Οὔτε ποθ' ὑβριστέω κρατερῆς ἀΐεσκεν ὁμοκλῆς,
Ποιμένος οὔτε βοῆς ἐμπάζεται, οὔτ' ἐλατῆρος.
8 Οὔρεος ἐν βήσσῃσιν ἀεὶ νεοθηλέα ποίην
Μαστεύων ἀλάληται, ἀπὸ χλοεροῖό τε χόρτου
Εἶχε νομὴν, φέρβει μιν ἄδην πεσίτροφος αἶα.
9 Νήπιε, ἦ οἴεις ὅτι μουνοκέρωτα δαμάσσαι
Ἀγρότερον δυνάσαι, ἵνα τοι πειθήμων εἴη,
Καὶ στήῃ, κρῖ λευκὸν ἔδων ὡς βοῦς ἐπὶ φάτνῃ;
10 Ἢ, βοῒ ὥς, οἱ ἂν ὄγμον ὑπὸ ζυγὸν αὐχένα θήσεις,
Ἑλκέμεναι, ἵνα τ' ὦλκα διηνεκέα προταμοῖτο
Νειῷ ἐν εὐρείῃ, εἴκοι δ' ὑπὸ βῶλος ἀρότρῳ;
11 Τοῦ δὲ βίηφι πέποιθας, ὅτι κάρτεϊ προβέβηκεν;
Οὕνεκά τ' ἄλκιμός ἐστ', οἱ ἐπιτρέψεις τὰ σὰ ἔργα;
12 Φῆς ῥά μιν ἐκ τεμένους σέο μήλοπα καρπὸν ἀποίσειν,
Οἴκαδέ τ' ἀξέμεναι, θέρεος περιτελλομένοιο,
(Ἢ δμώων δίκη ἐστὶ, βοῶν τ' ὀρθοκραιράων)
Εὖ τ' ἀποθησέμεναί μιν ἐϋκλιμένῃ ἐν ἀλωῇ;

Σύ

Præq; inopiâ cibi vagantur huc illuc,
Et Deo ſupplicant, vocem raucam edentes ?

CAP. XXXIX.

NOſti, quando pariunt villoſæ ſylveſtres capræ? (riunt?
Aut quando hinnulos-ferentium cervarum genus partu-
Menſium nôſti numerum, quem prægnantes implent,
Quoto die fœtant, & tempus nôſti partûs ?
Incurvando-ſe parturiunt enitentes charam prolem,
Eas autem tenet telum laborem-afferentis partûs
Acre & validum, amaros dolores augens.
Pingues ipſis filii, & bene ſaturati cibo,
Faciléq; creſcentes nitidis renident membris,
Senſim verò è cubili parvulis repentes pedibus,
Infantiâq; præ miſeranda aberrantes à parentibus
Non-ampliùs meminerunt reducem greſſum incitare.
Quis onagrum dimiſit liberum, vincula ſolvens,
Velocem, rapidum, validis-ungulis, procerum onagrum ?
Cui ego feci domos in deſerta terra,
Solivagus verò hic habitat in ſolo infructuoſo :
Procul à multitudine oſor-urbis ſolus vagatur,
Populum vitans, abhorrétq; à multo cœtu,
Nec unquam exactoris rigidas audit minas,
Paſtoris nec clamorem curat, nec agaſonis.
Montis in ſaltibus ſemper recèns-virentem herbam
Perquirens vagatur, de viridíq; gramine
Habet paſtum, paſcit eum copiosè herbida tellus.
Inepte, putáſne te unicornem domare
Sylveſtrem poſſe, ut tibi obediens ſit,
Et ſtet, hordeum album edens tanquam bos ad præſepe?
Num, ut bovi, ei ad ſulcum jugo collum ſubjicies,
Ad trahendum, ut & ſulcum continuum findat
Novali in amplo, cedat autem gleba aratro ?
Ejus autem viribus confiſus es, quoniam robore excellit?
Et quia robuſtus eſt, ei committes tua negotia ?
Putáſne eum ex agro tuum pomacei-coloris frumentum la-
Domúmq; adducturum, æſtate circumvertente, (turum,
(Qui ſervorum mos eſt, boúmq; erecta-capita-habentium)
Tutóq; repoſiturum illud bene-extructa in area ?

13 Σὺ πτερὰ καλλιπέτηλα ϗ ἀγλαὰ εἵματ' ἔδωκας
Ὀῤῥοπυγοσίκτοισι τανυπτερύγεσσι ταὼσιν;
Οἱ δέ τ' ἀγαλλόμενοι πτερύγεσσί τε κάλλεΐ τε σφῷ
Κύκλῳ ἐπισκιόωσιν ὅλον δέμας αἰολομόρφῳ,
Πυκνοῖς ὀφθαλμοῖσι πεπασμένῳ ἔνθα ϗ ἔνθα,
Θαῦμα ἰδεῖν· πτερὰ σὺ πτέρυγάς τε στρουθοκαμήλῳ;
14 Ἣ δ' ἐπεὶ οὖν τέκεν ὠὰ, χαμαὶ λίπεν, οὐδέ τι θάλπει
Ὃν τόκον ἀμφικαλυψαμένη πτερύγεσσι φίλῃσιν,
Ὡς ἔθος ὀρνίθεσσι· τὰ δ' ἐν λιαρῇσι κονίης
Θάλπεται ἀκτίνεσσι ϗ ἐκλέπετ' ἠελίοιο.
15 Νηπίη, οὐδὲ τό γ' οἶδεν ἐνὶ φρεσὶν, οὐδ' ἐνόησε
Θῆρες ὅτ' ἐγκύρσαντες ἑὴν ἀποφώλιον εὐνὴν
Τειψέμεναί τι ἔμελλον ὑπαὶ ποσὶ, ῥαισέμεναί τε.
16 Μήτηρ δυσμήτηρ, ϗ ἀπηνέα θυμὸν ἔχουσα,
Ἣ οὕτω τεκέων νοσφίζεται, διὰ τὸ αὐτὴ
Οὐκ εἰδυῖα τόκοιο· σιδήρειόν νύ οἱ ἦτορ·
Ἣ ὅτε μὰψ αὔτως κρατερὰς ὠδῖνας ἄλυξε
Δυσπονέος τοκετοῖο, ἑῶν ἀμέλησε νεοσσῶν.
Σχετλίη, οὐδὲ σφιν περιδείδιε μή τι πάθωσιν·
17 Οὐ γάρ οἱ οὐδὲ Θεὸς νόον ἐν στήθεσσιν ἔθηκεν,
Ἰδρείην δ' ἀνένδοσε, ϗ οὐκ ὤπασε φρένας ἐσθλάς.
18 Ἡ δ' οὐκ ἀμφιποτᾶται ἐν αἰθέρι ϗ νεφέλῃσιν,
Ἥτ' ἄλλων θέμις ἐστὶν ὑπερανίων πετεηνῶν,
Ὕψι δὲ λαχνῆεν τε κάρη ϗ στήθε' ἀείρει
Ἱστὸν ὅπως, πτέρυγας λοῦχ' ἱστία θ' ὡς πετάσασα
Ῥίμφα θέει διὰ γαῖαν ἅμα πνοιῇς ἀνέμοιο,
Οἷά τις αὐτομάτη πεζὴ νηῦς, τῇ ἄρα μοῦνοι
Ἴκμενοι οὖροι ὄπισθε κυβερνητῆρες ἔασι·
Πὰρ δ' ἐλάσασα γελοίας ὁμῶς ἱππῆα ϗ ἵππον,
Ἀμφότερον, θάσσων τε θέειν, μείζων θ' ὁρᾶσθαι.
19 Ἦ ῥα σὺ κάρτος ἔδωκας ἀρηΐῳ ἀλκίμῳ ἵππῳ,
Ὠκεῖ, χαλκόποδι, κρατερώνυχι, κυανοχαίτῃ;
Ἀμφὶ τέ οἱ φρικτὴν ἔθηκας παχὺν αὐχένα βροντήν;
Πολὺ δέ οἱ στέρνον, δολιχὸν δέμας, εὐρέα νῶτα,
Γυραλέη δειρὴ, διὰ δὲ πρήσσει πεδίοιο
Κυδιόων, ὑψοῦ τε κάρη ἔχει, ἀμφὶ δὲ χαῖται
Ὤμοις ἀΐσσονται, ὁ δ' ἀγλαΐηφι πεποιθὼς,
Ῥίμφά ἑ γοῦνα φέρει, νεύουσί τε δεινὸν ἔθειραι.
20 Ἦ ῥά μιν ὡς τέττιγα δεδίξεαι, ὅς τε καθ' ὕλην
Δενδρέῳ ἐφεζόμενος ὄπα λειριόεσσαν ἵησιν,

Ἦν

Túne pennas pulchrè-expansas & splendidas vestes dedisti
Orrhopygium-notis-distinctú-habentibus, extensis-alis pavo-
Hi .a. superbientes plumísq; pulchritudinéq; suâ (nibus?
Circulo obumbrant totum corpus variegato,
Frequentibus oculis consperso hinc & indè,
Mirum visu: pennásne tu plumásque *dedisti* struthiocamelo?
Quæ postquam peperit ova, humi relinquit, neq; fovet
Suum fœtum circuntegens alis charis,
Ut mos *est* volucribus: illa autem in tepido pulvere
Foventur radiis & excluduntur solaribus.
Insipiens, neque id novit in animo, neq; animadvertit
Feræ quòd ingruentes ejus irritum cubile
Conterere fortean futuræ sint sub pedibus, disperderéque.
Mater mala-mater, & durum animum habens,
Quæ sic à prole alienata est, quasi ipsa
Nescia partûs: ferreum certè ei cor:
Quæ cùm frustrà adeò validos dolores vitavit
Laboriosi partûs, suos negligit pullos
Improba, nec de iis metuit, nequid patiantur.
Neque enim ei Deus intelligentiam in pectoribus dedit,
Scientiam verò negavit, & non præbuit mentem sanam.
Ea autem non circumvolitat in æthere & nubibus,
Qui aliarum ritus est aëriarum volucrum,
Sursum verò villosúmq; caput & pectora erigit
Malum ceu *navis*; alásq; veluti alba vela expandens
Celeriter currit per terram pariter cum flamine venti,
Quasi quædam automata pedestris navis, cui soli
Secundi venti à-tergo gubernatores sunt:
Præteriens autem deridet pariter equitémq; & equum,
Utrumque, velociórq; cursu majórq; visu.
Nunquid tu robur dedisti bellicoso forti equo,
Celeri, æripedi, solidam-ungulam-habenti, nigris-setis?
Ejúsne horrendo induisti crassam cervicem tonitruo?
Amplum ei pectus, oblongum corpus, lata terga,
Reflexum collum, pertransit verò campum
Exultans, altéque caput tollit, circum autem jubæ
Humeros diffunduntur, ille autem splendore fretus,
Celeriter ipsum genua ferunt, nutant autem horrendùm comæ.
Eúmne tanquam cicadam terrefacies, quæ in sylva
Arbori insidens vocem suavem emittit,

Ἢν δέ τιν' ἢ ἐλθόντα ἴδῃ, ἢ δοῦπον ἀκούσῃ,
Δείσαν ἀπιζαφελῶς, μάλα τε χλωρὸν δέος εἷλε·
Μνήσατο μὲν φύζης, θαλερῆς δέ τε λήσατ' ἀοιδῆς·
Ὡς σύ γ' οἱ ἐν στήθεσσι φόβον καὶ τάρβος ὄνορσεις;
Ἀλλ' ὅγε φυσιόων ἀναροιβδεῖ πολλὼ ἀϋτμὴν
Θερμὸν ἀπὸ στόματος καὶ σμερδαλέων ἀπὸ ῥινῶν.
21 Πλείστων ἄγκεα ποσσὶν ὀρώρυχεν ἀλκὶ πεποιθὼς,
Καππεδίον στιχόων πυκινῆς ἤντησε φάλαγγος,
Δεινὸν περὶ σάκεσίν τε καὶ ἔγχεσι πεφρικυίης,
Ἄρχεται δὲ τάχιστα μιγήμεναι ἐν δαῒ λυγρῇ.
22 Οὔτ' ἄρα μιν δέος ἴσχει ἀκήριον, οὔτέ τι λίην
Ταρβεῖ, ἐπειδὰν πρῶτον ἐείζηται λόχον ἀνδρῶν.
Οὐδὲ γάρ οἱ γυναῖον ἀλυσκάζοντι μάχεσθαι,
Οὐ πλώσσειν, καὶ ὀπιπλεύειν πολέμοιο γεφύρας
Χαλκοῦ ὑπὸ στεροπῆς, ξίφεός θ' ὑπὸ μαρμαρυγάων.
23 Αἰνὰ μάλ' ἄντα δέδορκεν ἀσκαρδαμύκτοισιν ὀπωπῆς
Αἰζηοῖσι λόχον πεπυκασμένον αἰχμητῆσι,
Καὶ χαλκὸν σελαγεῦντα, καὶ ἀστράπτοντα σίδηρον.
Βῆ δὲ διὰ προμάχων, τότε δὴ καλεναντίον αὐτοῦ
Λίγξε βιὸς, κανάχησε φαρέτρη, κλάγξε δ' ὀϊστὸς,
Ἀμφὶ δ' ἄρ ὤμοισι βράχε τεύχεα παμφανόωντα,
Αἴγλη δ' οὐρανὸν ἷκεν, ἐκίνηθεν δὲ φάλαγγες,
Σταν δ' αὐτοῦ κατέναντι ἀολλέες ἀγχιμαχηταὶ
Φράξαντες δόρυ δουρὶ, σάκος σάκεϊ προθελύμνῳ;
24 Ἀλλ' ὁ μὲν ἐν πρώτοισι κίε σθένεϊ βλεμεαίνων,
Ὄσσε δέ οἱ βλοσυροῖσιν ἐπισκυνίοισι δαφοινὰ
Λαμπέσθην ὡσεί τε πυρὸς σέλας αἰθομένοιο,
Ἀφλοισμὸς δὲ περὶ στόμα γίνετο μαρναμένοιο.
Ποσσὶν ὀρώρεχται πολεμιζέμεν, ἔνθα κονίην
Ῥοιβδεῖ πνείστιόων, χθόνα τε ῥώθωσι λαφύσσει.
Ἄφρεε δὲ στήθεα, ῥώοντ' ἐφύπερθε δὲ χαῖται,
Ὀπλάων δ' ὑπένερθε κονίσαλος ὤρνυτ' ἀελλής.
Αὐτὰρ ὅτε πολέμοιο προάγγελος ἴαχε σάλπιγξ,
Φωνὴν τ' ἐγερκύδοιμον ἀρήϊος αὐλὸς ἔηκε,
Δή ποτε οὐκ ἄλ' ὄρεξεν, ἐελδόμενος πολέμοιο,
Ἔχετο δ' ὀρθωθεὶς, οὐδ' ἔσαεν οἷσι πόδεσσιν,
Σάλπιγγος δ' οὔπω λιγέα ψόφον ἱέμενός περ
Φησὶν ἀκουέμεναι, κρατερὴ γάρ ἑ λύσσα δέδυκεν.
25 Ἐν σάλπιγξι μέσῃσι μάλα μεγάλως χρεμετίζει,
Δεινὸς, καγχαλόων· γάνυται δ' ἄρα τε φρένα χάρμῃ,
Τηλόθεν

Sin verò aliquem aut venientem videat, aut ſonum audiat,
Timet vehementer, valdéq; pallidus metus *eam* occupat;
Meminit quidem fugæ, floridi autem obliviſcitur cantûs:
Ità tu illi in pectoribus timorem & metum incuties?
At ille anhelans eructat multum vaporem
Calidum ab ore & terribilibus à naribus.
Tolutim-incedens valles pedibus fodiit, robore confiſus,
Per planitiem gradiens denſæ occurrit phalangi,
Terribiliter licèt ſcutiſq; & lanceis horreſcenti,
Optat autem primo-quoq; tempore miſceri in prælio triſti.
Nec certè eum timor cohibet excors, nec omnino
Metuit, poſtquam primùm ingreſſus fuerit cohortem virorum.
Neq; enim ei honeſtum fugitanti pugnare,
Non trepidare, & circunſpicere belli tranſitus
Æris præ fulgure, enſiſq; præ fulgore.
Torvè admodum coràm tuetur inconnivis oculis
Juvenibus cohortem condenſam haſtatis,
Et æs fulgidum, & ſcintillans ferrum.
Pergit autem per primam-aciem; tum etiam adversùs illum
Crepuit arcus, ſonuit pharetra, ſtridit ſagitta,
Circa humeros reſonuerunt arma ſplendida,
Fulgor *ad* cœlum pervenit, commotæ autem ſunt phalanges,
Stant ei ex-adverſo conſerti propugnatores
Munientes lanceas lanceis, clypeos clypeis denſis.
At ille inter primos incedit robore ſuperbiens,
Oculi autem ejus torvis ſuperciliis truculenti
Splendent veluti ignis flamma ardentis;
Spuma autem circa os oritur pugnantis.
Pedibus porrigitur ad-pugnandum, tum pulverem
Abſorbet anhelans, & terram naribus haurit.
Spumat autem pectus, quaſſantur verò ſupernè jubæ,
Sub ungulis autem pulvis excitatus eſt turbineus.
At cùm belli prænuncia ſonat tuba,
Vocémq; pugnæ-excitatricem mavortia buccina emittit,
Utiq; tum aures arrigit cupiens belli,
Surgit autem erectus, neq; ſtat ſuis pedibus,
Tubæ autem nondum canorum clangorem cupiens licet,
Putat ſe audire, valida enim eum rabiis ſubiit.
Inter tubas medias valde altùm hinnit,
Terribilis, exultans-præ-lætitia: geſtit autem in animo præ pugnâ,

A-

Τηλόθεν ὀσφρόμενος κλαγγῆς καὶ δηϊοτῆτος,
Βροντῆς θ' ἡγεμόνων καὶ μαρναμένων ἀλαλητοῦ.
26 Σεῖο ἕκηθ' ἴρηξ ὠκύπτερος ὦρτο πέτεσθαι
Κίρκος, ὅ,τε σμικροῖσι φόνον φέρει ὀρνίθεσσι,
Καὶ νότον ἀμφιποτᾶται ἀγαλλόμενος πτερύγεσσι;
27 Σεῖο δ' ἐφημοσύνῃ μέγας αἰετὸς αἰθέρα τέμνει
Ὑψιπέτης, ὃς πᾶσι μεταπρέπει οἰωνοῖσιν,
Ὑψοῦ δ' ἐν νεφέλῃσιν ἀναιδέα πῆξε καλιήν;
28 Ναίει ἐπὶ προβλῆτι καὶ ἠεροειδέϊ πέτρῃ,
Ἠλιβάτῳ, μεγάλῃ, μίμνει δ' ἐπὶ ῥωγάδι πέτρῃ,
Αἰγίλιπι, στιβαρῇ, ὅθι οἱ δέμος ἐστὶ καὶ ἔλαρ.
29 Ἔνθα μὲν οὐχ ἄλλος σκοπὸς ἕζεται, οὐδ' ἀπὸ δόξης,
Πάντοσε παπταίνει, εἴπου μέγα κόρμα κιχείη,
Τῆλε δ' ἀπὸ σκοπιῆς εἶδεν νέκυν ὄμματι γοργῷ,
Ὀξύτατον γὰρ δέρκεθ' ὑπουρανίων πετεηνῶν.
30 Ὠμηστὰς ἔθρεψε νεοσσοὺς ἀργέτι δημῷ
Σαρκοφάγους, τοὶ αἰὲν ὁμίλησαν νεκύεσσιν.

ΚΕΦ. μ'.

1 ὯΣ φάτ' ἀπηλεγέως ἱερὴ ἲς Ἀθανάτοιο,
Οὐδ' ἐπέων ἔτι λῆξε, πάλιν δέ τε μῦθον ἔνισπεν,
Ἂψ τ' ἀπαμείβετ' Ἰωβον, ὁμοκλήσας τε προσηύδα,
2 Τίς νύ κε τολμήσειε Θεῷ, ἐριδαινέμεν ἄντην,
Μῆτιν θ' οἱ ὑποθέσθαι, ἐπιπρέσσειν τε νόοιο;
Τριπλῇ τετραπλῇ τ' ἀποτίσει, ὅς μιν ἐλέγξαι
Τλαίη· ἀργαλέος γὰρ Ὀλύμπιος ἀντιφέρεσθαι·
Δυστήνων δέ τε παῖδες ἐμῷ μένει ἀντιόωσιν.
3 Ὣς φάτο· ῥίγησεν δ' ὁ πολύτλας δῖος Ἰωβος,
Δὴν δ' ἀκέων ἕστηκε, δέος δέ μιν αἰνὸν ἵκανεν.
Ὀψὲ δέ μιν προσέειπε, θεοειδέα δ' ἔννεπε μῦθον·
4 Ὤμοι ἐγὼ δειλὸς, καὶ ἐλέγχιστος ζωόντων·
Ἦ ῥα κατ' Ἀθανάτου στόμα νήπιον αὐτὸς ἀνοίξω;
Οὐκ ἔστ', οὐδὲ ἔοικε τεὸν, Πάτερ, ἀντίον εἰπεῖν·
Τοὔνεκ' ἐγὼν ἐθέλω ἐπὶ μάστακα χειρὶ πιέζειν.
5 Ἦ μὲν ἅπαξ ἐφάμην, καὶ δεύτερον αὖθις ἔειπον·
Ἀλλά μοι οὐκέτι θυμὸς ἐνὶ στήθεσσιν ἐτόλμα
Ἀντίον εἰπέμεναι τρίτατον πάλιν, ἀλλά μ' ἄνωγε
Σιγῇ ἀτρέμας ἧσθαι, ἐπεὶ πολὺ λώϊον οὕτω.
6 Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέειπε Θεὸς ἠθάδι φωνῇ
Λαίλαπος ἐκ μέσσης, τρέμε δ' οὐρανὸς εὐρὺς ὑπ' αὐτοῦ,

Σείσατο

A-longinquo olfaciens clangorem & prælium,
Tonitrúq; ducum, & pugnantium clamorem.
Tuóne arbitrio accipiter pernicibus-alis concitatur ad vo-
Circus, qui parvis cædem adfert avibus, (landum
Et notum circumvolat exultans pennis ?
Tuóne præcepto magna aquila aërem scindit
Altivolans, quæ omnes excellit volucres,
Sursum autem in nubibus impudentem fixit nidum?
Habitat in prominenti & obscura rupe,
Sublimi, magna, manétq; in prærupta petra
Excelsa, firma, ubi ei domus est & præsidium.
Ibi non vana speculatrix sedet, nec citra opinionem *suam*
Undiq; circumspiciens sicubi magnam prædam deprehendere
Longè autem à specula vidit cadaver oculo acri, (queat,
Acutissimè enim cernit inter aërias volucres.
Crudis-vescentes alit pullos adipe candido
Carnivoros, ideo semper versatur inter cadavera.

CAP. XL.

SIc fatur apertè sacra vis Immortalis,
Necdum dictis destitit, rursus autem is sermonem dixit,
Iterúmq; respondit Jobo, objurgámq; *eum* allocutus est,
Ecquis audeat cum Deo certare cominus,
Consiliúmq; ei suggerere, prudentiámq; mentis ?
Tripliciter quadruplicitérq; luet, qui ipsum redarguere
Ausit : difficilis enim Cœlicola *est* cui resistatur :
Infelicium verò filii meo robori occurrunt.
Sic ait: exhorruit autem patiens divinus Jobus,
Diu autem tacitus stetit, timor verò eum gravis apprehendit.
Tandem autem eum allocut⁹ est, pium autem dixit sermonem;
Heu me miserum, & vilissimum viventium !
An adversus Immortalem os stolidum ipse aperiam ?
Non licet, neq; decet tibi, Pater, contradicere :
Idcirco ego volo os manu opprimere.
Sanè semel dixi, & secundò iterum locutus sum :
At mihi non-ampliùs animus in pectoribus ausus est
Ex-adverso fari tertiò rursus, sed me jubet
In silentio quietè sedere; quandoquidem longè meliùs ità *est*.
Illi autem vicissim respondit Deus solitâ voce
Turbine de medio, tremuit autem cœlum amplum sub ipso,
Movit

Σείσατο δ' εἰνὶ θρόνῳ, ἐλέλιξε δὲ μακρὸν ὄλυμπον.
7 Ὦ πέπον, ἀνὴρ ἴθι, περὶ ζώνην βαθὺ ἰξύϊ,
Θάρσει, μηδέ τι πάγχυ μετὰ φρεσὶ δείδιθι λίην,
Εἰπέ μοι εἰρομένῳ νημερτέα, μηδ' ἐπικεύσῃς.
8 Δαιμόνι', ἦ ῥά νύ μοι ἀνεμώλια κρίματα θήσεις;
Ἀλλὰ μάλ' οὕτως ἐστὶν ἐμὸν νόον ἠδὲ μενοινήν
Οὔτε παρεξελθεῖν δειλὸν βροτὸν, οὔθ' ἀλιῶσαι.
Ἦ σε δικαιώσεις αὐτὸν κατ' ἐμεῖο δικάζων;
9 Ἦ ῥά τοι, ὥς τε Θεῷ, μέγας ἐκτετάνυσο βραχίων,
Ὅς τε καὶ ἀμπεπαλὼν περιῇ φλογόεντα κεραυνόν;
Δεινὸν δ' ἐβρόντησας ἀπ' αἰθέρος, ἠΰτ' ἐκεῖνος,
Φωνῇ ἐριγδούπῳ; στεροπήν θ' ἅμα χειρὶ τινάξας;
10 Ἀλλ' ἄγε νῦν, εἴ μοι δύνασαι μένος ἰσοφαρίζειν,
Λάμπε δ' ἀγλαΐης θοῦειν ἐπιειμένος ἀλκήν,
Κάλλεϊ καὶ χάρισι στίλβων καὶ μαρμαρυγῇσι,
Μειδιόων βλοσυροῖσι προσώπασιν, ἀμφὶ δὲ κῦδος
Βάλλεο, θεσπεσίην περί θ' ἕννυσο φέγγος ὀπωπήν.
11 Μῆνίν τε, δριμύν τε χόλον, νέμεσίν τε, καὶ ἄτην
Κίδναθι πᾶσαν ἐπ' αἶαν· ὅπου τ' ἴδες ἄνδρας ἀγαυοὺς,
Ῥίπτε, καὶ ἔνθα μάλιστα σὸν ἔκδικον ὄμμα πίτνε·
12 Βάλλε δ' ὑπόδρα ἰδὼν, ἵν' ἔραζε πέσωσιν ἕκαστος,
Ἄνδρας ὑπερφιάλους καὶ ἀγήνορας, οἵτινές εἰσιν·
Ἐξ ἑδέων συφέλιξον ἀλιτροὺς, ὄφρα καὶ αὐτοὶ
Πρηνέες ἐν κονίῃσιν ὀδὰξ λαζοίατο γαῖαν.
13 Λὰξ ἐν στήθεσι βαῖνε, ποδῶν θ' ὑπένερθε κονίῃ
Κρύψον ὁμοῦ κακὰ φῦλα βροτῶν ὑπερηνορεόντων
Δήσας καγκεφαλῆς, τοὺς δὲ σκότος ὄσσε καλύψαι.
14 Τόφρα δ' ἐγὼ πρόφρων ὑποείξομαι, οὐδ' ἀνανεύσω,
Ὡς σεῖο δεξιτερή τοι ὑπέρτερον εὖχος ὄρεξεν.
15 Ἀλλ' ἴδε νῦν ἐλέφαντα πελώριον, ὀβριμόγυιον,
Ἦ μάλα θαῦμ' ἐτέτυκτο πελώριον, οὐδὲ ἐῴκει
Θηρί γ' ὀρεσκῴῳ, ἀλλὰ ῥίῳ ὑλήεντι
Ὑψηλῶν ὀρέων, ἢ καὶ νέφεϊ σκιόεντι.
Τὸν δ' ἅμα σοὶ ποίησ', ἵν' ἀρούρης καρπὸν ἔδοιτο.
Οὐδὲ γὰρ ἔσθ' ἅρπαξ ἐνὶ θήρεσιν, οὐδέ τι σίντης,
Τοῖός περ καὶ τόσσος ἐὼν δέμας, ἀλλὰ μάλ' αἰεὶ
Βόσκεται ἐν χλοερῇσι πολυκνήμοισι τε βήσσῃς,
Ἠΰτε βοῦς ἀγελαῖος ἐν ἀσφοδελῷ λειμῶνι.
16 Ἀρετῆς οἱ λαγόνεσσι βίη καὶ κάρτος ὀπηδεῖ,
Νεάτῳ ἐν κενεῶνι καὶ ὀμφαλῷ ἔπλετο κῖκυς.

Οὐρή

Movit autem se in solio, concussítque magnum polum:
O timide, vir esto, zonam circunjice lumbis,
Confide, neque prorsus in mente timeas tantopere,
Dic mihi interroganti vera, neque occultes.
Miser, túne mea irrita judicia reddes?
Sed nullo-modo fas-est meam mentem nec cogitationem
Aut prætergredi miserum mortalem, aut frustrari.
Vel num justificabis teipsum me condemnans?
Nunquid tibi, tanquã Deo, magnum extenditur brachium,
Quod & vibrans projicit flammeum fulmen?
Horrendum autem tonuisti ab æthere, velut ille,
Voce grandisonâ? fulgetrúmq; simul manu vibrâsti?
Quin agè nunc, si mecum potes viribus æquiparari,
Fulge per splendorem impetuoso indutus robore,
Pulchritudine & gratiis coruscans, & nitore,
Subridens terribili vultu, circùm autem gloriâ
Amictus sis, divinæque indue lucem faciei:
Irámque, acrémque furorem, Nemesínque, & Aten
Sparge totam in terram; quáque vides viros superbos,
Præcipita, & ibi maximè tuum vindicem oculum extende:
Percute autem torvè intuens, ut in terram cadant singuli,
Viros superbos & arrogantes, quicunq; sint;
De sedibus deturba improbos, ut illi
Proni in pulveribus mordicus prehendant terram.
Pedem in pectus imprime, súbque pedibus pulvere
Absconde simul malas gentes hominum superbientium
Ligans capite, eos autem tenebræ oculos operiant.
Tum verò ego lubens concedam, neque inficiabor,
Quòd tua dextera tibi summam gloriam præbuit.
At ecce nunc elephantem ingentem, immania-membra-ha-
Certè admodum monstrum est ingens, neq; similis (bentem;
Belluæ montanæ, sed cacumini sylvoso
Excelsorum montium, aut etiam nubi opacæ.
Quem unà tecum feci, ut terræ fructum comederet.
Neque enim est rapax inter feras, neque prædator,
Talis licèt & tantus sit corpore, sed semper
Pascitur in viridibus & asperis saltibus,
Sicut bos armentalis in herboso prato.
Immensa ejus lumbis vis & fortitudo adest,
Imo in ventre & umbilico est robur.

17 Οὐρή οἱ ὡς κέδρος, τὴν δ' ὡς μάλα ῥίμφα δονῆσιν·
Ὄρχιες ἁρμονίῃσιν ἐϋπλεκέεσσι δέδεντο,
Νεύροισίν θ' ἑλίκεσσι ϗ ἴνεσιν ἐσφήκωντο.
18 Χαλκῷ μὲν γὰρ ἔοικε, δέμας δ' αἴθωνι σιδήρῳ,
Ἄψεα ϗ γυῖα στιβαροῖς ὀστέοισιν ἀρήρει,
Ὡς γόμφοις χαλκέοισι, σιδηρείοισί τε μοχλοῖς.
19 Ἐν δ' ἔργοισι Θεοῖο μάλ' ἔξοχος εὔχεται εἶναι,
Θηρσί τ' ἐν ἀγροτέροις μέγα φέρτατος· ὅς πάλαι αὐτὸν
Ἔπλασεν, ὡς ἄοει, μεγάλῃ ὡπλίσσατο ῥινὶ,
Στρεπτῇ τε, σκολιῇ τε· προβοσκίδα μιν χηλέουσιν.
20 Ἀλλ' οὐκ ὠμηστὴς, οὔτ' ἄγριος, οὔτε δαφοινὸς,
Οὔρεα δ' οἱ βοτάνην ἅλις ὤπασεν, ἔνθα τε θῆρες
Πάντες ἅμα σκαίρουσιν ἐναντίοι, οὐδέ τις αὐτὸν
Ταρβεῖ, οὐδὲ φοβεῖται, ἐπεί κεν ἴδῃ ἐλέφαντα.
21 Ἀνδρύας ὑψικόμους σκέπας οἱ πέλε δάσκιος ὕλη,
Ἀνδόνακας ϗ ἔλος κεῖται πυκινῇ ἐνὶ λόχμῃ
Κρύβδην, ἠδέ τ' ἐν εἱαμενῇ ἕλεος μεγάλοιο·
22 Πὰρ ποταμὸν κελάδοντα, περὶ ῥοδανὸν δονακῆα,
Ἔνθα μιν ἀμφιέπουσι βαθύσκια δένδρεα μακρὰ,
Αἴγειροι πτελέαι τε ϗ ἰτέαι ὠλεσίκαρποι,
Αἳ περὶ καλὰ ῥέεθρα ἅλις ποταμοῖο φύονται.
23 Πολλάκις ἐξέπιεν ποταμοὺς ἀπνευστὶ ῥοφήσας,
Καὶ ῥόον ἐξαλάπαξεν, Ἰορδάνου αἰπὰ ῥέεθρα
Στεῦται ῥεῖα μάλα στεναρῆς γνύεσσι λαφύξειν.
24 Τοῦτον τίς κε λίνοισιν ἐϋπλέκτοισι δαμάσσαι,
Ζωγρήσαι τ' ἀναφανδὸν, διαπρό τε ῥῖνα τερέσσαι.

ΚΕΦ. μα'.

1 Ἄλλο δέ τοι ἐρέω τέρας ἄγριον, ἱερὸν ἰχθὺν,
Ὄβριμον εἰνάλιον κῆτος, μέγα θαῦμα θαλάσσης,
(Οὐ γὰρ γαῖα μόνη τέρατα τρέφει, ἀλλὰ θάλασσα)
Ἦ σύ μιν ἐκ πόντοιο λίνῳ, ϗ ἤνοπι χαλκῷ
Ἑλκέμεναι δύνασαι, κάθετόν τε βαλεῖν περὶ γλώσσῃ;
2 Γναμπτοῖς τ' ἀγκίστροισιν ἑὴν πολυχανδέα ῥῖνα
Τετρῆναι, πῆξαί τε μέγαν σκόλοπ' ἀμφὶ γένυσσιν;
3 Αὐτὰρ ὅγ' εὐχωλῇσι λιτῇσί τε μειλιχίῃσι
Θέλξει ἱλασκόμενός σε; ἱκέτης δέ τοι εὔξεται εἶναι,
Παρφάμενος μαλακοῖσι ϗ αἱμυλίοισι λόγοισιν;
Ἦ ῥά νυ τοι ὀπίπερ φέρων μειλίγματα θυμῷ

Δώσει

Cauda ei tanquã cedrus, illam verò quàm celerrimè movit,
Testiculi juncturis benè-complicatis ligati sunt,
Nervísq; contortis & fibris revincti.
Æri quidem carne similis est, corpore autem fulgenti ferro,
Artus & membra firmis ossibus compacta sunt,
Veluti clavis æneis, ferreísque vectibus.
Inter opera Dei admodum præcipuus gloriatur esse,
Ferásque inter agrestes longè præstantissimus: qui olim eum
Formavit, tanquam ense, magno armavit naso,
Versatili, curvóque, proboscidem eum vocant.
At non crudis-vescens, neq; sævus, neq; sanguinolentus *est*,
Montes autem ei herbam abunde præbent, ubi etiam feræ
Omnes simul ludunt oppositæ, nec ulla earum
Pavet, aut timet, cùm viderit elephantem.
Inter-arbores excelsas tegmen ei est umbrosa sylva,
Inter-arundines & paludem jacet denso in latibulo
Occultè, & in humido-loco paludis magnæ:
Ad fluvium strepentem, circa flexile arundinetum,
Ibi illum ambiunt umbrosæ arbores proceræ,
Alníque ulmíque & salices frugiperdæ,
Quæ circa pulchra fluenta fluvii affatim nascuntur.
Sæpe epotavit fluvios sine-respiratione sorbens,
Et fluentum evacuavit, Jordanis alta fluenta
Profitetur se facile admodum strenuis faucibus hausturum.
Hunc quis retibus bene-textis domet,
Vivúmque-capiat apertè, penitúsque nasum perforet?

CAP. XLI.

ALiud verò tibi dicam monstrum ingens, egregium pisce,
Immanem marinum cetum, magnum miraculum maris.
(Non enim terra solùm monstra nutrit, sed mare)
Túne illum ex ponto lino & splendido ære
Trahere potes, perpendiculúmque circumjicere linguæ?
Curvísque hamis ejus vastum nasum
Terebrare, figeréque magnam sudem circa maxillas?
Verùm is precibus supplicationibúsque blandis
Mulcebit placans te? supplex autem tibi profitebitur esse,
Persuadens mollibus & placidis sermonibus?
Nunquid tibi gratificans blandimenta *in* animo

Dabit?

Δώσει; συνθεσίας ποιήσεται, ὅρκια τέμνων;
Ὄφρα ζωγρήσας μιν ἔχοις θεράποντα ἐν αἴσῃ;
5 Ἦ ῥά νυ ποιήσεις μιν ἀθύρματα νηπιέῃσιν,
Ὄρνιθ' ὡς λιγυρὴν; δώσεις μέρμιθι φαεινῇ,
Καὶ δώσεις κούρῃσιν, ἵνα σφίσι παίγνιον εἴη;
6 Ἦ μιν ἐν εἰλαπίνῃ βρώσουσ' ἐρίηρες ἑταῖροι,
Τοῖό τ' ἀπὸ κρειῶν τεύξουσ' ἐρικυδέα δαῖτα;
Ἦ, ἐπεὶ μέγας ἐστὶ, διαμελεϊστὶ ταμόντες
Ἰχθυοπώλῃσιν πέμψουσί μιν ἄλλυδις ἄλλῃ,
Οἵ τ' αὖθις πράσωσι, καὶ ἄσπετον ὦνον ἔλωνται;
7 Ἀμφιπείρεις ἔψεις ῥινὸν δεινοῖο πελώρου
Ὀξέσ' ἀκόντεσσίν τε καὶ ἔγχεσιν ἀμφιγύοισιν;
Ἦ χρόα καρχαρόδοντι πολυγλώχινι σιδήρῳ
Οὐτήσεις, κεφαλήν τε τανυγλώχισι τριαίνῃς;
8 Ἀλλ' ἄγε, χερσὶ φίλῃς λίγδην ἐπιμαίεο νῶτα
Μειλιχίη, ἐπεὶ οὔ τι βίῃ σε δαμασσέμεν οἴω·
Χάζεο, μηδὲ μάχης μιμνήσκεο, παῦε δ' ἐρωήν.
9 Εἴ τις μιν κλείνειν ἐθέλει δόλῳ ἠὲ βίηφι,
Ἀλλ' οὐκ ἐξανύει, ἄγρης δὲ οἱ ἐλπὶς ὄλωλεν,
Ἀργαλέος γάρ τ' ἐστὶ πέλωρ κακὸς ἀνδρὶ δαμῆναι,
Σμερδαλέος, βλοσυρωπὸς, ἀμείλιχος, οὐδέ κέ τις μιν
Γηθήσειεν ἰδὼν, τόσσος πέλεν εἰσοράασθαι.
10 Ἦ μένος οὔ τινι τόσσον ἐνὶ στήθεσσι φίλοισιν,
Ὥστέ μιν ὀρσέμεναι, οὐδ' ἦν θρασυκάρδιος ἐστι
Τολμήεις τε μάλιστα· τίς οὖν ἐμεῦ, ὅς μιν ἔταξα,
Ἀντίον ἱστάμεναι τλαίη μεγαλήτορι θυμῷ;
11 Τίς φθάμενός μοι ἔδωκεν ἐναίσιμον, ὄφρα καὶ αὐτῷ,
(Ἦ, θέμις) ὅττ' ἔρεξε, δίδους, χαρίεσσαν ἀμοιβὴν
Τίσω, ὅ, τ' ἐξ ἐμέθεν θυμήρεα μισθὸν ἄρηται;
Πάντ' ἐμὰ πάντα γάρ ἐστιν, ὅσ' οὐρανὸς ἀμφιβέβηκεν.
12 Ἀλλ' ἔτι τοι ἐρέω κήτεος μέγα, θαῦμα θαλάσσης,
Οὐδ' ἄρα μιν κεύσω, οὔτ' ἂρ μένος, οὔτέ τι γυῖα,
Οὐ κρατερὸν δέμας, οὔτε φυήν, οὔτ' εἶδος ἀγητόν.
13 Τίς μιν πόντοθεν εἷλκε ποτὶ ξερὸν ἠπείροιο,
Ῥιγεδανόν τ' εἶδος λεπιδωτοῦ δεῖξε χιτῶνος;
Τίς δέ οἱ ἐγχριμφθεὶς περὶ διχθάδα βάλλε χαλινόν;
14 Τίς σκόλοπας κατέπηξεν ἐνὶ γναμπτῇσι γένυσσι,
Καὶ ἐνὶ γαμφηλῇς; αἱ δ' ὠΐγνυντο πύλαι ὣς
Δικλίδες, ὑψηλαί τε, μυχὸν δ' ἄρα χάσματι δεινῷ
Γναθμοὶ σμερδαλέοι, φρικτοὶ σφιν δ' ἀμφὶς ὀδόντες

Πυκνοὶ

Dabit? pacta faciet, fœdera feriens,
Ut vivum-capiens eum habeas famuli loco?
Nunquid ludos eum facies *in* insipientia,
Avem ut canoram? ligabis fune splendido,
Et dabis puellis, ut iis ludicrum sit?
Eúmne in convivio comedent jucundi sodales,
Ejúsque de carnibus struent insignes epulas?
Vel, quoniam magnus est, membratim secantes
Salsamentariis mittent eum aliò atque aliò,
Qui & iterum vendant, & ingens pretium accipiant?
Circunteges pellem terribilis *hujus* monstri
Acutísque spiculis, & hastis ancipitibus?
Num cutem pectinato multas-cuspides-habenti ferro
Vulnerabis, capútque aculeatis fuscinis?
Quin agè, manibus amicis strictim demulce terga
Blandè, quippe haudquaquam vi te domiturum puto.
Recede, neque pugnæ memineris, desiste autem ab impetu.
Si quis eum interficere velit dolo, aut vi,
Attamen non conficiet, prædæ autem ei spes perit,
Difficile enim est monstrum malum viro domitu,
Terribile, torvum, immite, nec quisquàm ipsum
Lætabitur conspicatus, tam-ingens est visu.
Sanè spiritus haud ulli tantus in pectore charo,
Ut ipsum suscitet, nec si magnanimus sit
Audáxque maximè: Quis ergò mihi, qui eum feci,
Resistere audeat strenuo animo?
Quis præveniens mihi dedit accommodum *quid*, ut & illi,
(Prout fas *est*) eò-quòd-tale-fecit, dans gratam compensationẽ
Solvam, ísque ex me jucundam mercedem recipiat?
Omnia enim, omnia mea sunt, quæcunque cœlum ambit.
At ampliùs tibi describam cetum magnum, miraculum ma-
Neq; eum celabo, neq; robur, neq; membra, (ris,
Non validum corpus, neq; naturam, neq; formam spectabilem.
Quis eum ponto extraxit ad aridam continentis,
Horridámque faciem squamosæ ostendit tunicæ?
Quis ei appropinquans duplex injecit frænum?
Quis palos defixit in reflexis genis,
Et in maxillis? illæ autem apertæ sunt, januæ ceu
Bifores, sublimésque, panduntúrque hiatu horrendo
Fauces terribiles, formidabiles, stant autem undique dentes

Πυκνοὶ καὶ θαμέες, πλεῖοι μέλανος θανάτοιο.
15 Χαλκείῃσιν λεπίδεσσιν ἀγάλλεται ἐμπεδοκύκλοις,
Ἠΰτε σημάντροιο χαράγμασιν εὖ ἀραρυίης·
16 Αἱ μὲν τ' ἀγχιστῖναι ἐπ' ἀλλήλῃσι κέχυνται,
Ὥστε παρεισδῦναι μήτ' ἠέρα λεπτότατόν περ.
17 Ὡς δ' ὅτε τοῖχον ἀνὴρ ἀράρῃ πυκινοῖσι λίθοισι
Δώματος ὑψηλοῖο, βίας ἀνέμων ἀλεείνων·
Ὣς τ' ἄραρον κόρυθές τε καὶ ἀσπίδες ὀμφαλόεσσαι,
Ὄφρα τ' ἐπὶ πτολέμῳ πυκιναὶ κλονέοντο φάλαγγες,
Ἀσπὶς ἄρ' ἀσπίδ' ἔρειδε, κόρυς κόρυν, ἡ δὲ χιτώνη
Ἄρθη· ὡς τοῦ μὲν λεπίδες περὶ χάλκεα νῶτα
Ἔπλευντ' ἀλλήλῃσιν, ἔρεισε δὲ γείτονα γείτων,
Ὣς πύκα συμπεφύασι διηνεκεῖ ξυνοκωχῇ.
18 Εὖτε δ' ἀπὸ ῥινῶν βαρυηχέα ῥόγχον ἔρυγε,
Λάμπετο πῦρ, δεινὸν δὲ σέλας πταρμοῖο φαάνθη,
Ὄσσε δ' οἱ ἀστράπτοντ' ἠοῦς βλεφάροισιν ἐΐκτην.
19 Ἐκ στόματος δαΐδες τε καὶ ἀσβέστη κέχυτο φλὸξ
Ἤλιθα, τοῦ δέ τε πολλοὶ ἀπὸ σπινθῆρες ὄρουσαν.
20 Ὡς δ' ὅτ' ἀπὸ τρίποδος καπνὸς ῥέεν, ἠὲ λέβητος,
Ὅς τε μάλα ζεῖ ἔνδον ἐπειγόμενος πυρὶ κηλέῳ,
Κνίσσῃ μελδόμενος, τάχα δ' οὐρανὸν ἷκεν ἀϋτμή·
Ὣς οἱ ἀπὸ ῥινῶν καπνὸς ῥέε δεινὸν ἀένω.
21 Ἂν στόμα τε ῥῖνάς τε πυρίπνοος ἆλτο κάμινος,
Ἀμφὶ δὲ κήκιε φλὸξ, δαλὸς δέ τε πουλὺς ἀνῆπται.
22 Ἶς δέ οἱ ἐν δειρῇ, ἠδὲ σθένος οὐκ ἀλαπαδνὸν,
Αὐχένι τε στιβαρῷ ἀμφ' ἄσπετος ἵζανει ἀλκή.
Χάρμα μέγ' οἱ ἄμυδις πέλεται, ναύτῃσι δὲ πένθος·
Τέρπετ' ἐπεμβεβαὼς νώτοις ἁλὸς, εὖ περ ἀέλλῃ
Λυγρῇ, ἀπολλέμεναι μεμαὼς, θρώσκει δ' ἀνὰ κῦμα
Πορφύρεον, σκιρτᾷ δὲ μέσῳ ἐπὶ οἴνοπι πόντῳ,
Αὔτως, κυδιόων, εἰ καὶ δυσπέμφελός ἐστιν.
23 Ἄρρηκτοι ἄλυτοι σαρκῶν πτύχες ἀμφὶ μέλεσσι,
Καὶ δέμας εὖ ἄραρε, στερεὸς δ' ἀναδέδρομε κόλλοψ.
Στέρνον ἐπὶ κρατερὸν, παγχάλκεον, ἀσφαλὲς αἰεί.
24 Αὐτοῦ δὲ κραδίη στερεωτέρη ἐστὶ λίθοιο,
Ὥς τε μύλαξ ἀτέραμνος καὶ φρένες ἀμφιμέλαιναι.
25 Εἵστατο δ' ἠΰτε πύργος ὑπεὶρ ἁλός· ὄφρα δ' ἀνέστη,
Σμερδαλέος τ' ἐφάνη, τρομέουσιν ἄφαρ φρένα ναῦται,
Δειδιότες, τυτθὸν γὰρ ὑπ' ἐκ θανάτοιο φέρονται,
Ἴφθιμοί περ ἐόντες, ἐπεὶ ἴδον ὄμβριμον ἰχθῦν,

Σφέας

Densi & frequentes, pleni nigræ mortis.
Æneis squamis exultat firmiter-rotundis
Veluti sigilli sculpturis bene compactis:
Hæ autem contiguæ aliæ super alias funduntur,
Ut clanculum irrepere nè aër quidem possit tenuissimus licét.
Sicut autem quando murum vir coagmentavit densis lapi-
Domûs altæ, incursus ventorum vitans: (dibus
Utque densatæ sunt galeæ, & scuta umbones-habentia,
Dum in bello frequentes strepunt phalanges,
Scutum autem scutum fulcit, galea galeam, testudo autem
Conferta est; sic hujus squamæ circum ænea terga
Adhærent sibi invicem, fulcit autem vicinam vicina;
Adeò densè compactæ sunt continuâ juncturâ.
Cùm verò à naribus graviter-sonantem rhonchum eructat,
Micat ignis, terribilis autem fulgor sternutationis apparet,
Oculi verò ejus scintillantes auroræ palpebris sunt-similes.
Ex ore faces & inextinguibilis funditur flamma
Passim, unde & multæ scintillæ emicant.
Sicut autem quando ab olla fumus fluit, aut lebete,
Qui valde fervet intus dum urgetur igne ardenti,
Arvinam liquefaciens, mox autem *ad* cœlum pervenit vapor:
Sic ei à naribus fumus profluit gravè spiranti.
Circa os & nares ignivomus salit caminus,
Undique verò procedit flamma, torrísque multus accenditur:
Vis ei in collo, & robur non infirmum,
Cervicémque rigidam ingens circunstipat strenuitas.
Gaudium magnum ei simul est, nautísque tristitia:
Oblectatur inequitans dorso maris etiam in procella
Tristi, lascivire gestiens; saltat autem in fluctu
Purpureo, ludítque medio in nigro ponto;
Temerè, exultans, etsi tempestuosus sit. (bra,
Infrangibiles, insolubiles *sunt* carniū plicaturæ circa mem-
Et corpus bene compactum est, solidus autem decurrit callus
Pectus per robustum, æneum, firmum semper.
Ejus autem cor firmius est lapide,
Et sicut molaris *lapis* durus ejus præcordia nigra.
Videtur autem sicut turris super mari, quando .a. exurgit,
Terribilísq; apparet, trepidant exemplo animis nautæ
Timentes, paululùm enim à morte distant,
Quantumvis fortes sint, cùm viderint immanem piscem,

Σφέας τ' αὐτοῦ ἐκάθηρεν, ἐπεὶ πάμπαν ἁλμυρὸν ὕδωρ,
Κύματί τε ῥοφόεντα διέσχισε κῆτος ἄλαστον.
26 Εἴ τις μὲν ξίφεϊ πλῆξεν δέμας, οὐ φρόνησεν,
Οὐδ' ἔῤῥηξεν ῥινόν· ἀνεγνάμφθη δέ τ' ἀκωκή·
Εἰ δὲ βέλος προέηκεν, ἐτώσιον ἔκφυγε χειρός·
Αἰχμαὶ χαλκεῖαι, δολίχ' ἔγχεα, δοῦρατ', ἄκοντες
Ἐν χερσὶ ἐῤῥαίσθεν, πλάγχθη δ' ἀπὸ χαλκόφι χαλκίς.
27 Ὡς ἴκελον καλάμῃ οἴει αἴθωνα σίδηρον
Ἔμμεναι, ὡς ξύλον αὖον ὁ ἔπλετο χαλκὸς ἀτειρής.
28 Οὐ τρεῖ, οὐδὲ φοβεῖται ἀπὸ πτερόεντος ὀϊστοῦ·
Οἷαι δ' ἄχναι εἰσὶν εὐτροχάλους κατ' ἀλωάς,
Ἃς τ' ἄνεμος φορέει καὶ λικμητῆρος ἐρωή.
Ὡς λίθοι οἱ δοκέουσ' ἔμμεναι, οὓς σφενδόνῃ ἀνὴρ
Ἧκεν ἀκοντίζων, μελέη δέ οἱ εἴσατο ὁρμή.
29 Ὡς ὁ μὲν οὐδ' ἰῶν ἐμπάζεται, οὐδέ τ' ἀκόντων,
Τοὺς δ' ἴσους ἄχνησιν οἴεται, ἢ ἀθέρεσσιν
Ἔμμεναι, οὓς δέ τ' ἀπὸ πνοόφι σκέδασ' ἴς ἀνέμοιο.
Εἰ δέ τις ἀμπεπαλὼν προΐει δολιχόσκιον ἔγχος,
Αὐτὰρ ὁ καγχαλόων ἐγελοίιασεν ἐνδελεχὲς ἐρωήν,
Οὐκ ἀλέγων, ὡς εἰ ἑ γυνὴ βάλοι, ἢ πάϊς ἄφρων.
30 Νέρθεν ἐρηρέδαται πάγοι ὀξέες, ἀμφὶ δὲ πέτραι
Καὶ σκόπελοι καὶ λᾶες ἀκαχμένοι ὀκριόεντες,
Τοὺς ὑπὲρ ἰλυόφι στόρεσεν, λέχος ὡς ἐνὶ πόντῳ
Εὐρεῖ, τοῖς ἔπι λέκτο μέγας μεγαλωστὶ τανυσθείς.
31 Ὡς δ' ὅτε ζέεσεν ὕδωρ μέσσῳ ἐνὶ ἤνοπι χαλκῷ
Πάντοθεν ἀμβολάδην, ὑπὸ δὲ ξύλα κάγκανα κεῖται·
Γάστρην δὲ τρίποδος πῦρ ἄμφεπε, θέρμετο δ' ὕδωρ·
Ὡς τε λέβης ζεῖ ἔνδον ἐπειγόμενος πυρὶ πολλῷ,
Ἀμβλύζων τε μύρου καὶ ἀλείφατος ἐννεώροιο·
Ὡς τοῦ νηχομένοιο κυκώμενον ὕψοσε θῦε
Κῦμα πολυφλοίσβοιο ἁλός, πάφλαζε δὲ πόντος
Ἀφρῷ μορμύρων, ἀνὰ δ' ἔφλυεν ἁλμυρὸν ὕδωρ,
Ὕψι δὲ κορθύετο, ζέε δ' ἄγριον οἶδμα θαλάσσης.
32 Ὃς δ' ἴεν, αὐτὰρ ὄπιθε φαληριάᾳ μέγα λαῖτμα,
Τῷ καὶ ῥηγνύμενον μεγάλα βρέμει, ἀμφὶ δὲ κῦμα
Κυρτὸν ἐὸν κορυφοῦται, ἀποπτύει δ' ἁλὸς ἄχνην,
Ἀφειδέστατα δὲ φαίνεθ' ἁλὸς πολιοῖο κέλευθος,
Φαίης κέν σε κάρη πολιοκροτάφοιο γέροντος
Λευσέμεν, ἠὲ γαλακτίχροον καὶ ἐν ὕδασι κύκλον.
33 Οὔτι κνώδαλον ἦεν ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ,

Séque ipſos purgant, poſtquam ſecuit falſam aquam,
Fluctúſque conglobatos ſcidit cetus immanis.
Siquis eum enſe feriat *in* corpore, non penetrat,
Neque perrumpit pellem; recurvatur autem mucro:
Sin verò telum mittit, irritum evolat è manu;
Cuſpides æreæ, oblongæ lanceæ, haſtæ, ſpicula
In cute diſperduntur, reſilit autem ab ære æs.
Quaſi ſimile ſtipulæ cenſet micans ferrum
Eſſe, velut lignum aridum ei eſt æs ſolidum.
Non tremit, neque timet ab alata ſagitta:
Quales autem paleæ ſunt rotundis in horreis,
Quas ventus fert, & ventilatoris impetus:
Sic lapides ei videntur eſſe, quos fundâ vir
Mittit ejaculans, inanis verò ei viſus eſt impetus.
Adeò hic nec miſſilia curat, nec ſpicula,
Ea autem æqualia paleis exiſtimat, aut ſpicis-abjectis
Eſſe, quas à ventilabro diſpergit vis venti.
Quòd ſiquis vibrans emittit longam lanceam,
Verùm is cachinnans deridet viri impetum,
Non curans, ac ſi eum mulier percuteret, aut puer inſipiens.
Subtus fixa ſunt ſaxa acuta, circùm verò cautes
Et ſcopuli & lapides, acuti, aſperi,
Quos ſuper lutum ſtravit, velut lectum in ponto
Lato, ſuper quos cubat magnus latè porrectus.
Quemadmodum autẽ cùm fervet aqua medio in nitido ære
Undique ebulliens, ſubtèr verò ligna arida jacent;
Alvum quidem ollæ ignis ambit, caleſitque aqua;
Utque lebes fervet intus dum urgetur igne multo,
Unguento ebulliens, & oleo novennali:
Sic eo natante turbatus ſurſum cum-impetu-ruit
Fluctus multiſoni maris, æſtuavit autem pontus
Spumâ murmurans, ebullit autem ſalſa unda,
Surſum verò glomerata eſt, fervit autem ſævus tumor maris.
Is autem vadit, verùm ponè albicat magnum profundum,
Eo etiam diſruptum vehementer fremit, circà autem fluctus
Curvati eriguntur, expuunt autem ſalis aſperginem,
Spumea autem apparet maris cani ſemita,
Putares te caput cani ſenis
Videre, aut lacteum vel in undis circulum.
Nulla bellua poterit in terra alma,

Οὐθ' εἶδος ἐν βένθεσσιν ὁμοιωθήμεναι αὐτῷ,
Οὐ δέμας, οὔτε φυὴν, οὔτ' ἄρ μένος, οὔτέ τι εἶδος·
Ὡς οἱ θαρσαλέον πέλει τ' ἄτρομον ἐν φρεσὶν ἦτορ.
34 Κάρτεϊ τε σθένεΐ τε μέγα φρενέων ἀνόρουσε,
Πάντα δ' ὀπιπεύεσκε μετήορα, ἐν δ' ἀγερώχοις
Εὔχετ' ἄναξ ἔμμεναι, μέγα τ' ἔξοχος εἶναι πελώροις.

ΚΕΦ. μβ'.

1 ΤΟν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα πολύτλας δῖος Ἰώβος,
Ἦτορ ἀναγνάμψας, θεοπειθέα δ' ἔννεπε μῦθον·
2 Οἶδ' ὅτι καρτερός ἐσσι, δύνασαι δὲ τε πάντα τελέσσαι,
(Πάντη γὰρ σέο θαύματ' ἀνὰ τραφερήν τε καὶ ὑγρήν)
Οὐδέ τις ἐν θνητοῖσι τεὴν ἀλίωσε μενοινήν.
3 Τίς ῥ' ὅγε κλέψας μῆτιν ἀϊδρείῃσι νόοιο,
Νήπιος (ὡς γὰρ ἔφησθα) καὶ οὐ φρεσὶν ἄρτια εἰδώς;
Ἀασάμην μὲν ἔγωγε, καὶ οὐ κατὰ μοῖραν ἔειπον
Πόλλ' ἔπεά τε καὶ οὐκὶ, νόσους δέ τε καὶ τὰ κέλαδε,
Νηπέη τ' ἀλεγεινὴ, ἅ τ' οὐκ ᾔδειν, οὐδ' ἐνόησα,
Θαύματα πόλλ' ἄρρητα· σὺ γὰρ Θεὸς ἀγκυλομήτης,
Οὐδέ κέ τις θνητῶν σέο δήνεα εἰρύσαιτο.
Αὐτὰρ, Ἄναξ, ἐλέαιρε, ἔπος δ' εἴ πέρ τι βέβακται
Δεινὸν, ἄφαρ τὸ φέροιεν ἀναρπάξασαι ἄελλαι.
4 Γουνοῦμαί σε, Πάτερ, σὺ δὲ σύνθεο, καί μευ ἄκουσον,
Καὶ νῦν μοι μάλα πᾶσαν ἀληθείην κατάλεξον,
Σεῖο δὲ μήδεα πυκνὰ δίδασκέ με, ὄφρα δαείω,
Μύθων τε ῥητῆρ πέλε μοι, πρηκτῆρ δέ τε ἔργων.
5 Πυνθανόμην τὸ πάρος γε, καὶ ἔκλυον οὔασι φήμης,
Νῦν δέ σέ γ' ἀντικρὺ καὶ ἐν ὀφθαλμοῖσιν ὄπωπα.
Οἶδ' ἀρετὴν οἷός ἐσσι· σέβας μ' ἔχει εἰσορόωντα.
6 Τῷ μ' ἐγὼ ἀφραδέοντα κατέστυγον, οἷον ἔοργα
Νήπιος, ὡς αἴσχιστον ἐν ἀνθρώποισιν ἐόντα.
Ἀλλ' ἐπεὶ ἀασίμην φρεσὶ λευγαλέῃσι πιθήσας,
Τοὔνεκά τ' ἐν κονίῃ εἰλυμένος ἠδ' ἐνὶ τέφρῃ
Προσπροκυλινδόμενός σέ τε νῦν ποτὶ γούνατ' ἱκάνω,
Ἄτην μευ κλαίων· μέγα δ' ἄχνυμαι, οἷον ἀάσθην·
Ὤ μοι ἐγὼ δειλός· σὺ δὲ ἵλαον ἔνθεο θυμόν.
7 Ὣς φάτο δακρυχέων· οἶκτος δ' ἕλε Παμβασιλῆα.
Οἱ δ' ἐπεὶ οὖν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον,
Ὀχθήσας ὁ Θεὸς προσέφη Ἐλιφᾶ Θαιμανίτην,

Λίην

Nec maris in profundo comparari cum illo,
Nec corpore, nec naturâ, nec robore, nec ſpecie:
Adeò ei animoſum valdéque intrepidum in pectore cor.
Viribúſque roboréque ſuperbiens inſurgit,
Omniáque aſpicit ſublimia, inter ſuperbos
Gloriatur ſe regem eſſe, longéque præcipuum in monſtris.

CAP. XLII.

ILli autem reſpondit deinde patiens divinus Jobus,
Cor reflectens, piámque dixit ſermonem;
Novi quòd fortis es, potéſque omnia perficere,
(Ubique enim tua miracula terrâque maríque)
Nec quis inter mortales tuam fruſtravit ſententiam.
Quis hic *eſt* qui occultat conſilium imperitiâ mentis,
Stolidus (ſic enim dixiſti) & non in animo ſana ſciens?
Peccavi ſanè ego, & non rectè dixi
Multa vera, & non, morbus verò & iſta juſſit,
Infantiáque miſeranda, quæque non novi, neque intellexi,
Miracula multa arcana: tu enim Deus obliqua-conſilia-agi-
Nec quis mortalium tua conſilia eruat. (tans,
At, O Rex, miſereſce, verbum verò ſi aliquod dictum eſt
Grave, ſtatim illud ferant abripientes procellæ.
Obſecro te, Pater, tu verò attende, & me audi,
Et nunc mihi prorſus omnem veritatem narra;
Tua autem conſilia prudentia edoce me, ut ſciam,
Dicendíque præceptor ſis mihi, actórque rerum.
Audivi antea, & percepi auribus famam,
Jam verò te coràm & in oculis vidi.
Novi virtute qualis ſis: veneratio me tenet aſpicientem.
Quamobrem memet ego delirantem abhorreo (quale dixi
Inſipiens) velut turpiſſimum inter homines exiſtentem.
Sed quoniam peccavi animo perdito obtemperans,
Ideo in pulvere obtectus & in cinere
Pronus provolutus *ad* te nunc tuáque genua accedo,
Culpam meam deflens, multum autē doleo quòd-ſic peccavi:
Heu me miſerum! tu autem propitium ſume animum. (gem.
Sic fatur lacrymans: miſericordia autē cepit Omnium-Re-
Hi autem poſtquam talia inter ſe invicem collocuti fuerant,
Iratus Deus affatus eſt Elipham Thamaniten,

(Λίην γὰρ νεμεσίζεθ') ὁμοκλήσασκέ τε μύθῳ,
Ὦ πόποι, ἦ μάλ' ἐγὼ ἅμα σοὶ καὶ σοῖς ἑτάροισι
Μηνίω ἐκπάγλως, καί μοι χόλος ἔμπεσε θυμῷ·
Σχέτλιοι, ὡς παίδεσσιν ἐοικότες ἠγοράασθε
Νηπιάχοις, οἷς οὔ τι νόος φρεσίν· οὐδὲ κατ' αἶσαν,
Ὡς θεράπων μὲν Ἴωβος, ἐμεῦ πέρι μυθήσασθε.
Ὁππότ' ἀνὴρ ἐθέλει πρὸς Δαίμονα φωτὶ μάχεσθαι,
Ὅν τε Θεὸς τιμᾷ, τάχα οἱ μέγα πῆμα κυλίσθη.
8 Ἀλλὰ πίθεσθε καὶ ὔμμες, ἐπεὶ πείθεσθαι ἄμεινον,
Καὶ λάβετ' ἐξ ἀγέλης ἑπτ' εἰλίποδας ἕλικας βοῦς
Ὁπλιτάχιστα, καὶ ἑπτ' ἀρνειοὺς πιλεσιμάλλους.
Καὶ ἴτε δὴ πρὸς Ἴωβον, ἵν' ὑμετέρης ἕνεκ' ἄτης
Ἔρδοιθ' ἱερὰ καλὰ πολυκνίσων ἐπὶ βωμῶν,
Καὶ θεράπων μὲν Ἴωβος ἐναίσιμον εὐχετιῷτο,
Εἴ πως ἵλαος ὔμμιν ἔῃ· κεχαρισμένα δ' αὐτὸς
Αἰεὶ δῶρα δίδωσιν ἐμοί, νῦν τ' οἶδ' ὅτι δώσει.
Τὸν περὶ κῆρι φίλησα, τίει δέ με ἔξοχον ἄλλων·
Ὅς γὰρ ἐμοὶ ἐπιπείθηται, μάλα τ' ἔκλυον αὐτοῦ.
Ἄλλως γ' αὖ ὑμέας τάχ' ἐπαυρήσεσθαι ὀΐω,
Οὕνεκ' ἄρ οὐκ εἰσὶ φρένες ἔμπεδοι, οὐδὲ κατ' αἶσαν,
Ὡς θεράπων μὲν Ἴωβος, ἐμεῦ πέρι μυθήσασθε.
9 Ὣς ἔφατ'· οὐδ' ἀπίθησε Θεῷ Ἐλιφὰς Θαιμανίτης,
Οὐδέ τε Σαυχαῖος Βελδὰδ, Σωφὰρ τε Μιναῖος·
Ἀλλ' οἱ μὲν θυέεσσι καὶ εὐχωλῇς ἀγανῇσι
Λοιβῇ τε κνίσῃ τε παρατρωπῶντες ἔθελγον
Ἀθανάτοιο μένος· τότε δὴ Θεῷ εὔχετ' Ἴωβος,
Θεῷ μὲν τ' εὔχετ' Ἴωβος, ὁ δ' ἔκλυεν εὐχομένοιο,
Μᾶλλόν μιν τ' ἐφίλησε, καί οἱ χάριν ἐγγυάλιξεν.
10 Ὣς ὁ μὲν ἀμφὶ φίλων ἠρᾶτο· Θεὸς δέ οἱ αἰνῆς
Δέσματ' ἔλυσε δύης, καὶ δὶς τόσον ὄλβον ὄπασσεν,
Ὅσσον τὸ πρὶν ἔχεσκε, πόρεν δέ οἱ ἄλλοθεν ἄλλα.
11 Αὐτόματοι δ' οἱ πάντες ὁμιλαδὸν ἦλθον ἀδελφεοί,
Πᾶσαί τ' αὐτοκασίγνηται, πηοί τε, ἔται τε,
Οἵ θ' οἱ κεδνότατοι τὸ πρὶν καὶ φίλτατοι ἦσαν,
Αἰεὶ δ' ἐν δαίτῃσι καὶ εἰλαπίνῃσι παρέσαν
Αὐτοῦ ἐνὶ μεγάροισι, παραιφασίῃσι δ' ἔθελγον
Ὅν νόον, αἱμυλίοις τε λόγοις ἄχος ἐξακέσαιντο,
Καὶ παραμυθήσαιντο, καὶ ἔστενον οἷα πέπονθεν,
Οἷά τ' ὀϊζύσασκε Θεοῦ ἰότητι μογήσας,
(Ἔτλη δ' οἷ' οὔπω τις ἐπιχθόνιος βροτὸς ἄλλος)
Ἀργύρειον

(Valdè enim indignabatur) objurgavítque dicto,
Papæ! certè admodum ego pariter tibi & tuis sodalibus
Succenseo graviter, & mihi ira incidit in animum:
Improbi, adeò pueris similes locuti estis
Infantibus, quibus non est mens in pectore: neque rectè,
Sicut servus meus Jobus, de me verba-fecistis.
Quoties homo vult adversùs Deum cum viro pugnare,
Quem Deus honorat, statim in eum magnum damnum devol-
At parere & vos, quandoquidem parere *est* melius, (vitur.
Et sumite ex armento septem flexipedes gressum-sinuantes bo-
Quàm citissimè, & septem arietes villosos. (ves
Et ite jam ad Jobum, ut vestræ gratiâ culpæ
Offeratis victimas pulchras super multo-nidore-abundantes
Et servus meus Jobus bono-auspicio oret, (aras,
Si fortè propitius vobis sim: grata autem ipse
Semper dona dat mihi, jámque scio quòd dabit.
Quem ex corde diligo, honorat verò me maximè omnium:
Qui enim mihi obtemperaverit, valde exaudio illum.
Alioqui sanè vos statim luituros arbitror,
Quoniam non est mens *vobis* sana, neque rectè,
Sicut servus meus Jobus, de me estis locuti. (tes,
Sic dixit; neq; non-obtemperavit Deo Eliphas Thamani-
Necnon Sauchæus Bildad, Sophárque Minæus:
Verùm hi sacrificiis & votis placidis,
Libaminéque, nidoréque flectentes mulcebant
Immortalis animum: tum etiam Deum precatus est Jobus,
Deum precatus est Jobus, is autem audivit precantem,
Magísque ipsum dilexit, & ei gratiam præbuit.
Ità hic pro amicis oravit, Deus autem gravis
Vincula solvit calamitatis, & bis tot facultates dedit,
Quot priùs habebat, præbuitque ei alicunde alia.
Ultro autem ei omnes catervatim venerunt fratres,
Omnésque sorores, affinésque, amicíque,
Quíque ei charissimi antea & amicissimi erant,
Semper autem in conviviis & festis aderant
Ejus in domo, adhortationibúsque demulcebant
Ejus animum, blandísque verbis dolorem sedabant,
Et consolabantur, & plorabant qualia passus fuerat,
Qualiáq; ærumnosè-tulerat Dei voluntate afflictus, (alius)
(Toleravit autem qualia haudquaquam quis terrenus homo

Argenteum

Ἀργύρειον δ' αὐτῷ καὶ χρύσεον ὅρμον ἔδωκαν
Ἄνδρες ἑκάς, ἀγλαὰ δῶρα, κακῆς παραμύθιον ἄτης.
12 Ὣς μὲν Ἴωβος ἔπειτα μακάρτερος ἢ τὸ πάρος περ,
Δὶς τόσον ἀφνειός, καὶ δὶς τόσον ὀλβιοδαίμων,
Ὅσσον ἔην ταπρῶτα, Θεοῦ μεγάλοιο ἕκητι.
Ἦ γάρ οἱ ἦν μετόπισθε δὶς ἑπτηχίλια μῆλα
Πίονα καὶ δασύμαλλα, καὶ ὑψίλοφοί τε κάμηλοι
Δὶς τρισχίλιαι αὐτῷ ἐν οὔρεσι βουκολέοντο
Θήλειαι τοκάδες, (τὰ δὲ διπλόα πάντα τέτυκτο)
Ζεύγεα δὶς δὲ βοῶν πεντήκοσι' εὐρυμετώπων,
Καὶ δὶς ὄνοι πεντηκόσιαι, καὶ πάμμαλα πλείω.
13 Ἀλλὰ καὶ οἱ δέκα παῖδες ἐνὶ μεγάροις γεγάασιν·
Ἑπτὰ μὲν υἷες ἔσαν, τρεῖς ἠΰκομοι δὲ θύγατρες.
14 Τάων μέν ῥ' ἐκαλεῖτο περικλυτὴς Ἰεμιμαῖα
Πρώτη, ἐπεὶ νὺξ ᾤχετ' ὀϊζύος, ἤλυθε δ' ἦμαρ·
Τὴν δὲ μέθ' ὁπλοτέρη ἦν Κασσίη ἱμερόεσσα,
Κασσίη, οὔνομα καλόν, οὗ χαριεστάτη ὀδμή·
Τὴν δὲ τρίτην ἐκάλεσσαν ἐϋπλόκαμον Κερεναππούχ,
Οὕνεκά οἱ στίβεως κέρας ἀγλαὸν οὔνομ' ἔδωκε.
15 Κάλλει δ' αἱ χάρισίν τε κεκασμέναι εἰνὶ γυναιξὶν
Ἔστιλβον, καὶ ῥεῖα μετέπρεπον ἀγροαλύῃσιν.
Οὐδὲ περικλιόνων τις ἂν ἤθελε παρθενικάων
Θυγατέρεσσιν Ἰώβου ἐπίρροθον εἶδος ἐρίζειν·
Τῇσι πατὴρ ἅμ' ὄπασσε μετὰ σφετέροισιν ἀδελφεοῖς
Μοῖραν δασσάμενος, καὶ μυρία δῶκεν ἔεδνα.
16 Αὐτὰρ Ἴωβος ἔπειθ' ἑκατὸν καὶ τεσσαράκοντα
Ζωὸς καὶ σόος εἶδε περιπλομένους ἐνιαυτοὺς
Πολλῇ ἐν ἀγλαΐῃφι, καὶ ἀμφιθαλεῖς ἔπι παῖδας
Καὶ παῖδας παίδων ἐς τέσσαρας ἄχρι γενέθλας.
17 Ὣς ἄρ ὅγ' ἀσπασίην ἵκεν βιότοιο τελευτήν,
Ὀψέ τ' ἀποθνήσκων, καὶ ἐν ἄκρῳ γήραος οὐδῷ.

ΤΕΛΟΣ.

Argenteum verò nummum ei & aureum monile dederunt
Singuli, ſplendida dona, mali ſolatium damni.
Ità Jobus poſtea felicior quàm antea,
Duplo ditior, & duplo fortunatior,
Quàm erat primùm, Dei magni voluntate.
Certè enim ei erant deinceps bis ſepties-mille oves,
Pingues & villoſæ, & elata-colla-habentes cameli
Bis ter-mille ei in montibus paſcebantur
Fœminæ fœtæ, (duplicia autem omnia facta erant)
Juga autem boum bis quingenta latas-frontes-habentium,
Et bis aſinæ quingentæ, & poſſeſſiones plures.
Sed & ei decem liberi in ædibus nati ſunt;
Septem quidem filii erant, tres autem bene-comatæ filiæ.
Quarum vocabatur inſignis Jemimæa
Prima, quandoquidem nox præteriit ærumnæ, venit autē dies;
Poſt illam autem junior erat Caſſia amabilis,
Caſſia, nomen bonum, cujus gratiſſimus odor;
Tertiam verò vocabant bene-comatam Keren-Happuc,
Quippe ei ſtibii cornu pulchrum nomen dedit.
Pulchritudine autem hæ gratiísq; ornatæ inter mulieres
Splendebant, & facilè excellebant congregatas.
Neq; finitimarum aliqua poterat virginum
Cùm filiabus Jobi amabili formâ contendere:
Quibus pater unà exhibuit cum ſuis fratribus
Sortem partitus, & innumeras dedit dotes.
Verùm Jobus poſthac centum & quadraginta
Vivens & valens vidit circumvolventes annos
Multo in ſplendore, & utroque-parente-florentes filios,
Et filios filiorum, ad quatuor uſq; generationes.
Ità hic *ad* gratum pervenit vitæ terminum,
Seróque moriens, & in extremo ſenectutis limine.

FINIS.

Nè paucula ſequentes pagellæ vacent, viſum eſt Authori unum aut alterum è Pſalmis Davidicis γεύματος χάειν *ſubjungere.*

PSAL. I.

TER beatus hic vir, & quater, qui improborum
Consilio non paruit, & non in animo suo persuasus est
Ut juxta eorum mentem, postque gressus (eorum) ambulet;
Neque stetit perniciosis peccatorum in viis,
Nec in cathedra sedit derisorum, nec consessu.
Lege autem Immortalis valde intus in animo delectatur,
Oracula autem divina in mente reponit jugiter, beneq; perpendit
Interdiu, noctúque, quoniam eum suavis (illorum) cupido occupat.
Arbórque veluti stat juxta fluvii decursus
Radicibus densis, ubi abundè scaturit aqua,
Pulchra, florescens, fructus autem (ejus) nascitur in tempore,
Ejus autem nunquam folia humi decident, neque peribunt:
Talis hic vir erit, quandoquidem ei omnia bene-succedent,
Quodcunque operetur, multa autem eum comitabitur prosperitas.
Non tales unquam sunt improbi, sed ut pulvis,
Aut palea, quam turbinatim rotundas per areas
Celeriter admodum huc illuc dispergit vis venti.
Idcirco non stabunt improbi in judicio,
Nec unquam in bonorum concilio mala machinantes:
Quoniam Deus cognoscit in animo opera justorum;
Impiorum autem hominum opera & via peribunt.

PSAL. XV.

O Pater, ô Rex, qui supremas domos habitas,
Quis tecum sedem habebit, & sub-tecto tuo erit
Tuo in tabernaculo? quis in monte tuo amœno
Sacro incola, ut & firmiter ibi maneat?
Qui inculpatus ipse fuerit, & inculpata noverit,
Cui & justitia chara est, & æqua opera curæ-sunt,
Qui & verum sermonem ex corde declarat,
Nec aliud occultat in animo, aliud autem dicit;
Neque convitia & opprobria clanculum loquitur,
Nec cuiquam igitur mala fecit præ improbitate mentis,
Nec cuiquam odiosis contumeliis animum incessit
Convitians, quandoquidem haud ei maledicentia grata est.
Ei autem homo vilis despicabilis videtur esse,
Et propudium, tanquam aliquis contemptibilis exul;

Illos

Τοὺς δὲ μάλιστα τίει, ὅσιν νόος ἐστὶ θεουδής·
Τοῖο καὶ ὅρκια πιστὰ μένει, ἐπεὶ ἄρ κεν ὀμόσσῃ,
Οὐδ' ἀπορκήσει, εἰ γὰρ καὶ πήματι κύρσῃ.
5 Οὐδέ τι δῶκεν, ἵνα πλεῖον μετόπισθε λάβῃσιν,
Ἐκ φιλοκερδείης, καὶ ἀεικέα μισθὸν ἄρηται,
Οὐ ἕνεκ' ἀργυρείοιο, τὸ καὶ τρωκτέων γέρας ἐστίν.
Οὐδέ τι δωροδόκος σκολιὰς ἔκρινε θέμιστας,
Οὐδέ γε τιμῆς εἵνεκ' ἀμύμονα σίνατο φῶτα,
Ἀλλὰ καὶ ὡς νηπίῳ δίκην ἰθυντάτην εἶπεν.
Ὃς τοῖος, τά τ' ἔρεξεν ἀνήρ, ὅδε νωλεμὲς αἰεὶ
Στήσεται ἀσφαλέως, ἔσεται δέ τε ἀσυφέλικτος.

ΨΑΛ. κγ'.

1 Ποιμὴν μοῦ θεός ἐστιν, ὁ δ' ἐνδυκέως με κομίζει·
Οὔ τέ ποτ' οὖν βρώμης δευήσομαι, οὔτε τοῦ ἄλλου·
2 Ἐν χλοερεῖσι νομοῖσι, καὶ ἐν νεοθηλέϊ ποίῃ
Ἔνθα μ' ἄγων ἀνέπαυσεν, ἐφ' ὕδασιν ἦκα ῥέουσιν.
3 Πολλάκι μοι ζώγρησε κακῶς κεκαφηότα θυμόν,
Ἂν δ' ἄγαγε ψυχὴν ὀλιγηπελέοντι γὰρ ἔμπης·
Ἠδέ μοι ἡγεμόνευσεν ἐν ἰθείῃσιν ἀταρποῖς
Οὗ ἕνεκ' οὐνόματος, καί τ' ἔπλετο πομπὸς ἀπήμων.
4 Εἰ γὰρ ἂν ἄγχια βαίνω ἐνὶ ζόφῳ ἠερόεντι,
Ἧ σκιὴ οὐλομένη ναίει μέλανος θανάτοιο,
Ἀλλ' οὐδ' ὥς τι κακὸν δείσω φρεσίν, οὐδέ τι λίην
Ταρβήσω, ὅτι σὺ ξὺν ἐμοὶ ἅμα· σεῖο δὲ ῥάβδος,
Σκηπάνιόν τε τεὸν μέγα μοι παραμύθιον ἐστί·
5 Δαῖτα δέ μοι προπάροιθεν ἐφώπλισας, ἠδὲ τράπεζαν,
Εἴδατα πόλλ' ἐπιθείς, πολλ' ἄλγεα δυσμενέεσσιν,
Οἵ κέ με λεύσσωσιν θαλέων ἐμπιπλάμενον κῆρ.
Ἔχρισας κεφαλήν μου, ἰδ' ἤλειψας λίπ' ἐλαίῳ·
Πλεῖον ἔμοιγε δέπας καὶ ἐπιστεφὲς ἡδέος οἴνου
Ἔπλεθ', ὑπερχειλής τε κύλιξ, μεθύουσα ποτῆτι.
6 Ἦ μοι ἐνηείη ἐλεημοσύνη τ' ἐρατεινὴ
Ἕψονται φύλακες καὶ ὀπάονες ἤματα πάντα
Ἕως ἔτι που ζωοῖσι μετέσσομαι· ἐν δὲ Θεοῖο
Δώμασιν οἰκήσω, μενέω δέ τε νωλεμὲς αἰεί.

Illos autem maximè honorat, quibus mens est pia:
Cujus etiam juramenta fida manent, postquam juraverit,
Neque pejerabit, etiamsi (ideò) in damnum inciderit.
Nec aliquid dedit, ut plus posteà accipiat,
Ex amore-lucri, & indecoram mercedem referat
Suæ pecuniæ causâ, quod & fœneratorum præmium est.
Nec muneribus-corruptus obliqua decrevit jura,
Neque pro pretio insontem læsit virum,
Sed etiam gratìs adeò jus rectissimè dixit.
Qui talis (est) & hæc facit vir, ille in perpetuum semper
Stabit firmiter, eritque immotus.

PSAL. XXIII.

Pastor meus Deus est, ille autem diligenter me curat:
Nec unquam igitur victu indigebo, nec ullâ aliâ re.
In viridantibus pascuis & in recens-florenti gramine
Illuc me ducens requiescere facit juxta aquas leniter fluentes.
Sæpe mihi recreavit ægrè anhelantem spiritum,
Reduxit autem animam languescenti licet:
Et mihi viam-præivit in rectis semitis
Sui nominis gratiâ, & fuit dux-itineris faustus.
Etsi per valles incedam in tenebris obscuris,
Ubi umbra dira habitat atræ mortis,
Verùm neque sic aliquid mali metuam in animo, neq; admodum
Pavebo: quia tu mecum unà (es): tua autem virga,
Baculúsq; tuus magnum mihi solatium erunt.
Epulas autem coram me apparâsti, & mensam,
Edulia multa apponens, multos dolores inimicis,
Qui me viderint deliciis replentem cor.
Unxisti caput meum, & illevisti pingui oleo;
Plenum mihi poculum, & coronatum suavi vino
Est, & ad labra-usque-repletus calix, inebriatus potu.
Certè me bonitas, misericordiáque amabilis
Sequentur custodes & comites omnibus diebus
Quamdiu adhuc inter vivos fuero: in Dei autem
Domo habitabo, manebóque in-perpetuum úsque.

